

1549

IHS

Archivo de Loyola

Sección 3.ª Serie 2.ª N.º 117

Est. 13.

Plut. 5.

1549.

I. H. S.

Escritos de M. S. Cos

(Archivo de Loyola)

Archivo de Loyola

Estante

Plúteo

I. H. S.

*Practica Chancellaria Apostolica cum
style et forma in Romana Curia usitata
excerpta nuper ex memorialibus D. V. P. Brachii.*

Año 1542 Lugduni apud Gulielm. Porri.

(Archivo de Loyola).

PRACTICA
CANCELLARIAE

APOSTOLICAE CVM
stylo & Formis in Romana
Curia vsitatis,

Excerpta nuper ex Memorabilibus D. Hier.
Pauli Barchin. literarum Apostolicarum Vi-
cecorrectoris, omnibus in Romana curia ver-
santibus cum vtilibus, tum necessaria.

His & in fine adiectū est, Prouinciale omnium
Ecclesiarum cathedralium vniuersi orbis, ne non
monetæ cuiusq; regionis nomenclatura, & alia
omnia, qua fieri potuit diligentia emendata, no-
denuo excusa.

IN VIRTUTE

LVGDVN.

Apud Guliel. Ronil. sub scuto Veneto.

1549. 3

PRACTICA³

CANCELLARIAE

APOSTOLICAE

cum stylo & formis in

Romana curia

visitatis.

*

CONTRA literas
apostolicas opponi-
tur multipliciter de
falsitate, de quo, pra
sertim circa literas
iustitiam concernen-
tes, vide spec. tit. de rescript. praesent. s. j.
igitur. tit. de ap. quem non liquido pote-
ris intelligere, nec eum, nec quaedam ex
his quae infra dicentur, nisi videmus libros
appellatos quinterni Cancellariae, de in-
stituta & de renovatorijs, & confirmato-
riarum, quos composuit Martinus de E-
bul. s. R. Ec. vicecancellarius, de quo stylo
hic aliqua summarie dicemus, maxime

PRACT.

omissa per eundem spec. vel post eum im-
mutata, & ea precipue, qua nunc sunt in
frequenti vsu Cancellariae. Apost. additis
quibusdam allegationibus iuris ad corro-
borationem styli perstrictim.

Et nota in primis, quod stylus Cancel-
lariae omissus vel immutatus, reddit li-
teras suspectas de falsitate, vt in cap. ad
haec. de sent. excom. & c. quam graui. de
crimi. fal. & c. causa de testi. & pradi-
ctus stylus aperte vel interpretatiue in-
nititur iure communi. Vide ad hoc specu.
de appel. §. de offic. & in tit. de statu mo-
na. & in c. eos qui. de tempo. or. lib. vj. &
Ioan. And. inc. j. de offic. leg. lib. vj. &
c. si apost. de prebend. & c. ei qui in glos.
Et iudex per se ipsum potest se informare
à practicis & exercitatis in stylo Roman.
Cur. & aliarum per text. & ibi Bart. in
l. ij. §. fin. ff. de testi. & ita saepe faciunt
domini de Rota, informantes se de stylo à
dominis Abbreniatoribus, vel correcto-
re, &

CANCEL.

5

re, & in alijs in dicto stylo exercitatis,
& interdum etiam penitentiaria, &
sic olim factum fuit, vt apparet in decisi.
Rot. tit. qui fil. sunt leg. & alijs decisi. li-
cet expeditiones penitentiary non ha-
beant tantam auctoritatem, neg. tam exa-
cte discutiantur. Eset tamen equum, vt
haec informatio fieret vocata parte, &
continuata receptione information. in a-
ctis, sicut fit ibi in relation. & remission.
& quando formatur dubium, ad quod fa-
ciunt no. per spec. tit. de remis. & de re-
la. & in alijs locis. & nota c. saepe. de app.
& l. ij. C. de legi. & c. intimasti. de app.
& not. per Bart. in l. theopompus. de dot.
praele. & in l. susceptorem. de susce. &
archar. C. li. x. quia posset ladi aliqua par-
tium, & quia vidi interdum inaduer-
tenter, vel fraudulenter responderi ab in-
formatoribus, vel a iudice non bene con-
cipi informationem, quod forte posset eni-
tari si pars cuius interest, esset praesens

PRACT.

quando petitur informatio à iudice.

Prima litera nominis Papæ, debet esse plena & extra ordinem aliarum literarum. Vene. in salutatione debet scribi extensè, & cum magno V. & dilecto etiam t, & si in prima linea debent trahi sursum, & reflecti parum superius, & hoc in qualicunque parte dictionis, nisi in prima litera nominis proprii. Et l. b. r. h. similiter trahuntur sursum, & in capite earum prorrahitur per obliquum quedam virgula tenuis, quæ vocatur, lancea. Et quando s, iungitur in prima linea, cum utraque trahitur sursum, & iungitur simul.

Dictiones, quæ recipiunt certam formam scribendi abbreviatè, sunt sequentes. Episcopus, servus servorum, diæc. salut. & Aposto. benedictio. ec. Presbyter per omnes obliquos. Item nomina civitatum vel diæc. vt Bononien. Argentin. Tolasen. Rauennat. Vrbinat. Cesenat. Venet.

Metrop

CANCEL.

Metropolit. magister Apost. a. um. Septemb. Octobr. Nouemb. Decemb. per obliquos, vt nostra nostrum, ipse per omnes casus Terlimitan. & dereuatinarius Apostolorum Papæ &c.

Et in data, data Id. Non. Calend. reliqua autem nomina data, scribuntur per extensum, quedam data habet quatuor partes, & sunt. Dat. Rom. apud S. Petrum, Ann. Incarnat. dominicæ, M. V. I I I. & hæc pars etiam in alio loco literarum, quàm in data, debet scribi coniunctim, ac si esset vna dictio. Idus Octobris. Pontific. nostri ann. xj. Et tota data potest diuidi in duas lineas, dummodo singule ex quatuor partibus sint integræ, in vna linea.

In literis Aposto. hodie non scribuntur diphthongi, licet olim in aliquibus antiquissimis literis inueniantur scripta, quod voluit Pius ij. suscitare, &

PRACT.

Stylum abbreviare & reformare, quæ in multis scripturis, & locutionibus, præcipue in literis gratiæ, non videtur multis satis latinus, cum fuerit compositus temporibus, quibus candor lingua latine maxime deperierat.

Hodie non dicitur secundum, ut olim tempore specu. sed pridie Non. numerus non debet scribi per literas significantes numerum, sed extense, nisi in nomine Pontificum, ut tertio, quarto Idus Iun. Papa iij. Eugenij Papæ v. sic de reliquis. & vide ad hoc regulam Cancellaria.

Quod li- Itē nota, quod literæ de iustitia, cum teræ de in concedi soleant absque supplicatione, ut scilicet etiam not. in c. porrecta. de confir. vil. cedantur. vel inutil. & c. ad hoc. de rescript. nec sine supplicatione, nunc nec olim fuerunt registratæ, cum nō fallit, nisi sint tam grauis præiudicij ut gratiosæ, impetrentur contra arg. c. accedens. de crim. fal. & quod for- Reges, vel principes ma earum est penē eadem, cum innita-

tur

CANCEL.

9

tur iuri & non voluntati gratiosæ Papæ. aut ma- Item ut pareatur expensis, cum concedi- gnos du- tur nisi mera iustitia. c. ut litigantes. cum ces vide. j. fol. 8. ver. si. & quod olim non registraretur, vide contrare- in conclus. Bel. ges.

Anno bisextili scribitur primo sexto Calend. Februa. & ij. v. Item hodie in literis Aposto. non ponitur indictio.

Et in iudiciis, etiam in corpore rescripti, ubi nomen proprium imponitur debent scribi duo puncta. In conquestibus, & ea quæ de bonis, & literis religiosorum, quibus denegantur alimenta, litera post salutem debet esse maiuscula & vacua, in significauit vero, & sua nobis, post iter arreptum, & alijs rescriptis, debet esse plena & magna.

Literæ Aposto. non debent lineari cum attramento, seu in clauastro, vel plumbo, aliās sunt falsæ. Quod relatum, nunquā scribitur abbreviatè: nec titulus inquam ponitur per n. sed per m, ut com-

a 5

PRACT.

misso sanctè, non sanctis. Et nota, quòd
Papa appellat venerab. fratres, Archie-
piscopum, Patriarcham, & Episcopum.
Ceteros autem dilect. fil. Et in conclusio-
ne dicit Archiepiscopis, Patriarchis, &
Episcopis fraternitati tuæ, & alijs Verò,
discretioni. Et quando scribit Episcopo &
alteri, dicit discretioni vestra, etiam si
sunt duo Episcopi cum tertio non Episco-
po. Clausula vero, Tu frater Episcopo, non
est in usu hodie. Cardin. autem dicit, cir-
cumspectioni tuæ, Vide c. olim. de prui-
leg. & c. ad. Aposto. de re iudic. Electum
autem ad Episcopatum, Vel cui est pro-
uissum per sedem Apostolic. ante conse-
crationem appellat Papa, Dilect. fil. Et
ipsi electo non committuntur causæ, nisi
sit confirmatus, Vel sit ei prouissum per
sedem Aposto. cum talis prouissio habeat
vim electionis & confirmationis, vt nor.
in c. j. de elect. libr. vj. & ponit Archi-
dia. in c. cum illis, de præbend. cod. libr.

¶

CANCEL.

11

¶ Anto. de But. in c. in literis. de resti-
spo. & Bellamera in decisio. & Oldrad.
consil. ccciiij.

Verbum, Ecclesia, solet poni in saluta-
tione in omnibus habentibus dignitatem
secularem, præterquam Archidiacono
Bononien.

Canonico solo scribitur sic, Dilecto fi-
lio H. de Caponibus, canonico Parm. In
Canonico regulari ponitur Eccl. Inuoca-
tio vero, seu nomen Eccl. cathedralis, nun-
quam ponitur: non enim dicit Eccl. S. Lau-
rentij Perusien. Vel S. Petri Bononiens.
Vel sanctorum Crucis, & Eulalie Bar-
chinonen. Vide ad hoc gloss. in c. quauis.
de præbend. libr. vj.

In conquestibus, & ea quæ de bonis,
& similibus, litera post salutem debet ef-
se aliquantulum magna & vacua, hoc
modo. C. fallit in sua nobis, quia litera S.
debet esse magna, & plena etiam in si-
gnificauit, & querelam, & c.

In

PRACT.

In post iter arreptū, debet esse plena.
In salutatione non ponitur ordo, nisi
in canonicis regularibus Ecc. Cathedralium
ordinis S. Augustini, quibus com-
mittuntur causa cum profuta expres-
sione. Vide Ioan. Gansf. in c. quoniam. de of-
fic. deleg. Vicarius & officialis semper
ponitur inter iudices ultimo loco, & scri-
bitur eis sic, Dil. fil. Vicario vener. fratris
nostri Episcopi Bononiensis in spiritualibus
generali. Et officiali sic, Dile. fil. official.
Lugdunen. Et hodie de stylo in Italia, Un-
garia, Dalmatia, Epyro, siue Albania,
Sclauonia, & Cypro, & Creta, & parti-
bus Orientalibus. Item in Sicilia, & Sar-
dinia, & Corsica, dicitur Vicarius. Sed
vltra montes Alpinos, hoc est, in Gallijs,
Polonia, Germania, Anglia, Hispania,
Hybernia, & transmare in Africa, di-
citur officialis, & si aliter inuenirentur
litera Apost. esset error, vel falsitas, facit
ad hunc styllum, quod not. per Ioan. And.

in

CANCEL.

13

in addi. specu. in rubr. de offic. Vica. &
Lapus in quadam alleg. & Ioan. de lign.
in alia.

Prioribus scribitur sic, si sunt mona- De descri-
sterij. Dil. fil. Priori, per priorem soliti gu ptionibus
bernari. S. Annae Barchinonen. Priori ve indicum.
rò prioratus sic, Priori prioratus S. Pauli
Barchinen.

Priori secularis & collegiatae Eccl. sic,
Dil. fil. Priori secularis & collegiatae Ec-
cle. S. Io. de Perpiniانو Eluen. diocesis.

Et nota, quod quando scribitur Priori
monasterij, Decano, vel Praeposito, sem-
per dicitur per priorem, per decanum, per
praepositum soliti gubernari. Vide ad hoc
nota. in Cle. & si principalis.

Et haec omnia exemplis apparebunt,
ex quibus cuilibet ingenioso facile erit col-
ligere regulas styli, quare subiungemus
nonnulla.

Car. Episcopo. Venera. fratri Rodorico
Episcopo Portuen.

Presb

P R A C T.

Presbytero Card. dilecto filio nostro In
liano. tt. sancti Petri ad vincula presby-
tero Cardinali.

Diacono Cardinali. Dilecto filio nostro
Raphaëli sancti Georgij ad velum au-
reum diacono Cardinali.

Quando scribitur Cardinali xij. Apo-
stolorum, non ponitur t t.

Legato Card. Dilect. fil. Angelo. tt. s.
Crucis Ierusalem presbytero card. in ciui-
tate nostra Bononien. Apost. sedis legato.
Patriar. Archiepiscopo, Episcopo, Vene-
ra. fratri Patriarch. Alexandrino. Vene-
ra. fratri Archiepiscopo Neapolita. Ve-
nera. fratri Episcopo Bononien.

Duobus Vel tribus Archiepiscopis,
Vel Episcopis. Venerab. fratri Ravennat.
& Mediolen. ac Pisan. Archiepiscopis.
Venerab. fratri Illerden. & Valentin. ac
Barchionen. Episcopis.

Duobus Archiepiscopis, & Vno Epi-
scopo. Vene. Narbonen. & Arelaten. Ar-
chie

C A N C E L.

15

chiepiscopis, ac Episco. Marsilen.

Vni Archiepiscopo & duobus Episco-
pis. Venera. fratribus Archiepiscopo. Ca-
puan. & Puteolan. ac Sueffan. Episcopis.

Duobus Episcopis in aliena ciuitate
Vel dioc. existentibus. Vene. fratribus P.
Argellen. & Gerunden. in ciuitate Bar-
chinonen. resident.

Episcopo & duobus eiusdem Eccl. Ca-
nonicis. Vene. fratri. Episcopo Illerden. &
dilect. fil. Franc. And. ac P. An. Canonicis
Ecclesie Illerden.

Electo in Episcopum. Dilect. fil. Thoma
electo Basilen.

Archipresbytero & Canonico maio-
ris, & Prapposito collegiata. Dilect. filio
Archipresbytero maioris, & Prapposito
Beate Mariæ de Castello Ianuen. ac An-
ro. de Nat. Canonico eiusdem maioris Ec-
clesiarum.

Priori monasterij collegiata in eodem
oppido & cathedralis. Dilect. fil. mo-
nasterij

PRACT.

nasterij villa alca. per priorem sol. gu. Ce
saragusten. diœc. & Cesaragusten. ac se-
culari & collegiata eiusdem Villa Eccle-
siarum prioribus.

Abbati intra ciuitatē, & priori prio-
ratus in diœc. & Archidia. in illis com-
moranti. dile. fil. Abbati s. Isidori legio-
nen. & priori prioratus s. Michaëlis de
scalda legionen. diœc. ac in ciuitate legio-
nen. residenti Ioan. de Arenalo Archi-
diacono de beneuento in Ecclesia Oueten.

Episcopo & canonico alibi residenti.
Vener. fratri Episcopo Tingen. in ciuitate
Tingen. commoranti. dile. fil. Al. Ioan. ca-
nonico Siluen. Et potest etiam dici Floren-
tia commoranti, vel Neapoli, vel Tinga
commoranti. facit ad hoc glo. in c. si is cui.
de prebend. lib. vj.

Abbati & preposito prapostura eius-
dem diœc. dilect. fil. Abbati monast. de
Kleborillo, & preposito prapostura s.
Trinitatis, s. Andrea diœces.

Duobus

CANCEL.

17

Duobus abbatibus & priori eiusdem
diœc. monasteriorum. dile. fil. de iurenal-
lis & rualis abbatibus, & priori de
ponte fracto per priorem & c. Eboracen.
diœc. monasteriorum abbatibus.

Priori monaster. & priori prioratus
extra muros eiusdem diœc. dile. fil. monast.
beata Mariæ de passu per priorem & c.
& prioratus sancti Martini extra mu-
ros oppidi de Madrid. Toletan. diœces.
prioribus.

Abbati in diœc. & canonico in ciui-
tate. dile. fil. Abbati monast. de Lumlo
Aquilan. diœc. ac Antonio de Roca ca-
nonico Aquilan.

Abbati monast. & pracentori maio-
ri ac sacrista collegiata. dilect. fil. abbati
monast. insula brudar & Lugdunen. diœc.
& pracentori maiori, ac sacrista secula-
rium & collegiata s. Henrici Lugdu-
nen. Eccles.

Archidiacono & duobus canonicis in

b

eadem Ecclesia. Dilect. fil. Archidiacono. & Ioan. bene & Franc. de Lachera. Canonici Eccle. Redonen.

Cantori & offic. eiusdem Eccl. Dilect. fil. cantori Eccl. eim. & offic. ciuitaten.

Vicario & officiali eiusdem Ecclesia, non solent dirigi litera, etiam si in Ecclesia essent illa duo officia distincta.

Vicario episcopi, Dilect. fil. Vicario venerabilis fratris nostri Episcopi Viterbie. in spiritualibus generali.

Decanis extra, & Scholastico intra muros Ecclesiarum, Dilect. fil. S. Victoris & S. Petri extra decanis, & Scholastico S. Stephani intra muros Maguntin. Ecclesiarum.

Tribus abbatibus in diœce. Dilect. fil. a S. Pet. dec. ac de pa. Cornetanen. diœce. monast. abbatibus.

Abbatibus in diœc. extra muros. Dilect. fil. Vallis dignis Valentin. diœce. & S. Bernardi extra muros Valentin. monasterio

steriorum abbatibus.

Priori Ecclesie prioratus & collegiata. Dilect. fil. Prioratus S. P. & maioris, ac secularium & collegi. S. Ruffi. Ecclesiarum patre prior.

Archidiaconis maioris, & alijs in eadem Eccl. Dilect. fil. maior. & Xatuenfi, ac de al. Ita Eccl. Valent. Arch.

Prapósito & decano maiori, ac decano collegiata. Dilect. fil. prapósito maioris & eiusdem ac S. Ascanij Bremen. Ecclesiarum.

Duobus canonic. Vni S. Petri de Vrbe, & Archipresbytero. Dilect. fil. Archipresbytero & Ant. de dan. Ecclesia Florentin. ac Celfo de melinis basilica principis Apostolorum de Vrbe Canonici.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesia, & canonico alterius. Dilect. fil. Archidiacono & decano Ecclesia Valentin. ac Ant. Ca. Canonico Ecclesia Carthaginen.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesie, & Archidiacono alterius. Dilect. fil. Barchinonen. & Valentin. Archidiaconis, & decano eiusdem Valentin. Ecclesiarum.

Archidiacono & canonico eiusdem Ecclesie & decano alterius. Dilect. filio Archidiacono Valentin. & decano Illerden. ac Io. abb. Canonico eiusdem Valentin. Ecclesiarum.

Duobus canonicis diuersarum. Dilect. fil. Ant. P. Ferrarien. & Fran. Mutinen. Ecclesiarum canonicis.

Prioribus duarum collegiarum in eadem ciuitate. Dilect. fil. secularium & collegi s. Desiderij. s. An. Auinionen. Ecclesiarum prioribus.

Abbati nullius dioc. Dilect. fil. Abbati monasterij Farsensis, quod nullius existit diocesis.

Præcentori & canonico in eadem, & canonico in alia. Dilect. fil. præcentori &

Ioan. Lupe. Illerden. ac Ennuro. Cornelio ofcen. canonico Ecclesie.

Canonico regulari. Dilect. fil. Fabritio de mansis canonico Ecclesie Perusien. ordinis sancti Augustini.

Abbatibus collegiarum diuersarum dioc. Dilect. fil. secularium & collegiarum Vali soleti & Sarcenium. Valentin. & subrogen. dioc. Ecclesie. Abbatibus.

Episcopo & Archidiacono eiusdem Ecclesie. Venerabili fratri episcopo Vrbeuetan. & dilect. fil. Archidia. Ecclesie Vrbeuetan.

Vni Canonico non solet poni Ecclesie. Dile. fil. Ant. de marel. Canonico Pisan.

Duobus, tunc ponitur Ecclesie. Dilect. fil. Troilo de maluitijs & Ant. de pij. Canonici. Eccle. Bonon.

Tribus prioribus in eadem ciuitate, vno extra muros. Dil. fil. Iacob. de spata. & s. Isidori, & s. Hieron. extra muros Ispalen. per priores gubernari solitorum

monasteriorum prioribus.

Decano & Canonico eiusdem Ecclesie. Dilect. fil. Decano & Mar. Cor. Canonico Ecclesia Maioricens.

Canonico & officiali eiusdem Ecclesie, Dil. fil. Dionysio fa. Canonico Ecclesia Gerunden. & officiali Gerunden.

Prepositis in cathedrali & collegiata, & decano in eadem. Dilect. fil. maioris & sancti Germani prepositis, ac eiusdem sancti Germani decano spiren. Ecclesiarum.

Prioribus monasterij eiusdem diocesis. Dilect. fil. de Morena & Bandonia per priores & c. Portugalen. diocesis. monasteriorum prioribus.

Cantori & officiali in eadem, & officiali in alia. Dilect. fil. cantori Ecclesie Andegauen. & Turonen. ac Andegauen. officialibus.

Duobus Canonici diuersarum Ecclesiarum in eadem commorantibus. Dile. fil.

fil. Anto. F. Illerden. & in ciuitate Illerden. commoran. Fran. lu. Vicen. Ecclesiarum canonicis.

Abbati & priori in eadem Ecclesia eiusdem diocesis. Dilect. fil. abbati & priori secularis & colleg. Ecclesia Valiseleti Palentin.

Canonico regulari & seculari. Dilect. fil. Anto. de brutis Perusin. ordinis S. August. & Marco de Strasenen. Ecclesiarum canonicis.

Priori preposito monasteriorum. Dilecto filio Priori de Vllano per Priorem preposito sancti Martini de Costa. per prepositum gubernari solitorum. Gerunden. diocesis. monasteriorum prepositis.

Abbati & priori monasteriorum eiusdem diocesis. & canonico Ecclesie. Dilect. fil. Abbati S. Andrea, & per priorem & c. beata Maria de clumero. Astoricens.

diœce. monasteriorum, ac Fernando Nerio Canonico Astoricensi.

Priori Ecclesiæ & prioratus in eadem ciuitate. Dil. fil. Ecclesiæ & prioratus sancti Iohannis Cesaraugustani prioribus.

Vicario Urbis Venerabili fratri R. Episcopo Perusino nostro in Urbe in spiritualibus Vicario.

Tribus Vicariis. Dil. fil. Taurinensi & Astensi ac montis Regalis Episcoporum Venerabilium fratrum nostrorum Vicariis in spiritualibus generalibus.

Vel sic. Dil. Venerabili fratri nostro Taurinensi & Astensi ac montis Regalis Episcopi Vicariis in spiritualibus generalibus.

Gubernatori patrimonij protonotario. Dil. fil. magistro Ludouico de Angnellis, Notario nostro pro nobis & Romano Ecclesiæ provincie nostre patrimonij beati Petri in Tuscia Gubernatori.

Canonico ciuitatis Venetiarum tempore Pauli secundi scribitur sic. Dilecto filio

filio Ty. Barbatigo Canonico Venetiarum.

Episcopo & Vicario committit penitentiaria disinctione, sed cancellaria nullo modo, olim sic. Ut in c. insinuante. de offic. delegati.

Et nota, quod regulares semper præferuntur secularibus, ut licuit videre in exemplis, nisi in canonico regulari, qui postponitur omnibus, præterquam Vicario vel officiali.

Quando scribitur habenti dignitatem in Ecclesiâ ciuitatis, vel diœce. Vbi sit commissio, non solet apponi nomen delegati: sed si resideat extra, sic: ut visum est in exemplis. & hoc habeat locum etiam si pars impetrans rescriptum hoc peteret. & quid differat vel intersit an apponatur locus residentie delegati, vel non, vide Ioan. And. in c. fin. de rer. permut. & doct. Gallicanos, in c. nonnulli.

Circa qualitatem personarum, qui-

Quibus possint committi causæ per rescripta
committitur Apostolica: est semper menti tenenda di-
sur causæ. propositio Bonifacij viij. videlicet. c. statu-
tum. de rescript. libr. vi. nam illa est nunc
in viridi & vigenti obseruantia Can-
cellariæ. sed circa quedam dubia posita
ibi per docto. stylus habet quæ dicentur.
Archipresbytero rurali non committun-

Ad quætur causæ, nec officiali Capitulo expressi
trahuntur nomine Capituli, nec Conservatori, de
personæ in quibus dubitarunt glos. in clemen. &
rescriptis. si principalis. de rescript. Inquisitoribus
autem & prelati mendicantium pos-
sunt committi, cum clausula quæ est in
quinterno iustitiæ, quamvis non soleant
committi. vide cap. cum olim. de maior.
& obedient. Plebanis autem Collegiata-
rum committuntur, & in partibus Ve-
netorum solet dici Ecclesiæ: in Tuscia vero
plebis. Præceptoribus autem maioribus
sancti Antonij per constit. Sixti Papæ
iij. committuntur causæ, & aliquibus
Canon

Canonicis Collegiatarum in Alemania,
& sancti Petronij Bononiens. & alibi
per constitutiones descriptas in quinterno
Cancellariæ de gratia. de quo fit mentio
in prima regula Cancellariæ sub titu. de
dispen. Monachis autem Ecclesiarum ca-
thedralium non solent committi de stylo
hodie. vide quæ habentur in cap. causam
quæ. de iudic.

Circa loca autem, ad quæ trahuntur
personæ in rescriptis est etiam obseruanda
forma dict. c. statutum. cum distinctione,
aut actor & reus sunt eiusdem diæce-
sis vel diuersarum &c. Item an allegetur
per horrescentia: & dantur tunc lite-
re extra cum clausula per horrescentia.
Dantur etiam literæ extra, si actor dicat
quod Ciuitatis & diæcesis rei intrare
non audeat, vel quod sufficiens persona,
cui causæ committi possit in ciuitate seu
diæcesi rei non resideat. Aut quod vni-
uersitas, Episcopus, vel Capitulum.
Et bre

Et breuiter, in his est seruanda forma dicti c. statutum. & etiam cle. Abbates. de rescript. quæ disposuit quomodo superior impetrat rescriptum, volens agere ratione membrorum sibi subiectorum, quæ sunt in alia diœcesi quàm dignitas principalis, cui illud membrum subest. Ad cuius cle. intelligentiam, lege quæ scribit Collec. & alij doct. Gallicani in c. nonnulli. de rescript. & in cap. ex parte. de for. compe. Vbi inter alia dicunt, quòd si quis Abbas ratione membri, in alia diœcesi quàm sit abbatia sua siti, velit impetrare contra quendam tertiæ diœcesis, & habere iudices in diœcesi Abbatia tanquàm in tertia, non debent ei dari iudices in illa, ne fiat per fictam & indirectam viam contra dispositionem d. c. statutum.

matrimo
niales sen
tentie -

Et nota, quòd causæ appellationum, matrimoniales sententia late ab ordinarijs possunt committi extra ciuitatem

vel

Vel diœcesim, etiam si actor & reus sunt eiusdem diœcesis de stylo, nec solent committi nisi Episcopis. Simples autem commissiones causarum matrimonialium, hoc est, in quibus non est appellatum iudicialiter à iudice, licet esset fortè appellatum extra iudicialiter à parte, committuntur de stylo Episcopo diœcesano rei vel reæ, & non dantur in tertia, quamuis actor & reus sint diuersarum diœce. nisi fuerit suspectus diœcesanus impetranti, & tunc dantur extra cum clausula, Cum in ciuitate & c. non sit aliquis Episcopus, qui de huiusmodi causa ad presens turè cognoscere possit, fraternitati tuæ & c. Et debet prius narrari causa suspicionis. Sed si fortè Episcopus diœcesanus agat in re motis, & hoc narretur, committitur de stylo causa matrimonialis simplex alteri Episcopo in diœc. rei commoranti, vel vinctori. ad quod facit cle. de foro compe. & c. eos qui. de tempo. ordi. libr. vj. Videtur tamen

tamen tunc posse committi maiorem dignitatem in Ecclesia habenti, ut in c. litteras de reslit. spo.

Præterea aduerte, quod si aliqua vniuersitas impeteret contra aliam vniuersitatem, possunt iudices dari extra de stylo si pars petat. vide Collect. de hoc in d. c. nonnulli si autem causa est prophana includens matrimoniale: non habetur constans stylus super commissione fienda. vide tamen not. per gloss. in c. dispendiosam. & per Lud. consil. cclix. & per Obdrad. consil. cccxx. de partium verò consensu causa etiam non matrimonialis trahitur extra, debet tamen fieri mentio in rescripto de dicto consensu. vide ad hoc deci. Regid. de Bella matre, siue Bellamere. & sic fides de consensu per auditorem contradictarum Correctori, si partes sint presentes in curia.

Et aduerte, quod ratione rei immobilis, super qua impetratur rescriptum, siue
agatur

agatur actione reali, siue personali, debent dari iudices in loco ubi est sita res illa: & ita obseruat cancellaria, interpretando d. c. statutum. nihil immutasse quoad immobilia de iure antiquo. & sic remanet dispositio. c. dilectus. de rescrip. & fin. de foro compet. nec tunc attenditur de stylo locus domicilij rei, licet docto. communiter teneant, quod sit electione actoris conuenire reum in loco rei sitæ, vel loco domicilij ipsius rei. & not. in l. fina. C. ubi rem actio. & sic immobilibus discernimus dispositionem dicto c. statut. vide licet, quod non fiat differentia, an actor, & reus sint eiusdem diocesis & c. sed semper dentur iudices in loco immobilium, non autem in loco domicilij rei, etiam si pars peteret, adeo quod si in eodem rescripto impetrentur iudices super immobilibus & mobilibus, non dabuntur iudices nisi in loco immobilium, ne videantur etiam dari in loco seu domicili-

lio rei: & si pars velit in loco mobilium,
non dabuntur indices per Cancellariam
contra diuersas personas, nisi in diuersis
rescriptis, nec etiam curat Cancellaria de
loco vbi fuit appellatum, vel grauamen
illatum quo ad hoc, vt non dentur in ter-
tia, quia dari possunt in tertia, si aëtor &
reus fuerint diuersarum dicec. nec etiam
si reus originarius appellans velit indices
contra appellatum in loco eiusdem rei,
non dantur ei de stylo, licet contrarium vi-
deantur voluisse docto. in d. c. statutum.
Contra eum autem, qui interdum mora-
tur in vna dicecesi, interdum in alia, dan-
tur indices in vtraq; si hoc exprimat im-
petrans. In laico autem, qui iurisdictioni
cuiuscunq; iudicis ecclesiastici se submi-
sit, non dantur indices, nisi in dicecesi rei
vel tertia, & alias iuxta formam c. sta-
tutum. supradictam in immobilibus. Et
in causis prophanis laicorum subiectorum
ecclesiæ etiam seruatur forma d. c. statu-
tum.

tum. de stylo: licet aliqui videantur vo-
luisse contrarium. Vide eos in c. decerni-
mus. de iudic. & c. sua nobis. de appel. &
Bellam. in d. c. statutum. In testibus autē,
ad perpetuam rei memoriam, solent da-
ri indices in loco impetrantis. Vide ad hoc
docto. in c. si quis contra de foro compet.
& c. significarunt. de testi. in forma au-
tem, humilibus, quæ plus taxatur, & ha-
bet in hoc aliquid gratiæ, potest de stylo
absq; signatura Papæ causa committi ex-
tra dicecesim cum derogatione d. c. statu-
tum. Et in rescriptis ea quæ de bonis super-
reuocandis indebitè alienatis, & rescri-
pto significauit, & post iter arreptum,
dantur indices vbi pars petierit, quia non
exprimuntur rei.

Item aduerte, quòd non solet Cancel-
laria dare indices in loco contractus, vel
destinata solutionis, etiam si impetrans
dixerit reum ibi inueniri, nisi commore-
tur, vide ad hoc not. in c. dilecti. de foro

compet. & in l. quero. ff. de sol. presertim cum non appareat de consensu ordinarij rei. Vide etiam ad hoc spec. tit. de compe. iudi. §. j. vers. in clericis autem. qui videntur etiam in hac tacita prerogatione requirere consensum ordinarij. & Vide text. ij. q. vj. non liceat. & Ange. in l. j. de iudi. Et nota, quod si reus est vnius diocesis, & commoratur in alia, Cancellaria non dat iudices, nisi in loco commorationis, etiam si impetrans petat in vtroq. In loco autem praedicto commoratio. dantur iudices etiam si non dicatur reum habere ibi domicilium, & stylus iste facit pro opin. Innoc. & aliquorum in c. ex parte. B. de foro compet. & Vide docto. in c. quod clericis. eod. tit. & text. in l. est verum. C. de incol. libr. x. Contra heredem autem alicuius defuncti, non dat iudices Cancellaria, nisi in loco dioc. heredis, vel ubi ipse heres conveniatur ratione legatorum solvendum sine ratione debitorum

rum defuncti, nam non dat iudices in loco ubi defunctus fuisset conveniendus, de quibus in l. heres absens. & l. si fide commissum. de iudi. ff. & in c. fin. de for. compet. per doct. & ita stylus Cancellariae interpretatur d. c. statutum. plura sustulisse de dispositis per iura antiqua saltem quoad effectum commissionum, quam faciunt interpretationes doctorum qui in multis contrarium sentiunt, nec etiam dantur hodie litera per Cancellariam laico contra laicos raptos aliarum rerum, quam Ecclesiarum, nisi tales raptos, vel fures essent oculi, & tunc dantur litera excommunicationis generales, ad satisfactio nem in forma, significant. Vide ad hoc not. in c. cum sit generale. de for. compet. & fundantur dictae litera generales excommunicatoria ex multis iuribus, videlicet, ex c. ij. de offic. ordin. & v. q. j. quidam. & c. de volentes. de here. & gl. in clem. maiorum. eod. tit. & ex not. per

Hoslien. in c. nobis. de sent. excomm. & per Ioan. And. in c. cum in mult. in no- uel. & not. xxx. v. q. ij. Episcopus, in sy- nodo. & in c. ad nostram. & j. de iure iu- ran. & c. constitutus. de testi. & c. tua. de pœnis. per Collect. Et in prædictis literis in forma, significauit, interdum denun- tiatur quis excommunicatus ipso iure ge- neraliter, & monetur ad satisfactione, interdum monetur per duos terminos, & deinde excommunicatur, & hoc ultimū fit in casibus, in quibus non est quis ex- communicatus ipso iure.

Uterius nota, quod non solet etiam Cancel dare iudices in loco delicti, & in summa, non dat iudices, nisi in loco domi- cilij, seu commorationis, & in loco rei im- mobilis sita, ad dō, quod ministris & ge- neral. ordi. comitibus & baronibus, & huiusmodi non dat iudices, nisi in locis ubi commorantur, vel in loco unde deno- minantur, si illa provincia concluditur

vna

Vna die c. tantum, vide Abb. ad hoc in c. dilectus. de rescript. coll. ij. & not. in l. ij. C. ubi senator. & in cap. omnes de ma- ior. & obed. & in c. quoniam. de officio delegat.

Nota etiam, quod si actor impetret contra plures reos diuersarum diœc. quā- uis illi rei sint diuersarum prouinciarum, & etiam sit causa communis, dantur iu- dices in singulis diœcesibus reorum, vel in tertijs si actor sit diuersæ diœcesis ab eis, non sufficit dare in vna ex diœcesi- bus reorum in simplicibus commissio- nibus. Secus in causa appellationum, in qui- bus non est necesse accipere iudices, nisi in altera ex diœcesibus reorum, neq. actores computantur, nisi pro vno, si dicant se ef- felitis consortes. vide ad hunc stylum no. in c. dilectus. de rescript. & c. ex parte. de for. competent. & l. ij. & ij. si vnus ex plur. ap. & in l. j. de di. ref. C. & l. j. & ij. si plu. vna sent. & l. sepe de re iu-

dic. & l. si in comm. eadem q. caus. &
in l. scire debemus. de verbo. oblig. & l.
de pupillo. §. si plurimi. de noui oper. nunc.
& cle. j. de appel. in cle. Et dicit Io. Gan-
fredi cum alijs doctores. Gallicanis fuisse
determinatum in Cancellaria, quod si-
quis habet impetrare contra duos, quo-
rum vnus est de diocesi impetrantis, al-
lius de alia, quod debet dare iudex in ter-
tiam, cum minora sequantur inconue-
nientia, & addit longe minorem esse in-
conuenientiam, quod ibi duo vel plures
rei conuerti sint in eadem causa, quod
consecantur loco vnus, quam plurium, ar-
gum. c. cum in multis. lib. vj. de rescript.
& de iurepatr. c. j. eod. libr. de elect. scri-
ptum. & vide ad hoc not. per Innoc. &
alios in c. pastoralis. de rescript. hodie ta-
men sit vt supra dictum est. Dicunt etiam
prae dicti doctores. Gallicani, in c. causam.
de offic. delegat. & Bellam. iud. in d. cap.
statutum. Cancellariam committere cau-
sam

sam matrimonialem, etiam si sit super
fœdere Episcopo, & alijs non Episcopis,
cum clausula, tu frater Episcopo, & qua-
do appellatur à grauamine, vel interlo-
cutiora in matrimonialibus, etiam com-
mittitur Episcopo, vt ibi per eos, & ita
seruatur hodie. Facit contra cap. constitu-
ti. de appel. Sed si maritus impetret liti-
ras contra aliquem detinentem uxorem
suam inuitam, potest tunc absque dubio
committi alijs, quam Episcopo, cum talis
cognitio sit misti fori, vide Ioan. Andr.
& alios in cap. non est. de spon. & cap.
illud. de praesumpt. & Anto. de Bur. in c.
tuam. de ordi. cog. Et nota, quod si prin-
cipatus traxit me extra suam diocesi-
m, & ego appello ab sententia, commit-
tebantur olim cause per Cancellariam
extra diocesim appellati. per not. in cap.
prudentiam. de mur. peti. Verum postea
visum est ob stare d. c. statutum. & nega-
ta est commissio extra diocesim. Et ite-

rum postea Cancellaria in similibus casibus dedit extra, tempore Clementis iij. Interpretando stylum per ius commune, per not. in cap. cum dilectus. de cons. quare stylus in Cancellaria fuit in hoc inconspicuum. Et in his & pluribus alijs indigeret declaratione Pontificis d. c. statutum. quod videtur confuse & generaliter tollere multas equitates iuris antiqui. Et nota, quod si Episcopus impetret literas una cum alio sue diocesis, pro re communi contra eius subditum, dantur iudices extra, etiam in similibus arg. d. c. iudici de iure patr. libr. vj. & ff. de quib. re. ad eund. iud. ea. l. j. & c. per tuas. de arbi. & l. si ita. de liber. & posthum. & ff. si seruit. vend. l. si communem. & c. de temp. in integr. restit. peten. & de concess. prebend. autoritate. libr. vj. & l. j. c. si commu. eademq. caus. in integr. restit. poss. & l. inter. de minor. l. per fundum. ff. de seruit. rustic. preadio. & de condict.

Q

& demonstrat. l. pater. & faciunt dicta supra de litis consortibus.

Personae autem, quae possunt impetere literas, sunt laicus contra laicum in ter-
ris Ecclesiae. Vide in cap. si duobus. de ap-
pel. Item laicus contra clericum, & cle-
ricus contra laicum, etiam de antiquissi-
mo stylo. & clericus cum laico contra lai-
cum, si ad eos communiter res pertineat,
sed non e contra. Sed in hoc ultimo casu
contrarium videtur voluisse docto. in l.
praecipimus. s. eodem. c. de appella. & in
l. fin. de hono. non conti. c. Mathes. in quo-
dam nota. & abb. recentior in quadam
disputat. de quo per Collect. post Federic. in
cap. forus. de verbor. significat. In causis
autem feudalibus, non dantur literae e-
tiam clerico, vide cap. ceterum, de iudic.
& cap. ex transmissa. & cap. verum. de
for. competen. Dantur autem literae laicis
contra laicos, super Usuris vel contracti-
bus in fraudem Usurarum initis, vel in-

ramento vallatis. Item super iure patronatus vel presentatione, aut iure funerandi, aut dote, vel donatione propter nuptias, & super administratione rerum piarum, & propterea dantur confraternitatibus, Vide ad hoc Paul. & Abba. in consil. Dantur etiam ratione voti. Vide ad hoc in cap. licet. de voto. & quomodo laicus conuenitur super re, quam tenet ab Ecclesia, Vide ad hoc Specu. in titu. de com. iudi. a di. §. j. & no. in cap. nullus de for. competen. & not. in c. si clericus laicum. Dantur etiam pro & contra executorem ultimæ voluntatis laicum, etiā in non pijs causis, licet quo ad hoc ultimum, videantur obſtare huic ſtylo not. in c. tua. de teſta. Et breuiter, dantur literæ inter laicos ſuper cauſis Eccleſiaſticis, & alijs abſque dubio forum Eccleſiaſticum concernentibus. Super obſervatione autem pacti inter laicos non dantur, niſi diceretur in illis locis tales cauſas de anti-

qua

qua conſuetudine pertinere ad forum Eccleſiaſticum. Vide ad hoc Collec. in c. j. de pact. Super infamacione autem de crimine inceſtus inter laicos, cum peterentur literæ tempore meo à Cancellaria, de conſilio dominorum de parco negauimus eas; quauis mihi videretur eſſe concedendas pluribus rationibus, & inter alia, quia Cancellaria maxime innititur textibus allega. in c. fin. de ſepul. ſed quia non inuenimus exemplum alicuius forme antiquæ, acquieſci opinioni eorum. Sed contra feci in crimine contra naturā, cum peterentur literæ inter laicos iuxta formam l. diffamari. Vide de hijs doctor. poſt gloſ. in c. nos inter. de purg. cano. & in c. clerici. de exceſſ. prela. & c. in archiepiſcopatu. de rapto.

Et nota etiam, quod Iudeis vel Sarcenis contra laicos Chriſtianos, vel econtra, non dantur literæ per Cancellariam, niſi ſuper cauſis concernentibus forum Ecclē.

*Ecclesiasticum simpliciter vel mixtum,
nec fit mentio de negligentia indicum se-
cularium, sed si essent de terris Ecclesie, be-
ne dantur. Vide ad hoc not. in c. quod su-
per his. de voto. per doctorem. Et in d. c. in
Archiepiscopatu.*

Magistris, seu praefectis fabricae Ec-
clesiae, & perpetuo oblatis, & rectoribus
hospitalem, laicis pro bonis ad fabricam
vel hospitalem spectantibus bene dat lite-
ras Cancellaria, & contra eos pro dictis
bonis & fratribus & sororibus etiam
tertij ordinis sancti Francisci, & contra
eos: simplicibus autem eremitis non so-
lent dari literae, nec servitoribus clerico-
rum laicis. Bixcaris autem seu mantel-
latis dantur, uxori clerici coniugati, &
multo magis contra eum videtur dari pos-
se per. l. j. C. de incol. lib. x. & de digni. l.
mulieres. lib. xij. ff. de senat. foeminae.

*Et nota, quòd laico de terris Ecclesiæ,
non dantur literæ cōtra laicum extra ter-*

fas Ecclesie, sed econtra sic.

Et attende, quod in tutore, & curatore, & procuratore in rem suam consideratur persona pupilli, vel adulti, seu furiosi, aut procuratoris, an sit clericus vel laicus, non ipsius tutoris vel curatoris super impetrationem. Idem ad hoc ut trahatur extra, nam in hoc, videlicet, quo ad commissionem, non solet attendi diocesis vel locus commorationis, tutoris vel curatoris, sed pupilli vel adulti. Faciunt ad hoc not. in l. si ex plu. tuto. C. & an. l. j. §. libelli. de appel. ff. & l. j. quam. nup. inter pu. & no. l. j. de administr. tut. & l. ad ea. ff. de re iud. & in c. sua nobis. & c. ex parte. de appel. & in c. querelam. de elect. & in l. j. c. de sent. & inter iudi. & in c. j. de procu. lib. vj. Vbi non attenditur qualitas procuratoris, & de procuratore in rem suam, vide no. in c. licet. de offic. delegat. & l. apud. de dol. except. In patre autem laico administratore bono-

rum filij clericis non habetur firmus stylus. Aliqui ex Correctoribus considerant personam patris, propter interesse eius in usufructu, & non dederunt literas contra laicum: alij dederunt, quasi pro re, quasi communi patri laico & filio clerico, & hanc partem nos sequuti sumus, tamen quo ad trahendum extra impetrante literas patre: aut si contra cum ratione predictorum bonorum impetrentur, semper attenditur diuicis patris, non filij, si fuerint diuersarum: quia consideratur vexatio & cura comparendi per iura supra alleg. & verbum trahere, ut not. doctor. Gallic. in d. c. statutum. & in executore quo ad hoc. & vide ad hoc glos. & Bart. in l. j. c. de agric. & censu.

Dantur etiam literae laico contra laicum, qui subest iurisdictioni temporali alicuius Episcopi vel prelati, si hoc narratur, quannus olim Cancellaria non de-

derit

derit literas, nisi inter laicos Ecclesiæ Romana tantum, quod Collec. in c. ad petitionem. de accus. dicit observatum fuisse, vel ex effectu presidentium in literis expediendis, vel ex errore abbreviatorum.

Et si laicus percusserit laicum in Ecclesia, non dantur literae ad instantiam percussi, sed rectoris Ecclesiæ. & vide ad hoc not. in c. cum sit generale.

Dantur quoque literae contra laicum mulieri conuerenti super dote, siue cum viro, quando est nupta, siue absque viro soluto matrimonio, vel viro ipso ad inopiam vergente, & debet fieri mentio in rescripto, quod res super quibus laicus mulieris pertineant. viro autem contra laicum dantur etiam literae pro dote sibi promissa. vide ad hoc, per nostras, de donat. inter vir. & vxor. & formam quinterni Cancellariae iustitiæ, in tit. de matri. viro etiam contra vxorem, ad dotem propter adulterium vxoris perditam, videtur posse

posse dari literas per c. plerunq. de donat. inter vir. & vxor. & c. ex parte. de consti. & not. per Abb. in c. cum sit generale. de for. compet. & idem forte videtur, si agatur super parafernalibus per mulierem non contra tertium, sed accessorie ad dotem, seu vna cum dote. Ut in c. plerunq. & c. significauit. & c. & si necesse. de donat. inter vir. & vxor. ar. l. si ego. §. dotis. de iur. dot. ff. & l. fin. C. de pact. conuen. & ar. l. si sponsa. ff. de iur. dot. & de priuileg. credit. l. ij. §. fin. sed si mulier est vidua, vel pauper orphanus, bene impetrat literas etiam nulla facta mentione de dote, cum clausula, illos sub quorum iurisdictione & c. quæ dantur quando pauper orphanus vel vidua non possunt consequi iustitia complementum à iudicibus secularibus, & vocatur pauper orphanus miserabilis persona ut not. in c. super quibusdam. de verbor. signific. iuncto c. j. lxxxvij. distinct. & l. orpha-

notrophos

notrophos. C. de Episc. & cler. & c. grandi. de sup. neg. prae. libr. vj. & c. j. ne cle. vel monast. Nec capitur orphanus, ut in c. admonere. xxxij. q. ij. pro eo qui caret patre. Et dantur etiam pro orphano, quantum habeat tutorem vel curatorem, ut videtur in forma Martini de Ebulo. videtur obstare d. l. orphanotrophos. sed potest esse pauper miserabilis, etiam si habeat tutorem vel curatorem. Pro nobili paupere orphano etiam dantur literæ. vide not. in c. significantibus. de offic. deleg. & l. humilem. C. de incest. nupt. Item dantur literæ pro clerico cum vnicâ & virgine coniugato, & contra eum de stylo. licet videatur obstare c. vnicum. de cler. con. lib. vj. tamen pro stylo faciunt not. per Abb. c. j. de vit. & hone. cleri.

Et nota, quod pauper orphanus, vel vidua non impetrat in eisdem literis contra clericos & laicos simul, cum diuersæ sint conclusiones.

d

Et aduerte etiam, quòd laicus non impetrat literas contra clericum generaliter super iniurijs, sed si necesse specificari iniuriam. Vide not. in c. grauis. de restit. spol. & cap. olim. de in iur. Nec clericus, & laico dantur literæ simul super iniurijs, etiam si discretur communiter. Item si conquirentes sint plures, etiam si pater vel filius, vel fratres, debent poni super bonis & rebus alijs ad eos communiter spectantibus, sed in vniuersitate conquirente vel alio corpore, seu collegio, non dicitur communiter spectantibus.

Monachis autem vel alijs religiosis, aut mendicantibus non dantur literæ nomine proprio, sed superioris & conuentus, nisi talis religiosus habeat aliquod officium obedientiarum, vel administrationem, aut beneficium sui ordinis, vel ex dispensatione apostolica, vel impetret super absolutione, ab excommunicatione vel infamatione, aut alimentis, alias
non

non dantur, etiam si sit in studio. Et etiam olim obseruauit Cancellaria, vt per Col. lect. in cap. dilectus. de rescript. & vide Rot. de iudic. in nouis & in decisio. Bel. lam. Mihi tamen semper visum fuit posse dari literas pro existente in studio, si asserat se de licentia prelati & conuentus esse in studio, per not. glos. in capitulo non dicatis. duodecima questione prima. & si longius. de iudicibus, & per Archidiaconem, & Ioan. Andr. in cap. secundo. ne cleric. vel monach. dummodo narret iniuriari sibi super debitis ratione studij contractis. Aliqui tamen correctores sequuti sunt exacte stylum antiquum, ne sub hoc pretexto studij detur occasio monachis impetrandi literas super alijs debitis, & administratione proprijs, & noluerunt dare etiam cum dicta narratura. Contra religiosum autem hodie bene dantur literæ, sub nomine proprio indistincte in loco commora-

tionis. & Vide not. in c. quanto. de offic. ordin. Medicantibus vero dantur litera pro erogatis eis, vel Ecclesiæ eorum in eleemosynam, cum possint implorare officium iudicis, ad habenda illa bona, & etiam agere si dixerint se posse obtinere bona ex privilegio sedis Apostolicæ, cui non sit derogatum. Ad quod vide not. in cap. fin. de pactis. lib. vj. olim tamen Cancellaria non admittebat appellationes super immobilibus mendicantium, quanvis allegarent privilegium Apostolicum super eis, ut no. Collect. in c. significantibus. de noui operis nunciat. Abbati autem soli dantur, pro spectantibus ad mensam abbatialem, si fuerint ordinis sancti Basilij vel Benedicti, alias autem non dantur absque conuentu. Preceptoribus autem siue Commendatoribus militaribus dantur indistincte, etiam pro pluribus commendis, sed non pro pluribus prioratibus in militibus Rhodiensibus, seu fratribus

tribus Hierosolymitanis, ut Vidi in eorum statutis, seu stabilimentis, dum peterent confirmationem eorum. & Vide no. in c. quia nos. de appel. per Innoc. & Hostien. Vide ad hoc not. in c. cum deputati. de iudic. & Oldrad. in consil. cxxviij. viro autem & uxori dantur litera absque verbo, communiter.

Non dantur litera, si quis velit impetrare contra homines talis loci, nisi dicatur, Vniuersi homines vel Vniuersitas hominum talis loci. Vide ad hoc not. in c. cum in multis. de rescript. lib. vj. Oldrad. consil. cccxv. & not. glos. in c. cum dilectus. de ordin. cogni.

Et quando ignoratur, an quis sit clericus vel laicus, solet poni disiunctiue clericus vel laicus pro quo stylo facit. l. j. §. quia autem ff. quorum leg. & de restit. in integr. constitutis. & c. vnicuique. de post. pra. lib. vj.

Filio autem familiæ non solent dari

litera contra patrem, nisi exprimat sibi iniuriari super Castrensibus, aut alimentis, vel alias in casibus, in quibus possit agere contra patrem. Vide ad hoc l. lis nulla. ff. de iudic. & l. actiones. ff. de actio. & glos. xxij. q. iij. si Ecclesia. & in c. quaritur. ij. q. vii. nam prohibito consequenti, videtur prohibitum antecedens, videlicet, impetratio literarū facit quod not. Innoc. in c. ij. de dilat.

Emancipato autem bene dantur, cum non prohibeatur agere, nisi non praterita venia, quae per impetrationem literarum non tollitur, & index hoc examina bit. arg. l. sed & in hac. §. prater. & l. quantum. in fin. ff. de in ius voc. & facit l. fin. C. eodem.

Super furt. Verò, vel falsitate commissa per patrem aduersus filium quod possunt dari. Vide l. congruentius. C. de pat. pot. & not. in c. prohibemur. ij. q. j. & in d. §. prator.

Cister

Cisterciensibus non dantur litera super castris, hominibus, vasallis, vel decimis, nisi adiciatur, quod habuerint illa antequam ipsorum monasteriorum Cisterciens. ordo reciperet instituta. Vide c. recolentes. de stat. monac. & not. in c. cum ordinem. de rescript.

Super diuersis beneficijs contra diuersos reos non datur vnum rescriptum, nec cum clausula, & quidam alij. Sed est necesse exprimere reos, nec vbi agitur super beneficio, non debet hodie addi in rescripto super rebus alijs, quam fructibus illius.

Cancellaria non dat literas Conuentui, vel Capitulo, vel contra eos, nisi super bonis discretis, & alijs quae vacante sede per eos necessario expediuntur, vt per Collect. in capitulo illa ne se. vacante.

Et pro iniuria illata Ecclesiae cathedrali, vel intra ipsam, vel in eius cymid

terio non dantur literæ Episcopo, siue capitulo. vide Collect. in c. cum deputati. de iudic. sed contra sic.

Nec in aliquo rescripto ponuntur Ultra tres ciuitates siue diæces. computatis actoribus & reis, vel quatuor, si index fuerit ex illis quatuor.

Item, non ponuntur Ultra octo nomina reorum absque clausula, & quidam alij, sed cum ea septem nomina Verò conquentium possunt esse quot placet.

Contra reges & principes, seu magnos duces non dantur literæ sine signatura Papæ. faciunt not. per Specul. tit. de legat. §. nunc videndum. versic. Item non obstat.

Et nota, quòd communitas, seu vniuersitas de stylo computatur pro quatuor personis, licet. l. mortuo. ff. de fideius. & ex quib. caus. mai. l. ait pretor. §. item inquit. cum alijs iuribus faciant contra. & ideo non dantur literæ in vno rescripto, nisi

nisi contra duas vniuersitates, si velis ponere clausulam, & quidam alij, & Communitas dicitur ciuitatis. Vniuersitas Verò castri, vel villa, aut populi, videtur facere contra cle. vnicæ. de sur. & not. per Bart. in extrauag. ad reprimendam. Nec dantur literæ, nisi contra tria monasteria tantum, vel domos in eodem rescripto. Nec super iniurijs Verbalibus dantur literæ per Cancellariam. vide ad hoc c. cum te. de re iudic. & decis. Rotæ.

In civilibus plures agentes appellantur litis consortes.

In criminalibus Verò plures rei complices, facit contra glos. in clem. j. de pœnis. vide text. & Ioan. And. in c. cum oporteat. de accusat.

Quando agitur super pecuniarum summis, ponitur in conclusione post illa Verba, ap. re. suris cessantibus. de quo in c. dilect. de foro compet. nisi conqueratur Episcopus, capitulum, conuentus, vel per
d 5

sona Ecclesiastica ratione beneficij, aut religiosus, vel familiaris Papæ, vel de cur. Roma. quia presumitur pro eis. Vide not. in c. cum in iuuentute. de presumpt. cum ex iniuncto. de no. oper. nun. lxj. dist. miramur. ix. q. ij. Lugdun. nec hodie ponitur in rescriptis appellationum.

Adortuum nō appellat Papa dilect. fil. de stylo, nec Venerabilem fr. atrem, sed quondam talem, & bo. me. Episcopum.

In rescripto super defectu natalium, ponitur clausula, ita tamen &c. alias est falsum, & committitur diocesano nisi sit suspensus: quia tunc committitur officiali ultra montes. & hodie etiam idem quando diocesanus agit in remotis, & hoc exprimitur, facit cap. daturum. de præbend. lib. vi. si vacet Eccl. tunc scribitur maiorem potestatem in ea obtinenti. Vide de hoc in quinterno titu. de defect. natur. specul. titu. de dispens. §. nunc de Episcoporum. & in fin. & quis dicatur

Dioc.

Diocesanus, vide gloss. in Clem. vnica. de foro competent. & datur hodie hæc dispensatio tam presentibus in Curia, quam absentibus, etiam pro genitis ex non soluto & soluta. & de dicta clausula, ita tamen, vide Oldradum Consilio clxv. & Rot. in antiquis. & gloss. in capitul. si pro clericis. de præbend. libro vi. & in capit. non potest. & Salicet. in leg. præscriptio. C. si contra ius vel utili. publ.

Et in confirmationibus in forma communi, nunquam ponitur in narratione diœcesis, in qua est beneficium, sed in solutione tantum.

Nec datur. Post iter arreptum, mulieri, sed religioso sic, si habeat administrationem. vide not. in cap. cum deputati. de iudic. & gloss. in Clem. & si principalis, de rescript.

Regule Cancellarie Papæ Vincenti ad futuram rei memoriam dantur sub hac

hac forma, Ad futuram &c. cum literis
maiusculis, Cunctis disponentes fidelibus,
instituiam ministrari tenorem cuiusdam
per nos dudum edita constitu. qua die de-
cima nona Mensis &c. Anno Incarna-
tionis &c. Pontificatus &c. Anno pri-
mo, publicata fuit ad instantiam dilecti
filij A. Decani &c. se illa pro sui conser-
uatione iuris, indigere asserentis, presen-
tibus inseri fecimus, Volentes & autori-
tate Apostolica decernentes, ut huiusmo-
di sic inserto tenori stetur, & plena fides
adhibeatur, Vbiq; in iudicio vel extra
illud exhibitus fuerit vel ostensus: dictus
Verò tenor talis est, Item Voluit &c. nul-
li etiam. dat. &c.

Si Papa fuerit defunctus, dantur sic à
successore, Cunctis &c. quarum quidem
constitutionum, quas suo duntaxat tempo-
re duraturas observari voluit. &c.

Si verò non petantur ad futuram rei
memoriam, sed per commissionem iudi-
cum,

cum, dantur sub hac forma directe iudi-
cibus, coram quibus causa pendet: Cunctis
&c. per nos nuper edita constitutionis
anni & cate. Pontificatus nostri &c. ad
instantiam dilecti fil. se illa pro sui iuris
conseruatione & executione quarundam
literarum Apostolicarum per eum ad
vos communiter impetratarum facienda
indigere asserentis presentibus &c. vo-
lentes &c. Tenori plenam fidem adhi-
beatis, & secundum eum ad executionem
procedatis. literarum Verò earundem di-
ctus tenor talis est.

De quatuor clausulis, prouiso, &
aliis.

Clausula, prouiso, quando quis con-
queritur, super censibus pensionibus,
& huiusmodi prouisione census huius-
modi contra statuta Lateranensis concilij
impositi sint, vel adaueti. Vide c. pro-
hibemus. de cens. & ponitur in rescripto
ante clausulam, testes. Nec datur si minor
impe

impetret contra maiorem, nec contra laicum tantum, vel clericum & laicum simul.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra communitatem vel vniuersitatem, & hac, prouiso ne aliqua singularis persona dicta vniuersitatis auctoritate presentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum predictum interdicti sententiam proferatur, nisi à nobis super hoc mandatum receperitis speciale, & contra capitulum, hac clausula non ponitur, vide Bellam. de hac clausula in capitulo cum in multis. de rescriptis. libro vj.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi, est hac, prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eandem ciuitatem, vel oppidum auctoritate presentium interdicti sententiam proferatur, nisi super hoc à nobis

nobis & cet. & hac clausula ponitur, quando conqueritur aliquis in pecuniarijs vel alijs ciuilibus causis contra predictas personas: vide in extrauagan. Bonifacij proinde. Super criminibus vero remanet ius antiquum. capit. si sententia, s. ceterum. de senten. excomm. lib. vj. cum alijs iuribus. non tamen ponitur in rescript. super usuris nec super manuum iniectione, etiam si agatur ciuilitur: nec in matrimonialibus, vide capit. non est. de sponsalib. & capit. primo de usur. lib. vj. & capit. penult. Clausula, prouiso, non datur in commissionibus appellationum, nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis: quia male parebant nobiles & vniuersitates iudicibus Ecclesiasticis, ut legi in notis quinterni Cancellariae gratiae. Nec etiam ponebatur in certis Diocesis Germaniae, per constitutio. in Concilio Constanti. nunc sic facta, videlicet in Caminen. Traſeburgen. Nauelo

Nauelburgen. Zuerinen.

Clausula, prouiso, quando excommunicatus contra formam Concilij generalis petit absolutionem prouiso, quod si pro manifesta offensa dicta sententia sit prolata, nec ab excommunicato sufficienter praestetur emenda nullatenus relaxetur. Vide c. sacro. de sentent. excomm. & cap. ab excommunicato. de rescript. & c. ex parte, de verb. signific.

Inuocatio brachij secularis, hodie non datur absque signatura per Cancellaria, nec tempore Collect. dabatur, ut per eum in c. j. de offic. deleg. olim vero data fuit: ut in quinterno iustitiae, de Usuris forma xxj. quare stylus est inconslans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione, vide doctor. in c. significasti. de offic. deleg. & in c. si quis contra clericum. de foro compet. & c. ut officium. de haeret. libr. vj.

Super sponsalibus de futuro, de cogatur vir

tur vir vel mulier implere per verba, de presenti, non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum. vide quae scribo in alijs memorialibus meis. & not. in c. requisit. de sponsalib.

In rescripto appellationis à principio, ubi formatur libellus actoris vel rei super petitione. semper debet poni quis petat, à quo petat, seu petierit, quid vel quare petat: & in his ultimis, quando ignoratur res, vel quantitas aut causa, solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorum, & quae infra dicentur.

Item in absolutione ab excommunicatione debet poni causa excommunicationis. vide doctor. Gallic. post alios in c. ex parte. de offic. ordin. & Hostien. titu. de rescript. s. qui impetrare.

Et nota, quod per Cancellariam datur monitio sub censuris in notorijs iurijs. de

super decimis & huiusmodi. ut in titu.
de decimis. in prima forma quinterni.
vide gloss. de his post text. in cle. dispendio
sam de iudic. & doct. in c. conquestus. de
for. compet. & in c. nosti. de elect. & de
probat. quoniam. & de appel. personas.
& de iniur. ad nostram.

Et considera, quod Cancellaria in re-
scriptis sapius videtur verbo temere, quod
verbum excludit recte vel rite, aut v-
trunque, & potest convenire parti, vel
iudici: ut not. in l. eum qui temere. ff. de
iudic. & Insti. de pen. teme. liti. c. ex li-
teris. de auor. c. tuarum. de priui. de elec.
provida. lib. vj. & c. ut periculosa. ne cler.
vel monac. eod. lib. Insti. quib. alie. licet.
S. e contra. & in c. bone. de postu. prelat.
& in multis alijs iuribus.

Et aduerte quod Cancellaria videtur
his duobus terminis in conventionem, vide-
licet, traxit in causam, vel fecit ad iudi-
cium evocari. De primo vide not. in c. pa-
storalis

storalis. de cau. pos. & proprie. de alio in l.
j. tit. de in ius vocand. ff.

Si contra Episcopum, Archiepiscopum,
vel Patriarcham, impetrentur litera,
ubi dicitur per censuram, debet dici, au-
toritate nostra. vide c. quia periculosum.
de sentent. excomm. lib. vj. & quia pon-
tificali. de offic. deleg. eo. lib. Contra ele-
ctum vero quando dantur litera, dicitur
per censuram de stylo. videtur contra di-
cere c. ij. de offic. deleg. ob reverentiam sa-
cri officij. sed aliud est pontificale officium,
aliud pontificalis ordo, & aliud pontifica-
lis dignitas. vide ad hoc gloss. in clem.
Archiepiscopo. de priuileg. & quandam
decision. Bellam. & contra perpetuum
administratorem etiam dicitur per cen-
suram. vide not. in cap. is cui. de elect.
lib. vj.

Super folio contra iudicem non poni-
tur dicto tali, sicut iustum fuerit, restitu-
to, sed simpliciter ponitur clausula, voca-

is, cum insinuat pro ea. extra de renū.
in presentia. & c. dilectus. de rescript. vi
de Oldrad. consil. cccc. vij.

Item nunquam dantur nisi unus, duo,
vel tres iudices, vide c. prudentiam. de
offic. delegat.

Item ordo precedit Diocesim, sed non
Civitatem, ut Abbas S. Petri Perusinen.
ordinis S. Benedicti. Abbas S. Cucupha-
tis ordinis S. Benedicti Barchinonen. dioc-
cesis.

Nomina ordinum Camaldulensium,
Cisterciensium, Cluniacensium, Carthu-
siensium, Pramonstratensium praeferun-
tur, alia postponuntur, ordinis sancti Be-
nedicti, ordinis humiliorum & c. Ci-
stertien. ordinis Pramonstraten. ordi-
nis & c.

Clausula, non obstante, facit conque-
stum duplicem. Vide de ea in c. ne aliqui.
de priuil. lib. vi. & ponitur etiam in re-
script. de iustitia.

Episc

Episcopo non dantur literae super iuri-
bus Episcopalibus generaliter, nisi expri-
mat aliquod ex eis. vide Specul. de rescri-
ptio. present. & not. in c. constitutus. de
reg. do. & Bella. in decisionibus.

Debet poni in rescripto etiam appella-
tionis de stylo nomen & cognomen A-
clorum & Reorum, & appellantis ac ap-
pellati, alias non dantur literae, nisi dice-
retur Titius & Mauius, & alij hac par-
te litis consortes, quos non est necesse expri-
mere. Nomen verò Iudicis ordinarij, a
quo appellatur, non est necessarium appo-
ni, sed delegari sic, licet videatur aliud
doctoribus. vide Specul. tit. de appellatio.
& c. oblat. & Bartol. in l. j. S. libelli. de
appellatio. ff. & decis. Rot. Item est neces-
se quod ponatur diocesis rei. Item debet
poni qualitas vel dignitas personarum,
Laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Ci-
uis. Nec debet quis intitulari duobus titu-
lis, sed vnotantum super quo impetrat,

Sed si impetrat super pecuniarum summis, aut alijs orphanic, potest assumere titulum quem voluerit, & dabuntur ei iudices, iuxta diocesim de qua se intitulant. Vide ad hoc not. in c. ad aures. de rescript. & Bellam. in deci. & nota in quadam decis. in antiquis, de rescript. Et si est religiosus actor vel reus, debet exprimi ordo, ut per Host. & Collect. in c. cum ordinem. de rescript. Et Iudeus non dicitur laicus vel ciuis, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alij clerici & laici, cum non comprehendatur sub nomine laico de stylo, vide specu. in tit. de rescript. presentatione, & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vnus laicus.

Si est mulier quæ appellet, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna. &c. & si est nobilis, debet etiam poni nobil

nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quondam talis vidua. Sed si mulier non appellet, sed conueniatur, non debet dici dilecta in Christo filia, nec etiam in conquestibus. Dicitur etiam in actrice, dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filij Antony &c. vxor. Et idem dicitur in parte administratore bonorum filij, & tutoribus, & curadoribus, dilectus filius A. dilecti filij B. genitor in muliere appellata non dicitur, dilecta in Christo filia. In forma, sua nobis, in forma autem, humilibus, tam in appellante, quam appellato, quam etiam iudicibus semper dicitur, dilectus filius, & dilecta in Christo filia in formam querelam. In actore ponitur dilectus & dilecta, non in reis & conquestibus. In conclusion ponitur, Ideoque & alijs quo circa &c.

Nota, quod in forma, sua nobis, non datur expressa absolutio ad cautelam, & expressa commissio attentatorum in forma

me, humilibus, sic. Et in omnibus rescriptis iustitia ponitur clausula, quod si non ambo vel omnes, præterquam in rescripto in forma, humilibus, in quo ponitur, Vos, vel duo, aut vnus vestrum. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam, testes. Et si in rescripto non ponitur clausula, testes, debet poni statim post conclusionem. Vide de ea cap. prudentiam. de officio deleg. & c. cum dilecti. de emption. & vend. & c. sciscitatus. de rescrip. Et si excommunicatus impetrat absolutionem, non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Antonius & c.

Et cum Cardinalis impetrat rescriptum, non dicitur, sua nobis, vel significavit, vel conquestus est nobis, & sic de alijs. sed exposuit nobis dilect. fil. noster. et sancta Praxedis.

Et quando fit mentio de ordine Car-melitarum per constit. Sixti iij. poni debet, ordinis gloriosissima Dei genitricis
semp

Semperq; Virginis Mariæ de monte Carmeli, quam constitutionem quidam ex abbreviatoribus non obseruauerunt, à me autem fuit semper obseruata, ob honorem Virginis & antiquitatem ordinis Carmelitarum.

In Abbate, Priore, Sacrista, vel Decano Ecclesiæ, semper debet dici Abbas, vel Prior secularis, & collegiata Ecclesiæ talis.

Et nota, quod in salutatione inter primum & secundum indicem ponitur, inter secundum vero & tertium ponitur, ac ut dilecto fil. Decano & succentori ac capifero Ecclesiæ sanct. N.

Et aduerte, quod Cancellaria magnam vim facit in verbis, ut proprie ponantur, & sub certo ordine, ut innuit Collect. in c. dilectus. de cap. monach. & not. in c. Venerabiles. de confr. vtil. vel inutil. & liij. regu. Cancel. & c. causam. de rescrip. Et quantum fieri potest non repetit vel

conculcat verba, nec sententiam præfer-
tim in decisivis & dispositivis.

Ubi appellatur ab emutatione præiudi-
cij, vel molestationis inferendi extraiu-
dicialiter de facto admittitur appellatio,
& ponitur clausula, Vocatus & taxatur
minus literæ. Vide ad hoc not. in c. dilecti.
de maior. & obed.

Quando mandatur confirmari vel in-
firmari sententia lata super crimine, vel
alias committitur, semper ponitur in con-
clusionem, in his quæ pœnam sanguinis non
contingunt. Vide not. in c. in Archiepi-
scopatu. de rap. & in c. fin. ne cler. vel mo-
nach. lib. vj. & c. sententiam sanguinis.
cod. tit. in antiquis. alias non valeret com-
missio, nisi ex certa scientia. Vide Anto.
de Butr. in c. quæ in Ecclesiis. de con-
stit. Item quando impetrantur literæ pro
Canonicis Alemanniæ, vel Beguinabus,
vel Confraternitatibus, aut Iesuatis seu
alijs pjs Collegijs, vel congregationibus
not

non approbatis, Ponitur in fine ante da-
tam, per hoc autem dictarum Canonissa-
rum statutum non intendimus in aliquo
approbare, vel dictam confraternita-
tem non intendimus & cat. pro quo sty-
lo facit text. in capit. indemnitatibus. de
elect. lib. vj. & in cle. accedentes. §. illas.
de statu monach.

Item nota, quod appellato, nisi post ter-
minum octo mensium, non dantur literæ
in illa causa appellationis, & sic de stylo
præficatur hodie. c. oblata. Vide Rot. in
antiquis tit. de rescript. & cons. cciij. ta-
men olim non dabantur literæ appellato
nisi confirmatoria. Ut per Collect. in ca-
pitulo significantibus. de novi operis nun-
tiatione.

Et nota, quod si pars appellet à tardi-
tate vel negligentia iudicis, in expedi-
tione causæ solet dici, quod anno & am-
plius iam elapso, in dicta causa procedere
non curat loco & tempore congruis re-
quisitis

quisitus, alias, nisi sit lapsus annus, non solent dari, nisi iudex expresse denegaret iustitiam ministrare, quia tunc non diceretur aliquid de anno. Vide Io. And. in c. dilecto. de appellationibus. & Abba. in c. ex parte. eod. titul. & in c. proposuisti. de foro compet. & glos. c. ij. de appellatio. lib. vj. & c. nullus. de iurepatro. & in authent. ut differen. iudic. & c. ad aures. de simon. & Barto. in l. Titi cum nuberet Caio Seio. ff. de leg. & Bald. in l. fin. §. illud. de temp. appellat. Et formam quinterni iustitiae primum: in tit. de iudic. tenen. diu causam in suspens. & Specula. tit. de appellatione, qui interpretatur illam primam formam, quando non est commissa causa appellationis, quia tunc habet remedium desertionis. In ordinario autem non dicitur aliquid de anno secundum stylum, sed dicitur diutius tenuit causam in suspensio, & tunc dantur tres menses ad expediendum, iuxta prae-

Etiam

Etiam formam primam.

Item dantur literae in quibus conceditur adiunctus, propter suspicionem iudicum ab adversario impetratorum, & si nondum est ad litis contestationem processum, ut in tertia & quarta forma supra alleg. tit. de mandatis quae sunt iudic. de quibus vide doct. in cap. insinuante. de offic. deleg. & c. causam quae eod. tit. & causam quae de iudic. & Feder. in consil. Non autem ad solam allegationem suspicionis iudicis datur novus iudex, cum habeat allegans remedium arbitratorum, vel collegarum, & multo minus quando recusatur executor in forma dignum, vel alijs huiusmodi qui non teneantur vocare partes, cum illi non possint recusari. Vi de not. in cap. cum venissent. de iudic. per Anto. & cap. novit. & cap. postremo. de appell. & Rot. eod. tit. de concess. prae. in novis.

Clau

Clausula, testes, non solet apponi in aliquibus rescriptis, quæ sequuntur.

Super Usuris, quando impetratur contra clericos tantum, vel clericos & laicos simul, & nec in causis matrimonialibus, aut consanguinitatis, vel affinitatis, nec dotis accessoria, vide capit. de prudentia. de donat. inter vir. & vxor. nec super manuum iniectione, contra clericum & laicum simul, vel contra clericum tantum, etiam si dicatur super alijs rebus iniuriari conqueren. nec super crimine vel diffamatione eius, nec quando dicitur contra iuramentum super hoc prestitum temere veniendo: nec cum in literis dicitur extra tenorem privilegiorum vel indulgentiarum, nec in literis post iter arreptum, nec cum committitur causa iuxta priorum continentiam litterarum, nec in literis preces & mandata, & cum olim, quæ dantur volentibus ingredi

gredi religionem, nec quando dicitur in appellationis causa huiusmodi, nec quando petitur observatio sententiæ deserta appellatione, vel quia transiit in rem iudicatam, nec ubi compellitur ferre arbitrium arbiter, nec in literis super absolutione monachorum, nec quando dicitur de utroque processu, nec in literis super defectu natalium, nec quando petitur absolutio ab excommunicato, qui concordavit cum parte, nec in literis cum secundum Apostolum, quæ dantur ordinibus non habentibus beneficia, nec in cruce signatis, & quando denunciatur excommunicatus, vide in quinterno. tit. de excommunicantibus, alias in literis, cum mandantur executori, relaxatio sententiæ excommunicationis lata contra formam cap. sacro. de sent. excomm. & c. reprehensibilis. de appel. sed in executoria eius benedatur, nec in literis si tibi, de quibus vide in quinterno tit. de restit. in integ. nec

quam

quando petitur confirmatio laudi, secus
vbi petitur renuocatio. Vide in quinterno.
tit. de arbitr. & compositi, nec vbi de o-
bedientia agitur, vel vbi subiectio, vel
visitatio denegatur, nec in literis contra
indulta, nec in beneficio ad cuius collatio-
nem quis se per parentes literis obligauit:
quia iam constat per literas, prout in mul-
tis superioribus, nec quando dicitur, prout
in literis inde coſectis, nec in literis quod
excommunicatum clericum recipiat ad
diuina, nec quando literæ bullantur cum
serico, nec quando publicatis attestacioni-
bus testes quandoq; admittantur & ap-
pellatur. Super iniurijs non est stylus fir-
mus, quidam dederunt, alij non, propter
verbum, iniuria, quod trahitur etiam ad
crimen.

Et quando quaestio principalis est su-
per crimine, aut aliqua materia, in qua
non ponitur clausula, testes, si appellatio
interponitur super grauamine per indi-
cem

cem illato, non ponitur in rescripto clau-
sula, testes, propter euentum cognitionis
causae principalis in c. vt debitus. de appe.
faciunt not. per Oldr. consil. cccxx.

Clausula, legitimi impedimenti, &
ex ratione est huiusmodi, de qua in quin-
terno. tit. de presentationibus. Sed dictus
& legitimo, vt asserit, impedimento de-
tentus, non fuit appellationem huiusmodi
infra tempus debitum prosecutus.

Quare nobis humiliter sup-
plicauit, vt lapsu di-

Eli temporis nō
obstante

sibi

super hoc opportunè prou-
dere paterna diligen-
tia curaremus.

Quo circa.

&c.

f

Sequuntur formæ conclusionum, quibus hodie vtitur Cancellaria in rescriptis meræ iustitiæ. Nam in forma, humilibus, aliquid gratiæ concedit Vicecancellarius, siue Cancellaria in administratione iustitiæ circa commissionem iudicum de antiqua consuetudine, ne partes expectando signaturam, quam omnino haberent, vexarentur expensis & dispendio moræ, quod maximè debet cuitari, tam in Rota, quam in Cancellaria vt in conclus. Rot. CCCCCCLVII.

CONCLUSIO communis in conquestibus & querelis, & quomodo appellatur ab interlocutoria vel gravamine. Vocatis, qui fuerint euocandi, & auditis hincinde prepositis, quod iustum vel canonicum in matrimonialibus fuerit, appellanti reo decernas facien. quod decre

decreneris per censuram Ecclesiasticam firmiter observari. In causa spolij dicitur, & dicto tali, sicut iustum fuerit, rescripto.

Nota, quod in conquestibus contra Vniuersitatem, officialem, siue dominum alicuius terræ post verbum, observari, dices provisione in Vniuersitatem prædictam, vel in terram dicti officialis, vel comitis, excommunicationis vel interdicti sententiam proferas, nisi a nobis super hoc mandatum receperis speciale, nisi impetretur super sursum, vel iniectione manuum violenta in clericos, vel causa matrimoniali.

Appellatio ab vnica diffinitiva in causa matrimoniali, Mandam. quatenus de sententia huiusmodi legitime cognoscens, quod canonicum fuerit appellanti reo decernas, facien. &c.

Appellatio a duabus diffinitivis non matrimonialibus in qua secunda confir-

mat primam. Mandan. quatenus in causa ultima appellationis huiusmodi legitime procedens, dictam posteriorem sententiam confirmare vel infirmare app. reo. curetis, prout de iure fuerit facendum.

Appellatio a secunda sententia confirmatoria prima, in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de ultima sententia huiusmodi cognoscens legitime, quod canonicum fuerit appel. reo. decernas facien. &c.

Vbi sunt contrarie sententie diffinitive, & appellatur ab ultima, etiam si sint due consequenter late pro vno. Mandamus &c. de viroque processu cognoscens, legitime, illum ex eis quem rite factum fore repereris, autoritate postea appel. reo. approbes, reliquo sicut iustum fuerit reprobato.

Vbi sunt contrarie sententie in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de

Viro

Vtroq. processu cognoscens legitime, quod canonicum fuerit appellat. reo. &c. facien. &c.

Quando mortuo iudice qui cognoscebat de causa committitur alijs. Quocirca quatenus vocatis, qui fuerint euocandi, & causa ipsa in statu debito per vos resumpta, illam ulterius audiat, & quod iustum fuerit appel. reo. decernatis, facientes, quod decerneris, & cat.

Commissio admissionis, cessionis bonorum, pro clerico excommunicato, qui est paratus satisfacere quam primum peruenierit ad pinguiorem fortunam.

Quocirca & si est ita, vocatis credituribus prefatis, & alijs qui fuerint euocandi, recepta per vos ab eodem cessione bonorum predictorum, necnon idonea cautione, ut si ad pinguiorem fortunam peruenierit, debita persoluet. sen-

tentiam predictam relaxare procuretis,
prout de iure fuerit faciendum. & vide
cap. Odoardus. de solut. & c. peruenit. de
fideius. super monasterio granato onere
debitorum. vide formam in quinterno.
tit. de usuris.

Quomodo petitur obseruari sen-
tentia interlocutoria, à qua nulliter
fuit appellatum, vel quia deserta fuit
& committitur eisdem iudicibus.

QUO circa & c. Vocatis & c. si vo-
bis de nullitate, siue de desertione ap-
pellationis huiusmodi legitime constite-
rit, contra predictum Ioan. ad vltiora
procedatis, iuxta ipsam formam & con-
tinentiam literarum. Olim huiusmodi
literæ etiam committebantur alijs sub
forma, vt postquam cognouissent de nul-
litate vel desertione, remitterent causam
prioribus iudicibus, vide not. in c. ad hæc.
el. primo & cap. ex ratione. de appel. Et
de

de verbis continentiam, & tenorem in
formam, & huiusmodi. vide not. in c. si
cui. & c. si apostolica. de preben. libr.
vj. & cap. significante. de appel. & ca-
pitu. quia. v. de iudic. & in multis alijs
iuribus.

Quomodo petitur obseruatio sen-
tentie diffinitivæ, & excommunica-
tionis.

QUO circa & c. si est ita, diffinitiu.
sicut ritè excommunicationis si-
cut rationabiliter prolata sunt, senten-
tias huiusmodi faciatis autoritate nostra,
vsque ad satisfactionem condignam in-
violabiliter obseruari. vide glos. & doct.
in c. quoniam abbas. de offic. deleg. &
specul. tit. de remissionibus.

Conclusio absolutionis ab excommu-
nicato, qui est paratus satisfacere de con-
sensu partis & parere iudicato, & li-
teris.

Quocirca &c. Mandan. quatenus si est ita predictum. P. postquam literis ipsis legitime paruerit cum effectu, & ad hoc dicti. S. consensus expressus accesserit ab eadem sententia, & alijs censuris per eum occasione premissarum incurfis, hac vice duntaxat, autoritate nostra absoluatis in forma Ecclesie consueta, & iniungatis ei pro modo culpe penitentiam salutarem, & alia quae de iure fuerint iniungenda. Et si iniuriatus ex non rationabili causa reniteretur absolutioni, Vi de not. per Hostien. in summa de poenit.

Conclusio pro excommunicato ratione contumaciae: qui est paratus parere.

QUO circa &c. E. si hoc legitime perierit, recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo, quo excommunicatus haberetur, ab excommunicationis sententia huiusmodi de ipsius domini consensu hac

in hac vice duntaxat absoluatis in forma Ecclesie consueta, iniungatisq; ei pro modo culpe penitentiam salutarem, & alia &c. Vide de his absolutionibus, an sint pro contumacia, an pro offensa in cap. qua fronte. de appel. & c. ex parte. de verb. signi. el primo. & cap. venerabilibus. de sentent. excom. lib. V. & glos. in c. ex literis. de offic. delegat. & spec. tit. de contum. quando vero committitur absolutio super iniectione manuum, tunc ponitur praestatio iuramenti, quod deinceps talia non committet &c. & idem fit in violatoribus Ecclesiasticae libertatis, & alijs huiusmodi. Vide in c. ex timore. de sent. excommun.

Observatio sententiae, quae per desertionem transiit in rem iudicatam, cum taxatione expensarum. Mandan. quatenus si, vocatis qui fuerint euocandi, vobis de desertione, appellationibus huiusmodi legitime constiterit, sententiam predictam

f 5

Etiam sicut rite prolata est, faciatis autoritate nostra appellare. firmiter observari, & expensas provida moderatione taxare curetis, & si taxationem ipsam per vos fieri contigerit, faciatis idem. B. per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, de expensis ipsis debitam satisfactionem impendi. Iste stylus super vocationem. Videtur consonare cum opi. Bar. in l. j. ff. nil noua. appel. pen. & Bald. in l. eos. C. de appel. satis probat text. in l. j. Vers. fin. C. de tem. appel. & Vide Canonistas recentiores in c. ex ratione. de appel. post Innoc. Butr. & Imol. contrarium tenetes.

Quando excommunicatus petit absolutionem, & relaxationem interdicti.

QUO circa & cat. vocatis, qui fuerint euocandi, si vobis constiterit dictum B. eidem G. de premis satis fecisse, pradiatum B. hac vice duntaxat

xat autoritate nostra absoluitis, in forma & cat. Salutare & interdictum huiusmodi relaxetis.

Conclusio quando petitur observatio laudi siue arbitrij, a quo non fuit intra tempus debitum declaratum, nec acceptatum.

Mandamus, quatenus dictum arbitrium, sicut iuste latum est, faciatis per penam in compromisso huiusmodi appositam autoritate nostra appellare. firmiter observari. Vide doct. in c. quintanalis. de iur. iur. & C. de arbit. l. pen.

Observatio sententie, quae transiit in rem iudic.

QUO circa & cat. vocatis dicto tali, & alijs qui fuerint euocandi, si vobis de re iudicata huiusmodi legitime constiterit, sententiam pradiatam sicut rite probata est faciatis, autoritate nostra

stra firmiter observari. Vide quæ habentur in c. ea quæ. de re iudic. Et hæc forma quo ad vocationem & citationem, consonat opinio. glos. l. ij. c. de inoffic. testa. & Cyn. in l. ab executore. c. quorum appo. non recip. de quo per Innoc. in cap. ex ratione. de appel. & c. cum super. de re iudic. & Bart. in l. diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudic. In causis autem matrimonialibus, quanvis quo ad aliquos effectus transeant in rem iudicatam, ut in c. dilecte. & sua nobis. de appell. per docto. tamen Cancellaria non solet dare executionem, siue observationem sub prædicta forma, sed quando petitur, dat simpliciter clausulam, vocatis & c. In sententia autem super separatione thori, bene datur observatio: licet Ioan. Andr. & quidam alij doctores. Videantur aliud sentire in c. ex literis. de diuort. & cap. lator. de sent. & re iudic.

Si

Si non obstante lapsu temporis committatur ludicibus ut ad ulteriora procedant.

Quo circa & c. Mandan. quatenus si quod de impedimento huiusmodi proponitur, Veritate fulcitur, lapsu dicti temporis non obstante & c. Uterius in causa ipsa, iuxta literarum prædictarum continentiam & tenorem, procedatur. & Vide Specul. tit. de remis. & not. in c. secum. de praben. lib. vj. & in c. exhibita. de iudic. per Ioan. Andr.

His formis Cancellaria vitur hodie in rescriptis iustitiæ, & in appellationibus, quanvis clausula, Vocatis & c. sit communis & frequentissima in simplicibus conquestibus, querelis, & quibusdam alijs rescriptis. Reliquæ autem formæ rescriptorum simplicium, in quibus ponuntur clausulæ speciales in conclusionibus eorum, & in quibus non fit mentio de appellatione, possunt colligi ex quinterna

CAN

Cancellaria, super quibus hodie non est aliquid immutatum, videlicet, in materia arbitrorum iniectionis manuum, usurarum, matrimoniorum, indebitarum alienationum, neque in quibusdam alijs, sed servatur antiquus stylus Curiae. Super reuocatorijs vero in causis appellationum non ponuntur hodie formae, quae habentur in libro reuocatariorum, & referuntur per specul. titu. de appel. §. de officio. vers. Et autem. & in rubr. & de remis. sed plerumq; in illis exemplis spec. ponitur clausula, Vocatis, in conclusion. Vel clausulis de quibus supra. Praedicta autem clausula, Vocatis, quae, ut dixi, ponitur creberrimè in simplicibus rescriptis, & in appellationibus à gravamine, vel interlocutorijs, ponitur etiam in casibus sequentibus, quando pars reclamatur laudo vel arbitrio: & quando index vel pars post appellationem à gravamine vel interlocutoria procedit ad diffinitivam, vel

ad ulteriora temerè attentando, vel quando processus vel sententia petitur nulla decerni, & quando sunt lata duae interlocutoriae contrariae, nec tunc dicitur de utraque & cetera. Et quando index, qui nullam habet iurisdictionem, de facto processit, vel quando remittitur causa per iudicem ad examen sedis Apostolicae, vel ad curiam, quod idem est, ut not. glos. in capitu. statutum. de praebend. libr. vi. & in similibus ponitur dicta clausula, Vocatis.

Et quia diversa est conclusio in appellationibus, & diffinitivis, & interlocutoria, ponuntur aliquae remissiones, ostendentes quae dicantur remissiones, vel interlocutoriae secundum doctrinas doctorum. & stylum, seu consuetudinem Cancellariae.

Impositio perpetui silentij est diffinitiva. Vide Bald. post specul. tit. de sent. pro lata. Sententia lata super articulis iuris, est

est interlocutoria. not. Bald. in c. sua nobis. de appel. & l. preses. de sent. & interlocu. iud. c.

Sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, habetur pro interlocutoria, & ponitur de stylo clausula, vocatis not. glos. ij. q. j. in summa. nec proprie debet appellari sententia. Vide Archid. x. viij. dist. cap. fin. nec transit in rem iudicatam, quin possit semper agi per viam querelae, ut not. in cap. sacro. de sentent. excommunic.

Confirmatio electionis absque contradicte, non habetur pro sententia, & si fiat cum causae cognitione per controuersiam. Contradictoria habetur pro diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis & c. vide Hostien. & doct. in c. constitutis. el. tertio de appel. & Ioan. Andr. in c. auaritia. de elect. libr. vj. & vide decif. Regid. de Bella. tit. de re iudic.

Sententia qua approbantur fidei iussores,

res, habetur pro interlocutoria, & ponitur clausula, vocatis & cat. vide Ludou. consil. lxxij. praeceptum iudicis factum inconfessum de soluendo absque termino ad respondendum, quare non debeat fieri praeceptum, non est diffinitiva, vide Bart. in l. non fatetur. ff. de confess. vide Ang. in l. si debitori. ff. de iudic. Et an sententia qua pronuntiatur aliquem esse absoluentem sit diffinitiva. vide dom. meum Alexan. in l. j. ff. de iurisdict. omn. iud.

Sententia qua profertur in actione, quod metus causa, & similibus propter poenam, vel restitutionem, habetur pro diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis & c. vide doct. in c. j. quod met. caus. & Bart. in l. sine exceptione. §. hac autem actio. ff. quod met. caus.

Pronunciatio quod aliquis sit, vel non sit legitimus procurator, vel tutor, & huiusmodi habetur pro sententia interlocutoria. vide Bald. in l. j. de epis. aut. & c.

ex parte de appel.

Sententia super cessione bonorum habetur pro diffinitiva, & vide Dominos de Ro. in duabus decis. & Regid. decis. cxcix.

Sententia per quam pronunciatu est se locum purgationi, habet vim diffinitiva, & ponitur clausula, vocatis & cat. sed per quam mandatur purgatio, est interlocutoria, & per quam diffinitur aliquid, nisi se purgauerit, est diffinitiva, & ponitur clausula appellationis & c. vide doct. in c. cum p. de purg. cano. & c. quod ad consultationem. de re iudic.

Sententia qua pronunciatu aliquem non audiendum si lex contest. fuerit, habetur pro diffinitiva. vide doct. in l. diffamari. de inge. & man. C.

Sententia super nullitate, oblata super hoc libello, habetur pro diffinitiva, alias secus. vide doct. in l. quod insit. de re indicat. ff. & Bald. in l. j. de fer. & Ro. in

ra in duabus decis. lxxxvj. & cccxli.

Sententia qua aliquis absolvitur a contentis in libello, vel ab observatione iudicij habetur pro interlocutoria habente vim diffinitiva, & ponitur clausula, vocatis & c. vide doct. in l. titia. de accu. & Bald. in l. j. de epi. au. & Ange. in consil.

Sententia qua imponit alicui siletium ex lapsu dilationis est interlocutoria, & datur clausula, vocatis & c. vide Bald. in addi. spec. de dila.

Sententia super alimentis, nisi agatur incidenter, est diffinitiva. vide doct. in l. si quis a liberis. s. si quis. de li. agno. ff.

Sententia super aestimatione seu condemnatione eius habetur pro diffinitiva, vide in l. vinum. si cert. pet. ff. & Bal. in l. fideicommiss. lib. C.

Sententia super passiboris, lite contestata, in eo est diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis & c. vide Bald. in l.

ij. de epi. aud. & vide doctor. in l. quod
iussit. de re iudic. & c. consuluit. de offic.
delegat.

Pronunciatio super compromittendo,
vel non, est interlocutoria, habens vim
diffinitivam, vide Bald. in l. j. si quacunque
pra. po. C.

Sententia quae fertur super reuocatio-
ne attentatorum habet vim diffinitivam,
& in ea ponitur clausula, vocatus & cetera.
Vide glos. in c. non solum. de appel. lib. vj.
& Rot. decisi. lxxx.

Reuocatio inhibitionis, vel inhibito-
ria, quae fit per iudicem ad quem est inter-
locutoria. Vide Feder. in consil. & doct. in
c. cum teneamur. de appel.

Sententia super executione instrumen-
ti, vel sententia est interlocutoria, vide
Ange. in l. ab executore. ff. de appel. &
Bald. in l. ab executore, quorum appella-
non recip.

Sententia super liquidatione instru-
ment

menti, vel sententia est interlocutoria, vi-
de Bald. in l. fin. C. de sentent. quae sine cer-
quantur.

Sententia super probatione admitten-
da, vel non, habetur pro interlocutoria.
Vide docto. in c. significantibus. de no. ope-
ris nunciat.

Sententia quae decernitur veniendum
esse ad primum vel secundum decretum,
est interlocutoria. Bald. in l. per hanc. C. de
tempo. appella. & ipsa decreti impositio
est etiam interlocutoria: vide Fed. in con-
sil. & not. in c. j. de dilat.

Sententia super taxationem expensa-
rum, vel expen. facta simul, vel cum
principali diffinitiva, est diffinitiva seu
pars eius, sed lata ante diffinitivam est
interlocutoria. vide Angel. in l. j. ff. de
iuris.

Sententia super verbis privilegiorum,
lite super hoc contestata, est diffinitiva,
alias est interlocutoria: vide docto. in cap.

olim. de privil. & inc. Veniens. de verb. signific.

Sententia, qua pronuntiatur appellationem esse desertam, est interlocutoria, & in ea ponitur clausula, Vocatis, quando habet vim diffinitivam, vide Bald. in l. y. de epi. audi. & decis. Rot. a.

Sententia qua pronuntiatur fuisse bene appellatum, vel laudatum, est diffinitiva, sed si pronuntiatur male, appellatum habetur pro diffinitiva respectu iudicis, & in ea ponitur clausula, Vocatis, & car. vide doct. in l. fin. C. commun. de leg. & Paul. de Cast. consil. xxvj.

Sententia super potentia appellandi, habet vim diffinitivam, & in ea ponitur clausula, Vocatis, & car. vide Bald. C. ne liceat tertio prouo. & decis. Rot. lxxxiij.

Sententia qua pronuntiatur esse probatum, vel non, est interlocutoria. Bald. in l. ante. C. quo app. non recip.

Sententia super recusatione, est interlocutor

locutoria: vide Archid. in c. index. de officio deleg. libr. vj.

Sententia qua fertur super processu causa, si agatur principaliter de validitate, vel invaliditate eius, est diffinitiva, alias non: vide Bald. in rubr. ne liceat tertio prouo. & in l. si praeses. C. quomodo, & quando ind. & Collect. in c. quod ad consultationem. de re iudic.

Sententia, qua pronuntiatur instantiam esse peremptam, est interlocutoria: vide Bald. in l. fin. C. si tutor, vel curator mort. fuer.

Sententia super quibuscunque exceptionibus, est interlocutoria: & si committatur causa huiusmodi appellationis, ponitur clausula, Vocatis, & car. vide c. fin. de app. libr. vj. & glos. in clem. fin. eod. tit. & Bald. in l. y. de sen. experi. reci. datio Apostolorum dicitur etiam interlocutoria, & publicatio attestacionum, & pronuntiatio, quod testibus ad futuram

memoriam examinatis credatur, Vide Bald. in addi. specul. de appel. & in l. publicati. C. de testa. & in auth. si quis. C. de testib.

Commissio examinationis testium facta alteri iudici, & declaratio super libello, sunt interlocutoria, Vide Bald. in l. indices. C. de fide instru. & in l. edita. C. de eden. & pronuntiatio, quod dos non sit liquida. idem in l. fin. C. de sen. quæ sine cert. quant. prof.

Pronuntiatio super incompetencia iudicis, est interlocutoria: Vide glos. in auth. habita, ne fil. pro patre.

Sententia lata super appel. interlocutoria, etiam est interlocutoria, & de stylo ponitur hodie clausula, Vocatis: Vide Bal. in auth. hodie. C. de iur. cal. & Bartol. in consil.

Sententia per quam ponitur silentium accusatori, dicitur interlocutoria. in l. fin. de sent. ex peri. recip.

Depu

Deputatio loci, vel tribunalis, per iudicem, dicitur interlocutoria, Vide Bald. in c. de prohi. feud. alien.

Sententia super atate vel super inquisitione, est interlocutoria: Vide Bald. in l. fin. C. si minor. dixerit. & l. etiam. C. de furt.

Quando iudex procedit ad ulteriora, reiectis tacite exceptionibus, est interlocutoria, & ponitur de stylo clausula, Vocatis. Vide Spec. tit. de appel.

Sententia qua pronuntiatur super syndicatu, quia pronuntiatur non esse probatum, & de restituendo in integrum, est interlocutoria. Vide Bald. in l. cum index. C. de sen. & in addi. spec. de syndico. & in l. fin. C. de sen. quæ sine cer. quant.

Repulsio presentati, non servato ordine iudiciario in cognoscendo, non dicitur diffinitiva sententia, sed potius decretum approbatorium vel admissorium, & idē dic in similibus pronunciationibus super

admissione vel non admisione ad aliquem magistratum vel officium, & ponitur clausula, vocatis & ceteris. Vide Innocentium in c. constitutus de appel. & Oldrad. consil. x. vij. & l. hi qui. C. de appel. & ibi doct. maxime Gallicanos.

Si appellatur à spoliatione, seu privatione propter non residentiam, ponitur clausula, vocatis. docto. de cle. non resi. & Oldrad. consil. cxcv.

Et generaliter aduerte, quod omni casu, quo proceditur super aliquo articulo oblato libello super eo & non incidenter, dicitur sententia diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis & c. alias in dubijs ponitur clausula, vocatis & ceteris. Vide ad hoc Bartolam in l. prim. §. fin. de prator. stip.

Summa doctrinalis collecta ex formis antiquis Cancellariarum, & iuribus, & dictis doctorum, ad quem debeat vel possit appellari omisso medio

medio vel gradatim.

AD Papam appellari potest omisso medio. ij. q. vi. ad Roma. cum alijs iuribus. Fallit quando delegatus Papae, subdelegat causam alteri non in totum. cap. super questionum. §. porro. de offic. deleg. & cap. si delegatus. de offic. deleg. libr. vi. & talis appellatio est nulla, quando fuit oppositum per partem. Ut per Archidiaconum in c. si deleg. & in tali casu, si iudex subdelegatus deferret appellationi, denouetur ad Papam, nec posset delegatus reuocare, etiam si subdelegasset cum clausula, donec duxerit reuocandum. Lap. id. d. ca. si delegatus. & Vide Rot. ij. vel antiquus tit. de appel. Si vero delegatus subdeleger in totum, tenetur appellare ad Papam, & non ad delegantem, ut dict. §. porro. Item in duobus, vel pluribus delegatis à Papa, si unus committit alteri, vel alicui tertio, etiam non in totum debet tunc appellari ad Papam, omisso medio. gloss.

glos. in d. c. super questionum. Et si duo.
de offic. deleg. lib. vj. Et doct. ibi. licet Ro-
ta tit. de offic. deleg. in nouis, videtur di-
cere, quod possit, non quod debeat. Alius
casus est in cap. si subdelegato. de offic. de-
legat. lib. vj. Et a subdelegato, vel dele-
gato alterius quam Papae, potest appellari
omisso delegante ad Papam. docto. in di.
§. porro. Et in cap. cum Bertoldus. in fin.
Et a delegato Episcopi potest appellari ad
legatum. Vt in c. cum venissent. de eo qui
mitti in pos. Et doct. in cap. dilecti. de ap-
pel. sed in subdelegato delegati ad vni-
uersitatem causarum fit differentia, an
in totum vel non, Vt in c. dilecti. per do-
ctor. Et c. cum causam, de appel. Et a de-
legato Episcopi ad eius Vicarium valet
appellatio secundum Rot. sed non a vica-
rio ad Episcopum etiam si Episcopus dele-
garet. c. ij. de cons. lib. vj. ab officiali fora-
neo sine Vicario speciali appellari debet
ad Episcopum, non ad Archiepiscopum,
nisi

nisi appellaretur ad Papam. Vide doct. in
c. ij. Et clem. ij. de rescript. Et a delegato
officialis foranei appellari debet ad eum.
non ad Episcopum. Vide glos. in d. clem. a
sententia delegati, a Vicario Episcopi vel
praelati subditi Episcopo, potest appellari
ad Episcopum vel Vicarium eius, vel
Archiepiscopum, vel Papam. Vide glos.
Et doct. in dictis locis. Et Rot. Et a sub-
dito Episcopi ad Vicarium eius. Et ipsum
Episcopum vel Papam. Et si sunt duo de-
legati a sede Apostolica, Et vnus com-
mittit in totum vices suas, collega vero
committit alteri, sed non in totum, appel-
latur ab istis ad Papam: per regulam Spe-
cul. Et Ioan. Andr. in addit. tit. de appel.
quod qualitercunque permisceas delega-
tam Et subdelegatam in totum cum sub-
delegatis in partem semper appellatur
ad Papam: Vt not. in d. §. si vero. Et si ap-
pelletur a praelato subdito alicui Archi-
diacono, qui Archidiaconus est subiectus
Episc

Episcopo, tunc poterit appellari ad Episcopum omisso medio: nam Archidiaconus non facit tunc gradum cum Episcopo, sed ambo concurrunt simul, ex eo quod Episcopus est ordinarius totius dioc. ad quem appellari potest. Ut in c. Romana. §. 1. & xx. quest. de persona poterit ergo appellari ad utrunque. & idem in omni casu, ubi iurisdictio mediata & immediata concurrunt simul: Ut per doct. d. c. dilecto. Et quando Episcopus recusatur suspectus, & ipse delegat causam alteri, tunc a sententia talis delegati non appellatur ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum. glos. in c. si quis de offic. deleg. lib. 11. & vide doct. in c. si quis contra clericum. de for. compet. Et quando proximus in gradu non est catholicus, vel est excommunicatus aut suspensus, tunc posset appellari omisso medio. d. c. si quis. & cap. qui diligentia. de elect. Ad legatum Papae in tota eius delegatione potest appellari omisso

misso medio, ut fieret ad Papam. gloss. in c. 1. de offic. deleg. & d. cap. Romana. & specul. & legatus debet committere causam iuxta formam c. statutum. etiam si sit delegatus natus. Vide in d. c. in decis. Belam. de offic. deleg. Et quando Archiepiscopus litigat contra subditum Episcopi, & appellatur ad Papam. Ioan. Andr. in c. Romana. & Abb. in c. dilecti. de appe. Et quando Episcopus litigat cum eius subdito, debent eligi arbitri. 11. questio. 1. si clericus. & ab eis appellari debet ad Papam. glos. in c. ab arbitris. de offic. deleg. lib. 11.

A sola citatione admittitur appellatio a Cancellaria, si fiat narratio sub hac forma, sua nobis & cet. salvo referente D. preposito. & c. quod idem L. quasdam pecuniarum summas tunc expressis & c. idem prepositus eundem L. quem nullam iurisdictionem ordinariam, seu etiam delegatam habeat, ut infra certum tunc express

expressum terminum, sub certis etiam
tunc expressis censuris & c. querelis dicti
Cessonfurus coram eo compararet, cita-
ri fecit: vnde dictus L. sentiens & cat.
appellauit & cat. vide Specul. tit. de ci-
tatione. & Paul. ibi. & Collect. in cap. j.
de dilat.

A grauamine, vel sententia lata à
iudice seculari, etiam extra terras Eccle-
sia, contra clericum de facto admittitur
appellatio, & datur clausula, voca-
tis, & cat.

Quando quis citatur ad locum non tu-
tum, & appellatur, non dantur hodie li-
tera, nisi dicatur iudicem requisitum no-
luisse alium assignare securum, de quo
per doct. in c. ex parte. de appel. Et in hoc
stylus Cancellariae fuit varius, nisi vbi
impetrans narrat locum notorie fuisse
non tutum. vide de his formam quinter-
ni de iustitia vlt. in tit. de mand. qua fi-
ind. diu tenen. caus. in susse. & in tract.

Mar

Martini de Ebulo. tit. de appel. & Anto.
de Butr. & Imo. in d. c. ex parte. & An-
gel. in quadam disput. & Collect. qui re-
fert hanc varietatem Cancellariae, in c.
accedens. vt lit. non contest. Et etiam ab
arbitritudine dilationis notorie nimis bre-
ui admittitur appellatio, & dantur lite-
rae, alias non, nisi dicatur iudicem fuisse
requisitum de competenti dilatione, &
illam denegasse. vide ad hoc doct. in c. j.
de dilat. & Barr. in l. j. de re iudic.

Et nota etiam, quod super spolio bene-
ficij, vel alterius rei prophanae, non solent
dari literae per Cancell. nisi spoliatus dicat
aliquid de proprietate, hoc est, quod tale
beneficium canonicè sibi collarum affec-
tus, aliquandiu tenuit & c. vel si esset res
prophana, eam ad se spectare. vide Ioan.
Gafred. in c. in literis. de rest. spol. qui me-
minit etiam huius styli.

Et aduerte, quod licet vbi est contra-
rietas doct. index eligendo vnam opinio-
nem

nem, excusetur: tamen Cancellaria non solet dare literas pro appellante Vbi sunt contraria opinio. notabilium doctor. an illud sit grauamen, vel non, ne Papa grauamen iustum fuisse, & alteram ex opinionibus approbare videatur, per no. per Abb. anri. & alios in c. Romana. §. quod si obiciatur. de appel. lib. vj. & per recentiores in c. dilectus. el secundo. de rescript. & per infra not. & decis. Bellame.

Nec solet multo fortius Cancellaria concedere declarationes super casibus, in quibus celebres doctor. diuersa opinati sunt, & praesertim in sacramentalibus, vel concernentibus peccatum: ut not. per doctor. Gallican. in c. vir. de secun. nupt. nisi per continuatam, & antiquam consuetudinem, & interpretationem Cancellaria, fuisset una ex illis opinionibus acceptata, & firmata: ut in l. minime. ff. de legir. & ad hoc Rot. de fil. presbyt. in nouis. & si de hoc non constat in dubijs, abstinet

abstinet. Vide ad hoc Ioan. Gansfred. in c. finem litibus. de dolo, & contru. & alios doct. Gallica. & praesertim Ioan. de Censel in c. accedens. ut lit. non contesta. & Abb. anri. in c. consulti. de regul. facit glos. in clem. dudum. de sepul. & c. deuastanda. de conces. praeb. lib. vj. & not. in §. fin. insti. de satisd. tunc ergo stylus Cancell. facit ius quomodo est tali antiquitate approbatus, de cuius contrario non extat memoria hominum, & fuit continue obseruatus. Secutus ergo quando stylus non est antiquus, nec constans, & tenax, sed varius, & non firmatus: ut probatur in l. fin. c. quae sit long. consue. & ibi per doctor. Gallic. & Bald. in recolec. cum equit. pararetur ibi stylus Curiae consuetudini antiquitus obseruata, & verbum antiquitus innuit, non extare memoriam hominum de contrario: ut not. glos. qui sendar. poss. in princ. & not. in c. ad audientiam. de reb. Eccles. non alie. & facit h.

fin. Vbi haectenus. C. de iniur. facit ad hoc quod not. Collect. in c. ex insinuatione. de rescript.

A monitione & mandato ex abrupto per iudicem factis, admittit Cancellaria appellationem, & dat literas super ea, etiam si non dicatur fuisse requisitum iudicem de renocatione mandati, & hoc quando index non adiecit terminum ad implendum mandatum, appositum tamen poenam: sed si non esset apposta poena per iudicem, vel esset apposta cum adiectione termini, non darentur literae super appellatione. Vide ad hoc docto. in c. cum sit. de appel. & Collect. in c. consuluit. eo. tit. & Innoc. in c. cum cessante.

Appellationem extrajudicialem à futuro grauiamine, à iudice ex coniecturis inferendo, non admittit Cancellaria: Ut not. Collect. in c. de priore. de appel. Vide not. in c. cordi. eod. tit. lib. vj. & in c. bone. à parte autem admittitur, iuxta l. dif-

fama

famari super iactatione. Vide Innoc. in c. causam. qui fil. In iudicio autem, an admittatur appellatio conditionalis à grauiamine inferendo, Vide not. in c. significauerunt. de test.

Si clericus, qui traxit laicum coram iudice Ecclesiastico, non asserat illum fuisse competentem ratione consuetudinis, aut quia causa forum Ecclesiasticum concernebat, vel alias, & appelletur à sententia illius, negabuntur olim literae per Cancellariam, attento malo initio, & iniusta citatione: hodie dantur ratione ratiæ prorogationis, si ille index erat ordinarius clerici. Vide ad hoc l. episcopale. de epi. audi. & Collect. in capitu. dilecti. de appel.

Baptizatus fuit infans in domo per necessitatem, deinde in Ecclesia iterum Baptizatus solenniter, precedente catechismo, tenuerunt aliqui infantem in solenni Baptismo, cum dubitaretur, an esset con-

tracta compateritas saltem ratione catechismi in solenni Baptismo facti, & peteretur super hoc declaratoria sub plumbo à Cancellaria, videlicet nullam compateritatem fuisse contractam ab his, qui in solenni Baptismo infantem tenuerunt, fuit data per me de consilio peritissimi viri domini Nicolai de Castello, & aliorum dominorum de Parco, accedente etiam consilio Reuerendi atque optimi patris, & consummate doctrine viri domini Ioan. Andr. Episcopi Alexandrini, quannus R. P. D. Felin. Auditor Rotæ, vir plurimæ lectionis, & splendide ac opulente doctrine, esset in contraria opinione dicens, propter prædictum catechismum, & alias solennitates in primo baptismo omisissas, quæ postea retrahuntur, fuisse contractam compateritatem, per not. in c. peruenit. cum gloss. xxx. q. i. & quæst. iiij. si quis. & quia finguntur tunc fuisse facta, ad quod c. sicut. de conse. dist

distin. iiij. vide materiam gloss. lx. viij. distinct. s. quod verò, & cap. ij. de Apostol. & Lap. in c. ij. de cog. spi. libr. vj. & not. in d. c. peruenit. Nec defuit quidam ex doctoribus, qui diceret materiam de contradictione compaternitatis propter catechismum non habere locum, quando consecutiue, & absque magno intervallo baptismus subsequitur catechismum cum eisdem compatribus & commatribus, ut sit hodie in infantibus, sed habuisse locum olim in adultis, qui veniebant ad baptismum postquam aliquo tempore prius fuerant catechumini cum alijs compatribus. & ita intelligebat præfatus doct. d. c. peruenit. & facit pro eo c. in catechismo. de conse. distin. iiij. cum multis alijs. Facit tamen contra d. c. si quis, quod laqueitur in infante, hodie autem non solent esse diuersi compadres sive patrini in catechismo & Baptismo, ut volebant iura antiqua. vide Hostien. in summa, h 4

de hac materia. Quantum autem ad casum nostrum, mihi visum fuit debere dari declaratoriam maxime propter d.c. in vers. præcedit, quod indicat ita demum contrahi compaternitatem, si procedat quòd hinc non fuit: quia longo post tempore secutum est. Et si dicatur, præcessit saltem istud secundum solenne, dico quod non præcessit baptismum verum: quia istud secundum baptismum, quantum solenne, nihil fuit, cum non debeat reiterari: Ut C. ne sanct. Bapt. reiter. & si replicetur, retrahitur. Etiam hoc non inuenio in iure, quòd habeat locum retrahitio in hoc, maxime cum non sit necessaria, nunc post perfectum actum, qui actus non indiget illis adminiculis nisi suo tempore fiant. Hic verò sunt tempore quo nõ est necesse quòd fiant, quia iam erat perfectus baptismus per sua essentialia factus. c. j. de sacra. non iter. & de cõs. dist. iij. in multis canonibus. facit etiam d. c. ij. de

ij. de apost. & illud quod recedit à tempore debito, recedit a forma l. qui re. §. Augerius. l. bonorum. ff. rem rat. hab. ff. de accusat. tu. l. scire. §. consequens. fictio etiam non habeat locum, per not. per Bar. in l. si quis pro emptore. ff. de sur. cum extrema non sint habilia. & no. per glos. in l. se ego. de neg. gest. faciunt etiam not. in c. non præstat. de re iudica. libr. vj. & per Oldrad. clx. vij. consi. præsertim in spiritualibus. ad hoc. xxx. v. q. ix. & no. per Archid. in c. j. de voto. lib. vj.

Cum quereretur de iniquitate arbitri, qui arbiter non solum declarauerat debitum esse, sed etiam adiecerat tempus solutioni fienda, non fuerunt datæ literæ. Vide text. in l. seruos. de manu. testa. & formam.

Si index secularis condemnet clericum in causa reali, dantur literæ per Cancellariam super nullitate, contra opinio. Gallican. Vide doct. in cap. qualiter. h 5

de indic.

Cum appellatum fuisset, quia index non compulerat syndicum vniuersitatis ad satisfaciendum de indicato soluendo, fuerunt negatae literae. Vide doct. Insti. de satisfactis. §. sin autem, & formam.

Vbi in rescripto fit mentio de cessione, donatione, vel alienatione minoris, & huiusmodi, semper ponitur, quod praedicta sint facta rite.

Cancellaria indistincte cogit arbitratores ad laudandum, seu arbitrandum postquam susceperint onus. Vide in quinto iustitiae. tit. de reuocatio. compositio. & tit. de arb. nec fit differentia, an sit appositae poena vel non. de quo in c. quinta nullis. per doct. de iureiuran.

Et notatur, quod literae in forma, significauit, minus taxantur per Cancellariam pro clericis, quam pro laicis: & ita debet fieri in alijs, arg. l. cum clericis. C. de episc. & clericis.

Cita

Citatio per edictum bene datur per Cancellariam absq. signatura in rescripto informata, humilibus: sed absolutio ad cautelam in excommunicatione à iure non datur.

Cancellaria indistincte dat relaxationem iurantem super omni contractu, in quo quis narret se enormiter fuisse lesum, propter presumptionem doli aduersary, & peccati, vel temeritatis iurantis, Vbi est conscia, aut si non sit conscia datur relaxatio, quia non videtur cogitatum de dolo etiam re ipsa per iuramentum.

De verbo, curare aliquid fieri, quod ponitur saepe in rescripto significauit, quid significet, vide Paul. in c. generali. de electione. lib. vi. & not. in c. hac constitutione. de offic. deleg. eod. lib. & de verbo, inducere, vide eod. tit. de elect. c. sciant cuncti. de verbo autem, instigare & sollicitare, vide Bald. in c. & imol. in l. quid ergo. §. pen. de leg. & de verbo, per omnia, vide

Vide in d. c. hac constitutione. quia nihil adaptabile excludit.

Eriam si fuerit iuratum per partes stare laudo, nihilominus super iniquitate eius & reductione, ad arbitrium boni viri dantur litera per Cancellariam, cum non obstantia iuramenti. Vide in quinto iustitiae tit. de arbitr. in iij. forma. & Specul. eod. tit. & Innoc. & alios in c. quinquagallis. & c. veniens. de iureiur. sed cum ista reductio peteretur a Cancellaria inter laicos & arbitro laico, fuit dubitatum an possit dari, & fuit conclusum quod sic, cum sit videndum primo, an iuramentum de stando laudo laici, obliget iurantem in eo, quod praeiudicat inique vel nulliter arbitrari, de quo non potest cognoscere, nisi iudex Ecclesiasticus. Et satis videtur hoc probari in d. c. veniens. & cap. quinquagallis. & vide ibi Anto. de Butr. in xxxiiij. & xxxviij. col. unde est notandum, quod ubi compromissum est

est iuratum, ut communiter sunt, non poterit reduci ad arbitrium boni viri, donec sit declaratum per iudicem Ecclesiasticum, iuramentum non ob stare propter iniquitatem vel nullitatem laudi. Et vide eundem Anto. in c. cum sit. de for. compet. v. col. & c. dilecto. de appel. pen. col. & in c. si clericus. de for. compet. & Feder. in Consil.

Impetrabat rescriptum quidam Panormitanus clericus coniugatus, super hypotheca cuiusdam navis consistentis Neapoli, contra quendam alium Panormitanum, & petebat iudices in civitate Neapolita. fuerit ei negati per l. j. §. si quis de nav. ff. de vi, & vi armata.

Verbum, niti, verificatur quando aliquid tentatur fieri vel incipit fieri, vel est iam factum contra id, quod est prohibitum fieri a lege vel ab homine. Ut not. in c. ex eo. & c. certum. de re iud. lib. vj. & c. ij. de suppl. neg. prael. & c. cum contingat.

tingat. de iure iur. & c. dudum. el secundo. de elect. & c. gratum. de postu. pra. Ofius de elect. c. dilecti. & c. gemma. de spon. c. j. & c. clericis. de immu. Ecclie. lib. ij. c. Ioan. de cler. coniug. & c. quia nonnulli. de cler. non residen. cum multis alijs quae not. pro rescriptis in forma, conque- stus, in quibus Cancellaria saepe vitur hoc verbo, nititur.

Et de verbo, nequiter, quo similiter Cancellaria vitur in rescripto in forma, significauit. pro occultis detentoribus. Vi- de in c. sedes. de rescript. & c. a nobis. de apost. & c. ut inquisitionis. de heret. lib. ij. & l. deinde. de liber. exhib. & l. bouem. §. mortis. de edict. ff. cum alijs. Et quid sit proprie nequitia, & unde dica- tur, vide beatum Augustinum in lib. de beata vita, post Varronem. Ouidius ait, Nequitia est, quae te non sinit esse se- nem.

De verbis, dinoscitur, pertinere, & huius

huiusmodi. vide not. in c. cum venerabi- lis. & de priuil. & c. fin. de offic. ord. lib. ij. & c. quoniam. de immunit. Ecclie. lib. ij. & c. dilectis. de appel. & c. conque- stus. de for. compet. & c. cum dilecta. de rescript. & c. fin. de pigno. & multis alijs. Vbi interdum est verbum narratiuum, interdum dispositiuum, iuxta materiam in qua ponitur.

Et nota quod si aliquis impetret lite- ras iustitiae, in quibus faciat mentionem quod obtinet duo incompatibilia: non suf- ficit quod dicat illa se canonicè obtinere, sed est necesse de stylo, ut asserat se illa ob- tinere ex dispensatione Apostol. quia il- lud verbum, canonicè, est nimis pregnans, ut not. in cap. dudum. el secundo. de elect. & c. ordinarij. §. certum. de offic. ordin. lib. ij. & c. cum singula. de praben. lib. ij. & solet referri tantum ad potesta- tem conferentis, non autem ad habilita- tem recipientis, ut not. ibi per spec. sit. de dispen.

dispen. s. videndum. versic. sed nunquid nocet. & Paul. in c. non potest. de præben. lib. vj. Et idem fit de stylo, quando aliquis impetrat rescriptum super aliquo, quod dicit se canonicè vel legitime obtinere, cui ius commune resistit, necesse est eum exprimere consuetudinem, vel privilegium, vel huiusmodi: ut in religiosis qui dicunt se exemptos, vel in rectore qui dicit legitime pertinere ad se iurisdictionem in certis clericis, vel in similibus, & nisi allegetur privilegium vel consuetudo, non dabuntur literæ, etiam si velit ut ponatur in eis verbum, legitime vel canonicè, faciunt quæ habentur in decis. Bellame. decis. lxv. & xvj. & not. in c. licet. de probat. & in c. fin. de restit. spol. lib. vj. & c. j. de præscript. eod. lib. & decis. ex vj. eiusdem Bellamere & per Oldrad. consil. cclxj. & facit optime quod not. Innocen. in c. ij. de dilat.

Item adverte, quod si pars petat rescri

scriptum in forma, querelam, vel conquestus, vel dilectus, & velit in eo facere mentionem de sententia lata, vel appellatione, vel aliquo actu iudiciali, non datur ei literæ in dicta forma. Vide not. in c. ex parte. de rescript. sed bene dantur in extra iudicialibus grauaminibus in dicta forma, ubi non narratur appellatum, vel aliquis actus iudicialis. sed si narratur appellatum, vel aliquis actus iudicialis. sed si narratur appellatum, dantur tunc in forma, sua nobis. Et idem fit in casibus in quibus non obstant. sententijs potest veniri de nouo: nam tunc si petantur literæ cum narratione literarum vel litis præteritæ & iusta causa impetrandi, dabuntur in forma, sua nobis. & ita fit in matrimonialibus. faciunt ad hunc stylum not. in c. ex parte. de restit. spol. & Bald. in l. Deo nobis. de episco. & cler. & Lopus videtur velle, quod valeat rescriptum in matrimonialibus absque men

tione litis.

Solet Cancellaria, si impetrans rescriptum hoc petat, committere causam nullitatis laudi, vel reductionis ad arbitrium boni viri disjunctivè in eodem rescripto, pro quo stylo facit decis. Rot.

Quando aliquis fuit praesens interemptioni alicuius, & petit declaratoriam super irregularitate, inuenio fuisse datum sub hac forma, Et licet dictus L. in mortem eiusdem P. minimè aspirauerit, nec preceptum, consilium, auxilium, cooperationem, vel causam praedicta morti praestiterit, nec alias in ea culpabilis existat, dubitat tamen, quia presbyter est, se praemissorum occasione status, & fame, ac rerum suarum dispedys affici, a suorumq; ordinum executione repelli indebitè posse. Super quibus per nos opportunè sibi pro uideri humiliter supplicauit. Quocirca fraternitati tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus si vocatis, qui fuerint

rint euocandi, & inquisita per te super praemissis diligentius veritate, rem repereris esse, pro ut superius enarratur, auctoritate nostra nuncios praedictum presbyterum occasione praemissorum nullam incurrisse irregularitatis, & inhabilitatis, aut infamiae maculam, siue notam, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendum. Et hac forma ita generalis est tutior, si concordat cum narratiua: nam materia irregularitatis in casu mutilationis vel homicidij circa particularia, habet multam difficultatem in rectè declarando, propter non satis exactam theoricam doctorum in hac materia, & difficultatem cognoscendi, culpam, & causam, remotas, vel propinquas, seu consecutivas ad actum, ex quo contrahitur irregularitas, maxime cum possit contrahi sine culpa. Quando verò datur interfectori, narratur hoc modo, Quòd cum L. P. praefato. C. vim inferen-

te, ex qua nisi illam vi repulisset, mortis periculum inenitabiliter incurrisset idem C. se defendendo, & vim huiusmodi vi, cum moderamine tamen inculcata tutela, repellendo, præsumptum L. vulneravit, unde idem L. expiravit. Et licet idem C. minimè operam dederit rei illicitæ, ex qua dictus L. ad inferendum eidem C. vim huiusmodi impulsus, aut provocatus fuerit, nec aliàs, quam, ut præmittitur, in eiusdem L. morte culpabilis sit, tamen dubitat & cat. Et hæc forma probantur per totum titulum de homicidijs, & de cleri. percuss. & in cap. questum, de pœnit. & remis. cum alijs iuribus. Et de verborepereris. Vide decis. Rot. in antiquis. & bellum. & not. in c. dudum, de præsump. per doctor.

Et pro accipiente ordinem sacræ antiquam esset doli capax, & postea volente contrahere matrimonium, fuit data declaratoria per Cancellariam de consilio perit

peritorum, & præsertim Domini Alexandrini sub hac forma, Dilectus filius Augustinus & cat. proponi fecit coram nobis, quòd aliàs eius genitor dum in humanis ageret, & certus prior desideran. eundem Augustinum ad sacros ordines promoueri, ipsum Augustinum impuberem, & minimè doli capacem, & quid sacer ordo importaret inficium, per certum catholicum Antislitem ad subdiaconatus ordinem promoueri fecerunt. Et postmodum eodem eius genitore vita functo, præfatus August. impubes, & super hoc melius informatus, ad continentiam se obligari nolens, super præmissis reclamavit, & priusquam ad pubertatem devenit subdiaconatus ordinem huiusmodi ratum gratum habere, eoq; uti, ac ante pubertatem huiusmodi, & post continentiam servare nolle asseruit, prout etiam protestatus fuit. Quare pro parte eiusdem Augustini asserentis, se post-

quam doli capax effectus fuit, & ad pubertatem peruenit, ordini subdiaconatus huiusmodi nunquam consensisse, nec eo vi voluisse, sed matrimonium contrahere, & patrem liberorum effici desiderare, nobis fuit humiliter supplicatum, ne fama suae dispendium patiatur, ut in praemissis ei opportunè providere de benignitate se. Apost. curaremus. Quocirca fraternitati tuae per Apost. scripta mandamus, quatenus sit inquisita per te super hoc diligentius veritate, rem ipsam inueneris ita esse, prout superius enarratur, auctoritate nostra denuncies dictum August. praemissorum occasione ad seruandam continentiam non teneri, alio non obstante canonico matrimonium huiusmodi contrahere liberè & licitè posse, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendum. Vide doct. in c. j. de cle. per fal. promo. & Cald. in consil. & non ponitur clausula, vocatis, de stylo

in

in similibus, non apparente aperto interesse alterius, nec existente materia iudiciali, nec veniunt vocandi qui non possunt contradicere cum effectu. ff. de fidei. comm. libert. l. ergo. §. illud. de re. iur. qui potest, ut probatur in nona & fin. forma. tit. de relig. in quinterno. Faciunt not. in c. dudum. de praesumpt. & de cetero. de re iudic. & reor tamen, quòd si quis vellet se plenè asscurare, non tantum quo ad famam & conscientiam, sed etiam quo ad bona & alia quae possent concernere interesse vel praedicium aliorum, ne in futurum molestaretur, esset fienda quaedam vocatio generalis eorum, quorum interesse posset: iuxta not. in c. fin. qui ma. ac. pos. & l. j. C. si minor ab her. se abstin. cum auctoritate ibi posita. & in l. Titia. ff. de accus. & l. de etate. de minor. & l. decem. de verb. oblig. & l. admonendi. de iure iur. & c. fin. de elect. & c. exhibita. de ind. cum multis alijs. Nec credo

i 4

sic ordinatum teneri ad dicendum officium, cum non habeat executionem ordinis, alias quam culpa sua, faciunt not. per glos. in c. si tibi. de prae. lib. vj.

Pro eo autem, qui inuitus suscepit sacros ordines, seu coactus, data fuit etiam declaratoria per Cancellariam sub hac forma: Dilectus filius N. quod olim eius genitor dum in humanis ageret, cupiens quod idem L. ad sacros ordines promoueretur, ipsum L. aliquem ex ordinibus huiusmodi suscipere renitentem, multis verberibus & minis & aliis iusto metu ab eo ad id coactum & ad ordinem ipsum, ac continentiam obseruandam se nolentem obligare, per certum Antistitem ad subdiaconatus ordinem promoueri fecit, praefatus q. L. quamprimum, metu huiusmodi cessante, commodè potuit super hoc reclamare, quare pro parte dicti L. asserentis se praedicti subdiaconatus ordini nunquam liberè cōsensisse, nec illum post-

ea gratum, aut ratum habuisse, nec ad eum promoueri, aut eo vi illo inquam tempore voluisse nec velle, sed matrimonium contrahere & patrem effici liberos desiderare, nobis fuit humiliter supplicatum, ne fama suae dispendium patiatur, ei in praemissis opportunè providere de benignitate sedis Apostolicae dignemur. Quo circa & cetera. Ut supra.

Et nota, quod testes, ad perpetuam rei memoriam, pro volente se defendere in futurum, dantur per Cancellariam sub hac forma: Dilecti filij Abbas & Conuen. & cetera. nobis humiliter supplicarunt, ut cum super concessione quarundam decimarum canonice eis facta, quas se à prima ipsius monasterij fundatione obtinere proponunt, aliqua non appareant publica instrumenta, & super eisdem decimis moueri sibi timeant in posterum ab aliquibus questionem, ne per defectum probationum ius suum deperire contingat,

providere super hoc eidem monasterio pater-
terna sollicitudine curaremus. Nos itaque
& cat. Testes quos idem Abbas & cat.
super premisis duxerint producendos,
prudenter recipere, & diligenter exami-
nare curetis, & ipsorum dicta redigi fa-
ciatis in publica monumenta, denunciando
illis quorum interest, ut huiusmodi testi-
fium receptioni, si velint, intersint, &
super denunciatione sibi facta consue-
ciatis publicum instrumentum. Vide de
hac materia doct. in c. significavit. de test.
& formam in tit. de test. & in qn inter-
no iustitia.

Forma autem pro testibus, de quorum
morte, vel absentia timetur pro actore,
iuxta c. quoniam frequenter. & c. cum
dilecti. de confir. viil. vel inutil. dantur
in hunc modum. Venera. frater noster C.
Episcopus, nobis humiliter supplicavit, ut
cum super Castro diacefis ad mensam ca-
pitularem & c. pertinente, nonnulli tes-

tes

tes existant de quorum morte vel di-
turna absentia timeatur, & super eodem
castro & eius pertinen. cum illorum de-
tentoribus quamprimum possit capiat in-
dicialiter experiri, ne veritas occultetur,
& probationis copia fortuitis casibus sub-
trahatur, providere sibi super hoc de be-
nignitate Apostolica dignaremur. Nos
igitur huiusmodi supplicationibus incli-
nati & cat. quatenus vocatis eisdem de-
tentoribus, & alijs qui fuerint evocandi,
senes, & valetudinarios, ac alios testes,
de quibus ex aliqua rationabili causa ti-
metur, quos idem Episcopus super pre-
misis duxerit producendos, prudenter
recipere & diligenter examinare cure-
tis, prout de iure fuerit faciendum. Testes
autem prefatos si se gratia, odio & cat.
si remittatur causa ad examen sedis
Apostolice per delegatum vel etiam or-
dinarium, & aliqua ex partibus velit
habere indices super illa causa, petens, ut
comm

committatur in partibus, dantur ei per Cancellariam indistincte, quantum non exprimatur causa remissionis. Et si à delegato fiat remissio, solitum fuit dici, quòd causa in debito statu resumpta, ad Ulteriora procedat, iuxta priorem continentiam literarum. Si verò ab ordinario, dicitur quòd causa in statu debito reassumpta quòd iustum fuerit. Ut apparet in formis antiquis. Mar. de Ebu. de qua remissione, vide not. in l. j. c. de relat. & in auth. in medio litis. non fieri sacras insiones. §. si verò. & c. prudentiam. de offic. deleg. & de offi. leg. licet & de testibus. cum olim. & in c. intimaisti. de appel. Ego autem ut tutius agerem, & ne iudex, maxime ordinarius, temere remitteret causas, & gravaret partes in expen. posui semper in huiusmodi rescriptis clausulas, vocatis & c. quòd iustum fuerit, nihil dicens de assumptione causae. per not. in d. authen. & li. j. de peda. indi. c. & li. j.

li. j. de legi. c. & c. cum aeterni. de re iudi. & si diceretur pars consensisse, videtur tacite, ex quo non appellavit tempore remissionis. Respondebitur, quòd potuit esse, quòd aliqua ex partibus, cuius interest non remitti, erat absens, & hac ignorabat, & etiam si non appellavit contradixit tamen, & in actis potuit constare de contradictione evidenter. Et sic tutius videtur, ut committatur simpliciter quòd iustum fuerit, & includatur iustitia, vel iniquitas remissionis, antequàm cognoscatur de causa principali. Faciunt no. per gloss. & doct. Gallican. in d. l. licet. de offi. leg. quando verò de utriusque partis consensu remitteretur, tunc haberet locum materia c. vnici. de lit. contest. & Veniret ponenda clausula. vocatis & c. Vide ad hanc materiam quandam decis. seu conclusionem Bellam.

Declaratoria Super matrimonio contracto per vim, & publica honestatis iusti

instituta. Dilecta in Christo & cat. Tua
dioces. preponi facit coram nobis, quod
olim ipsa cum Barant. laico dicta dioc.
matrimonium per verba de presenti con-
traxit, & ad hoc coacta per vim, & me-
tum, qui cadere poterant in constantem,
copula tamen carnali inter eos minimè
subsecuta: postea verò dicta dilecta, vi
& metu huiusmodi cessantibus, quàm-
primum potuit contra huiusmodi matri-
monium, in quod nulu, signo, vel facto
nunquam consensit expresse, reclamavit.
& deinde cum Io. p. eiusdem B. fratre lai-
co dicta dioc. matrimonium per similia
verba contraxit, illudq. carnali copula
consumavit, dubitat tamen se præmisso-
rum occasione quominus cum præfato Io.
in huiusmodi matrimonio licitè remane-
re possit. Super quibus per nos sibi oportu-
nè provideri humiliter supplicavit. Quo
circa &c. vocatis &c. & inquisita per
te super præmissis diligentius veritate,
rem

re ipsam repereris ita esse prout superius
enarratur, dictum primum matrimoniu
inter B. & D. præfatos contractum, nul-
lum, & secundum inter eosdem Io. &
D. contractum, alio canonico non obsta-
te, validum fuisse autoritate nostra de-
nuncies, prout iuxta casus huiusmodi suc-
cessum fuerit de iure faciendum &c.

Declaratio super secundo genere
affinitatis.

DI. L. filius Ia. B. laicus, & dilect. fil.
in Christo filia, eius in præsentiarum
uxor, coniuges proponi fecerunt coram
nobis, quod licet ipsi olim nullo eis canonico
obstante impedimento matrimonium
inter se per verba de presenti contraxis-
sent, illudq. carnali copula consummas-
sent: quia tamen certa prima Iacobi u-
xor, & certus Maria prædictorum pri-
mus maritus dum viverent tertio con-
sanguinitatis gradu invicem coniuncti
erant,

erant, dubitant prædicti coniuges indubitè impediri, seu alias in eorum statu, & fama præmissorum occasione dispendijs affici, super quibus per nos opportunè eis provideri humiliter supplicatur. Quo circa & cæt. Si vocatis, qui fuerint evocandi, & inquisita per te super præmissis diligentius veritate, rem ipsam repereris ita esse, prout superius enarratur, auctoritate nostra nuncios matrimonium prædictum, alio nõ obstante canonico, validum fuisse, & esse, in illoq, eosdem coniuges licitè remanere posse, prout iuxta casus huiusmodi successum fuerit, de iure faciendum. Dat.

Declaratoria super proponente seu vouente ingredi, & infra tempus exeunte, non tamen vouente perseverare.

D I L. filius Crispinus clericus & cæt.
Cum nimio ex quadam eius infirmitate

tate fuisset mortis pauore concussus, si eum Deus ab huiusmodi infirmitate liberaret, domum aliquam fratrum ordinis minorum de obseruantia intrare velle, verbis affirmavit, & corporis per eum sanitate resumpta, domum & cate. cum illo proposito, quòd si asperitatem ordinis sustinere valeret, disciplinam profiteretur eiusdem, alioquin liceret ipsi ad statum pristinum remeare. Quancumq, simplicitate ductus, propositum suum non fuerit protestatus, Verum cum idem Crispinus propter suæ complexionis debilitatem, præfati ordinis non valeat tolerare rigorem, ab eo, nulla facta professione, domum prædictam exiit, ac habitu eiusdem ordinis dimisso ad seculum est reuersus, in illoq, sub timore Domini in statu clericali dies suos finire concupiscit: Vnde nobis humiliter supplicauit, vt providere sibi super hoc paterna diligentia dignamur. Quo circa & cæt. mandamus quak

tenus nisi præsatus Crispinus expressè
vel tacite professus fuerit, seu alias eu-
denter appareat, quòd absolute vitam
mutaret, seu perpetuò in religione Do-
mino seruire voluerit, denuncies eundem
Crispin. propter præmissa ad regularem
obseruantiam non teneri, prout de iure
fuerit faciendum.

Et nota, quòd rescriptum in forma, ea
quæ de bonis, non extenditur ad futura,
vt per Ioan. Ganfr. in c. ad hoc. de rescrip.
& in dicta forma possunt trahi plures,
quàm quatuor: vt per Ioan. And. in cap.
cum in multis. & Collect. in cap. sedes. de
rescript.

Cancellaria non dat literas appellan-
ti propterea, quòd impetrans non habeat
speciale mandatum. Vide Archi. lxxxj.
dist. Maximianus. & Collect. in c. non-
nulli. de rescript.

Committens Vices suas, in totum com-
mississe videtur: vt not. in c. super quæstio-
num.

num. de offic. deleg. & in c. si duo, eod. ti.
libr. vi. tamen Cancellaria non admittit,
nisi exprimatur, quòd index totaliter vi-
ces suas commisserit, qui stylus tam olim
tempore Collect. obseruabatur, vt ipse no.
in d. c. super quæstionum.

Et nota, quòd vbi Canonicus impetrat
pro indice canonicatum, vel vbi alias
causa suspicionis in rescripto aperitur, vel
est nota, vt quia impetratur filius, vel pa-
ter pro indice & ceter. Cancellaria non so-
let concedere literas: vt not. per Collect. in
c. cum p. de offic. deleg. in j. tamen casu vi-
di concedi, cum non sic faciliter recusetur
canonicus, saepe satis facit magis parti
aduersæ quàm alius, nec est suspitio val-
de vrgens, nisi allegetur in partibus, &
interea subit expensas impetrans quas
perdet si legitime recusetur index. Ad
quod faciunt not. per Ioan. And. in addi.
specul. tit. de testib. §. j. & in c. accedens,
vt lite non contest. el primo & c. postre-
k 2

mo. de appel.

Si petatur rescriptum cōtra haredem eius, aduersus quem est interpretatum rescriptum, Cancellaria solet dare literas: quannus regulariter non soleat dare, Vbi iudex, coram quo causa pendet, possit de iure communi facere id, quod pars in rescripto petit, ad quod l. vnica. de thesauris. dicit tamen Collect. in c. quia in causis. quod si impetrato rescripto appelletur, & pendente appellatione moriatur impetrans, non dantur literae per Cancellariam etiam vniuersali successori absq; signatura Papae. Vide ad hoc not. in c. significante. de appel. & de rescript. significauit. & in c. quia. r.

Clericus in Cancellaria reputatur potentior laico. Collect. in cap. j. de alien. mu. iud. cau. fac. Vide ad hoc quae not. in tit. de cens. in quinterno iustitia. & Rot. in nouis.

Cancellaria non dat literas captionis
super

super debito ciuili. Vide ad hoc in c. ex rescripto. de iureiur. & ita negari etiam allegata consuetudine, nec per signaturam conceditur, nisi forte in debito camerale seu fiscali.

Super appellatione alternatiua, vel ad sedem Apostolicam dantur literae per Cancellariam, & videtur tunc ponenda clausula, vocatis & cat. non autem in appel. causa, nisi iudex deferret quo ad appellationem ad sedem. Faciunt no. per Collect. in c. si duobus. de appel. & c. dilecti per alios.

Priori appellanti propter expensas, dantur literae. Vide Specul. de appellat. s. in quibus. & Collect. in c. si duobus.

Hodie non seruatur tanta seueritas in Cancellaria ut olim, videlicet, quod non detur vnicuique rescriptum super pluribus grauaminibus, ne vno tantum expresse delegatus nequeat de alijs cognoscere. Ideo narrantur plura grauamina, & dat

tur super omnibus unicum rescriptum. & vide de his Paul. de Elea. in cle. appellanti. & Collect. in c. bona. de appel. & not. in c. cum olim. de offic. deleg.

Et nota, quod quando sententia fertur lata contra impetrantem rescriptum, solet de stylo dici, in rescripto appellationis, sententiam promulgavit iniquam, quantum iniquitas sit tantum re ipsa & non iuxta acta. Dicit tamen Ioan. Gansfredi in c. ut debitus. de appel. styllum Cancellarie habere, quod ubi proceditur per viam extraordinariam, puta inquisitionis, ille contra quem fertur sententia si appellat, exprimit causam, ut puta si reus fuerit absolutus dicet actor, licet pro parte dicti talis intentio sua probata fuisset, & similia. Et si reus condemnatur, dicetur, cum nihil contra dictum talem legitime probatum fuisset. Faciunt ad hoc notat. per Innocent. in capitu. constitutis el tertio capit. de appellatio. Et ita seruamus hodie

die in narratione super processu delegatorum, in priuationibus, & similibus.

Cancellaria non dat literas super compositione, vel arbitrio rectoris, nisi autoritas ordinarij interuenierit si agatur de iuribus Ecclesie. Vide in forma quinter. tit. de arbit. & Collect. in c. ex multiplici. de deci.

Nec etiam dat confirmationem sententia lata coram Ecclesiastico, tracto laico à clerico, nisi dicatur de expressa prorogatione, vel allegetur consuetudo, aut sit casus concernens forum Ecclesiasticum. Vide ad hoc Collect. in c. ad petitionem. de accusat.

Iudex percutiens clericum, non incidit in canonem. Vide Hostien. in summa de iude. sed potest per Ecclesiam alias puniri. Et ideo in rescripto super manuum iniectioe ponitur clausula, Vocatis. & ceter. Nec etiam absoluitur à iuramen-

to secundum ritum suum præstato, nec relaxetur ei si fuerit enormiter laesus. Sed tunc vidi poni in literis, quod non obstat iuramento per dictum Iudeum in dicto contractu, iuxta ritum suum præstato, admittat eum ad effectum agendi, vel restituat in integrum & c. Et hoc ubi alias Papa in causa Iudæi, alias quam ratione iuramenti Iudaici esset Iudex: nam si non esset Iudex Papa, quia non ageretur super contractu usurario, vel alias forum Ecclesiasticum concernente, licet per Iudeum iuramento vallato non legi unquam, nec audiui a Cancellaria fuisse concessas literas, nec ego dedi, nisi inter Iudeos terrarum Ecclesiæ. Quid autem de catechumino, an iniciens manus in eum incidat in canonem? Vide Archi. de cons. distin. j. eos. Et vide Collect. in c. postulasti. de Iudæ. ad prædicta & faciunt non per Bellame. in quodam celebri consilio fundata super materia c. gaudemus. de divor

divort. & vide etiam Durandum theologum.

Si sententia fuerit lata in curia, & dati executores, & appelletur ab eis in casu à iure permissio, Cancellaria non solet dare literas: quia semper posset sic appellari, & nunquam esset finis litium. Vide Collect. ad hoc in c. significantibus. de novi oper. nunc.

Solet Cancellaria dare rescriptum in forma, significavit, pro omni restitutione secreto fieda, seu satisfactione super quacunque iniuria illata, etiam infamiae verbalis facti, vel scripturæ, de quibus in c. quod dicam. xiiij. q. iij. & in toto tit. ad legem aquil. ff. & l. j. §. iniuriam. & v. q. j. quidam. & l. item. §. ait prætor. de iniur. & v. q. j. ex merito. & c. deterior. & v. quæst. j. sunt plurimi. Et ad hoc quod not. gloss. in c. si quis contristatus. xc. distinct. & text. xl v. distin. qui emendat. & c. de occidendis. xxij. q. v. & in

multis alijs iuribus. Et datur prædictum
rescriptum pro damnis, ratione iniuriæ
patri pro filio in potestate, & viro, vel
sponso pro vxore, aut sponsa, non autem e-
contra. Et dantur hæredi propter damna
illata defuncto, vel caducri, aut expen-
sas, ad quod insti. de iniur. §. patitur. &
l. j. ff. de iniurijs. & l. j. §. sed & si fortè.
& faciunt nota. in c. olim. de iniur. & c.
j. eodem titul.

Si tamen iniuriatus reniteretur reci-
pere satisfactionem rationabilem, & mo-
deratam, vide Hostien. in summa de pœ-
ni. Pro iniuria facta clerico suo, non vidi
dari literas Episcopo, nec formam anti-
quam: sed videntur posse dari, etiam si
esset dissimilata per clericum. Vide c. pa-
rochianos. de sentent. excom. & quæ ha-
bentur. ff. de iniur. & not. in c. si diligen-
ti. de for. compet.

Reductio ad arbitrium boni viri, com-
mittitur per Cancellariam super laudo la-

to à clerico, etiam inter laicos. Et dantur
iudices, prout in appellatione. Vide Barr.
in l. si societatem. §. arbitratorum. ff. pro so-
cio. & in l. j. C. vbi, & apud quem. &
doct. in c. quinta uallis. & Ange. in di-
spu. duo inuicem.

Secundum rescriptum dans formā su-
per prima commissione cēsetur esse idem,
sed pinguis concl. Rom. xxxix. de bella.

De consuetudine Curie, Cardinales pos-
sunt committere eorum auditoribus obser-
uationes terminorum, absq. speciali man-
dato Papæ. Vide Bella. conclus. xliij.

Signatura contra ius, non est concessa
vicecancellario, Bellame. conclus. xlvi. &
lxxxj.

Commissio de procedendo, omisso gra-
uamine, non tollit effectus grauaminis.
Vide conclus. liij.

Ius quæstum etiam super ordine iudi-
ciario in partibus nō est auferendum per
stylum Curie. conclus. lxxxiij.

Processus extra Rot. de partibus modicum valent, ibidem. Expressa in gratia debent probari, tacita vero non. Vide conclus. lxxvj.

Citatus pro interesse, & admissus, habetur pro principali. Vide conclus. xcvi.

Lite pendente, potest acquiri novum ius in possessorio, & petitorio. Vide conclusio. cy. & cccclxx. & tit. de rescript. in nouis.

Gratia, ante consecutionem literarum, est informis, & sic non habet proprie esse. Vide conclus. ix. & est regula Cancellaria.

Actus sunt indiuiduorum, non generum, ibi.

In confirmatione requiritur expressio defectuum specifica. cxvj.

Ius in re non potest ex pluribus causis quari. conclus. cccxxij.

Verbum, ex certa scientia, non tollit expressam surreptionem. conclus. clviij.

Recto

Recloria, & Vicaria non possunt esse apud eundem. conclus. clxxij.

Confessio in beneficialibus, non valet ad effectum ad indicationis. conclusio. clxxxiij.

Ante acceptationem, gratia est conditionalis, & acceptatio presumitur durare, & inualida potest ratificari, & acceptatio dat ius ad rem. conclus. cccclviij. & non recipit conditionem neque diem. ibidem.

Quæ veniunt contra ius commune, & sunt secundum ius commune, non strictè interpretantur. conclus. cccccviij.

Perinde valere, trahitur ad confirmationem. conclus. cccccxxxij. nec inducit novam provisionem. ibidem.

Aequitas est perficere gratiam, quæ casu fuit impedita perfici. concl. cccccxliij.

Non subintelliguntur tacita in gratia, quæ potuissent principem mouere ad difficius concedendum. ibidem.

Cond

Conditio nunquam subintelligitur, quæ posset magis iustificare gratiam se neutri, nec alia qualitas ex qua evitaretur surreptio. Et plene sunt narranda reliqua facti inutilis in gratia impetrandæ. ibidem.

Vicecancellarius dicitur minister Papæ limitatus. conclus. ccccclvj.

Per mandatum, de providendo, non causatur ius in re. concl. ccccclxij.

Nec titulus habilis de futuro causat ius in re. conclus. ccccclxiiij.

Omnes causæ quæ sunt de iustitia, possunt committi per Cancellariam. conclus. dict. ij. & conclu. xlvj.

Commissiones in curia latæ sunt interpretandæ. conclus. dict. vj.

Reservatio habet vim novæ provisionis. conclus. dic. xxxv.

Non præsumitur Papam tollere ius ad rem, nisi per clausulas tollentes, dict. lv. Et facilius est gratia de vacantibus in Curia,

ria, quàm extra. ibidem.

Ad purificandum gratiam non est præfixus terminus ab homine, nec à iure. conclus. dic. lxxij.

Expectans in forma pauperum, ante purificationem non habet ius ad rem. dict. lxxvj.

Non vitiat gratiam illius taciturnitatis, quod ex narratis, & eorum forma principi debet esse notum. conclus. dic. xcviij. & in not. tit. de resc.

Sufficit tacita vel contenta narratio, aut inclusa, seu notoria expressio ad tollendam surreptionem, ibidem.

Præsumitur Papam non ignorare stylum, sed gratiam fuisse factam, iuxta stylum & regulas eius, ibidem.

Requiritur in impetratione, ut fiat mentio de iure competenti alteri, licet sub conditione, vel modo, quæ per impetrantem impediri possint. conclusio. dict. xxxix.

Tacite

Taciturnitas iuris, quod posset alteri competere, nisi praeveniretur per impetratorem, non inducit surreptionem. consil. dict. clj.

Consultus à quodam amico super regula Cancellaria, de publicanda resignatione beneficij infra sex menses & cat. An resignans, qui post terminum remanet in detentione beneficij & capit fructus, & ille in cuius favorem fuit resignatum, sint tuti in foro conscientiae. Credidi salvo saniori consilio, quod non: posito primo pro constanti, quod in veritate beneficium non vacet in casu dictae regulae, sed titulus sit penes eum, in cuius favorem est facta resignatio, licet veniat resoluendus, & cassandus ipso iure in euentum, quo resignans decesserit in possessione, vel proprius detentione beneficij resignati. Nam proculdubio resignans non est tutus, cum mala fide capiat fructus beneficij, in quo non habet amplius ius, quod per resigna-

tionem,

tionem, seu renunciationem amisit. cap. post translationem. §. rursus. de renuntia. & c. dilecto. de praeben. cum alijs iuribus, imò & possessionem dicti beneficij amisisse videtur, ut voluit Oldrad. consil. cc-xxxvi. & per Rot. de renunt. in novis. nec nomine illius, in cuius favorem est facta resignatio, non potest salva conscientia capere, quia literis non expeditis, eum qui. de prae. lib. vj. ergo & cat. Ille autem in cuius favorem est facta resignatio, etiam videtur esse in mala fide, siue capiat fructus, siue non, nam ubi capit, aut capit absque literis, & sic peccat per supradicta, & tenetur restituere fructus, vel concordare de eis cum ordinario, vel camera. ar. c. sacro. de sententia excommunicat. & cap. pastoralis. de appellationibus. cum ibi nota. aut non capit, quia non vult infra terminum dictae regulae expedire literas, siue publicare, cum possit: sed vult resignantem capere fructus quoad-

Vixerit aut ad aliquod tempus, & etiam peccat, quia non vult subire onus ad quod tenetur per acceptationem beneficii, & permittit alium, videlicet, resignantem capere fructus, & deseruire beneficio, in quo certo scit deseruientem non habere ius, & etiam impedit per eius negligentiam vel dolum, quominus aliquis tertius, qui expediret literas, ei publicaret & caperet possessionem, & deseruiret beneficio si illud habeat. ar. not. in cap. extus. & c. ad audientiam. & ibi Abb. de cler. non re. & no. in c. commissa. de elect. lib. vj. ad quod fac. c. quod semel. de regul. iur. & in auct. de litig. §. omne. & C. de emen. iust. in. Codicis. in fin. & quod not. Collect. in c. ad quaestiones. q. fin. de simon. & facit etiā tota materia de inobedientia legis positivae fundata in ratione naturali, diuina, vel morali, quod censeatur peccare. Ad quod vide Abb. in c. tua. de usur. & doct. in c. canonum.

bona

Bona quae auferuntur damnato, non acquiruntur fisco de iure naturali, Bellame. concl. vj. cxliij. & ita videtur quibusdam Theologis. Vnde considerant nonnulli, quod non teneatur quis, quantumvis condemnatus de crimine, propter quod veniant bona etiam ipso iure publicanda fisco, in foro conscientiae exhibere, & manifestare bona sua, sed possit illa celare, dummodo absque scandalo id fiat. & hoc arg. not. per Innoc. in c. quia plerique. de immu. Eccles. & in c. sicut dignum. de homi. & l. fin. C. cum de iure naturali non perdat dominium illorum absque vero consensu Domini, propter crimen etiam non occultum. ad quod l. nihil. de regulis iuris. & l. in ambiguis. §. quatenus. cod. titulo ff. & not. per Archidia. in c. felicis. & Bald. in tit. de feud. & Barto. in l. post contractum. Et per Abb. in cap. cum non ab homine. & doct. in alyis locis intelligantur in foro iudiciali, non autem

l 2

in foro conscientie. sed cogita, quia delinquens, tacite videtur consentire in penam committendo delictum, & sic in amissione dominij, vt l. j. §. bestias. ff. de postulati. & ibi gloss. in epistola. inter claras. §. liquet. C. de summa Trinitate. & videtur text. in c. impares. xj. quæst. ij. Posses respondere, quod ille consensus non est naturalis, nec proprius, aut verus, sed fictus, & civilis, ideo non obligat in foro conscientie, vbi non curatur de fictione in proprietate & presumptione. c. tua, de sponsa. c. literas. de resti. spol. cap. à nobis. de sent. excom. el. primo. faciunt not. per Bald. in l. j. C. de sacrosanct. Eccle. & xj. q. ij. c. sententia, sed tantum curatur in conscientia de vero interesse. sed in hoc casu fisci naturaliter non verè interest, cum nihil ei absit in veritate propter delictum: nam nil de suo perdidit, nisi quod delinquens censetur eum, id est, principem, & legem contempsisse delinquendo,

do, qui contemptus iam purgatur per penitentiam, nec quo ad Deum curandum est de pena exteriori extra id quod abest, vt dixi, nec obligatur quis in foro conscientie ad huiusmodi penas, nisi vbi sequitur scandalum in non parendo principi vel legi: præsertim quando non delinquitur ex contemptu legis, seu principis, sed ex iracundia, vel calore concupiscentie, vel negligentia, vbi non censetur contemnere derelinquens, vt per Zab. in cle. eos. de sepul. & Collect. ad quæ faciunt not. per Ioan. And. in c. quanquam. de vsur. & Calde. in Procem. Decret. & Feder. in consil. & not. in cap. significasti. de homi. & in c. fraternitatis. xj. q. ij. & faciunt optimè not. per Card. in Clem. pastoralis. vers. ceterum.

vbi Papa concedit gratiam per supplicationem, vel alias, & expresse, vel tacite, vult quod dicta gratia non valeat, nisi expediantur literæ. vrens effectum il-

lius gratia literis non expeditis, non videtur tutus in foro conscientie. arg. not. in c. quia plerique. per Innocen. Cum gratia predicta dependeat tantum a sola voluntate Papae & principis, quae quidem voluntas potest per eum limitari per modum & conditionem tacitam vel expressam, quantum sibi placet, & potest ipse solennitates & formas, prout ei libuerit, ad perfectionem & esse dictae gratiae apponere. Secus autem est in his, quae de iure naturae dependent a voluntate & consensu partium duntaxat, non superioris, vel principis, ut est in contractibus, & ultimis voluntatibus, & huiusmodi, in quibus ex sola voluntate partium valent contractus, etiam si per principem & iura postrema adhiberi debeant certa solennitates. Et faciunt hac ad questionem, quod quis salva conscientia non possit recipere, aut soluere pensionem super aliquo beneficio Ecclesiastico assignatam, nisi li-

teru

teris expeditis, cum consensus partium non possit operari ultra consensum Papae, seu principis, qui quidem princeps in hoc casu vult tacite, quod ad effectum perfectionis gratiae, literae expendantur: nam per signaturam censetur Papa facere gratiam iuxta stylum per Cancellariam limitandum, seu declarandum, & illa est tacita voluntas sua, ut vult Bellam. conclus. ccccxcviij. de quo per Oldra. conclus. ccccvi. & per Bald. in c. j. per quos fiat inuesti. & Mil. in versic. gratia. & facit optimè xxx. regula Cancellaria. Et sic necesse est, ut literae predictae conficiantur, & expendantur iuxta stylum Cancellariae, & dictis literis expeditis, tunc gratia dicitur habere esse suum, Bellam. conclus. cx. & in ea tunc ostenditur aperta mens principis, & expressa, sed in dictis literis pensionis ponitur de mente Papae, postquam dictae literae tibi praesentatae fuerint & ca. ergo ante praesentationem,

l 4

Et multo minus ante expeditionem non potest exigi vel solui pensio. Credo tamen quod in foro conscientie, si partes essent certæ de expeditione literarum, quamquam non presentarentur literæ, possent soluere vel exigere pensionem, cum tacita voluntas principis non excludat hunc casum, hoc est, quod velit necessario literas presentari, et non habere pro presentatis, cum hæc presentatio sit inducta in fauorem partis soluentis, et ne recipiantur pensiones super beneficijs Ecclesiasticis absque assignatione superioris, et voluntate, de qua voluntate si mihi aliter constat quam per presentationem, quo ad conscientiam videor esse tutus, dummodo, ut dixi, in veritate literæ sint expeditæ. Et idem videretur mihi esse dicendum in omni casu, in quo esset de voluntate principis tacita vel expressa, quod deberent literæ expediti, quod ante expeditionem, non posset quis uti eis absque peccato

peccato. Et sic in omnibus commissionibus gratiosis habentibus clausulam, vocatis, vel requirentibus informationem, aut cognitionem vel huiusmodi, ut est in dispensatione super irregularitate, et huiusmodi, qui requirunt aliquam præcognitionem de iure, vel ex stylo, et sic ex mente Papæ. Secus fortè in dispensationibus ad duo, et super defectu natalium, et similibus in quibus non videtur esse de mente Papæ expressa, vel tacita, quod dictæ literæ necessario expediantur, ad hoc, ut in foro conscientie releuent dispensatum, sed tantum ut non suffragentur impetrantibus absque expeditione: ut habetur in regula Cancellaria, de dispensationibus. Et verbum, suffragari, non videtur trahi ad forum conscientie, sed potius ad contentiosum, cum significet propriè aliquid repulsiuum et controuersiale. arg. not. per specu. de adulter. in fin. et per doctor. in rubric. de suffrag. c. si

ergo habenti supplicationem signatam
super dispensatione ad duo, non moueatur
lit. Neque obijciatur de inhabilitate per
aduersarium, neque detur ei de illa re-
gula, videtur quod non expeditis literis
possit illa tenere in foro conscientia, cum
mens Papæ, ut dixi, fuerit grauare eum
in euentum, quo ei moueretur controuer-
sia per aliquem cuius interesset. Secus si
absque contradictione possidere dicta duo
etiam literis non expeditis. Et ita vidi
quosdam doctores, & unum notabilem,
& eruditissimum predicatorem tenere.
pro quorum opinio. facit glos. in c. frater-
nitas. xij. q. ij. & not. per Bart. in l. sequi-
tur. §. diam. Sed facit contra eorum opi-
nionem principium dictæ regulæ, & ver-
ba, temere, & facere, in dicta regula po-
sita: quare cogita, quia magis declino pro
nunc in partem quod non sit tutus in foro
conscientia, & sic quod teneatur ad fru-
ctus restituendos Camera nullo existen-
te con

te contradictore, deductis alimentis suis
necessarijs, & si qua verit in vtilitatem
Ecclesiæ, quam non dispensatus possedit:
quia non habetur pro dispensato, ex quo
non expeditur literas per supradicta. Sin
autem vniæ vocis oraculo esset ei concessa
gratia, vel quod sola signatura sufficeret,
tunc bene esset tutus vtens gratia in foro
conscientia, cum appareat de voluntate
concedentis non curantis expeditionem
literarum, & ita videtur debere intel-
ligi text. & glos. in clem. dudum. super
Verbo, de sepul. & glos. in c. institutionis.
xxv. q. j. quod gratia Papæ verbo solo fa-
cta valeat, quando Papa hoc expresse
vult, & ita quotidie praticatur in Cu-
ria. Postea dixit mihi quidam Theolo-
gus se credere, quod si mens principis vo-
lentis tacite, quod super gratijs per eum
factis expediantur literæ, & aliter non
valeant, moueatur non propter intentio-
nem ut melius examinentur in expedi-
tione,

tionem, sed tantum ut ex illa expeditione
veniat ei lucrum, quod eo casu etiam non
expeditis literis, ego possum uti gratia
mihi concessa propter malam intentionem
principis & iniquam: & si super
hoc fecerit legem, esset iniqua talis lex:
quia lex debet fieri ad utilitatem com-
munem, non autem propriam. & facit
pro dicto suo quod not. in c. canonum. de
const. & c. erit autem lex. iij. distin. &
vij. distin. quæ contra, & quia tunc ex-
cedit potestatem constituentis, quo ad Deū,
qui non ligat nos ad parendum in foro
conscientiæ principi iniuste præcipienti,
cum non dederit ei potestatem, iniquam
legem condendi. ad quod c. qui resistit. xj.
q. ij. & si is qui. §. Sed nolo intrare pro
nunc hanc materiam, quia difficilis, &
in dubijs constat esse parendum principi,
& præsumendum quod ad bonum finem
fecerit legem, ex quo aperte non est con-
tra decalogum, vel bonos mores: per not.
in c.

in c. ij. de maior. & obed. & in d. c. cano-
num. & xj. q. ij. non semper. c. Iulianus. &
c. Imperatores, cum alijs iuribus. Et si est
incommoda lex soluenti taxam, non est
mirum, quia, ut ait Linius, nulla lex sa-
tis commoda omnibus esse potest. Licet er-
go interdum incommoda sit lex singulis
secundum quid est, tamen commoda in
communi, & ex alio respectu commodis-
sima. Et satis bene nobiscū ageretur si hu-
iusmodi pecunie distribuerentur in eos
usus, ad quos destinate sunt, qui usus est
commodissimus Reipublicæ Christianæ.
In illo autem semper dubitari, an constet
esse veram opinionem. Innocen. & sequa-
cium, in d. c. quia plerique, quod ubicunq;
est tradita aliqua sollemnitas per iura po-
sitiva servanda in contractibus & inua-
lidantia contractum, si non serventur, pu-
ta in alienationibus rerum Ecclesiastica-
rum & minorum, quod nihilominus si
dictæ alienationes fiant alias legitime,
sed

sed non serusta forma predicta, quod emens, & vendens sint tuti in foro conscientia: nam videtur eos non esse tutos, cum non sint domini rerum emptarum absque solemnitate, & sic possideant illa emptores mala fide. Item quia continuentur in peccato detinendo rem emptam contra voluntatem, & preceptum superioris, qui potuit in huiusmodi rebus pertinentibus ad curam suam apponere legem, quam ei libuit: & cura sacrorum & spiritualium pertinet ad eum, & per consequens bonorum pertinentium ad rem spiritualem, vel sacram, & sunt in continuo contemptu superioris, ergo in peccato, per not. in d. c. ij. & c. canonum, cum alijs iuribus, maxime cum sit de mente doctor. & presertim Bald. in c. si quis per triginta. si de veri. §. contra. quod quando lex aliquid prohibet fieri propter aliquod valde equum & bonum publicum, & contra illud fiat, ligat in foro conscientia.

ria. & facit etiam ad hoc quod ipse notat in extrauagan. ad reprimendam. loquens de Macedoniano & Veliciano. & facit etiam optimè quod sint in peccato not. per Abb. in c. sacris. cum ibi not. de his que vi met. ve cau. su. Quare cogita, & quo ad materiam pensionum, credo etiam quod si litera non presentarentur, nisi post duos, aut tres annos post assignationem, nihilominus deberent solui pensiones integrè pro tempore preterito etiam in foro conscientia, quanquam nunc fuerint expedita, cum illa conditio, postquam tibi predicta litera presentata fuerint & cer. non suspenderit obligationem sed solutionem & exactionem: ut in illo qui promittit & assignat ex nunc x. mensura super tali fundo suo, qua tamen non vult soluere donec merces suas vendiderit, vel postquam creditor presentauerit ei literas saluiconductus, & alijs huiusmodi exemptis, quod nota ad practicam.

ad

ad quod. l. his verbis. C. quan. dies leg. & quia fuit opposita dies seu conditio gratia pensionary. ad quod. l. si ita. §. pegasus. de leg. ij.

Ad materiam contractus qui soluitur & violatur per mortem alicuius & Canthalaria appellatur Violarium: quia facile perit. ut Viola, an sit licitum, vide quæ not. Collect. in c. j. de empr. & vendi. Vbi dicit, sed nunquid licet alicui emere redditus ad vitam suam, ita quod salua conscientia possit retinere? Dicendum quod si verisimile est quod emptor debeat recipere redditus magno tempore, & ultra communem valorem, ut cum homo iuuenis emit magnum redditum, hoc casu, quia est verisimile, quod satis ultra viuet, totum id quod receperit ultra pecuniam quam dedit, sana conscientia retinere non potest, quia quodammodo Usura est. in cap. naviganti. de Usur. & facit, quia ratione incertitudinis licita est con-

uentio,

uentio, quæ aliàs esset illicita. C. de Usur. si ea. nec obstant iura quæ videntur simpliciter velle, quod liceat ad vitam emere propter incertitudinem, quod dicendum est verum esse, dum tamen data fuerit pecunia secundum probabilem modum contrahendi. Et ita refert Ie. determinatum fuisse. hæc Cyn. in d. l. si ea. vide quæ colliguntur infra. capit. ad nostram. per quæ fraude Usurarum cessante, aliud videtur posse dici. hæc Collect. Et vide Anch. & Ioan. de Anan. post Innoc. in c. in ciuitate. qui tenent esse licitum, quod redder. negat si redditus emanant ad vitam emptoris, propter votum captandæ mortis, quo cessante non esset peccatum. Et venditione Violarij, vide vnam no. Cyn. in l. si pater. ij. C. de inoffi. testa. Et an appellatione, Ususfructus, veniant pensiones Violariorum, allegari posset l. sancimus. C. de donat. Vbi videtur proprietas non Ususfructus. Et videtur quod si Violarium

m

quod emeram ad villam delegauiero creditori meo, quod soluens pensionem teneat illam prestare quandiu creditor viuat, nec morte mea finiatur, sed creditoris. *Vi de not. in l. si usus fructus. ff. de noua. per doct. Gallicanos.*

Refert Ioan. Ganfre. in c. ad nostram. de empt. & vendit. se vidisse dubitari in Cancellaria, quod cum quidam emisset quasdam possessiones appposito pacto, quod venditor asportando pretium posset post certos annos illas possessiones recuperare, & venditionem rescindere. Dominus Feder. de Senis iuuabat, & defendebat contractum non esse usurarium: sed alij tenebant contrarium, & ita dicit fuisse obtentum congregatis doctoribus, cum apposita fuerit conditio contra naturam contractus propter quod dicebatur non esse recurrendum ad coniecturas. *Vide ibi per eum, & aduerte, quia non loquitur in pacto de reuertendo.*

Stante

Stante consuetudine, quod Ecclesia habet lectum, qui cum funere ad Ecclesiam portatur, rector vult permutare ius lecti huiusmodi cum vno pradio, quod perpetuo ad Ecclesiam pertineat, nunquid possit? Feder. arguit quod non possit fieri: quia simonia esset, tamen ius decimale permutari potest, quod est spirituale cum re temporali. *de rer. permut. cum vniuersorum. Ipse tamen solus hoc non posset alienare. de reb. Ecclesia non alie. c. j. libr. vj. cum simil. non enim omnia que sunt ratione sepulture sunt facta spiritualia: *Ve not. xij. q. ij. clerici. Vide Collect. in c. relatum. de sepul.**

Duo tractauerunt de beneficijs permittendis adinuicem, & data fide promiserunt procurare dictam permutationem per superiorem, vel illos quorum interest, an possit alter penitere? Et si alter instet qui est paratus implere ex parte sua an possit alius compelli ad implendum? Et

Videtur quod non, cum talibus debeat cessare omnis pactio, & conventio de pactis. c. fin. & not. in c. cum pridem. cum si. & c. Feder. de Senie no. contrarium: quia isti non simpliciter paciscuntur, sed promittunt inuicem dare operam & curare, ut hæc permutatio veniat ad effectum per debita media, videlicet, per superiorem, vel illos qui eam admittere, & quorum autoritate perfici potest, quod de iure non videtur prohibitum. de restit. spol. c. ex parte. & c. venerabiles. de confir. vtil. vel inutil. & facit quod not. de rescri. ad audientiam. in gloss. & de præbend. significatum, cum fidei datio aequipolleat iuramento, quod quidem iuramentum debet servari, nisi vergat & cat. unde postquam ipse partes adinuicem promiserunt ad curandum, videntur quantum in se est conditionaliter consentire, habito consensu superioris, a quo non possunt resilire, nisi fecerint quod in se est respectu habende

bende voluntatis a superiore, & procurandi, ut conditio eueniat ad quam procuracionem sunt obligati, non conditionaliter, sed pure, quæ promissio procuracionis in hoc casu non videtur prohibita per supradicta. Et ideo post hanc promissionem, non estiam amplius in facultate alterius resilire, sed superioris admittere, vel non. vide ad hoc Collect. in c. cum olim. de rer. permuta. Nihilominus cum olim fuissent petita litera a Cancellaria super hac promissione, de curando & dando operam contra partem quam pœnituerat, fuerunt negata. Credo propter fundamenta Hostien. Ioan. Andr. in c. quæsitum. de rer. permut. Et dicit Innoc. in c. inter. de præb. quod permutantes habent ius in beneficijs permutatis statim, quod superior autoritatem interposuit. & vide Feder. quæst. xx. vij. & Abb. in d. c. inter. unde non tantum habet regressum permutans ad beneficium suum

alio nolente permutare, sed etiam videtur quod possit nolentem permutare, seu resignare ex causa permutationis compellere. Sed dictum Innocentius intelligitur, Vbi sunt admisse hinc inde resignationes, licet non sit facta traditio possessionis. & Vide ad hoc Feder. consil. l. vj. & omnino ad hanc materiam multas decisiones. Rot. tit. de renun. in anti. & de rer. permut. & quandam regulam Cancellaria ad hoc.

Parochiani habent nominare rectorem Capituli, & Capitulum unum de nominatis habet presentare Episcopo, quidam expectant ad presentationem, vel collationem Capituli, nunquid tale beneficium cadat in gratiam? Dicit Collect. in c. cum dilectus, de iur. patro. quod audiuit multos dicere quod sic, cum tale beneficium videatur esse de patronatu. Quare & cat. de preb. c. cum illis. in fin. & quia nominatio habet vim presentationis,

tationis, nec ius tribuit. c. nobis. tit. de iur. patro. de elect. cum terra. sed Vbi Capitulum non haberet presentare de nominatis, credit Collect. bene habere locum. Sed in casu nostro non est libera potestas presentationum penes Capitulum, & sic non dicitur solide patronus. Quare & ca. de resti. spol. pisanis & cum illis. in fin. praedicaretur parochianis, quibus Papa praedicare non intendit, nisi exprimat. c. quauis. & d. c. cum in illis.

Inter duos nominatos, de quorum anteriori nominatione non constat, quis alteri debeat preferri, vide Oldrad. consil. cxxviii.

Quod pensiones, quae constituuntur & assignantur hodie super fructu beneficiorum, non sunt beneficia, neque habent effectum eorum, nisi in casibus expressis, videtur probari ex definitione beneficij, & requisitis ad illud, de quo per Oldrad. in quodam consil. & Anto. in reg. j. de reg. iur.

Et inter cetera est necessaria perpetuitas, ut in c. pastoralis. vj. q. j. in glos. in c. unico. de capel. mo. libr. vj. qua quidem cessat in his pensionibus, cum extinguuntur lapso tempore quo imposita sunt, vel per obitum recipientis. Facit etiam definitio Matth. de monte Lau. in Clem. j. de sup. neg. pralat. & gl. q. j. in summa. Item quia huiusmodi pensionem recipientes possunt illis remittere ad tempus, vel in perpetuum, vel illis renuntiare absq. auctoritate superiorum: nec tunc impetrantur, nec vacant, sed extinguuntur tanquam debitum pecuniarium per remissionem, nec requirunt residentiam, nec habent nomen tituli, nec illas recipientes habent vocem, vel stallum in choro beneficiorum. Item in regulis antiquis Cancellaria ponuntur ut diversa in expectatiuis, nec examinantur per Cancellariam hi quibus pensio assignatur, ut solet fieri in titulatīs. Si tamen assignaretur aliqua

aliqua pars fructus alicuius beneficij pinguis, non ad particulare commodum vnius, sed ad hoc, ut deinceps esset beneficium Ecclesiasticum dictum, forte pensio vel portio, tunc bene esset beneficium, ut in cap. conuerente. de cler. non reli. & c. ex diligenti. de simon. & xvj. q. vj. illud. & q. v. possessioni. y. quast. ij. clerici. & c. si Episcopus. & vide ad hoc not. in Clem. si Romanus. de prebend. & in c. postulasti. & c. ad audientiam. de rescript. & Clem. y. de vita & honest. cleric. & c. quauis. de prebend. libr. vj. ad hoc Rabar. in cap. constitutis. de relig. domi. & Anto. de Butr. & Bald. in d. c. ad audientiam. & not. per Castren. & Pont. in consil. & Rot. in antiquis tit. de rescript. Et formaliterarum satis ostendit non debere pro beneficijs, cum plerumque fundetur, ne resignantes nimium dispendium patiantur, & sic exonerantur a titulo, & per consequens ab onere. Recipiunt tamen

partem fructuum quasi tanquam laici
qui possunt recipere pro alimentis & vi-
ctu vel statu decenter tenendo. & not.
xxij. q. fin. tributum. & xij. q. j. Eleu-
terius. & c. quanto. de iure patron. & l.
commodus. ff. de re iudic. & l. stipendia.
C. de execut. rei iudic. Faciunt hæc ad
materiam, an pensio faciat incompatibi-
le sub eodem tecto cum beneficio, & an
recipiens pensionem nõ intitulatam, pro-
ut sunt hodie, teneatur dicere officium,
vel interesse processionibus huiusmodi?
Et ex his potest etiam determinari, an
huiusmodi pensiones moderna possunt re-
dimi.

De regno Scotia seu Rege dubitatur,
an sit verus rex: ut per gloss. xxxij. q. j.
& per Brixien. in reperto. super versifi-
cul. Rex. & appellatur regulus a gloss. in
cap. venerabilem. de electio. & videtur
olim fuisse subiectus regi Anglia, ut pa-
tet in chronico, & præsertim in historia,
quæ

quæ dicitur mappa mundi. & not. in cle-
magistri. & de eo fit mentio in c. cum
dilectus. de fid. instrum. & c. sanè. de
temp. ordin. & non videtur, ut patet in
provinciali Ecclesia Romana. Ista inter
alia adduxi coram Reuerendissimo domi-
no meo Vicecancellario, contra oratores
presati regis, contententes de pralatione,
cum oratoribus Ferdinandi regis Sici-
lie siue Apulia.

An per assencionem secundi benefi-
cij sub eodem tecto, vacat ipso iure pri-
mum. Vidi, concludi, quod non per not.
in cap. literas. de concess. præbend. sed ha-
bere locum in materia monitionis, de qua
in cap. referente. & c. præterea de præb.
Vide doct. in c. quia nonnulli. & c. fin. de
cleri. non resident. tamen Cancellaria ex-
pedit literas tanquam pro vacante, &
Vide Rot. in antiquis. & latè Milum in
repertorio.

Beneficiũ residentis in curia nõ promo-
ti in

ti infra annum, dicitur vacare Curia in secundum. Collect. in capit. Ecclesia. de sortileg.

Præstantissime doctor, cupit scire humanitas vestra perstrictissime, & resolutissime à tenuitate nostra, quid mihi videatur de gratijs per literas Apostolicas concessis, per quas committitur constitutio & assignatio pensionis in partibus, an expirauerint, seu extinctæ fuerint per mortem Papæ concedentis illas re integra? Respondeo videri mihi non expirare, nec extinctas esse, cum teneam pro constanti, quod ubi alicui quanuis tertio, est quasitum ius in re, vel ad rem, aut saltem officij iudicis imploratio per literas Apostol. gratiosas, siue gratia sint puræ, siue in diem, siue conditionales, tales gratia non extinguuntur per obitum concedentis, nec executorum iurisdicctio, seu potestas finitur. Et propterea idem credo in literis priuationis in forma iuris, cum
prout

prouisione alteri fienda: & in literis in forma, dignum & vnionum: & in literis accedens super dispensation. ex defectu natalium: & ferme in omnibus quæ hodie emanant à Cancellaria. Et sit ratio, quia in omnibus his gratia est iam facta, non fienda, quanuis non executæ, cum quasitum sit ius in re, vel ad rem, vel saltem ius implorandi officium iudicis, seu executoris. Hoc credo per not. in cap. si cui nulla. de præben. & c. si super gratia. de offi. deleg. lib. vj. quanuis glos. & quidam doctor. forte non satis practici, aut parum aduertentes ad stylum Cancellariæ modernum, & illius temporis exemplificent mandata de prouidendo dici gratias fiendas, & non factas. Cum fienda sint, ubi ius non est quasitum alicui modis prædictis, sed est concessa facultas. Sed potestas ad contemplationem seu fauorem tertij, esse voluntarium ministrum, siue mandatarium gratia fienda illi tertio,
ve

Ut puta, si Papa intelligens aliquem scholarem studuisse in aliquo studio longo tempore, & esse sufficientem ad gradum doctoratus, contemplatione seu favore illius scholaris det alicui persone facultatem, siue potestatem doctorandi illum, non tamen mandet, ut requisitus id faciat, seu facere tenetur: nam in tali vel simili casu expiraret gratia per obitum concedentis re integra cum non sit propriè mandatum, nec aliquod ius quasitum illi doctorando, nec etiam ipsi commissario, cuius contemplatione, seu favore non fuit data ei à Papa prædicta facultas, seu potestas doctorandi illum. Et Verbum mandatum, ibi in §. secus. capitur pro committitur, seu facultas datur, ut declaratur in principio. d. 5. & etiam Verbum seu favorem, declarat non esse propriè factam gratiam illi doctorando. Et ita esset in similibus casibus, si hodie Papa illo modo antiquo scriberet, & ita resolutio me in
hac

hac malè exemplificata, & ideo intricata materia doctorum capitulorum, vis omnibus scribentibus super eis. & Oldrad. in consil. & decis. Rot. in novis, quæ videtur facere differentiam inter mandatum de providendo de beneficio vacante, aut vacaturo, non quoad durationem gratiæ sed quoad durationem potestatis executoris, ut in vacaturo non daret, nec quando committitur causæ cognitioni una cum gratia. Et bene valeat præstantia vestra. Et vide Bellameram in quodam consilio, qui videtur dicere consensu prædictis.

Concurrentibus duobus magistris in Theologia, cæteris paribus, in quodam beneficio, quorum magistrorum unus erat prædicator, & valde eruditus in doctrina Theologiae concernente partes iustitiæ, & curæ animarum, & confessionum, & sacramentalium, & alijs materijs mixtis cum iure Canonico, & concernenti-
bus

bus vitam actiuam. Alter verò de Trinitate, & de natura Angelorum, & Metaphysicis, & alijs subtilitatibus. Vidi, concludi esse præferendum primum, per nota. in cap. nisi cum pridem. & in cap. cum sit ars artium. Facit iudicio meo cap. quia nonnullis. §. sancimus. ibi præsertim. & cap. super specula. ibi ad iustitiam. de mag. & c. cum ex iniun. Et. de hered. & inuenies multa iura in decretis ad hoc, & faciunt not. in c. inter cetera. de offic. ordin.

Quòd exigentes talias, gabellus, & Vectigalia, quæ sunt precise pedagia, & guidagia, non sint ipso iure excommunicati. Vidi, concludi inter doctos viros, cum c. quannus. & Clem. præfenti. extendi non debeant, sed in alijs exactionibus remaneat dispositio. cap. non minus. & c. aduersus. & aliorum iurium Decretalium. & c. Quannus Pet. de Anch. & quidam alij videantur aliud sentire, exponendo
pedag

pedagium pro omni vectigali, seu portio: cum tamen gloss. sentiat pedagia & guidagia, & salinaria esse species vectigalium, non autem esse idem, & ideo dispositum in vna specie non extenditur ad aliam, & multo minus ad genus. Facit optimè forma Cancellæ. in tit. de pedagijs. for. j. quinter. de iust. ad j. opinionem. & ita obseruamus. & vide Bald. in rub. de reb. credit.

Quòd Papa non possit legitimare filium regis non recognoscentis superiorem, tenet Imot. in c. grandi. de sup. neg. prel. in præiudicium alicuius de sanguine regio, ad quem pertineat de consuetudine successio in regno. Nec obst. not. per Bart. & alios in l. gall. §. & quid sit tantum. de li. & post. quia habent locum in alijs personis: quibus licet de primo suo libere disponere, & non in rege, quia non potest absque causa auferre successionem illis de sanguine suo, facit aperte contra hoc di-

Etum text. in c. per Vene. Vbi Papa legitimaui filium regis Francia, quod non potuerat esse absque præiudicio illorum de sanguine Regio. Sed Vide Iacobum Cijonem Episcopum Illerden. doctorem Cathalanum. in d. c. super Verb. gratiam. qui dicit, quod rex Francia habebat filium ex priori coniuge, ut ait apparere ex antiquo Decretali.

Prædictus Episcopus Illerdensis, in c. fraternitatis. de frigid. narrat, quod tempore suo fuit quidam homo in Cathalonia tantum potens in re Venerea, quod qualibet die cognoscebat exactè uxorem suā triginta vicibus, quæ uxor secretè recurrat ad regem Aragonum, qui vocato viro, confessus est ita rem se habere: unde mandauit ei sub pœna capitis, ne amplius quàm sexies in die uxorem suam cognosceret: ne, ut ait, mortis periculum mulier incurreret. Sed de potentia Viri non tantum mirari oportet, quantum de querela
uxor

uxoris. Vnde illud, Et lassata viris nondum satiata recessit. Et Prouerb. xxx. ca. Tria sunt insaturabilia, & quartū quod nunquam dicit, sufficit. Infernus, & os vuluæ, & terra quæ non satiatur aqua, ignis Verò nunquam dicit, sufficit.

An si legatum propria causa efficiatur caducum, vel quasi, remaneat penes heredem simpliciter, vel debeat conuer-ti in aliam piā causam. Vide Quasquinum doctor. Cathalanum. quæst. xxxij. in quæstionibus suis. & concludit quod non, sicut in alio legato caduco. Adde not. per Bart. in l. pater. §. Tusculanus. de leg. ij.

An appellatione paramentorum intelligitur suppellectilis? Quasquimus quæstio. iij. tenet quod sic. Videtur mihi indigesta deciso, & remittenda ad theoriam. l. quod labeo. de sup. leg. & l. vniuersorum. & l. si seruos. de pign. cum simi.

Franc. de Maronis, in iij. libr. senten-

tiarum, super Augusti. de Ciuitate Dei, ait, quod in tota sacra scriptura non reperitur, quod femina vnquam successerit in regno, in alijs autem hereditatibus sic: vt patet Numer. xxiiij. & xx vj. cap. Ego in Iosepho legi, Alexandriam clarissimam Reginam regnasse in Iudea etiam viuentibus filijs: sed ibi videtur fuisse ex voluntate testatoris, & consensu filiorum, non vi successionis debitae. Lege Ioseph. lib. xij. antiquit. Iudaicae. Imo videtur cum maiore filio conregnasse, vt videre licet in eodem autore libr. j. de bello Iudaico. Vide Bald. in l. in multis. de stat. hom.

Licet tutela impuberis finiatur captiuitate. vt Instit. quib. mod. tut. finian. S. item finitur tutela. secus tamen in cura adolescentis. Ita tenet Guaschi. Cathalanus in quaest. suis. quaest. clxxxiiij. fundat se, quia ille principaliter datur persona, iste vero bonis. Facit pro dict. curatore,

ratore. P. captiui in Tunitio, & gestis per eum.

Ioan. de Seyssello doct. Gallic. in Apost. egregij patricij Petri Iaco. de Monte peshano, super tit. de statu Cu. Rom. damnans hanc vastitatem, & intricationem opinionum quae multiplicatae sunt in iure nostro, dicit per necessarium fore, vt fieret noua reformatio, tam in iure ciuili, quam Canon. & reseruatio argumentis disputationum, & subtilitatibus, & varietate opinionum fierent nouae decisiones per electionem alicuius, ex illis opin. Et quod fieret noua editio iurium magis conueniens isti seculo quod fluxit post illa antiqua iura, maxime circa substitutiones, transmissiones, fuitiones, preteritiones, in quibus iura Romana magis considerasse videntur acumina, & vilitatem, quam praesumptam mentem defuncti. Item circa interdita, & actionum varietates, & testamentorum diuersitates,

captivos, & inutiles. Item circa seruos,
& officia iam oblita in tribus libris C.
Item circa seruitutes, in quibus est mera
subtilitas potius, quam equitas, aut ratio
urgens. Item circa publica honestatis in-
stituta, & redditionem, & non exa-
ctionem debiti conjugalis, & circa ma-
trimonia viderentur immutanda mul-
ta, & quod quis posset esse haeres ad tem-
pus & decedere intestatus pro parte, &
quod intricatio bon. pos. contra tab. &
sec. tanquam poena pueris tolleretur, &
quod ieiunia non obligarent sub poena
mortali, sed darentur indulgentiae ieiun-
nantibus. Item quod summus Pontifica-
tus non esset perpetuus. Et super ingressus
religionis, quod non obligaret usque ad
xxj. annum, nec matrimonij contractio
absque copula. Et circa compaternitatem,
& varietatem religionum, & quod
Abbatiae vel huiusmodi non essent digni-
tates, nec committerentur eis causae, &
quod

quod omnes legenda sanctorum Apo-
crypha tollerentur, & quod ordo An-
tonistarum exstingueretur & applicare-
tur Militiae sancti Ioannis Hierosolymi-
tani. Et alia quaedam reformarentur, ut
ibi per eum, quod paucissimis daretur fa-
cultas interpretandi, aut glossandi. Et
quod interpretata non redigerentur in
scriptis, nisi eorum qui longo tempore pra-
eticebant, alias credit rem venturam in
tantam confusionem, quod nihil habebi-
tur liquidum iudicantibus. Unde ut di-
cit, timens ipse hanc immutationem, &
cupiens consulere nomini suo, post xxx.
annos exactos, in exercitio iuris scripsit li-
brum de natura animalium, existimans
illud opus fore magis duraturum, quam
scripta iuris: sed an illud opus durauerit,
ego ignoro. Non inficior tamen, quod scri-
bentes res naturales, historiam & medi-
cinam, certiozem perpetuitatem sperare
debeant, cum huiusmodi scripta cuiusq;

nationi, & religioni, ac tempori, vitia sint, & placeant, praesertim si sale eloquentia condiantur. Sed quid dixisset praedictus doctor, si vidisset tot libros post tempora sua fuisse a centum annis citra in utroque iure aditos? Et vide Zabar. in c. nobis. de iurepatr. ad hoc. & Iason. in operibus suis.

Cum in ciuitate Neapolis quidam ex nostris Cathalanus reliquisset in testamento libertatem cuidam seruo suo nigro post quinquennium, & fuisset interrogatus an quinquennium inciperet à tempore conditi testamenti, vel mortis testatoris, dixi, quòd de hoc erat casus not. in l. qui duos. §. fin. ff. de manu. test.

Quod filius familiars rixosus possit inuitus emancipari à patre, casus est secundum Iac. de insula. in l. quidam cum filio. de verb. oblig.

Seruus stipulatus alternatiuè illis, aut illis dominis suis, nihil agit ratione incertitud

itudinis. casus est not. in l. cum seruus. §. & si non duo. de stip. ser. allegauit saepe ad materiam incertitudinis. & l. duo sunt Titij.

Si seruus stipuletur x. quando erit sui iuris, alienatus nihilominus acquirit domino cuius erat tempore stipulationis facta, in l. fin. de stipul. ser. est text. not. allegauit contra monachum, qui stipulatus fuerat à quodam consanguineo centum libras quando translatus fuisset ad ordinem Canonicorum regularium, tamen videtur nunc mihi exactius cogitandum, an deberentur primo vel secundo monasterio, tunc credidi per illum text. deberi primo.

Ad validitatem statuti dantis licentiam depredandi cum allegaretur Bald. post text. not. in cap. j. de milit. vasal. qui con. est. dixi intelligendum Bald. iuxta terminos illius text. videlicet, ex iusta causa propter defectum iustitiae: ut in re-

presalys, per not. in gloss. in l. nullus. C. de
Iudais. & eorum qua not. Abb. in cap.
cum non ab homine. de iudic. & in l. ait
prator. §. si debitorem. de his qua in fra.
cred.

Quantum tempus dicatur vetustum,
Vide gloss. quod xl. anni. in l. ius. de fund.
patri. libr. xj. & in l. fin. de fun. rei pri-
ua. de long. et eo. Vide cap. cum consuetudi-
nis. de consuet.

Non dicitur quis morari posse in loco,
Vbi sine pudore, & verecundia morari
non potest: neque ad illum locum posse ac-
cedere, qui non potest adire locum absque
verecundia. Vide glos. in c. an ille qui fra-
trem domini. & vide etiam glos. in l. fin.
§. si frater. quod met. cau. iuncto text.
facit material. nepos. de verb. sig. & qua
not. in c. vt iuxta. de offic. ordin.

Cum esset questio inter duos scholares
Persus, an affinitas & incestus inter af-
fines esset de iure gentium, allegauit quod
sic,

sic. text. in l. fin. §. fin. de cond. sine caus. &
l. fin. de rit. nupt. quod facit ad multa, &
parificatur consanguinitati. vt l. adopti-
uus. §. j. eod. tit. facit pro compositionibus
datary.

Materia de bonis vacantiis non ha-
bet locum in rebus habitis pro derelicto.
l. j. nec in casu aut. omnes peregrini. C.
commun. de succes. nec in l. cornicularij. de
appar. præs. prator. nec in feudalibus,
vt not. Petrus Iacobi. doctor Gallicus, in
tit. de condition. ex moribus. Vide ad hoc
cap. j. de feudis. nec in rebus inuentis vel
thesauro. Vide Bertrand. de Ocreo. l. j. de
naufrag. & de thesauris quod glo. in rub.
de bon. vacan.

Querebatur Romæ, an emptor rei hi-
pothecata tenetur euincere per hypothe-
cam de deterioratione rei absque culpa
sua facta? Dixi quod non, sicut e contra li-
beratur prestanda primam æstimatio-
nem: vide l. in his. de prad. & omni. re.
nanicul.

naucul. libr. xj. & l. fin. de cens. & cen-
sito. & facit l. Paulus. §. domus. de pigno.

An post didicita testificata, si testes
nisi se nescire, vel non recordari, possunt
testes alij produci. Pater meus dom. iaco-
bus Paulus, doctor optimi iudicij, & ce-
lebris doctrina, in prouincia nostra sole-
bat distinguere, aut ille qui volebat pro-
duxit testes illos, & tunc aut ipsemet in
eadem instantia, vel causa appellationis,
vult alios producere, & non potest pro-
pter timorem subornationis: quia videns
se non probasse, facile subornaret alios ad
probandum deducta per se. Aut est ad-
uersarius, qui velit producere, & vide-
tur quod possit admitti ad producendum,
cum non absit timor subornationis, cum si
nollet alios producere non esset sibi necessa-
rium, cum id quod per eius aduersarium
producentem probandum erat, minimè
fuisset probatum, & ita intelligebat Bal.
in cap. si enim domino, quid sit inuesti. &
hac

hec distinctio dicitur observari in multis
Curjs.

An lucrum quasitum per filiumfam.
ex peculio castrensi censeatur castrense
vel aduentitium, & quod partim cen-
seatur castrense, & partim aduentitium
faciunt not. in simili, videlicet, de lucratis
ex peculio profectitio. in l. cum oportet. de
bon. liber. per Bart. & Bald. not. in l. qui
contra. de iurepatr. & l. queritur. & l. in
seruitute. §. si patroni. ff. de bon. libert. In
contrarium Verò, quod censeatur castren-
se, monent vrgentissimè text. in l. pater.
§. si seruus. & l. hereditate. §. j. ff. de ca-
strens. pecul. & l. j. C. de castren. pecul. li-
bro xj. in quibus ponderatur medium
seu instrumentum, cum quo res queritur,
cogita.

Aduerte, quod quantum regulariter
in contractibus nō habet locum ius qua-
situm, tamen videtur valere vbi aliquid
esset concessum duobus quandiu ipsi vi-
xerint:

xerint: nam in tali casu, etiam post ius
quæstum habet locum ius accrescendi in-
ter eos. Vide text. in c. unico. de duob. fun.
à capit. inuest. Facit ad restringendum
materiam l. si mihi & titio. de verb. ob-
blig. & accidit de facto, & solebat di-
ctus pater meus etiam allegare illu text.
ad limitationem Bart. in materia l. hære-
des me. §. cum ita. ad trebel.

Cum quæreretur in ciuitate Nepe-
si-na, an si ordinarius qui delegauit causam
vni, committat illam alij, non facta men-
tione de litispendentia vel prima com-
missione, posset opponi de surreptione? Di-
xi quòd Collect. Videbatur tenere, quòd
sic. in c. ex literis. de offic. deleg. & vide
not. in Clem. ij. de offic. ordin. & per Bel-
lam. post alios, in c. cum in multis. de re-
script. & decis. ccclxj. & not. per Specul.
tit. de remis.

Iudex, referens, vel secundam iusio-
nem expectans, non incidit in pœnam re-
scripti.

scripti. Vide Collect. in cap. licet. de offic.
deleg.

In quadam terra patrimonij, cum
quidam mandasset cuidam consanguineo
suo fieri certa maleficia & damna in ar-
mentis & bonis cuiusdam inimici sui,
& ille nolisset exequi, sed mandasset
certis amicis suis vt illa suo nomine &
mādato facerent, querebatur an primus
mandans teneretur de illo maleficio, &
damnis? Et cum quidam aduocatus alle-
gasset super hoc multas rationes, dixi Vi-
deri mihi casum in l. si ego. ff. quòd Vi-
aut clam.

Quidam reus introrsus Ecclesiam fue-
rat absolutus per præuocationem, &
postea mortuus est, querebatur an posset
de crimine cognosci? Allegabatur inter
alia text. in l. eius qui delatorem. versic.
planè. de iur. fisci. Vbi videtur text. quòd
licet ficta confessio resultans ex corrup-
tione delati, non noceat hæredi, vt ex
hoc

hoc convinci possit, tamen operatur quòd citò de prauaricatione cognoscetur de crimine, de quo per prauaricationem fuerat reus absolutus. Sed respondebatur, quòd in casu dicta legis, etiam non stante confessione, potuisset agi contra heredem, quia agebatur de confiscatione bonorum propter crimē aut in dignitatem possessoris, quae etiam ab heredibus extorquetur. l. Lucius. eod. tit. Videtur ergo, quòd ubi civiliter ageretur de crimine, ficta confessio bene posset operari quantum litis contestatio, quae sufficeret. Ut l. ex indiciorum. §. fin. de accusat. Vbi verò criminaliter ageretur, videretur dicendum, quòd non, cum ficta confessio non debeat plus operari, quam vera, sed vera non sufficeret nisi lata sententia. Vide in tit. ne ex delict. defunct. & si replicares, imò debet haberi sententia condemnatoria prolata. ex quo malo facto delati lata non fuit, dico non obstare. arg. l. i. ff. de requir.

reis.

reis. quid fuerit postea conclusum, ignoro. Pœna stupri in Virgine, an habeat locum in prima defloratione tantum, Vide not. in l. stuprum. de rit. nupt. & in c. ij. de adult. & xxx. vj. q. i. §. stuprum. & optimam glos. in c. nemo. xxij. q. ij. In concubina autem alterius, non videtur habere locum, per not. per Bart. in l. si vxor. ff. de adult. cum possit haberi rescum ea sicut cum meretrice, ut ibi per eum, & sic est penitus impunitus coitus cum concubina alterius secundum eum. Tamen cogita circa dictum Bartol. & purificationem cum meretrice, per not. in iurib. supra alleg. & not. per doct. in l. neque naturales. C. de probat. l. data opera. qui accus. non pos. nam si concubina alicuius non est meretrix, videtur habens rem cum ea puniendus, ut punietur habens rem cum soluta non meretrice. Nec obstat l. si vxor. quia non negatur ibi quin alia pœna, quam adulterij, veniat coiens puniendus.

¶ Vide ibi glos.

Referebat dom. meus Franc. de Are.
Vir acutiss. & varia lectionis. quod olim
apud Romanos eadem erat pœna ince-
stus, & eius qui habebat rem cum Virgi-
ne Vestali, id est, Templo deæ Vestæ, &
sacris ignibus dedicata. & alleg. Liuii.
Tu vide etiam Suetonium ad hoc. Et hanc
vitam videntur hodie imitari moniales,
& qua pœna puniatur hodie habens rem
cum eis, vide text. in auth. quomodo oportet.
Episcopus eligi. §. oportet. & §. qui vero
eas. & l. si quis non dicam rapere. & glo.
in c. virginibus. xxxviij. q. j. & cap. si quis
est. cum alijs. & vidi, concludi Bononia à
multis magistris in Theologia, & docto-
ribus, quod est grauius, & magis pecca-
tum habere rem cum moniali, quam cum
Iudea, vel Saracena, quanuis popularis
opinio sit in contrarium. Allegabatur,
quia cum moniali committitur stuprum,
& adulterium, item sacrilegium, &
incestus,

incestus, & Violatio clausuræ, & persua-
sio fractionis voti, & corruptio ancillæ
Dei. Quæ autem esset pœna Violantis Vir-
ginem Vestalem, vide in Liuiio & Plu-
tarcho, in problematibus. De pœna au-
tem habentis rem cum Iudea, aut Sara-
cena, non memini me legisse aliquid spe-
ciale in iure. In patria nostra infidelis ha-
bens rem cum Christiana puniatur ad mor-
tem, & etiam ipsa: sed Christianus cum
infideli muliere non, cum tamen videre-
tur esse contrarium propter periculum
partus, qui ad tempus sequitur matrem
infidelem. Sed lex nostræ patriæ conside-
rauit incontinentiam, & infamiam ma-
iorem in muliere subijciente se seruo, vel
quasi seruo infideli, quam contra. arg. l.
vnicæ. de mul. quæ pro ser. se. con. c. & l.
fin. commu. de manu. & c. & si Iudeos.
da Iudeis. ideo grauius punit mulierem
fidelem, & seruum infidelem, quam vi-
rum. Et vide Oldrad. consil. cccxxxixij.

Deuterono. Vbi non punitur ad mortem coitus cum alijs, quam filiabus Israël. Et ad idem Leuit. xj. cap. de coeunte cum ancilla gentili.

Ad intelligentiam titu. de c. Et postlim. reuers. nota, quod postliminium non habet locum in his qui se dedunt hostibus, id est, pactione sibi vitam paciscuntur, Et seruire, vel cum hostibus fideliter morari absque fuga promittunt. Vel l. postliminia carent. ff. de capti. Et l. eos. §. fin. eod. tit. sed tantum gaudent postliminio illi, qui absque deditione, Vi compulsiva ab hostibus capiuntur: quauis gloss. Et aliqui doctor. non ita intelligant. d. §. j. gloss. tamen in d. l. postliminio. satis aperit hunc intellectum. Et est ratio: quia fides etiam metu, vel Vi causatiua promissa seruanda est hosti per presidem, siue ducem de toto statu belli, Et per militem de eo quod ipse de se promittere potest, puta, de non fugiendo. Vel huiusmodi, Vi in l. r.

l. r. §. fina. de capti. Et l. j. ff. de lega. Et xxj. q. j. c. noli. Et not. in l. cōventionum. ff. de pact. Si ergo post promissionem factam captiuus fugit, non gaudet postliminio, Vi dixi. Nec ob. l. nihil. eod. tit. de cap. ibi, Vi vel fallacia. Et c. quia non loquitur ille text. de captiuo dedito, sed de alio captiuo, qui non promittit fidem, vel pretium redemptionis. nec etiam ob. l. j. ff. de dolo. quia non dicitur ibi esse bonum dolum, quando est promissa fides, Et facta deditio: Et quia quod semel placuit. Et c. Et placuerunt hae considerationes do. meo Dom. Franc. de Arc. cum essem Senis. Faciunt haec ad questionem quae tangitur per Bald. post text. Et gloss. in l. nam Et Seruius. ff. de negot. gest. Et in l. in adoptionem. C. de adoptio. Et vide gloss. in c. ius gentium. j. distinct. Et Fulgos. in l. ex hoc iure. de iustit. Et iur. Et Saly. in l. ab hostibus. de cap. Et Beatum Thom. Et l. cum tres. de neg. gest. Et in Clem. Paſto

ralis. per gloss.

An Imperator, vel aliquis Rex Christianorum possit inire pacem, aut longas inducias cum Saracenis, vel Turcis sine voluntate aut consensu summi Pontificis? Et videtur quod non, cum Saraceni, & Turci sunt hostes fidei, & Christianorum, propter nomen & religionem Christi, & consequenter Vicarij Christi, qui est Papa, qui Papa præest Imperatori, & cæteris Principibus Christianorum, tum ratione fori pœnitentialis, tum etiam quia in pluribus casibus habet iurisdictionem in laicos etiam principes. c. nouit. de iudic. per venerabilem. qui fil. sint legiti. & c. Imò videtur criminofum inire pacem cum hostibus illius cui quis subest, præsertim contra hostes religionis, & fidei. in xta. l. j. cum seq. ff. ad l. iul. maiesta. Committunt enim laici crimen læsæ maiestatis contra Papam. c. felix. de pœnis libr. vj. Tenentur etiam principes seculares auxilium

auxilium præstare ad arcendum hostes Ecclesiæ. vt per Ioan. Andr. in c. fin. de dilat. & gloss. xxij. q. v. administratores. & nulli sunt duriores, quam hostes fidei. Si enim principes absque consensu Papæ ineant pacem, aut fœdera cum Turcis aut Saracenis, facilius alij Christianorum expugnabuntur ab ipsis infidelibus. Et quod non possit Imperator, videtur text. in Clem. vnica. de iureiurand. s. porro. & eadem ratio videtur esse in alijs Principibus: quia licet Reges non præstent iuramentum fidelitatis Papæ, vt facit Imperator, vt in d. clem. tamen, vt dictum est, subsunt Papæ ratione fori pœnitentialis. Item successerunt Imperatori in eorum regnis, & sic videntur successisse cum eisdem honoribus, cum quibus ille terræ vbi sunt instituta regna, tenebantur ab Imperatore. Vnde aliqui doctor. Gallicani tenuerunt, quod Papa potest compellere Reges ad præstandum ei iuramentum,

Ut facit Imperator, per not. in §. fuerat.
Institut. de action. & l. ij. de adopt. c. l.
sepe. §. Gaio. de fund. instruct. xcij. dist.
legimus. cum simi. & faciunt not. per
Bald. in c. j. quæ sint rega. in fin. & in c. j.
§. si vassallus. de pace iur. fir. & in multis
alijs casibus recognoscunt Papam reges.
Ut per Innocen. in c. cum te. de re iudic.
Item hoc saltem videtur, quod Reges
Christianorum præstant obedientiam Pa-
pæ faciunt ad hoc no. per Oldra. cons. lxxj.
& ij. & cap. dispar. xxij. q. viij. & cap.
alius. xv. q. ij. cum gloss. & c. iuratos.
ea. q. & nota. per Bald. & alios doct. in
l. conventionum. ff. de pact. Vbi concludi-
tur, quod nisi sit caput & dominus totius
belli, non possit facere pacem, & nullus
Regum Christianorum censetur esse ca-
put, vel princeps, aut dominus belli aduer-
sus hostes fidei per supra alleg. Sed prin-
cipaliter contingit Papam, qui est prin-
ceps fidei, & oppugnator inimicorum eius,

¶

& ad eum spectat infidelibus indicare
bella, & conficere pacem. Ut legitur de
beato Gregorio, qui etiam inuito Impe-
ratore fecit pacem cum Longobardis,
propter periculum quod videbat immi-
nere vbi, & Italia ob malitiam & se-
gnitiam Imperatoris degentis Constan-
tinopol. vide ad hoc c. si ut morte Longo-
bardorum. xxij. quæst. viij. & faciunt
ad prædicta xxij. quæst. per totum, &
præcipue c. pro membris & non inferen-
da. cap. qui potest. Vbi bonus text. ad hanc
materiam. c. ostendit. c. si quis à catholica.
& c. quando vult. & c. sicut. Vbi etiam
bonus text. cum c. seq. & c. conueniet. Ver-
su fin. & c. infames. v. quæst. j. & not. in
c. consultit. de appel. el. tertio. Et cum fuisset
de facto hoc dubium, & tractaretur
pax per Mahometum Hocor Oratorem
Regis Tunizij nomine eiusdem Regis cla-
rissimè. Ioannem Regem Aragonum,
fuimus aliqui doctor. consulti à Rege præ-

fato Barchione. Et declinauimus in partem, quod non posset facere pacem inconsulto Papa. Postea occurrerunt mihi duo text. ad hoc, videlicet c. significauit. & c. quod olim. de Iuda. & nota. in extrauagant. vnam sanctam. & quod not. Oldr. consi. lxxxvij. Vbi ostendit Papam in huiusmodi personis infidelibus, & circa illas esse superiorem, & posse precipere regibus, & faciunt etiam nota. per eum consil. lxx. & cxxvij.

Quod nouus emphyteota non teneatur ad census preteritos, tenet Bertrand. in l. fin. c. de fide instrum. Sed aduerte, quia fundamenta eius sunt duo. Primo, quod actio personalis non sequitur fundum. respondetur, quod etiam competit hypothecaria, vt alleg. text. Bald. in authen. si quas. c. de sacrosanct. Eccles. & Bart. hoc tenet in l. j. ff. in quib. caus. pig. tac. contr. in addit. & alleg. text. in l. etiam. c. qui potior. in pig. Aliud fundamentum est, facem

faciendo quod hypotheca competeret, tamen ex quo dominus directus consensum prestitit alienationi, iuxta l. fin. c. de iure emphi. tacite videtur remittere hypothecam. l. item liberatur. cum alijs. Hec ille. sed posses replicare, quod necessario habebat dominus directus consentire, quia lex stringit eum: alias eo inuito fieret, & talis consensus necessarius non debet ei praedicare. arg. l. cum quidam. de admittur. sed replicaretur, quod non precise compelli poterat, & habebat etiam remedium saluandi sibi ius hypotheca, iuxta l. si debitor. s. primo, quibus mod. pign. vel hip. solu. & sic videtur imputandum sibi. Vnde examinata hoc modo hac questione concluditur, Bertrand. bene dicere, nisi vbi nouus emphyteota absque consensu domini directi obtinuisset possessionem rei emphyteotica, cum remaneat hypotheca in re propter censum. Petrus de Anchirano consilio. cclxxxix. Vide

Videtur Velle, quòd etiam si tempore contractus considerato, venditio fuerit iusto pretio celebrata, tamen si postea nihil, aut minus dimidia precipitur de re empta, habeat locum remedium. l. j. C. de rescind. vendi. quòd profecto videretur esse falsum, per not. Barto. in l. cotem. de public. allegantem l. si voluntate. in fin. C. eod. tit. & l. ij. §. diui fratris. de iure fisci. & ita dixi pro hospite Anticulano in Campania Hernicorum.

Cathalani fecerunt pacem cum Genuensibus, ut commune, & singuli teneantur seruare sub certa pana. Vnus priuatus contrauenit, an commune incidat in penam? Vide Rapha. Cu. in similibus terminis, quòd non, sed ipsi priuati tantum incidant in l. Cesar. de pub. & vide not. in c. in nostra. de iniur. nam illa conuentio, seu pax habet vim legis, ut est gloss. in d. l. Cesar. & vide not. per Bar. in l. iij. §. actor. de re indic.

Cum

Cum quæsitum fuisset à me Romæ, an venditor post venditionem, & ante traditionem posset impignorare rem venditam, & an teneret impignoratio, seu hypotheca. dixi quòd sic, & idem in promittente rem ante traditionem. Vide l. ad eum quem. §. lucius. ff. de donat. Imò absque speciali obligatione huiusmodi res promissa, vel vendita, veniunt in generali hypotheca: ut l. j. iuncta gloss. C. de iure fisci.

Ad declarationem tit. de manumiss. Vindicte. hæc scrutatus sum, quæ maxime placuerunt dom. meo domi. Bald. Nouello fundamentale doctori & solido. Manumissus vindicta dicitur ille, qui mittitur inter viuos, & causa cognita: ut probatur per totum titu. ff. de manumiss. Vindicte. & C. eod. præsertim in l. iuxta causam. & l. illud. ff. & C. l. j. & l. j. C. si aduer. lib. & est gloss. in sti. de liber. §. multis. super ver. vindicta. Et consequitur

tur servus taliter manumissus plenam libertatem, & efficitur civis Rom. Ut In-
sti. de liber. §. liberti. & C. de manu. Vin-
di. l. nihil. & C. de lati. liber. tol. §. illo. &
l. ij. C. commu. de manu. & hoc voluit gl.
sub dubio in l. qui Romæ. §. Flavius. de ver-
bor. oblig. & habuit ortum hæc liberatio,
& manumissio vindicta à vindictio quo-
dam seruo domus nobilis Romæ Pitello-
rum, qui primus eo modo, id est, cognita
causa, manumissus fuit: nam coniuratio-
nem quandam Romæ patefecit: Ut innui-
tur in l. ij. §. & cum placuisset. & ibi gl.
ff. de origin. iur. & declarat hoc Titus Li-
uius in prima Decade libr. I. sic dicens.
Prosequendo historiam, & coniuratio-
nem premium indici pecunia ex arario,
libertas, & ciuitas data. Ille primum di-
citur vindicta liberatus, vindictio ipsi no-
men fuisse post illum servatum, ut qui ita
liberati essent, in ciuitatem accepti vide-
rentur. Hæc Liuius. Quidam autem fe-
runt

runt Boetium dicere, manumissum Vin-
dicta dici à Virga Prætoris, cum qua per-
cutiebatur manumissus, & dicebat ei
Prætor tribus vicibus percutiendo, aio te
liberum. & hoc refert glo. in d. §. multis.
Ad quod facit illud Perusij, vindicta
postquam mens à Prætoris recessi. Et illud
Florati: Postquam vindicta ter quaterq;
imposita. Imperator autem absque cau-
se cognitione potest plenam libertatem
conferre: Ut l. apud. ff. de manumiss.
& posset fortè dici, quod illa Virga Præ-
toris accepit nomen ab illo seruo Vindi-
ctio, & Virga Centurionis dicebatur A-
this. Qui autem manumittebantur Vin-
dicta non consequerentur plenam liber-
tatem, nisi à principe id fieret, ut dixi,
& Vide Cornel. Tacitum.

Querebatur in ciuitate nostra, an pa-
ter qui ex hæredauerat filium, Videretur
etiā reuocasse donationes? Et allegabatur
gloss.

glo. in l. fin. ff. pro donato. quod sic. Sed contra d. gloss. solebat allegare pater meus text. l. j. de assi. liber. §. assignare. vers. sed si potest assignatio.

Qualiter maritus teneatur de bonis dotalibus ad debita vxoris, distingue: Aut enim maritus conuenitur ad dotem, vel ad res dotales ex delicto vxoris, aut ex contractu. Si ex delicto, tunc nunquam est priuatus dote, nisi in quinque casibus. l. quinque. ff. de bon. damn. Si ex contractu, aut mulier contraxit ante matrimonium, & tunc obligauerat res quas postea dedit in dotem, & tali casu capiuntur res dotales, & in eis fit executio, vt l. Marcia. §. j. solut. matrim. & l. qui res. in princip. de solut. ff. & idem si conuenitur rei vendicatione, vt l. j. C. de iure do. cum multis alijs. quia non potuit mulier res alienas dare in dotem: Aut mulier contraxerat non obligando aliqua de suis bonis, & tunc aut dedit bona in dotem in fraudem

fraudem creditorum, & distingue, vt in text. l. fin. §. si quis a socero. ff. de his, qui in fraud. credit. Vbi text. concludit, quod si quis non fuerit particeps fraudis, non tenetur, nec in talibus rebus est fienda executio, cum vir dicatur habere causam onerosam in dote. Aut mulier contraxit post dotem datam, nec tunc multo minus tenetur vir, neque ad bona dotalia potest haberi recursus, ne sit in potestate vxoris auferre dotem viro. ar. d. §. si a socero. & vide Ioan. Andr. in addit. specul. tit. de sent. execut. §. sequitur videre. vers. quid si filius. Et nota hanc materiam ita discussam, & distinctam in practica.

Accessio bonorum, facta cum vno ex creditoribus, noceat alijs? text. videtur quod sic, in l. is qui bonis. §. Sabinus. de cessio. bon. etiam si alij non fuerint vocati, nec oportet quod iterum cedat, si alij creditores postea egerint. Credo tamen quod creditores possent cessionem impugnare.

ar. in auth. de here. & fal. §. pen. & l. final. §. licentius de cessio. bon. faciunt not. per Canon. in c. fin. de offic. iudi. & ita videtur praticari, nisi omnes fuerint vocati, & si post cessionem contrahat cum alijs, illi preferuntur creditoribus ante cessionem in bonis de nouo quasitis, ut voluit Cyn. in l. iij. C. de bon. auto. iudic. positi. per text. in l. iij. quod cum eo. Vide Bella. conclus. cxc. vij.

Ad morte, quod creditor etiam ex causa lucrativa prefertur legatarijs, iuxta §. & si prafatam. l. fin. de iur. deliber. text. & iuncta gloss. ij. in l. hereditarium. ff. de bon. auto. iudic. positi. & l. ij. eod. tit. Al legabatur Roma a quodam aduocato contra heredem beneficiati, & legatarios qui conveniebantur a donatario, cui vivens beneficiatus certa bona ex causa donationis hypothecauerat, que tamen moriens legauerat.

Concurrerant Roma, creditor qui exposue

posuerat pro funere defuncti, & alius qui exposuerat pro alio funere, ad quod defunctus tenebatur. quasitum fuit quis esset preferendus & text. in l. quasitum. de priuat. delict. videtur sentire quod pariter concurrant.

Fuerat mihi legata res & Titio coniunctim, & accesserat tanquam fideiusfor quidam tertius in parte mihi solvenda: Titius vel repudiavit legatum, vel conditio defecit, & totum legatum debetur mihi iure accrescendi, an etiam possum agere contra fideiussorem pro toto legato, & obligatio fideiussoria censeatur extensa non tantum ad accessoria, sed etiam in aequè principalibus, cum fuisset de facto? Pisi fuit determinatum, quod competeret actio contra fideiussorem pro tota re per text. in l. fina. quorum leg. & vide text. in l. pen. de leg. no. ca. & vide gloss. in l. stipulatio ista. de no. oper. nunc. multis hominibus boni iudicij, sed non

iuristis visum est iniquum iudicium, seu iniqua determinatio.

Relictum fuit legatum pro liberatione carceratorum quolibet anno, an possit distribui in impediendo, ne intret quis carcerem? Videtur quod non, quia non dicitur liberatus, ut in l. decem. de verbor. obligat. & l. j. vers. eum qui. de vi & vi arm. sed contrarium videtur probari in l. pen. de aqua plu. arc. & l. quo minus. de solut. nam paria sunt impedire consequens, vel impedire actum per quem pervenitur ad consequens. Faciunt etiam not. Veteres. de itin. actus. priuat. & adde. s. cum qui posset responderi, quod de natura illius interdicti est restitutio possessionis, quae praesupponit priuationem, credo hoc tamen in dubio preferendos carceratos, qui essent in loco relictis carcerandi.

Quod donatio Constantini etiam de facto non fuerit, lege Laurentium Val-
lam, & Papam Pium in Dialogo, nec de
tali

tali donatione quicquam legi apud probatum Historicum, praesertim eos qui scripserunt illa aetate, vel illi proxima. Nam nec Eusebius, qui fuit diligentissimus narrator rerum Christianorum, non meminit, quod tamen nullo modo videbatur obmittendum, nec Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Basilus, Ioan. Chrysostomus, nec Ammianus, nec historia tripartita, nec ipsemet Damasus Papa in sua Chronica, nec Beda, nec Orosius meminerunt, & constat per plures, quam CCC. annos post Constantinum Imperatores tenuisse gubernacula Urbis, & Italiae per Duces, Praesides, & Exarchos Urbis Roman. usque ad tempore Innocent. II. ut patet aperte in Chronicis, & Historijs. & de Iustiniano patet l. j. & y. de offic. praefect. praetorio. & in Proemio Institut. & in Epistola inter claras. ibi nostrum firmat Imperium. & in l. fin. C. de vet. iur. enucl. & in l. bene à Zenone. &

in auth. Ut etiam Romana Ecclesia ibi ad Ecclesias nostras, & usque ad Oceani recessus. & in auth. Ut proprio nomine imperato. Et in Vita Photæ Imperatoris legitur impetrasse Pantheon Bonifacium Papam ab eo. Vnde ergo habuerit terras Ecclesia vide gesta Caroli Magni, & Pipini, & Pium in dicto Dialogo, & collecta nouissimè per dom. Bartholomæum de Platina Bibliothecarium, qui omnia instrumenta pertinentia ad statum Ecclesie in temporalibus, præsertim circa acquisitionem terrarum, & aliorum iurium, & censuum collegit in valde magno volumine, ad cuius collectionem etiam operam nostram præbimus in reuidentendo. Et de dicta donatione, & curatione lepre Constantini, lege quæ latè scribit Renus Episcopus Paduanus in historia sua de Vita Pontificum. Et nota, quod translatio Imperij à Romanis in Germanos, quæ prius fuerat facta per Ecclesiam à

Gras

Græcis in Romanos seu Gallos tempore Caroli magni, fuit facta Anno Domini DCCCCLXXVIII. tempore Gregorij V. qui fuit consanguineus Ottonis Imperatoris Germanicæ nationis. Res ergo fuit ordinata per Theutonicos, nec mirum ergo, ut quidam dicunt, si ordinauerint, quod electio fieret per eos, & fuerint contempti Italici, Galli, & Hispani clarissimæ nationes Christianorum, qui quidem Hispani, & Galli nunquam consenserunt huic translationi, nec mulcominus potestati eligendi Theutonicis concessa per Pontificem Theutonicæ generis, vel secundum alios per Gregor. V. Licet in prædicta potestate ad colorem dicatur Archiepiscopus Coloniens. esse Cancellarium pro Italia, & Treuerens. pro Gallia, tanquam, si Itali & Galli non habeant Prælatos suæ nationis aptissimos ad electionem, & oporteat suppleri per Theutonicos, quos est verissimile non eligere alios,

P 4

quàm suæ nationis, & ideo noluerunt habere Italos, & Gallos, nisi nomine tantum, cum tamen Itali, & Galli, & Hispani sunt antiquiores in fide Christiana, & gentes habiliores ad gubernationem, & mouenda arma per mare, & per terram contra hostes fidei. Et fortè foret longè commodius & utilius pro Christiano Imperio, & religione, ut ex omnibus Principibus Christianis eligeretur vnus ad Imperium aptior, non a Theutonicis tantum, cui alij parerent, qui foret adeò potens, ut facile esset ei expugnare Barbaras, & infideles gentes. Nam postquam Christianæ terræ fuerunt diuise in plura regnâ, non recognoscentia superiorem, inualuerunt infideles contra nos: nam segnius expediunt commissa negotia plures, & quod commune est facile negligitur. l. j. c. quando & a qui. quot. par. lib. x. & c. ar. cap. in apibus. vj. q. j. & eorū qua disputat Aristot. in Politicis. & not. per.

per doctor. Canon. & Legislas, ac Theolog. in multis locis. Item expediret hoc ma-
summa bo-
ximè clarissima Italia, quæ continuè Ve-
nitatis pre-
xatur tyrannis & factionibus, & cuius ces autoris
incole solent optare & fouere mutationes, ^{audiuir,}
& rebelliones in statu, & dominatibus: s. D. N.
Vnde frequētes cades, confinationes, pro-
D. Alexā.
scriptiones, & exilia quotidie videmus sua diui-
na proui-
apud eos propter has mutationes, & di-
uentia Pa-
uersas gubernationes, & dominia nullo
pā, vj. si-
capiti supposita. Vnde quantum sit Italia mul, & e-
exposita periculo, & cladi infidelium ho-
ius clarif-
stium, ex defectu vnius magni principis
Casarem
temporalis, cui totam Italiam parere oportet, ^{Borgia de}
teret, satis apertè cognoscitur: & Vtinam ^{Francia}
in futurum, Deo per clementiam auertentem
& Urbini
te, non Videatur, cum sit Italia regio, & ^{Ducem,}
situ & vbertate maiori ex parte consi-
lentiss. &
matè felix, & Imperij ingeniorum & E. S. R.
moderationis vitæ ac cultu parens, ut in-
primipi-
dignissima profectò, ut à Barbaris inco-
liarium
latur, quos si irruerint, aut mansuefacit, deputauit
specialiter

aut non diu patitur. Solent vulgares Itali
frequenti acclamatione extollere no-
men libertatis, cum tamen, si recte inspe-
xeris, nulla gens Christianorum magis
hodie seruiat primoribus communitatis,
seu maioris tyrannis, sub nomine liberta-
tis, qua vera est sub principe, & dignior.

Vnde Claudia.

Fallitur egregio quisquis sub princi-
pe credit

Seruitium, nusquam libertas gravior

Vlla est,

Quam sub rege pio.

Vide ad hoc not. per Oldrad. consil. lxxix.

& per gloss. Chronica Damasci, in Vita
Pauli j.

An officialis creatus à Rege aliquo ex-
tra regnum creatus, possit exercere ea
qua sunt voluntaria iurisdictionis? Vide-
tur quod sic, per not. in l. j. de offic. procons.
Sed videtur contra, quia creans non pos-
set, ergo nec creatus. & illa l. loquitur de

tem

tempore, quo omnes Officiales erant sub
Vno Principe, ad quod faciunt no. per gla.
in rubr. de stud. liber. vrb. Rom. sed Bart.
in l. j. si ut proponis. in reper. C. de digni.
Videtur sentire, quod possit voluntariam
exercere, cum possit milites creare. Cer-
tum est autem, quod si reges in quorum
territorijs exercebatur iurisdiclio, erunt
federati exerceant, aut non hostes, quod
possit exerceri per eos, vel eorum officia-
les voluntaria iurisdiclio, per l. non dubi-
to. de cap. & l. postliminiy ius. s. postlimi-
nio. eod. tit. & Vide ad hoc Bellam.

An, quando agitur civiliter de crimi-
ne, conuentus, qui non potest cauere, admit-
tatur cum cautione iuratoria? Videtur
quod sic, cum titulus, qui satisfat. cogat.
generaliter loquatur de causis civilibus,
qua causa dicitur civilis etiam si ex crimi-
ne descendat: vt in l. defuncto. ff. de pub.
iudic. & l. soleamus. s. l. trunculator. ff. de
iudic. In contrarium videtur facere di-

uerso

uersitas rationis, quia in causa civili non est mirum si stetur iuratoriæ cautioni, quia non potest succedere pœna corporis loco solutionis, cum cedendo bonis liberetur reus: iuxta l. j. C. qui bon. ced. poss. quod secus est, ubi agitur civiliter de crimine: quia tali casu qui non habet in ere & c. nec admittitur cessio bonorum. Ut not. doct. in d. l. j. & in l. quicumque, de seru. fugit. & ideo talis iuratoriæ cautio esset elusoria pœna corporalis: unde videtur eadem ratio quæ in criminali, ergo idem ius. Faciunt ad hoc not. per Bald. in l. j. de cust. reo. & hanc partem tenuit Callitius doctor Cathalanus in simili materia de treuga. & pa. xij. dubio. Unde posset inferri, quod in causa mere civili, si sit talis in qua non admittatur cessio bonorum, quod in tali casu sit locus iuratoriæ cautioni, attento, quod in causa condemnationis veniret detinendus in carceribus, quos non posset euadere cum non valeret

cedere

cedere bonis.

Vendita fuerat, & tradita res emphiteoticaria cum consensu domini ne caderet in commissum: fuit postea de consensu venditoris & emptoris resoluta venditio, absque tamen reuenditione, fuit quaesitum de facto, an requireretur consensus domini directi in hac resolutione, & consequenter an haberet solui laudimium, quod solet solui in patria nostra tantum pro libra domino directo? Et videtur quod non sit necessarius consensus domini: quia hic non est venditio, sed resolutio prioris venditionis, quam non est necesse dissolvere per nouam reuenditionem, ut dicit gloss. in l. j. quando lice. ab empr. dis. quam sequitur Cyn. Bart. & Angel. omnes, propter quod tenet Barto. in l. ab emptione, de pactis. quod nec noua gabella solui debet ratione resolutionis talis venditionis, ex quo non causatur contractus reuenditionis. Sed in contrarium,

rium, quod requiratur domini directi consensus, & sit locus solutioni laudimij, videtur facere, quia licet talis resolutio non sit venditio, tamen sit retraditio, & domini translatio, & per consequens censetur alienatio, & sic videtur habere locum l. fin. C. de iure emphiteo. & consequenter laudimij solutio, ad quod facit. l. quicumque. C. de servis fugitiuis. Nec obstat, quod Bart. dicit de gabella, quia gabella soluebatur ratione contractus: & ideo cum predicta resolutio non sit proprie contractus, sed potius distractus, non fuit locus gabella, sed in casu nostro non soluitur laudimium ratione contractus, sed quia in alium transfertur dominium rei emphiteoticae, iuxta dispositionem. d. l. fin. quae de domini translatione loquitur. sed cum per talem resolutionem auferatur dominium per traditionem, videtur requiri domini directi consensus, & per consequens debet solui laudimium
pro

pro laudation. & approbation. retradition. sed instabitur, hic non est translatio domini, quia non est reuenditio, nec alius titulus, sed mera resolutio, & nuda, ex qua non transfertur dominium, cum non esset titulus: vt l. nunquam. ff. de acquir. rer. dom. & not. in l. traditionibus. Respondere poteris, quod hic non est nuda traditio, cum habeat causam, videlicet, resolutionem & distractionem ex consensu, quae sufficit: vt d. l. nunquam.

Teliuz de Galletia origine natus, & educatus a teneris annis in Graecia, & habens ibi domicilium, & uxorem virginem Graecam, volebat promoueri ad sacros ordines, & opponebatur ei quod non posset cum esset natione Latinus, quia ex patre Latino, & Occidentalis. Allegabantur ad hoc not. per Bart. in l. j. §. remouet. ff. de postu. & l. provinciales. & l. is. qui natus. de verbor. significat. & l. Urbana. eod. tit. & not. in cap. nicena. & cap.

cap. aliter. xxx. distin. & per doct. in c. olim. de cleri. coning. ibi pater eius & c. Ex quibus videtur colligi quod non poterat: & intellexi emanasse quandam declarationem Eugenij iij. super huiusmodi dubijs, videlicet, etiam super illo, quando pater est Græcus, & mater Latina, & e contra, quam nondum vidi. & vide ad materiam. c. illa. xij. distinct. & Archidia. xxxij. distin. quoniam, & not. per Innoc. de tempo. ordi. cum seruus.

Procurator cum cautione de rato potest solam directam actionem iudicati intentare. l. non solum. §. interdum. de procu. ff. & sic illa directa habet effectum mandati debiti, alias nisi caueat de rato, non potest agere iudicati.

An absens causa mercatura, dicatur absens ex causa probabili, vide not. in l. inter minores. per Bart. de restit. in integ. & Per. la. qui tenet quod non, in tit. de restit. in integ. secus in absente causa peregrina

regrinationis, ex voto tamen, & non alias. & vide Rosfred. in libellis, & gloss. in l. y. §. legatis. in versic. venerat. ff. de iud. qua videtur tenere absentiam causa religionis esse probabilem, non distinguendo de voto ad aliam simplicem deuotionem.

Quidam vendiderat Ususfructum certorum castrorum in territorio Montis-pesulani Titio ad certum tempus, decessit Titius ante tempus, an finiatur Ususfructus per mortem Titij ante tempus? ista questio mouetur in libr. Apocrypho, qui appellatur additionis. Bart. in l. necessario. §. fin. de peri. & commo. rei vendi. Vbi allegabatur Iacob. Butr. tenere quod non, nisi elapso tempore, etiamsi Ususfructuarius decesserit medio tempore. In contrarium vero videtur text. in l. ambiguitatem. C. de Usufruct. & ibi vide an Bald. hoc notet, & cogita, quia valde fuit agitata hæc questio me tunc adolecentu-

lo, & existente causa studij in Montepesulano, & vide not. ff. de noua l. sit usufructus.

Quidam mercator noster nauigans in Siciliam, deposuerat quendam seruum Barchinonæ apud quempiam affinem suum, cui ille seruus surripuit notabilem quantitatem pecuniarum, cum prima facie diceretur dominum serui non teneri, nisi ad dandum seruum pro noxa, postea fuit declaratum dominum prædictum teneri in solidum per l. si seruus communis. §. quod vero. ff. de furt. & visum est omnibus esse casum notabilem.

Duo contraxerunt societatem omnium bonorum, an tempore diuisionis quilibet eorum percipiet dimidium bonorum omnium, an vero fiet diuisio, quod quisq; capiat partem bonorum quam habebat tempore contractæ societatis? videlicet si vnus habebat tunc mille in bonis, & alius centum, tempore diuisionis detrahat prius

prius vnusquisque eorum capitale quod posuit? Gloss. & doctor. incidenter in l. j. C. pro socio. dicunt, quod in diuisione societatis, capitale vnus sociorum non remaneret ei saluum, imò communiter diuiditur. Et mouentur per text. l. j. §. fin. ff. pro socio. & sic gloss. aperte sentit, quod illa communicatio, quæ fit in societate omnium bonorum, intelligitur taliter fieri, quod etiam tempore diuisionis quilibet habeat dimidiam. doct. autem ibi omnes, videlicet Cyn. bald. salice. tenent contra gloss. in casu ipsius gloss. sentiunt tamen in societate omnium bonorum idem quod gloss. quia respondentes ad l. j. ff. pro socio. dicunt illum text. loqui in societate omnium bonorum. Quare satis aperte ostendunt doct. quod dissoluta societate omnium bonorum, quilibet capit dimidiam partem, non habito respectu ad quorundam tempore contractæ societatis: unde ex his aperitur optima via ad ea quæ dicentur, & fuerunt

runt practicata. Liquidum est de iure, quod societas omnium bonorum potest contrahi inter virum & uxorem, iuxta l. alimentia. §. fin. ff. de ali. leg. ergo quilibet eorum tempore diuisionis habebit dimidium bonorum, licet non equaliter haberint tempore contracte societatis. Tamen contra hoc videtur facere text. in l. cum hic status. §. si inter. de donat. inter vir. & uxor. Vbi text. dicit, quod causa donationis non potest inter eos societas contrahi, sed tantum hoc casu causatur tacita donatio inter eos. Potes dicere, quod text. loquitur, quando volebat alter donare, sed in fraudem dicebatur societas: in casu autem nostro fiebat vera & aperta societas, & licet in consequentiam insit tacita donatio, lex non improbat: propterea mutua donatio non reprobat a iure inter vir. & uxor. Ut dicunt doct. in l. si p. uer. C. de inoffic. testam. Unde videtur hic mutua. Cogita, quia esset magna

gna cautela ad donationes inter virum & uxorem, & fuit practicata de facto Roma. Ut dixi.

Quod per sententiam relegationis non efficiatur quis inhabilis ad beneficia, faciunt not. per gloss. in §. relegati. Insti. qui. mo. ius patri. po. sol. & quod not. per Petr. de Anch. in clem. si Romanus. de preb. & not. in c. cum non ab homine, & in c. at si clerici. de indic. sed cogita de infamia in dignitatibus, & vide not. in decis. Ro. t. tit. de re iudic. ij. vol. antiq.

Quod habilitatus ad alia quaecunque, & qualiacunque beneficia, expressis quibusdam secularibus, non censetur habilitatus ad regularia, faciunt not. de diffinitione, alia. per Oldrad. consil. cxc. Domi. in capitu. cum illis. de prebend. cum relationum similitudinis, non dissimilitudinis. l. fin. §. cui dulcia. de vino tri. de ol. leg. ad hoc l. non solum. §. queritur. de procur. & c. sedes. de rescript. nam relationum,

aliis, refert similitudinem cum expressis: Ut in clem. j. de rescript. qua non est, quia sunt dissimilia in perpetuitate & alijs: & quia habitatio est strictè interpretanda & c.

Quòd regula etiam reuocatoria expectatarum, absque tamen decreto irritante, non ligent manus executorum expectatarum, videtur probari in c. fin. in princ. de concess. pr. b. libr. vj. ibi nullius fore decernimus firmatis. iuncto capitulo. fina. & in c. quodam. eodem titu. tamen cogita.

Quid si presbyter clericus simplex, vel cum vnica & virgine coniugatus, delinquat tali crimine, quòd bona eorum patrimonialia debent confiscari, cui applicabuntur, an fisco Ecclesie, vel potestatis temporalis? Bald. aliquid tangit in l. si quis presbyter. C. de Episcop. & cleric. Guliel. de Cu. in l. j. C. de hered. decur. & ibi distinguit inter immobilia, & il-

la ap

la applicentur domino temporalis, & mobilia fisco Ecclesie. Oldrad. consil. seu quaestio xvj. vel xvij. videtur etiam aperte sentire, quòd applicentur domino temporalis. Tamen in prosecutione videtur innuere idem si non essent bona, quae pro tali domino non tenerentur, dummodo in eius territorio sita essent. Et pro hoc videtur fatere c. cum secundum. de heret. libr. vj. Vbi bona condemnati de heresi, sita in territorio dominorum temporalium eis applicantur, nec distinguuntur an damnati de heresi essent laici vel clerici. Videtur tamen quòd Ioan. Andr. in clem. nolentes. de heret. sentiat quòd cap. cum secundum, intelligatur in laicis de heresi damnatis, non autem in clericis: sentiens ibi super vers. Ecclesiarum, quòd bona clericorum propria fisco Ecclesie applicarentur, nec distinguit mobilia ab immobilibus. Idem tenet gloss. qua habetur pro singulari, in c. quia diuersitate. de con

ces. prae. bend. & pro hoc facit text. in cap.
excommunicamus. §. j. de hereti. licet Jo.
an. Andr. in d. Clem. nolentes. in versic.
applicare. Velit quod d. c. excommunica-
mus. §. j. loquatur de bonis Ecclesiae, sicut
cle. nolentes. quod profecto est violare tex.
qui expresse dicit clericorum bona. Prae-
tereā doctor. in d. Clem. scribentes, dicunt
simpliciter clericorum propria fisco Eccle-
siae applicari, non distinguentes mobilia
ab immobilibus. Ad haec videmus quod
Ecclesia succedit clerico decedenti ab in-
testato deficiente parentela in omnibus
bonis patrimonialibus, siue mobilibus, si-
ue immobilibus, nam nulla differentia
fit in hoc: ut in c. y. de succes. ab intest. &
l. si quis presbyter. C. de Episc. & cler. ex-
cluso fisco. Idem ergo videtur posse dici
damnato clerico, ut Ecclesia omnia ca-
piat. Et quod d. c. cum secundum. debeat
intelligi in laicis de heresi damnatis, &
non in clericis, videtur probari in auth.

re

ut cum de ap. cog. §. generalem. versic. si
Verò. col. vij. quae est breuiata in authen.
idem de Nestorianis. C. de here. Vbi rex.
vult, quod bona clerici haeretici, qui con-
iunctos orthodoxos non habet Ecclesia de-
beant applicari, nec sit ibi differentia, an
sint bona mobilia, vel immobilia. Et
quando tenentur pro laico, quod ei appli-
centur, satis innuit Innoc. in c. Verum. de
foro competen. Et pro praedictis etiam fa-
ciunt not. per eundem Innoc. in c. po-
stulasti. de foro competen. Et ex dictis ibi
per Innoc. & in d. c. Verum videtur.
Ostendi, quod dicta applicatio per secula-
rem fiscum fieri nequeat, donec talis ele-
riticus sit condemnatus per Ecclesiasticum
iudicem, ad quem spectat cognitio crimi-
nis, cum index secularis, neque crimina-
liter neque civiliter de crimine cognosce-
re valeat: iuxta c. j. de cler. coniug. libr.
vj. etiam quo ad effectum priuandi ta-
lem a feudo, vel emphyteosi, ut dicit in-

nocen. in d. c. Verum. Ergo multo minus poterit sibi dominus temporalis alodialia clerici applicare, nisi precedente condemnatione iudicis Ecclesiastici. Pro quo optime d. capit. cum secundum. §. fina. Vbi in casu quo iudicium spectat ad Ecclesiasticum, etiamsi domino temporali bona veniant applicanda, tamen non potest dominus temporalis occupare, donec per Ecclesiasticum sit indicatum. Et si iudex Ecclesiasticus nolle iustitiam facere, tunc videtur sentire Innocen. in dicto capitul. postulasti. prout Hostiens. voluit eum loqui in Ecclesiastico, quod posset dominus secularis represaliare, hoc est, bona sita in suo territorio occupare, iuxta cap. dominus noster. xxij. questione ij. Et ideo posset consuli, quod si aliquis ex talibus clericis, precipue simplicibus vel coniugatis aliquod graue crimen committeret, quod forte si laicus foret, bona perderet, quod tali casu fiscus

prince

principis secularis instaret literatorie requirendo, aut alias condemnationem coram iudice Ecclesiastico, & si denegaretur, aut retardaretur, tunc videretur excusatus dominus temporalis, si bona patrimonialia talis clerici occuparet, propter offensam in sua republica, & violatum eius territorium, de qua iustitiam consequi non valuit coram iudice Ecclesiastico, per supra nota. Innocen. in dicto capitul. postulasti. licet Anto. de But. in dicto capitul. postulasti. dicat Innocen. non loqui in clericis, sed dicta per eum habere locum in laico delinquente, & habente bona in loco iniuriati, extra territorium tamen delinquente, sed velle consulere dominis temporalibus, ut multi doctor. in partibus nostris Hispanie consulerunt, quod ante iudicium factum per iudicem Ecclesiasticum, aut denegatum, vel retardatum per eum, domini temporales apprehendere valeant bona clerici

ricorum delinquentium, etiam immobili-
lia, & etiam si pro eis tenentur in feu-
dum, vel emphyteosim, non videtur per
supradicta posse defendi. Licet gloss. in l.
ad dictos. de Episco. audien. Videatur in-
nuere, quod possint: sed potest intelligi
post eorundem notionem per propriū iudi-
cem Ecclesiasticum factam, & Oldrad.
cum intelligit super dicto modo, cum in
questione sua presupponat clericum per
Episcopum condemnatum. & Vide eum
consil. lxxxiiij. licet sit verum quod pra-
dictus Oldradus in dicta questio. vj. &
propter hoc sentiat, quod dominus tempo-
ralis posset clericum ad rerum amissionem
sui territorij condemnare, de quo est
vehementissime mirandum. Et ad leges
per eum ibi allegatas videtur perquam
facilis responsio: quia tempore earum ita
erat de facto etiam in omnibus, cum non
haberetur respectus clericorum, imò nec
Christianorum ante tempora Constanti-
ni:

ni: Vt in l. habeat. C. de Sacrosanct. Eccles.
Sed postea secus: Vt in authen. statumimus.
Item contra ius Canonicum. & forte Ol-
drad. tenebat opinionem Gallicanam,
quod in actionem in rem, clericus poterat
conueniri coram laico, quam refert Petr.
Iacobi in titu. de duello. & Videtur sequi
Hostien. in summa. quia tamen opinio non
tenetur per Canonistas communiter, nec
per Bertran. de octo. in l. j. C. de imp. lucr.
descri. Vide ad hoc Guliel. de Valle sicca,
doctor. Cathalanum in xxj. chart. not. &
ad totam materiam non omittas dicta
Innoc. in c. non minus. de immuni. Eccles.
Vbi dicit, quod licet persone clericorum
sint de foro Ecclesie, res tamen eorum sunt
de foro laici. & Vide Petr. Iacobi in illa
magna additione, quae incipit, illi Philip-
po, vbi illud dictum declarat. Lege pra-
terea eundem Innoc. in c. nouerint. de sen-
tent. excommu. & Vide not. per Ioann.
Andr. c. ex parte. de cler. coniug. & In-
nocen.

noc. inc. significasti. de offic. deleg.

Cum petissent quidam amici Romae, an filia haberet regressum contra patrem emissa dote ei per patrem data? dixi quod sic, usque ad concurrentem quantitatem legitima, cum dos ipsa computetur in legitimam. l. quoniam de inofficio. testum. Et si datum pro legitima euincitur, datur regressus contra patrem vel eius heredem, ut l. scimus. in princip. de inofficio. testum. ergo consequenter in dote. Et sic videtur limitatus. §. si fundus. l. m. c. i. ff. solu. mar. Et idem videtur dicendum in donatione propter nuptias facta filio eadem ratione.

Quod possit constitui procurator ad presentandum aliquem ad certum beneficium vacaturum per resignationem, facit c. fin. in ratione sui. de concess. preb. Et gloss. c. accedens. eod. tit. Et alias fuit ita determinatum in Rota. Et quod possit concedi ius presentandi ad beneficium

Vacas

Vacaturum pro una vice, vide doct. post text. in c. ex insinuatione. de inrepatron. quod not.

An pater, qui habet usufructum bonorum aduentitiorum, possit dimittere illum pro alimentis prestandis filio, et alias, an teneatur prestare filio alimenta de alijs bonis ipsius patris, an vero possit deducere ut fructibus aduentitiorum? Cum esset de facto, visum est esse text. quod teneatur prestare alimenta de bonis suis, in l. fin. §. ipsum autem. c. de bonis quae liberis. secus si pater non haberet usufructum ex illis bonis, vel essent castrensia, vel quasi, per l. si quis a liberis. §. sed si filius. ff. de liber. agno.

Contingit saepe in ciuitate nostra, quod post factum testamentum per testatorem, et receptum per notarium, ipsi testatores superninemes, aut alias sani, solent repetere scripturam aliam testamenti a notario: et praedicti testatores recuperata

perata dicta scriptura testamenti, nihil in ea cassant, adiciunt, vel mutant, deinde moriuntur, quaesitum fuit an tale testamentum censeatur reuocatum eo ipso, quod fuit repetitum ab ipso testatore? Maior pars notariorum ciuitatis nostrae interrogati de hoc à iurisperitis, ut intellexi à patre meo, tenebant quod tale testamentum esset reuocatum, dicentes, quod tali animo censeantur testatores illud repetere, tum quia nōdum erat publicatum nec redactum in formam publicam, nec positum signum eorum: tum quia potuit ipse testator, vel alius, hoc medio tempore aliquid addidisse vel immutasse, maxime si manu testatoris erat scriptum, praesertim in dicta ciuitate ubi frequētissime Tabelliones nihil sciunt de scriptis in testamento: quomodo ergo salua conscientia poterint post mortem testatoris illud publicare, & pro certo testamento in publicam formam redigere, & tale esse

esse affirmare, quod ipsi olim habuerant? Videretur ergo quod potius notary deberent abstinere à tali assertionē, quando medio tempore fuit apud testatorem, cum debeant habere veram scientiam de his quae asserunt: ut in auth. de Tabel. per totum, in contrarium potest argumentari: quia ad hoc quod testamentum censeatur reuocatum, aut habet contingere verbo, aut facto. Verbo fit per aliud testamentum. Insti. quib. mod. test. infr. §. ex eo. & per Bart. in l. si iure. de leg. iij. facto vero fit per intercessionem, cancellationem, indictionem, deletionem, lineationem, & huiusmodi: ut in toto titu. de his quae in test. dele. & l. nostram. C. de test. Cum ergo in casu praedicto, nec verbo nec facto cognoscatur aliquid immutatum, videtur constare suis iuribus. Et pro hoc videtur facere, quod olim, ut satis aperitur ex multis iuribus, testamentum apud testatorem stabat, & id quod faciebat in

testamento in scriptis, videlicet, subscriptiones, & sigilla, facit nunc notarius. Et quod apud testatorem staret, maxime probatur in l. y. C. quemadmo. testa. aper. illa ergo eadem contraria, quæ diximus, poterant contingere olim in testamento in scriptis, cum etiam testes, qui se subscribebant, ignorabant contenta in testamento: Vt patet Insti. de pupil. Item ad hoc adduci potest l. fin. de his quæ in test. delent. quod testator tabulas in publicum depositas abstulit, atq; delenit & cæ. ergo non simpliciter sufficiebat abstulisse, nisi & delenisset. Nec obstat ratio, quomodo Notarius publicabit, cum aliquid potuerit addi? Quia idem timor, & eadem ratio esset in testibus subscriptis in testamento in scriptis facto, tamen nihilominus iura permittere videntur tale testamentum posse stare apud testatorem, Vt postea testatore mortuo cognitis subscriptionibus & sigillis, in publicam formam redig

redigatur. Idem ergo facit notarius, cum nihil cognoscat immutatum, etiam si suspitio posset esse de contrario, sicut in testamento in scriptis more antiquo maxime, quia hinc tractatur de interesse illius qui actus faciebat. & est verisimile, quod ipse in re sua fuit diligens custos. Item quod aliquid ipse non addiderit, cum non ignoraret id fieri non potuisse absque periculo euersionis totius testamenti: cum ergo facile esset sibi addere vel immutare accersito Notario, non videtur se exposuisse illi periculo. Facit l. ij. de testa. mili. nec de opinione Tabellionum est curandū, cum non adducant aliquid iuris, & in hoc potius est inspicienda mens testantis repetentis testamentum, quam mens Tabellionum tradentium.

Ad declarationem l. illa institutio. & l. captatorias. de hered. instit. ff. quia vidi accidere de facto, aduerte, quod materia d. l. videtur optime declarari ex l. si

ita scripsero. de condi. & demonstrat. &
l. theopompus. & ibi nota. ff. de dote pre-
leg. hoc modo, nam interdum committitur
dispositio in alienam voluntatem, in
casu proculdubio est voluntas captatoria,
& non valet, nisi ad pias causas, iuxta
latissimè dicta per Barto. in l. 3. de sacro-
sanct. Eccl. si interdum verò non commit-
titur dispositio in alienam voluntatem,
sed reuelatur, seu aperitur tertio per te-
statorem eius mens, siue voluntas: quia
testator dicit talem scire eius volunta-
tem & mentem, & consequenter man-
dat stari dicto suo, in casu reputetur talis
dispositio captatoria, & nihil valeat. Vi-
detur Bart. sentire, quod sit captatoria,
non tamen totaliter: nam si ex aliquibus
coniecturis potest apparere, quod illud
quod tertius ille dicit, fuisse mentem de-
functi, sit de mente defuncti, debet stari
dicto illius tertij. & ita secundum Barto.
debet intelligi d. l. theopompus. & l. qua
heredi.

heredi. de reb. dub. Et sic tali casu non est
simpliciter voluntas captatoria: & ita
videtur intelligenda & limitanda d. l.
captatorias, ibi, dum dicit in secretum a-
lienæ voluntatis, quod intelligatur non
de secreta voluntate per tertium decla-
randa, & a testatore iam ei manifestata,
seu commissæ, sed de voluntate dicti ter-
tij de nouo, & ex se formanda, & ape-
rienda, dummodo assint coniectura, & ut
suprà dictum est. Interdum verò non
committitur dispositio voluntatis alteri,
nec etiam manifestatur, vel reuelatur
ei dispositio defuncti verbo, sed est tradi-
ta in scriptis manu defuncti: & tali casu
nullo modo est captatoria, imò simpliciter
valet. Et est ratio, quia nihil in effectu
commissum est tali, nisi depositum scrip-
ta manu propria defuncti scriptæ, quæ e-
tiam potuisset in aliqua arca deponi, &
nulla fraus etiam committi, quo casu per
comparationem literæ de manu defuncti

appareret. & ita loquitur Bart. in l. si ita scripsero. de condit. & demon. si autem scriptura esset de manu guardiani, prout ibi loquitur Bar. vel alterius ad cuius manum testator se retulisset, sentit Bart. ibi talem voluntatem simpliciter non valere, cum posset talis scribere quod liberet. Videtur tamen illud limitandum, prout dicitur per ipsum Bart. in d. l. theopompus. videlicet, quod tali scriptura estetur casus, quo habet suffragia verisimilium coniecturarum, quemadmodum si dicto eius, tanquam scientis voluntatem defuncti, testator stari voluisset, cum eadem sit ratio. Quod nota, quia vidi aliquos se pro doctis gerentes, cum accidisset in facto non ita exacte intellexisse. & vide Paul. de Castr. & Alex. in l. stipulationum. §. illud. de verb. oblig. & Ioan. de Imo. in l. illa institutio. de hered. instit. & c. cum tibi. de testa. ad materiam.

Institutus fuerat quidam in testamento, de

to, deinde in eodem exheredatus, an valuerit exheredatio? Aduerte ad hanc materiam, quia secundum literam negatiuam est text. quod non, in l. si certarum. §. si eodem. ff. de testam. milit. & hoc videtur Bart. sentire, & sequi glos. in l. pater. ff. de hered. instit. Videtur contradicere. Verum est tamen, quod dicta glo. loquitur, quando erant duo instituti, & vnus in eodem testamento. exheredatus: & est aperta ratio, quia tunc testamentum remanet validum, cum sit ibi alius heres: secus autem quando solus esset quis institutus, & in eodem testamento exheredatus: nam tunc videtur non posse stare exheredationem, cum tali casu remaneret testamentum absque heredis institutione, quod fieri non potest. Inst. de fidei heredi. §. in primis. & l. proxime. de his que in testa. dele. ff. & ita videtur limitari. §. si eodem. per d. glos. pro qua videtur esse text. secundum lecturam

Ganfredi de Sillaniaco doctor. Gallicani,
in l. j. ver. & si hereditatis. ff. de his qua
in testam. dele. Vbi secundum eum est ca-
sus, quod ademptio hereditatis facta eo-
dem testamento valet, si ille a quo adimi-
tur, habeat coheredem aut substitutum:
quia videtur non dari per rationem tex.
ibi, secus si solus esset institutus. & Raph.
videtur hoc tetigisse ibi. tamen in l. pater
sequen. Ange. videtur tenere, quod et-
iam si solus sit institutus teneat exhere-
datio, & allegat §. j. dicta l. proximè. qui
text. in veritate loquitur, quando habet
substitutum, & hoc sentit Imo. quod ex-
hereditatio valeat in l. si ita. §. j. d. lib. &
posthu. & Nicolaus de Matar. in illa no-
tabili distinct. relata per Sal. in l. heredi-
tas. de his qui ut indig. simpliciter alle-
ga. d. §. j. l. j. quod ademptio valet in eo-
dem testamento, quia videtur non dari.
Et hec omnia procedunt quādo in eodem
testamento, & consistet differentia inter
dictos

dictos doct. in hoc. Quia secundum illos,
qui tenent quod etiam ademptio seu ex-
hereditatio potest fieri in eodem testamen-
to solo heredem instituto, cui non est datus
substitutus, quia videtur non institutus,
tale testamentum remanebit nullum, ac
si nemo esset in eo institutus. Secundum
vero alios, qui tenent quod ademptio non
valeat, remanebit institutus heres ex
ipso testamento. Vbi autem in alia volun-
tate quam testamento fit ademptio vel
exhereditatio, tunc distingue iuxta distin-
ctionem. Nicol. de Matar. in d. l. hereditas.
recensita per Bal. r. num. tamen non omit-
tus in hac materia, videlicet, falsum esse
quod dicit Bart. in d. l. pater de hered. in-
stituen. quod exhereditatio facta coram
septem testibus, de heredem instituto in al-
io testamento si habeat coheredem, va-
leat: quia nullo modo valet, cum liquidi-
ssimum sit exheredationem non fieri, nisi
in testamento d. l. hereditas. nec potest

dici testamentum absq; heredis institutione. d. §. in primis. Ex his fuit responsum ad dubiū testamenti hospitis nostri Riterb.

Differentia quo ad restitutionem fructuum inter illum, qui venit vi directæ substitutionis, & illum qui venit iure fideicommissi, consistit in hoc: quia si fructus sunt præcepti medio tempore, hoc est, antequam sit locus fideicommissio vel substitutioni directæ, si tales fructus sint iam consumpti tali casu, sicut non veniunt in fideicommissaria, iuxta legem in fideicommissaria. ita nec in directæ. in l. Centurio. in fin. de vulgar. & pupillar. ibi, inuētis in hereditate. si autem sunt præcepti, sed non consumpti, & tunc etiam non veniunt in fideicommissaria, sed in directæ sic, ut in d. l. centurio. si vero essent fructus pendentes nondum collecti tempore quo locus est fideicommissio, etiam tales veniunt in restitutione fideicommissi, ut voluit glo. in l. in fideicommissi. de

de sur. & hæc nota sic declarata pro causa Dyonijs & iacobi fratrum tuorum, & Brigida sororis.

Querit. P. V. R. quid sentiam de verbo, quilibet, super quo fuit facta tanta vis hodie in congregatione. Certum mihi videtur, quod propriè & latinè loquendo, prout loquebantur Iurisperiti, qui enumerantur in libris Digestorum, quilibet capitur pro, aliquis ex pluribus: ut probatur passim apud Ciceronem & alios probatos auctores. & in l. possideri. §. j. ff. de acquir. possess. & l. si pater. §. qui duos. de adopt. & vj. dist. multis. & xij. delictis. & l. si seruus. §. j. de leg. j. & l. si pluribus. de legat. ij. & l. si heredi. de cond. insti. & l. institor. de insti. & l. peculium. de peculio. & in mille alijs legibus, & decretis antiquis. Et facit compositio, quia componitur de quis & libet. Nec ob id non distinguemus. allegat. per Bart. in §. complures. quia illam exponēbat. Franc.

de

de Aret. quilibet, id est, aliquis, non determinato certo, vel unus, id est, certus: aut potest dici quod ponatur vel pro, id est, postea vero deficiente illa puritate lingue latine, præsertim per tempora Decretalium Sexti, ac Clementinarum, capit dictio, quilibet, capi pro quisque. Et ita legitur in cap. fin. de his qua si. a ma. par. cap. unde nostra ætate dictio, quilibet, videtur capi pro quisque, licet, ut dixi, non ex vera & antiqua latinitate: ut si quis in testamentis, vel contractibus, aut alias vellet exponere pro aliquis, faceret directè contra voluntatem testatoris, vel contrahentium: nam si diceretur, lego cuilibet ex seruitoribus meis decem, certum est hodie quod debet exponi illud, cuilibet pro cui ex eis voluerit, vel libuerit, ut exponebatur olim per nota, in l. quod labeo. de suppell. leg. cum attendenda sit potius consuetudo loquendi in hoc, quam barbara seu minus latina, quam vera antiqua

antiqua significatio. per not. in d. l. quod labeo. & l. non aliter. cum sua materia. de leg. & l. cum de lanionis. §. asnam. & cap. præterea. de Verb. signi. & c. intelligentia. eod. tit. & c. ex literis. de sponsal. Et miror aliquando de nostris doctoribus, qui non distinguentes tempora cum discutiunt proprietatem alicuius vocabuli, allegant pariter iura. ff. & iura Decretalium & Sexti ac Clementinæ. cum aliter locuti fuerint illi antiqui, & aliter posteriores, & locutiones notariorum hodie maiori ex parte sunt improprie & semibarbaræ, si respicias ad illam tersam latinitatem antiquam. Ridi etiam allegari text. feudorum ad significationem veram alicuius vocabuli, quibus textibus nihil est fœdius, aut magis barbarum, tam in sensu, quam etiam in contextura & verbis. In casu ergo congregationis, videlicet, in verbo, quilibet, posito in statuto, ego non dubito, quin debeat capi pro quisque

quisque per ea quae supra dixi, & feliciter valeat. P. V. R. sed priusquam clauderem epistolam occurrit mihi text. Suetonij in Vita Octauj, Vbi inquit, solebat etiam citra spectaculorum dies, si quando quid inusitatu dignumq; cognitu adnectum esset, id extra ordinem quolibet loco publicare, ut Rhinocerontem apud septa Tygrini in scena anguem quinquaginta cubitorum pro comitio. In hoc text. aperte videtur significatio huius Verbi. Et iterum optime vale pater amplissime.

Legatus fuerat aqueductus ex certa palude pluribus dominis diuersoru praediorum, non tamen communium, querebatur an esset locus inter eos iuri accrescendi? Allegabam glos. in l. aquam. ff. quem. ser. amit. quod sic, & si praedia essent communia pro indiviso, tunc haberet locum ius non decrescendi, per nota. in l. re coniuncti. de legat. ij.

Relicta fuerat quaedam domus Romae
a quo

a quodam Curiali certis fratribus, cum his verbis: Relinquo domum meam in qua habito preciose sicuti est Monasterio. & cat. Fuit factum dubium, an intelligeretur de domo instructa, ut erat, vel nuda tantum, & quod paramenta, & suppellex, ac utensilia, & alia spectarent ad heredem? Dixi videri mihi casum, quod spectarent ad monasterium. in l. praedia. §. pen. ff. de fund. instruct. Adducebatur contra, quod videretur intellexisse testator de trabibus, & alijs cements, & lapidibus paratis ad absolendum dictam domum, quae nondum erat in totum perfecta, non de alia instructione. videtur amplius cogitandum, tamen magis moueor in primam partem. per d. text. & Verbum, preciose, per quod ostenditur maior voluntas & exactior desuncti. facit c. ij. de rescript. & c. pen. de arbit. & ibi not. & per alios in l. cunctos populos. & dominum meum Alexand. in quodam consi

cofil. & Ang. in alio. & quia fuit legatum pio loco, quod autem parata & destinata domus perficienda etiam debeatur, faciunt not. in l. cetera. §. fin. de legat. j.

Testator fecerat quadam legata Roma certis personis, quæ persona postea exerceuerunt graues inimicitias cum testatore, propter quamdam suspicionem falsi testimonij in eum: & postmodum lapsis duobus annis à tempore orie inimicitie, mortuus fuit testator, dicebatur legata tacite fuisse adempta, per §. non solum. l. si quis. de adi. leg. Replicabatur de glos. not. in l. athleta. §. dat remissionem. de excusat. tutor. in vers. priusquam. Videlicet, quod tantum temporis effluerat, infra quod testator prædicta legata potuisset expresse reuocare, vel adimere, quod tamen non fecerat, ergo videbatur, non obstantibus inimicitijs, velle persistere in relicto facto: maxime, quia erant consanguinei, & nemo presumitur sanguinem suum

suum odio habere, saltem in fine obitus. Contra prædictam glos. allegauit text. in l. pen. quem in simili casu allegabat pater meus. de adi. leg. Vbi post ortas inimicitias testatrix habuit tantum temporis, quod fecit codicillos, in quibus nil ademit, & tamen remanet prima tacita ademptio. & videtur iste text. fortiter urgere contra prædictam gloss. sed posset forte responderi, quod in casu d. §. pen. non negatur peti legatum à calumniatrice, ratione tacite ademptionis, sed ratione delicti, in quo tamen est cogitandum. Et vide ad hoc not. in l. cum tabulis. §. quoniam. de his qui. ut indig. per Bart. & l. si inimicitie. eod. tit. sed ubi essent consanguinei, ut in casu nostro, bene sequeretur glos. quia intentio testatoris fortasse fuit non adimere legatum consanguineo, quanuis inimico, sperans per mortem legatarij extinguere inimicitiam, & bona legata permanere apud filios, vel consan-

guineos illius sui consanguinei, & sic apud personas de sanguine suo. & ita ordinatum tantum restringebatur ad hanc mediam personam, non ad alios ad quos postea volebat, ut bona legata deuenirent, cum videatur respexisse totam consanguinitatem. ar. l. j. & ij. ff. de liber. caus. & l. raptos. de Episc. & de. maxime cum votum successionis in bonis consanguineorum sit de iure naturali. l. fin. C. quorum bono. & c. sciant cuncti. de elect. libr. vj. & Clem. unica. de homi. l. cum acutissimi. de condi. & demonst. cum annus. ff. de pact. l. tale pactum. §. fin.

Aduerte, quod aut legatur, vel fideicommittitur a primo heredem instituto, eadem res vel quantitas diuersis & sub varijs, seu diuersis conditionibus, & tali casu quilibet potest petere sibi caneri ab ipso heredem. ut l. ij. ut leg. nomin. & l. etiam. §. j. ut in pos. leg. & hoc in euentum sue conditionis. Aut legatur vel fideicom

deicommittitur ab heredem alicui, puta Gaio, pure, vel sub conditione. & ab ipso Gaio Maenio sub conditione, tali casu habet locum dispositio. §. si vero. l. is cui. ut in pos. leg. videlicet, quod possit petere Maenius satisfdari sibi a Gaio etiam pendente conditione ipsius Gaij. Et si non caueat Maenio Gaius, tenebitur sibi cauere heres primo loco institutus, si prius non cauerat Gaio. Si autem cauerat Gaio, talis cautio ex iuris dispositione, Gaio non cauente ipsi Maenio, transfertur ad Maenium, ita quod Maenius in vim cautionis preestite Gaio per heredem poterit adueniente conditione agere contra heredem, ut in d. l. is cui. §. fin. ut legat. nomin. c. & hac nota bene extricata cum accessissent de facto.

An possint codicilli euerti per querelam tanquam officiosi, cum accessisset de facto? Quidam allegabant quod sic, ex not. per Bald. in l. parentibus. de inoffic.

testam. C. Vbi dicit esse locum inofficiose
diuisioni, sed intelligo de inofficiosa diui-
sione facta in testamento, quod rescindi-
tur per querelam. Secus si fuerit facta in
codicillis, & ratio quia tali casu filius iam
est heres ab intestato vna cum alijs. Reor
tamen, quod si quartam non habet, potest
illam petere cohæredibus ab intestato vel
legatarijs l. quorrens. & l. si cogitatione.
fam. erisc. C. heredes enim etiam ab in-
testato habent ius defalcandi, vt innuit.
d. l. si cogitatione. & ibi not. per glos. quæ
falcidia computatur in quartam. l. Papi-
nianus. §. quarta. ff. de inoffic. test. Et ideo
non immerito non reperies aliquam le-
gem, ni fallor, quæ loquatur de codicillis
inofficijs, quod per querelam inofficiosi
possint euerti: & est ratio in promptu,
quia filius, & heres potest defalcare ab
intestato, si legata excesserint dodran-
tem. secus autem est conditio in testamen-
to, quia tunc filij omni medio sunt defi-
tuti

tuti, nisi querelam intentent. Et satis vi-
detur hoc innuere Azo in summa huius-
modi, de inoffic. testam. & Gansfred. de
salaniaco doctor Gallicanus, in l. non est
nouum. d. bon. posses. contra tabul. in viij.
charta apertius hæc dicit. Et etiam tægit
quid sit hodie aucta legitima, quia triens
de iure authen. cum teneatur quarta fal-
cidia Trebellianica, si filij ab intestato
grauati essent legatis, vel fideicommissio
non sufficeret ad legitimam, imò defice-
ret vna vntia, quod remedium esset pro
illa vntia, vide ibi per eum. Quid autem
aduersum inofficiosam donationem causa
mortis? Idem videtur quod in codicillis
eadem ratione, quod etiam tenet idem
Gansfred. in l. si filius emancipatus. ff. de
leg. prest. & idem in ceteris donationi-
bus, quæ morte confirmantur, puta inter
patrem & filium, vt probat text. in l. ij.
de inoffic. don.

Quod pater teneatur dotare filiam di-

uitem de propriis, allegabatur l. si pater, de
dot. promiss. cum ibi nota, dicebam non vi-
deri mihi, quod probaretur, neq. ibi, ne-
que alibi: imò in dicta l. si pater, innui-
tur, quod si pater non simpliciter, sed ex-
presse dotaret filiam suam de bonis ipsius
filie, quod non tenetur dotare de suis, ibi
in versic. utraque igitur. & ibi, paternæ
liberalitati. & ibi, liberalitas, itaq. quia
in necessitatibus nemo liberalis &c. &
est ratio evidens, cum pater non teneatur
alimentare filiam diuitem, ff. de liber. a-
gno. l. si quis à liberis. §. sed si filius, ad quæ
alimenta fortiori vinculo obligatur, quia
de iure naturæ. j. distinct. ius autem natu-
rale, post datam autem dotem, & ius fi-
lie in ipsa dote questum, si filie superue-
nient alia lucra, aut relationes dotis, aut
alia, non credo quod pater posset renouare,
quod filia semel in dotem constituisset,
cum semper attendatur tempus quo filia
incipit dotari, in auth. de equal. dot. §.
quia

quia verò iam legem. & vide dominum
meum dom. Barba. Virum celebratissimæ
& fecundissimæ memoriæ, aliquid tan-
gentem in quodam consilio. Effet tamen
difficile in practica contra communem
opinionem, in re quæ tam sapijssimè oc-
currit obtinere.

Collato beneficio mihi absenti per or-
dinarium, si Papa conferat illud alteri
non facta mentione de collatione ordina-
rij ante ratihabitionem, non valet colla-
tio ipse tanquam surreptitia. Vide ad hoc
Collect. in c. Ecclesia, de sortileg.

Solebat frequenter dicere domi. meus
domin. Franciscus de Arret. quod docto-
res nostri superioris ætatis multum largè,
& plusquam Veritas esset, extenderant,
seu interpretati fuerant l. j. c. de sacrosan-
ctis Ecclesijs, dicens se non credere, quod
mens Constantini Imperatoris conditoris
illius legis voluerit aliud disponere, quàm
facere deinceps capaces Ecclesias, & col-

legia Christianorum ad suscipienda legata, & concedere liberam facultatem cuiuslibet relinquendi eis, cum antea non liceret: nam predicta legata, velut facta collegio reprobo per Imperatores Paganos, applicabantur fisco, nam Christiani non poterant habere collegia, nisi clam: ut probatur apud Historicos, & in l. diui. de natu. liber. C. & xy. questione j. c. futuram. & x. v. distinct. Canones. Et sepius arguebat predictos doctores. quod fuerint parum curiosi Historiarum, & temporum. præter Specul. Ioan. Andr. & Oldrad. Tu vide ad hoc de hac licentiosa extensione, seu interpretatione d. l. Abb. in c. relatum. de testam.

In quadam terra Italia est statutum super crimine peruersæ Veneris, quod rei illius criminis condemnentur pœna pecuniaria, & confinationis extra terras Ecclesiæ, pro qualitate personarum, & excessus, arbitrio potestatis moderanda. In eadem

eadem terra fuerunt nonnulli rei inuenti de dicto crimine per varia intervalla temporis, in quorum punitione circa maioritatem pœne pecuniariæ, & diuturnitatem confinium. Potestas, quæ tunc erat, seruauit hunc modum. Nam adolescentulos minori pœna condemnauit, quam senes: & non coniugatos, vel incarceratos etiam minori multo quam coniugatos, vel non incarceratos: quosdam autem, qui cum proprijs vxoribus illud scelus commiserant, minori pœna condemnauit, quam eos qui cum maribus. Visum fuit quibusdam probis Iurisperitis fuisse relictum iudicium. per not. in titu. de delict. puer. & l. auxilium. §. in delictis. ff. de minor. & per nota. in cap. ut clericorum. §. fin. de vit. & honesta. clerico. cum alijs iuribus. quod & mihi idem visum est, præterquam in ultimo delicto, in quo certe videtur acrius cæteris puniendus, cum tale crimen longè detestabilius & gra-

uius sit, si cum coniuge perpetretur: ut in cap. adulterij. xxxij. quest. vij. & est ratio, quia prater paritatem sceleris cum alijs, & maioritatem, quia in vxore habet promptum vas debitum, vir querens insana diuerticula: in vxore est quidam etiam abusus quodammodo carnis propria, cum reputentur vna caro. capit. j. de coniug. leprosi. & de conuer. coniug. ad apostolicam. Item est violatio fidei tacite promissa de coniunctione carnali inter coscienda, propter bonum prolis, quae etiam promissio in benedictione nuptiali confirmatur, quod bonum per hunc nefandum coitum apertissime tollitur. Prater ea est maior, & specialior contemptus Dei, qui instituit matrimonium in illum effectum ad multiplicandum prolem. Est etiam contemptus Reipublice, quae maxime fauet matrimonijs ad effectum extendendi Reipublicam per sobolem. Item est ibi ludibrium, & prophanatio fœderis

ris matrimonij, & irritatio vxoris ad querenda adulteria, & omne nefas patrandum. Et ad consonantiam dicti iudici potestatis adduxi text. cuiusdam canonis, in consilio Anticyrensi, qui loquitur sub his verbis sub rubr. de his, qui cum masculis polluantur. hi qui irrationabiliter in his versati sunt, ante vicesimum annum, tale crimen commiserint, quindecim annis exactis communionem mereantur, & infra. Qui autem exactis xx. annorum etate, vel vxorem habentes hoc peccato prolapsi sunt xxv. annis penitundinem gerentes in communionem suscipiantur, infra. Quod si qui & vxorem habentes & transcentes quinquagesimum annum ita deliquerint, in exitu vitæ duntaxat communionis gratiam consequantur. Et in similem sententiam est alius canon super incestuosus, quem refert Martinus Archiepiscopus Bracaren. in Collectaneis Conciliorum antiqu

antiquorum, & subsequitur ibi alius Canon, qui appellat huiusmodi vitium morbum lepræ, & præcipue Vt poenitentes de hoc vitio non possint orare, nisi in angulis Ecclesiarum, Vt demoniaci. & Vide ibi gloss. ordinariam, quare dicatur morbus lepræ, fortè propter contagionem, & difficultatem curationis. Postea legi Martinum magistri Theologum Parisien. qui videtur tenere, quod grauius peccatum sit coire contra naturam cum masculo, quam femina, cum ibi sit abusus personæ & Vasis, hic autem Vasis tantum. Tenet euidenter etiam idem doctor, quod maius peccatum sit seipsum pollucere, quam cum masculo coire, cum in primo sit abusus personæ suæ, & modi, & Vasis, de quo dubito, nec iura videntur apertè imponere pœnas ita in hac pollutione, sicut in alio peruerso coitu, nec tantum leditur Respublica. & ibi abusus personæ suæ, & alterius, hic suæ tantum. Ad quod facit quod

quod not. gloss. in cap. omnes. xxxij. quæst. Vj. & in eo saltem qui se pollucendo cogitat de Vase muliebri, omnino credo esse minus peccatum, cum tantum peccet in omittendo Vas, re, non mente. Et aut. Vt non luxur. contra natur. loquitur in coitu extra naturali verè Sodomitico. Nec obstat quod ibi dicitur semetipsos & c. nam gloss. ibi intelligit de Sodomitico vero, Vt declaratur infra in text. & gloss. ibi, & ciuitates cum eorum habitatoribus pereant. & c. Præterea ibi alleg. l. cū Vir. C. de adult. quæ expressè loquitur in vero Sodomitico, quauis non defuerunt qui dicerent d. l. loqui in Viris, qui de facto nubunt alyis Viris, quod execrabile scelus olim factum fuisse legitur apud Hystoricos & Poetas, Iosephum contra Apinionem, Suetonium, Martialem, Iuvenalem, & alios. Et quod ait Paulus. Neque molles, neq; masculorum concubitores, & cat. apud idoneos & antiquos autores exponunt

ponuntur molles, id est, patiti, cathamiti,
 & cuitati, non autem se polluentes, ad
 quod facit quæ not. August. in lib. de Ci-
 uitate Dei, loquens de sacerdotibus Cybe-
 lis. Hæc respondi cuidam docto viro, qui
 nitebatur velle tueri opin. dicti magistri
 Parisien. aut saltem parificare etiam quo
 ad poenam ista duo crimina. & allega-
 bat dictam auth. & dictum Pauli. Et cō-
 tra eum est aperte. §. Item lex Julia. de
 adulterijs. Insti. de publi. iudic. qui decla-
 rat text. illius auth. quanuis etiam nō de-
 fuerint qui velint illum text. habere lo-
 cum in frequentissimè delinquente, pro-
 pter verbum exercere. Ad quod clerici.
 de excus. prel. Et qualiter debeant ce-
 haberi pueri ab his flagitiosis libidinibus,
 lege sapientissimum doct. Iason.

Quod crimina possint deferri Papa
 absque denunciatione vel accusatione,
 & etiam non precedente monitione, &
 per solam viam querelæ. Et quod in de-
 lictis,

lictis, vndeunque pateant, non teneatur
 Papa obseruare formam iuris, sed possit
 ponere poenam condignam, allegantur no-
 ta. per Hostien. & in c. tam literis. de te-
 stib. & per Abbatem in c. cum super. de
 conf. f. & Imo. & alios in c. cum olim. de
 rer. permut. quod not. Hostien. in c. in no-
 stra. de sepul. & Bald. in l. princeps. de le-
 gat. & not. in c. sicut de iureiur. & in c.
 nouit. de iudic. Adducla fuerunt hæc in
 causa processus extrajudiciali. super præ-
 tensa dilapidatione, & alijs criminibus
 Episcopi Leodien. coram Reuerendis. do-
 mino meo Rieccancellario, & alijs tribus
 Cardinalibus Commissarijs domini nostri
 Papa in dicta causa, quod an indistinctè
 in alio crimine, quam dilapidationis sit
 verum, vide quæ posui infra in alio me-
 moriali, & in apostillis ad allegationes
 celebris aduocati & optimi viri domini
 Baptista de sancto Seuerino.

Super beneficio potest transigi autori-
 tate

tate delegati, dummodo habens ius in eo non renunciet, alias non posset, nisi auctoritate ordinarij fieret transactio in non reservatis, vel coram eo, vel alio non habente facultatem resignandi. Et posset imponi aliqua pensio interdicti legati, vel census, etiam absque consensu ordinarij. Compositio autem gratuita potest fieri absque voluntate alicuius superioris delegati, vel ordinarij, nisi interveniat renunciatio iuris alterius possidentis beneficium, quia tunc requiritur consensus ordinarij modo quo supra. Hac colliguntur ex not. per Abb. post alios in cap. statui-mus. cap. de cetero. cap. super eod. de transactio. & in cap. nisi essent. de preben. & vide ad predicta Collect. in cap. form. de verb. signific. qui innuit, quod dare aliquid pro expensis, causa concordie, non sit simoniacum, & quod pensio imposita ex predicta causa, transeat ad successores, si fuerit facta concordia auctoritate ordinarij. &

riy. & vide Hostien. in dicto c. nisi. Et dicitur gratuita compositio, quando partes promittunt acquiescere dicto peritorum super lite, vel discedere simpliciter a lite tanquam ius non habentes. Et hac nota ita declarata, que passim de facto accidunt. Et quod super spolio beneficij possit transigi, vide Abb. in c. j. de arbit.

In causa mea Maioricen. An in patronatus alicuius beneficij a laico rite fundati, & competens prefectis fabrica laicis, dicatur laicale, vel Ecclesiasticum, seu clericale? Et capio pro fundamento, quod in patronatus non ideo dicitur laicale, quia quasi possideatur a laicis, nam a clerico possessum dicitur in patronatus laicorum, dummodo ex prima fundatione, seu successione patrimoniali, siue laicali venerit ad clericum. Et sic non videntur curare iura ad distinguendum in patronatus clericorum, a iure patronatus laicorum, de persona que illud possidet, sed de pri-

in radice & fundatione, videlicet, an fuerit fundatum in persona laicali ut laica, & ab eo, & successoribus in patrimonio laicali tenendum, & tunc dicatur esse de iure patronatus laicorum, ut probatur per omnia iura loquentia de iure patron. laicorum, & praesertim in cap. filijs. & capi. quicunque. cap. si plures. & cap. considerandum. x. vj. quaestio. vj. ubi fit mentio de heredibus, & successoribus in iure patron. ratione patrimonij. & idem probatur in cap. j. & cap. cum secundum. & c. cum dilectus. de iure patro. & in d. c. cum dilectus. gloss. in duobus locis hoc sentit, exponendo quid sit praesentare tanquam laicum. & idem not. in c. cum nos. de offic. ordin. per abb. & per gloss. fin. in Clem. plures. de iure patro. & per doct. in c. unico. de iure patro. libr. vj. & in c. ij. de praeben. & in alijs iuribus. adeo, quod si quis laicus, vel clericus de bonis patrimonialibus in fundatione ali-

cuius

cuius beneficij ritè de autoritate Episcopi fundati, expresse vellet Episcopum, aut Abbatem, aut aliquam personam Ecclesiasticam esse patronum, & successores in dicta Ecclesia, nemo dubitat quin talis patronus censeatur Ecclesiasticus, seu secularis, cum hic nulla sit successio patrimonialis, seu laicalis de succedendo. Ergo ad casum nostrum, cum voluntas fundatoris huius beneficij fuerit, facere magistros fabricae Ecclesiae, seu operarios patronos illos, qui tunc erant, & pro tempore forent, apparet manifestè eum non habuisse voluntatem fundandi in patronatus praedictum, ut patrimoniale, seu laicale, sed potius voluisse fundare in personis illorum, & successoribus eorum ratione officij pij, quod gerebant, & administrationis bonorum Ecclesiae non curando alias de qualitate personarum, an essent consanguinei sui, vel descendentes clerici, an laici, sed curavit administrationem, &

pietatem exercitij, quod est maximè pū,
 & necessarium Ecclesie, vt dicit text. in
 cap. fin. de his qua si. a ma. par. capi. Cum
 ergo hic non fuerit aliqua consideratio pa-
 trimonialis, seu laicalis successionis, non
 dicetur in patronatus laicale, per supra
 alleg. Erit ergo in patronatus Ecclesiasti-
 cum sine clericale, cum huiusmodi magi-
 stri fabrica, quāuis fortè laici, quo ad
 hanc administrationem & curam, ha-
 beantur pro personis Ecclesiasticis cum
 possint & trahi, & trahere super dictis
 bonis, & eorum administratione coram
 iudice Ecclesiastico tanquam persona Ec-
 clesiastica: vt not. doct. in c. nullus. de foro
 competen. & Cancellaria quotidie dat li-
 teras magistro fabrica, & contra eos
 quāuis laicos, dum modo agant, vel con-
 ueniatur ratione officij prædicti. nec im-
 merito, quia in illa cura & administra-
 tione representant personas eorum, qui
 de iure habent curam fabrica, vel bono-
 rum

rum illi destinatorum: vt not. in c. decer-
 nimus. de iudi. & ibi Abb. Cura autem,
 & administratio prædicta pertinet ad
 Episcopum, Capitulum, & Rectorem Ec-
 cleſie, prout latè not. per doct. in cap. i. &
 c. de his. de Eccleſ. a. d. i. & in d. c. fin. de
 his qua si. a ma. par. ca. & in c. si propter,
 de rescript. & in c. fin. de testam. & in
 extranag. suscepti. & facit optimè cap. si
 monachus. x. vj. q. j. Vbi cura fabrica vo-
 catur opus Ecclesiasticum, & sic in patro-
 natus fundatum super personis tenenti-
 bus illam curam Ecclesiasticam, debet ap-
 pellari Ecclesiasticum. facit. c. vnio. x. q.
 ij. & ea. cau. q. j. & multa alia iura. Con-
 cluditur ergo, dictum in patronatus esse
 Ecclesiasticum ratione finis, cum persona
 fundans illud in prædictis ministris, qui
 sunt media, videtur, vt dixi, habuisse
 respectum fundamentale ad illas perso-
 nas cuius illi vices gerunt, qui finis debet
 potius quàm medium, seu qualitas laica-

lis medijs attendi. c. ad nostram. de appellat. l. quicquid. §. j. de acquir. rer. dom. ff. cum alijs iuribus scholasticis notissimis. faciat illud, quod isti operarij sunt subrogati, & quasi procuratores personarum Ecclesiasticarum, & subiecti eis, ut dictum est, quo ad hanc administrationem rei Ecclesiasticæ, ergo est in patronatus clericorum ratione huius subiectionis, per not. in d. c. cum dilectus. nam nomine Ecclesiæ censentur hoc facere. Et facit ad hanc opin. quam proculdubio puto verissimam, decis. Rot. in antiquis tit. de inrepatr. que loquens de beguinis, inter alias rationes, dicit in patronatus earum esse Ecclesiasticum, cum possit conueniri coram iudice Ecclesiastico, prout diximus conueniri operarios ratione huius officij, ad quod direxit fundamentum & finem testator, seu fundator beneficij.

Cum verteretur in dubium, an in ciuitate Romana duraret vniuersitas, siue
 Studium

studium generale, prout olim. de quo in tit. de. stud. lib. vrb. rom. & proam. ff. §. discipuli. Euge. iij. concessit ciuitati Roma. nouum priuilegium studij generalis, quod vidi. Curia autem Rom. iam olim Bonifac. viij. priuilegium concesserat, in corpore postea inris clausum per constit. cap. cum de diuersis. de priuileg. libr. vj. Cum quidam a domino nostro petiisset, voce secum dispensari in diuersis votis & alijs concernentibus tantum conscientiam, & Papa vice vocis oraculo respondisset, placet nobis, dixit sufficienter secum fuisse dispensatum, etiam quoad omnia capitula. Et inter cetera allegabam que possunt notari, & not. in c. ofius. de postul. pral. & c. inter dilectos. de fide instrum.

Quantum ad id quod R. V. exposulat: an sciens aliquem commisisse furtum, vel habere rem furto sublatam, incadat indistincte in excommunicationem contra scientes, & non reuelantes promul-

gatam, si non reuelet vel manifestet. Breuiter, credo quod in casu vestro, tum quia, vt dicitur, esset periculum & scandalum reuelanti, tum etiam quod non potest probare, si opus esset, cum iste vester solus viderit illum furantem, & ille intellexerit se visum ab eo, & si furtum etiam secretè detegeretur, & fieret etiā ipsi furi per superiorem monitio secreta ac restituendo, semper orietur suspitio contra hunc reuelantem de reuelatione, & negante fure, & insurgente contra reuelantem semper infamia sibi incussa, fortè oporteret reuelantem publicè referre crimen, quod non posset probare. Nam vt colligo ex doctōr. in varijs locis, videlicet in c. si quis cum fure. de furt. & in l. ciuile. ff. eod. tit. & de simon. c. nemo. & c. ij. de offic. ordin. & ex alijs locis, & scoto in quarto. non tenetur quis reuelare, etiam secretè, vbi timet scandalum aut periculum sibi, vel secundum aliquos etiam

etiam alijs, vel vbi non posset probare, & reuelatio esset fienda publicè: vt in c. placuit. vj. q. ij. & cap. si peccauerit. ij. q. j. & in Clem. de heret. Et secundum aliquos etiam si secretè & priuatè, quanuis aliàs sciret, cum tali casu periculi, vel scandalis, vel quia nō posset probare, immineret sibi periculum corporis proprii, aut bonorum suorum, quæ videntur preferenda periculo, vel damno bonorum alterius, cum sit maius periculum corporis, quam bonorum, & in pari dispendio bonorum charitas incipiat a seipso, vt potius conseruem mea, quam aliena: maximè ex quo reuelatio criminis non est de veritate vitæ, præsertim in hoc casu furti. iuxta not. in c. sanè. de tempor. ordin. per docto. iuncta glos. in l. iij. §. si tibi. ff. de condit. ob turp. caus. cum l. j. in fin. & l. y. eod. tit. arg. l. in seruorum. ff. de pænis. & in athen. de mandat. princip. §. oportet. & y. quæst. vij. plerunque. & xij. dist. nerui.

Et l. si præs. C. de ser. & aqua. & ar. not. in cap. ij. de non. oper. munit. & cap. qui scandalizauit. de regul. iur. cum tota materia de scandalo. & faciunt optime ad hoc not. per Abba. Sicul. in c. officij. de pœnit. & remis. Et videmus quod Cancellaria in excommunicationibus generalibus in forma, significauit, profurtis, vel occulte detentis, caute ponit iniquitatis filios detentores, & temerè ac malitiose occultantes, vel nequiter detinentes. non ergo intendit ligare eos qui non iniquè, vel temerè non reuelant, sed ex iustis causis, puta superius expressis, abstinent a reuelando: maxime cum excommunicatio non extendatur in personas ultra tacitam vel præsumptam voluntatem excommunicatoris. Ut not. doct. in c. ex parte. el. primo. de offic. deleg. & faciunt not. in cap. j. & gen. de offic. deleg. & c. j. de iudic. & l. si cui. de seruit. sed excommunicator hic censetur huiusmodi perso

personas tacite eximere, & si non faceret, sententia esset iniqua, quia in foro conscientie non esset timenda. ij. quæst. ij. §. ex his. & idem crederem ubi ex alia iusta causa, in ratione naturali fundata, non teneretur reuelare, utpote filius patrem furrem, vel contra. Et forte idem posset dici in omni casu, ubi quis non posset cogi ad testificandum expresse, quia multominus ad iudicandum vel reuelandum. Et satis faceretur ad hoc not. per Archid. xxij. q. ij. §. item. & not. per doct. in c. j. de testi. cog. & per Abba. Sicul. in c. cum super. de confess. & alios in c. ij. de maior. & obed. & in c. quisquis. ij. quæst. ij. & c. qui resistit. & faciunt not. in cap. qualiter & quando in utroque. de accusat. & per optimè text. vj. quæst. ij. si omnia. & c. oues. & c. cum ex merito. & not. per Innoc. cap. j. de scrut. in ordin. faci. Non tamen propterea negarem, quin posset habere locum materia denunciationis Euangelicæ sicut

ca scienda per hunc scientem illum furem,
seruatis loco, & tempore, & debita for-
ma. ad hoc d.c. plerunque. & xxiii. q. ij.
tam sacerdos.

Notabilia de expectatiuis, & aliis li-
teras gratie concernentibus, ex-
cerpta ex notulis Antonii de Cor-
theliis, & aliorum Abbreuiato-
rum.

Prinicipium gratiarum expectatiua-
rum est scire, an partes impetrantes
sint presentes in Curia, an non. Et si sunt
presentes, debent examinari, nisi forte
graduati vel officiales Papae fuerint, vel
gratia fiat motu proprio, vel pro comenda,
vel pensione, & pro presentibus exami-
natis graduatis officialibus, & habenti-
bus motu proprio, dantur duae literae: Una
gratiosa, & alia executoria. Absentibus
vero datur una litera in forma, dignum.
Item presentes in Curia impetrantes,
habent

habent in literis Apostolicis vitae, ac mo-
rum honestas & c. vel literarum scien-
tia, aut nobilitas generis, seu religionis
zelus & c. secundum qualitatem eorum.
Absentibus vero datur indifferenter in
forma, dignum & c. Nisi esset doctor,
vel officialis, aut motu proprio: quia licet
sint absentes, dantur duae literae tanquam
presentibus, quia non examinantur. Et
similiter non examinantur quando benefi-
cia non dantur in titulum, ut in commen-
dis & pensionibus.

Nota, quod licet quis tempore datae
non fuerit praesens, si tamen est praesens
tempore expeditionis, debet dari litera
tanquam pro praesente. Item si tempore
datae, vel expeditionis fuerit absens, du-
modo aliquo tempore fuerit praesens, &
examinatus, datur tanquam pro praesente.

Item nota, quod in expectatiuis in
clausula, aut si hodie pro alio vel alijs,
& c.

Cate. debet exprimi collatio eius, ad quam datur beneficium, nisi haberetur in genere ad cuiuscunque collationem: quia tunc diceretur in fine illius clausula, de similibus beneficiis predictae diocesis tacito de collatione. Ut libr. B. fol. xxij.

Item nota, quod quando dicitur ratione dignitatum, personatum, administrationum, vel officiorum, debet sequi, quos, quas, seu quae in illis obtinent. secus si dicitur administrationum: & officiorum, quia tunc sufficit dicere, quae in illis obtinet.

Electio. Item nota, non debet dici electionem, nisi quando ponitur, etiamsi consueverit quis per electionem assumi.

Inhibitio. Item, quod quando creatur canonicus in Ecclesiis collegiatis, inhiberi debet Episcopo, & aliarum Ecclesiarum Capitulis: secus si non creatur Canonicus in dictis Collegiatis, quia tunc solum inhibetur Capitulis.

Item

Item nota, quod quando in gratia ex-Statutis. peccatiua non datur aliquod beneficium in cathedrali, vel collegiata, tunc in non obstantis, non fit mentio de statutis.

Item nota, quod quando creatur cano- Clausula nicus, & reservatur dignitas, persona- volumus tus, administratio, vel officium curatum, aut & c. & datur aliud curatum, in fine ponitur ij. vij. lib. clausula restrictiva, Volumus autem, quod B. & fol. quamprimum vigore presentium digni- cxxij. eo. tatem & c. Aliter non, vel nisi dispen- & fo. x. h. tur ad compatible.

Item nota, quod si secularis petit ad secularis collationem Episcopi, & Capituli alicuius ad regu- ordinis, dicitur sic, beneficium Ecclesia- sticum clericis secularibus assignari solitum, & non ponitur clausula, dummodo canonicatus, & praebenda Ecclesia Cathedra- dralis existat.

Item nota, quod in executoris expe- In execu- Etatiuarum, corrector Anselmus cassani- toria. consuetum clericis secularibus assignari, etiamsi

etiam si canonicatus &c. in collegiata,
vel eiusdem cura imminet animarum,
tamen hodie est ad placitum.

Fol. xvj.
Bibl. Br. B.

Item cassavit, per se, vel procuratorem
suum ad id legitime constitutum infra
vnius mensis spatium, postquam sibi &
cet. Usque ad conferenda.

Clericus.

Item nota, quod si in supplicatione gra-
tia expectatiua dicat, supplicat Ioannes
Anton. Perusinus, & non dicitur cleri-
cus, quod in minuta potest addi clericus:
quia Papa intendit providere clericis, se-
cus si esset secularis.

Item, si clericus francigena impetrat
gratiam expectatiuam ad duas collatio-
nes, quarum una sit in Francia, & alia
in Alemania, in valore debet dici, libra

Libr. Tu- rum Turonens. paruorum, quæ est moneta
rom. paru. Franciæ, & non marcarum, quæ est mo-
neta Alemanniæ.

Item, si in gratia expectatiua datur
ad minorem valorem quàm dicat regu-
la, li

la, litera non sunt scribenda si pars con-
tentatur de minori valore. & hoc intel-
lige usque ad tertiam partem valoris
expressi, iuxta regulam Cancellariæ A-
postolicæ.

Item nota, quod in minuta semper po-
test addi, & gratia ag granari, no autem
impinguari ultra tenorem supplicationis.
facit text. in l. veteribus. ff. de pactis.

Item, quando datur gratia expectati-
ua pro graduato ad vnum beneficium, da-
tur ad vnum cuiuscunq. taxæ. Sed si gra-
tia expectatiua datur ad duo, ponitur ta-
xæ secundum regulas limitatas.

Item nota, quod nunquam datur per-
petua administratio, nisi quando est peti- Perpetua
tum in supplicatione, & quando petitur, admini-
datur indifferenter, siue creetur canoni- stratio.
cus, siue non: consuetudo tamen est, ponere
quando creatur Canonicus, alias non.

Item nota, quod quando datur gratia
expectatiua ad vnum, vel duo, tunc po-
r

nitur collatio retro, videlicet, ad venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum Capituli Amaen & Abbatis, ac conventus monasterij &c. Sed quando creatur Canonicus, dat ad illud beneficium, tunc primo dicitur ad collationem. &c. venerabilis fratris nostri &c.

Item nota, quod quando est in forma Non ob- unum vel duo, ponitur non obstantibus
stan. &c. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: quia expectativa non debet dari nisi ad unum beneficium.

Item nota, quod quando quis creatur Canonicus, vel habet ad unum, vel duo, tunc dicitur, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. Secus si datur ad unum beneficium duntaxat, quia tunc dicitur, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus &c. cum consuetudines, constitutiones, & ordinationes Apostolicæ tunc non obstat, nisi habeat alia beneficia.

Item

Item nota, quod ad portiones datur Portiones, gratia, quando in supplicatione peticum fuit.

Item nota, quod nunquam datur ad Patrimonia præstimonialia patrimonialia, quia sunt de nialia. iure patronatus laicorum.

Item nota, quod quando creatur Canonicus, & reservatur præbenda, tunc inhibetur solum Episcopo, & Capitulo, & non dicitur Decano, Capitulo, Canonico, & personis: quia solum ad Episcopum, & Capitulum pertinet collatio præbendæ.

Item nota, quod quando quis creatur Canonicus cum reservatione præbendæ, ac dignitatis & cæter. tunc ibi inducens dicitur corporalem possessionem præbendæ ac dignitatis & cæter. & non additur Canonicatus, & dicitur inducens &c. corporalem possessionem Canonicatus, & præbendæ. & cæter.

Item nota, quod quando providetur de Canonicatu, & creatur Canonicus cum

Littere speciales
generales &c.

reservatione præbendæ & dignitatis, & datur gratia ad aliud beneficium, tunc dicitur, Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus & præbendis ipsius Ecclesiæ, ac huiusmodi speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus generales. In forma verò unum, vel duo, dicitur speciales, vel generales. Quando verò creatur Canonicus in una vel pluribus Ecclesijs, tunc dicitur de Canonicatibus, & præbendis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs earundem Ecclesiarum, vel ipsius Ecclesiæ speciales, vel alijs beneficijs &c. generales. Ratio est, quia ponitur in fauorem impetrantis, quia illa clausula, & huiusmodi speciales, refertur & ponitur respectu illorum, habentium similem gratiam: quando ponitur speciales, vel generales, ponitur respectu aliorum habentium in forma, unum vel duo.

Inhibitio.

Item nota, quòd quando datur ad collatione

lationem duarum collegiatarum in forma, unum vel duo, ibi restrictius inhibendo, non dicitur, Venerabili fratri nostro, quia datur tertia collatio, & hoc quòd dicitur, unum vel duo: secus si creatur Canonicus ad alteram.

Item, quòd clausula, per priorem soliti gubernari, non debet poni quando dicitur soliti gubernari. ad collationem dilectorum filiorum, prioris, & conuentus monasterij &c. quia fortassis ultra priorem est Abbas: sed bene ponitur in iudicijs, quia est necesse quòd prior sit in dignitate monasterij constitutus.

Nota, quòd nunquam debet derogari statutis de optando in gratijs expectati-
tio statuto
nue, etiamsi habent signaturam in suppli-
catione: sed debet dici, non obstantibus sta-
tutis & consuetudinibus, in quibus deroga-
tatur dictis statutis, vel datur indultum.

Quando datur gratia expectatiua ad collationem certam, vt Abbatis, & con-

uentus, clausula ibi, aut si hodie pro alio
Et c. debet repeti, dicta collatio ad colla-
tionem Et c. Abbatum, & Conuentuum
predictorum, secus si non habet gratiam
ad certam collationem, sed in genere ad
collationem totius diocesis: quia tunc dice-
retur de similibus beneficijs predictae dio-
cesis, non exprimendo in specie ad colla-
tionem alicuius. Et si exprimat, debet
dici collationem ordinariarum. Sed si re-
gularis petit gratiam expectatnam ad
collationem Abbatis alterius monaste-
rij, ubi non est professus, tantum debet di-
ci clausula, Ut ad illud monasterium, ad
cuius collationem beneficium assequetur,
transferatur.

Transla-
tio.

Quando conceditur gratia expectati-
ua alicui regulari, cum quo fuisse dispen-
satum, Ut unum beneficium obtinere pos-
set, tunc effectus dicte dispensationis de-
bet poni in principio literae, ibi existit, cui
nos dudum, Ut quodcumque Et c.

Aliqu

Aliquando gratia expectatiua con- Expectati-
ceditur Praelato ad beneficia sibi commen- ua in Prae-
data, & tunc debet poni clausula, & per lato.
te, Vna cum Ecclesia magna cui praesse
dignosceris.

Si vero dantur dicta beneficia eidem
Praelato in titulum, tunc in fine literae
debet poni dispensatio, Ut illa beneficia
possit tenere Vna cum Episcopatu suo Et c.

Sed si in primo casu Episcopus non ha-
bet possessionem Episcopatus Magunti-
nensis, tunc, quia debet dici, Ut possit tene-
re illa beneficia Usquequo assequatur pos-
sessionem Episcopatus, vel aliter secun-
dum formam supplicationis.

Aduerte, quando datur gratia expe-
ctatiua ad beneficia tantum, debet dici
Ut in formis: si vero datur ad hospitalia
vel portiones, tunc debet praemitti in prin-
cipio literae. Cum itaque, sicut accepimus,
in ciuitate Et diocesi aa. sint nonnulla
hospitalia, seu nonnulla perpetua por- Perpetue
portiones.

tiones.

Executor.

Quando datur gratia expectatiua ad collationem Episcopi, & illi inhibetur, potest poni executor vicarius, vel officialis suus: vt fol. l.j.

Superata te.

De etate, puta quod in xx. anno, si fiat mentio in gratia expectatiua quod datur ad curatum, tunc in fine literarum Apostolica debet poni clausula, Ante quod de defectu etatis pateris antedictum. & postea debet sequi, quod sit in dicta etate constitutus. & si ponitur, non debet dari gratia ad curatum beneficium, ex quo apparet, quod potest illud habere iure, vel habet dispensationem, vel si daretur, tunc deberet dici in illa clausula, aut si hodie pro alio duxerimus conferendum, nos enim tam illas, quam presentes casu quo ad hoc quod postquam legitima fueris etatis, ipsarum presentium vigore literarum tibi de dignitate, personatu &c.

Dignitas

Nota quod si statutum, vel consuetudo,

do, quod dignitas non possit teneri, nisi non obtineretur per Canonicum actu prebendatum, vel alia similia, tunc aut debet creari Canonicus cum resignatione prebende & pro uideri de dignitate: aut debet derogari dictis statutis, ibi, non obstantibus &c. statutis, consuetudinibus, in illis presertim quibus cauere dicitur &c. ceteris que contrarijs. & in fine debet poni indultum ante decretum, Videlicet, Et insuper eisdem. N. Vt in Ecclesijs predictis dignitatem huiusmodi, si sibi vigore presentium conferatur recipere &c. valeat quod Canonicus actu prebendatus in illis non existat. Vt presertur supradictis quoque statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrarijs nequaquam obstantibus &c. indulgemus.

Clausula, quod quamprimum, ponitur Volumus eo quando in duabus collationibus datur autem &c. dignitas, personatus, administratio, vel officium curatum, & creatur Canonicus,

aliter non.

Si habens gratiam in forma pauperum, impetret gratiam in speciali, debet ex tunc cassari prima litera in forma pauperum: si vero impetraret beneficium vacans, tunc litera predicta debet dici quod sunt cessæ, postquam possessionem beneficii fuerit assecutus.

Inhibentes pro presente, inhibendo pro absente.

Prima vice dum communiter vel diuissim in collationibus, postea in clausulis generalibus coniunctim vel diuissim separatim spectantibus.

Quando quis creatur Canonicus cum reservatione prebende, dignitatis, personatus, administrationis, vel officij, tunc si qua, vel si qua. Si vero creatur Canonicus in vna Ecclesia, dicitur ad aliud beneficium, tunc ponitur in neutro genere, & dicitur, si qua vacans ad presens. Et similiter in alijs, vbi debet repeti, &
quas,

quas, quos, seu quæ tantum acceptandas, acceptandos, vel acceptanda, & similiter in alijs conferendis.

Aduerte, quod quando reservatur dignitas &c. debet dici sic, ad dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ita quod ponatur vel officium, quia non debet stare, & officij. sed postea ibi, etiã ratione dignitatum, personatum, administrationum, & officiorum, potest dici, & officiorum: & debet sequi tunc quæ in illis obtinent. In literis gratiosis incipitur, si non obstan. & postea dicitur, seu: Aut, seu. sed in executorys incipitur, per seu.

Quando creatur Canonicus in duabus, vel in vna sola Ecclesijs, & ad aliud beneficium, tunc non dicitur specialem gratiam facientes, sed in forma vnum, vel gratia faciendo, dicitur semper specialem gratiam facientes. & vide in char. se. verbo. specialem
facere
volentes.

Aduerte, quod quando fit expectatiua in forma vni, vel duo &c. & dicitur, etiam si

etiamsi quodlibet eorum Canonatus & cat. administratio vel officium fuerit. Et ad dignitatem, administrationem, vel officium huiusmodi consueverit quis per electionem assumi, debet dici, Eorumq; alteri cura imminet animarum, & non, eiꝯ cura immineat animarum: quia refertur ad illud quodlibet.

Dispens. ad
q. in expe. Item, quando expectativa dispensatur ad incompatibilia, & parochiales, debet narrari regula dispensationis, videlicet, quod per quamcunq; signaturam.

Derogatio
statu. de
non reci-
piendo igno-
biles. Nota, quod quando quis non creatur Canonici, non potest in literis derogari statutis, de non recipiendo, nisi nobiles, vel alijs statutis similibus: quia derogatio est specialis, gratia vero generalis, sed debet dari indultum per litteram ad partē.

Notabilia super vacantibus non reservatis.

Gratiam beneficij impetrans, non tenetur facere mentionem de qualitate ordi-

te ordinis annexorum in beneficio impetrato secundum Anto. vt not. Cal. de rescript. in nostra. vers. tertio quero. nec etiā facere mentionem de titulo beneficij patrimonialis. Vt ibi not. Inno. vers. seq. De primo dicto text. in c. ei cui. de praben. in vj. & ibi hoc not. Ioan. Andr. super verbo quod possit. in nouella.

Gratiam beneficij collegiati vel conuentualis impetrās, si hoc exprimit quod sit collegiatum, vel conuentuale, non tenetur aliter facere mentionem de cura, etiamsi habet curam parochialem extra collegium, vel conuentum, nisi essent due Ecclesie separatē, scilicet, collegiata, vel parochialis simul iuncte & vnite, ita quod vna non sit alteri annexa, nec ei subsit, not. Lap. in cap. cum in illis. de prabend. in vj.

Gratia non est surreptitia, licet impetrans tacuerit modum vacationis beneficij: sufficit enim quod vacationem expressit.

presit. & dicetur simpliciter, vacet, intelligitur quod vacat vacatione iur. & facti. not. Lap. alleg. lxxxix. col. vj.

Curata Ecclesia proprie dicitur, que habet curam actu: illa autem que habet curam habitu duntaxat, habetur pro non curata, saltem quoad vitandam poenam constitutionis de curata loquentis. not. Io. Andr. de elect. licet Canon. in vj. in glos. ordin. &c.

In beneficijs habitu curatis non ponitur constitutio, execrabilis, nec in beneficio cui cura per vicarium perpetuum exercetur, & tunc non ponitur. c. de multa. sed ponitur per assentionem &c.

Nota, quod clausula, considerationis talis &c. ponitur quando supplicat Cardinalis, vel Imperator, aut Rex, seu Regina.

Clausula vero, pro quo talis supplicat, ponitur quando supplicat Episcopus, vel dux, aut alia persona.

Item nota, quod cum dicitur, Cum itaque

que &c. Ecclesiam s. Mariæ loci de Canispennestren. diocesis. debet postea dici, Volens dilectum filium. M. dilecti loci. & non dicere decanis, & dicte diocesis.

Si vacant Canonicatus & Præbenda, aut dignitas cuiusdam Ecclesie, & conferantur vel mandentur conferri alicui, non est de stylo, & in minuta ponitur, quod ille simul obtinere possit. cap. j. de consue. libr. vj.

Item si beneficium vacans est dependens à monasterio, vel alio loco regulari, vel dicatur in supplicatione, quod illud beneficium dependeat, vel pertineat ad collationem regularium, semper debet dici, per clericos seculares regi consuetum, quando confertur seculari.

Item, si beneficium dependens ab aliquo Monasterio, consueverit regi per seculares, & conferatur religioso, debet dari regulariter, in commendam, alias titulum cum dispensatione. Si vero consueverit

sueuerit regi per Monachos monasterij, debet dari fratri mendicanti in commendam. Ratio enim diuersitatis est, quod si daretur beneficium, quod consueuerit regi per Monachos, in titulum, tunc est necessaria translatio.

Nota, quod impetrans parochialem Ecclesiam solitam regi per Canonicos regulares, debet dici talis Monasterij. & inhibetur Abbati, & Conuentui, & derogatur statutis, & ponitur clausula, admittere &c.

Si prouidetur mendicantibus de Parochiali Ecclesia, dicitur, Dilecto filio. N. ordinis fratrum minorum professori, & non dicitur rectori. In non obstant. dicitur, ac dicti ordinis statutis quodq; ordinem predictum expresse professus existis, dicitur, quando in domo ordine predictum expresse professus fuisti.

Si Cardinali prouidetur de beneficio regulari, tunc debet dari, in commendam tenend

tenendum, vna cum alijs suis beneficijs quae obtinet. Et sic rationabiliter fieri. Si vero velles dare in titulum, tunc deberes ponere in fine dispensationem, ut illud posset obtinere.

Aduerte, quod in executorys de beneficijs vacantibus non ponitur, specialem gratiam, sed simpliciter dicitur, hodie dilecto filio M. & c. & idem in expetatiuis, nisi quando datur in forma, vnum, vel duo, vel vnum tantum, quia tunc in executorys dicitur, hodie dilecto filio Ioanni & c. specialem gratiam. Et ita obseruat stylus. sed si poneretur specialem gratiam in vacan. propter hoc litterae non essent rescribenda nec surrepticia.

Si quis petat sibi de pluribus beneficijs prouideri in vna supplicatione, per fiat ut petitur, intelligitur esse prouisum de omnibus: dum tamen valeant ultra centum florenos. & ita obseruat Cancellaria, & hoc quando vacant per vnum mo

dum, ut per mortem unus. Si vero vacarent ex diuersis capitibus, tunc non venit, nisi primus modus vacationis, nisi signatura diceret, fiat ut petitur de omnibus.

Quando prouidetur de præstimonys, ponitur clausula, admitti, quoniam ad Canonicos pertinere consueuerit, admittere tales. Et nota, quod generaliter ubicumque præsit superior de iure vel de facto, debet poni clausula, admitti. Et quando requiritur alicuius vel aliquorum consensus.

Nota, quod in regularibus, cathedralibus seu collegiatis Ecclesijs ac Monasterijs, nunquam ponitur clausula, Aut si præsens non fuerit: quia beneficiati in illis semper debent esse presentes, et residere in eisdem: et quia dum emittunt professionem, tunc præstant iuramenta. Et si alicui conferatur beneficium in ipsis Ecclesijs seu Monasterijs, quod consueuisset regi per seculares clericos, etiam dicta clausula

sula poni non debet, quia statuta et consuetudines dumtaxat extenduntur ad regulares earundem Ecclesiarum et Monasteriorum.

Quando aliquis est officialis in Curia, tunc debet affirmatiue poni: ut tibi qui secretarius noster existis. Si vero est officialis extra Curiam, tunc assertiue: ut tibi, qui, ut asseris, dilecti filij nobilis viri. E. ducis Mediolani secretarius existis.

Clausula, alias inus quæstum, ponitur quando vacatio beneficij est in suspensu, quia adhuc non vacat, sed debeat vacare: ut est in beneficio, quando quis vult resignare in partibus, quando committitur quod recipiat resignationem beneficij et illud alteri conferat. Et ista clausula, dummodo tempore date presentium non fuerit alicui specialiter inus quæstum, ponitur in omnibus beneficijs non reservatis. Ponitur etiã in beneficijs reservatis, quando exprimis detentorem: alias in benefi-

cio reservato ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

Item nota, quod illud quod ponitur in praeiudicium supplicantis, non repetitur.

Gratiam beneficij impetrans, licet de beneficio quod detinet, teneatur facere mentionem, siue de iure siue de facto teneat, si tamen dicit se id Canonicè tenere quod de facto obtinebat, non propterea gratia vitatur: quia quod iuste vel iniuste teneat, est quid extrinsecum à gratia, nisi iniusta detentio redderet eum inhabilem ad beneficia. not. Franc. in Clem. si Romanus, in fin. de praeiudic. & vide infra char. j. in verb. gratiam beneficij. & in alia chart. ij. verb. gratiam beneficij. & chart. ij. verb. gratiam beneficij. & sequent.

Super eo quoque dicitur quando pertinet ad collationem, alias dicitur, & super eolis &c.

Per diligentem examinationem, dicitur

citur in curatis, in alijs dicitur, si post diligentem examinationem.

Clausula, alias de vita ac morum &c. illud alias ponitur quando impetrans est inhabilis vel minor annis. & ponitur ibi, merito ad hoc alias idoneum. Licet in supplicatione dicatur nullum beneficium obtinens, in litera Apostolica illud non debet dici: quia ex quo in ipsa litera non dicitur quod habeat alia beneficia, apparet quod nullum habet: ideo superflue diceretur nullum beneficium Ecclesiasticum obtinens.

Clausula, ceterisq; contrarijs quibuscunque, nunquam debet poni quando debet subnecti aliud contrarium. Et ideo debet tunc poni, statutis & consuetudinibus contrarijs quibuscunque. Et non debet dici ceteris. Et postea debet subnecti, aut si aliqui vel aliter, secundum materiam.

Si quis petit provideri de beneficio, &

non dicit illud esse cum cura vel sine cura, tunc in minuta potest addi, quod sine cura sit, & posset addi, quod esset curatum, nisi diceretur quod sine cura est. Et postea in clausula generalibus esset dictum in supplicatione, etiamsi ei cura immineat animarum in dignitatibus, secus in alijs, *ut not. y. infra verb. in vacante.*

Alias quo-
vis modo.

Clausula, aut ex alterius cuiuscunque persona, quae consuevit poni in vacan. ideo ponitur, quia alias si beneficium vacaret per obitum alterius personae narratae, vel alias quomodocunque, non veniret beneficium, etiamsi esset apposita clausula, vel alias quouis modo. Cuius vigore licet veniat alius modus, non tamen venit, nisi ex persona illius de quo est facta narratio, siue mentio in literis: quia verbum, alius, est relatiuum similitudinis, ut in c. sedes. de rescript. & per glo. in c. damnamus. in ver. alius. de summ. trinit. & habetur in l. si fugitiuus. C. de ser. fugit. & quid

quid si exprimitur modus vacationis per constit. execrabilis, cum clausula, vel alias quouis modo, & vacet per non promotionem, vel ingressum religionis. Vide Rot. de rescript. in nouis prima in ordine, & in num. xxxvij.

In vacante debet dici affirmative, quod sit curatum, vel sine cura, & non potest tolerari: quia diceretur, etiamsi ei cura immineat animarum, nisi in dignitatibus in quibus posset dici. Vide supra in secunda notula.

Item nota, quod si Capella est corpus de per se, non venit clausula, admissionis, sed quo ad altaria, & vicarias, quae sunt in Ecclesijs venit clausula admissionis, etiam quo ad altaria quae sunt in Ecclesijs parochialibus.

Item, si altaria sint in Ecclesia parochiali, non oportet facere mentionem de statutis, & iuramento, & tunc debet inhiberi Capitulo, seu si venerabili fratri

nostro. &c. Capitulo Ecclesie prædictæ,
& idem si dependerent à Monasterijs,
vel alijs regularibus locis, qua haberent
statuta.

Item nota, quòd quando non datur re-
servatio de principali dignitate, puta
quia committitur resignatio ad partes,
nunquam debet doceri de principalitate:
ratio est, quia non datur reservatio. Item
tunc non debet dici, dummodo eius dispo-
sitio, sed dummodo in ea non sit alicui spe-
cialiter ius quæsitum.

Item, non debet poni decretum de re-
servato.

Item nota, quòd quando beneficium,
vel prioratus dependet ab alio, semper
debet poni clausula, facientes dictũ iohan-
nem &c. ad beneficium, vel procurato-
rem huiusmodi, ut est moris, admitti.

Item omnis prioratus, qui non est con-
ventualis, dependet ab alio: & ideo debet
poni clausula, admitti, & etiam in con-
ventua

ventuali si dependeat, & non obst. mo-
nasterij à quo dependet.

Item si in supplicatione dicatur, Lis in
Romana Curia vel extra eam pendeat
indecisa, tunc simpliciter dicitur in minu-
ta, alias dicitur sic, & super eo inter ali-
quos lis, cuius statum presentibus haberi
volumus pro expresso, pendeat indecisa.
& non intitulatur quis de beneficio liti-
gioso, etiam si illud possideat.

Gratiam beneficij impetrans tenetur
facere mentionem de alio beneficio quod
obtinet, licet de facto, & non de iure, sed
occupatum teneat. cap. cum teneamur. de
præb. & facit c. in nostra. de rescript. &
ibi vide plenissimè & copiosè per R. P.
D. Felin. not. de præb. eum cui. libr. vj. in
glos. eadem ratione. Item tenetur face-
re mentionem de beneficio in quo ius ha-
bet, licet possessionem non habeat, dum-
modo sciat sibi collatum esse: secus si igno-
ret. de rescript. cap. gratia. libr. vj. nam

etsi spoliatus est beneficio, tenetur de illo facere mentionem. not. ioan. And. de re script. in nostra. vers. nemo ad questiones. in impetrationibus literarum ad beneficia, debet fieri mentio de beneficijs super quibus essent signata supplicationes, licet super illis litera Apostolica confecta non fuissent. Et etiam de gratia expectatiua, cuius habet supplicationem signatam si intendit illam expedire.

Item, quando in narratiua dicitur, parochialis Ecclesia, postea in processu litera non debet dici, de dicta Ecclesia, cui cura imminet animarum: quia ex quo dictum est quod est parochialis, superfluum dicitur quod cura illi imminet animarum.

Item nota, quod prioratus, siue administratio monachalis committi alicui, vel conferri non potest, nisi expresse professus fuit ordinem Monachalem: Ut in Clem. ne in agro. s. sanè. & hoc verum, nisi diceretur, in commendam, quia tunc non requir

requiritur quod sit professus.

Item nota, quod clausula, quae ponitur in beneficijs deuolutis, videlicet, dummodo deuoluta sint, ut praefertur, non debet poni, nisi quando beneficium est de iure patronatus laicorum: quia Papa non intendit aliquo modo prouidere, secus in alijs beneficijs.

Item nota, quod quando vni est prouisum de beneficio, & postea per assecutionem vacat, non est necesse quod exprimat quomodo tunc vacauit, sed sufficit dicere, tunc certo modo vacante prouisum fuit, si non fuisset prouisum, puta quod litera non fuerant executae, aut non fuerant expeditae, tunc debet incipi, & narrari primus modus vacationis. Ratio diuersitatis est, quia in primo casu vacat per assecutionem fidam, ex quo prouisum fuit. In secundo casu vacat adhuc per primum modum vacationis, & ideo ille modus vacationis debet narrari.

Item

Item nota, quòd in secularibus, & regularibus, cathedralibus Ecclesijs, ac Monasterijs, Canonicorum regularium, dicitur Capitulum, in alijs regularibus dicitur Conuentus.

Item nota, quòd quando dicitur beneficium simplex, nūquā debet dici, quòd sine cura est.

Item nota, quòd in supplicatione non est necesse exprimere valorem beneficij, quòd per affecutionem alterius dimitti debet.

Item nota, quòd quando vnus intituitur de beneficio, dummodo non dicatur parochialis &c. semper debet dici clerico, vel presbytero perpetuo beneficiato. Sed si dicatur, rectori parochialis Ecclesie, non debet addi presbytero, vel clerico: quia de necessitate nullus potest esse rector parochialis, nisi presbyter, vel clericus, qui infra annum promoueatur.

Item nota, quòd ordinatio semper inhibetur,

hibetur, licet ad eius collationem non pertineat beneficium, & ita inhibetur ordinario, & Abbati, vel illi ad quem pertinebit collatio.

Item nota, quòd si Ecclesia cathedralis vacat, vel sit commendata, debet dici, ibi inhibentes, seu ipsi Episcopo pro tempore existenti. Si tamen est dubium de vacatione, vel commenda, potest dici, seu si Venerabili fratri nostro Episcopo Magalon. &c. si certum est de vacatione, vel commenda, sic dicitur, seu si Venerabili fratri nostro Episcopo Magalonensi. credo quòd litera transiret, & non esset rescribenda.

Item nota, quòd pro tempore existenti, etiam ponitur quando ordinarius se inieciisset prouisioni, &c.

Item nota, quòd dictio, vel apud nos debite &c. commendatum, tunc ponitur, quando narratur aliquod factum prius, vt defectus natalium, vel inhabilitatio, &

Et similia.

Item nota, quod tunc ponitur Verbum, affectus, quando de iure sit affectio: si autem de facto, tunc dicitur Et ponitur Verbum apprehendit.

Item nota, quod in beneficijs vacantibus ponimus extensio, videlicet, Præposituram quam q. F. ipsius Ecclesie Præpositus dum viueret obtinebat, per ipsius F. obitum, qui extra Rom. Cur. &c. In nouis vero prouisionibus, & alijs narratiuis debemus dicere breuiter, videlicet, Præposituram per obitum F. extra Rom. Cur. defuncti vacan.

Gratiam beneficij impetrans, licet de beneficio, adde quod non solum de iniusta detentione, sed etiam de fructibus perceptis tenetur facere mentionem, nisi ipsos in utilitatem Ecclesie conuertisset. Vt no. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de dispensat. §. Videndum. circa fin. vers. sed sponte aliquis fuit factus inhabilis ex percept

perceptione fructuum ad beneficia, secundum Hostien. Vt not. Specul. ibidem. Et idem Ioan. Andr. secundum Hostien. cap. dudum. y. de elect. super verb. canonice.

Item, quod semper debet onerari conscientia, nisi quando ponitur, vocatis Vocantibus, & tunc consuevit dari vnus iudex tantum.

Item nota, quod quando fit mentio de cathedrali, dicitur Ecclesia Bononiensis. Si autem nominetur in eadem litera alia Ecclesia Bononiensis, dicitur maioris Bononiensis.

Item nota, quod pro absente datur vnus iudex, quia oneratur eius conscientia propter examen, sed quando non debet examinari, possent dari tres indices, Vt in graduatis, & alijs quibus datur gratia motu proprio.

Item nota, quod Vt asserit, dicitur Vt asserit. quando impetrans est supplicans. Vt asseritur, quando duo supplicant, Vt in permutan

mutantibus, quando alius pro eo suppli-
 cat. Ut accepimus, quando motu proprio
 Papa facit.

Item nota, quòd aduerbium, semper,
 debet iungi Verbo, Ut Canonice prou-
 sum &c.

Item nota, quòd, & nihilominus, est
 continuatiuum ad superiora, Vnde quan-
 do diuersificat factum, debet dici, Et insu-
 per eidem Macario &c.

Item nota, quòd forma dignum &c.
 non datur, nisi quando beneficium man-
 datur dari in titulum, & non quando
 mandatur commendari, vel pensio refer-
 uari in quibus non examinabuntur.

Fauore Item nota, quòd in forma dignum, di-
 prosequi citur fauore prosequi gratioso, & non spe-
 gratioso. ciale gratiam facere. Item dicitur, effe-
 Effectus Elus earum & huiusmodi gratie.
 earum.

Item nota, quòd Ecclesia debet poni
 post Romanam, Ut Romana Ecclesia no-
 mine &c.

Clericus

Clericus impetrans beneficium, non ha-
 bet necesse exprimere locum originis, sed
 sufficit dicere. L. vel N. Diocesis.

Nota, quòd si ille, per cuius obitum va-
 cat beneficium, non habet cognomen, tunc
 dicitur Vltimus rector: Ut dicendo, prae-
 positura, &c. N. diocesis, quā. q. F. ipsius
 Ecclesie Vltimus praepositus. Quando
 suppletur
 cognome.

Per, fiat Ut petitur, Venit vnum for-
 tē, & aliud debet quando plura petuntur.

Item nota, quòd ciuitas dicitur commu-
 nitas terrae, vel loci, & locorum, & ca-
 strorum vniuersitas, Vnde dilectis filijs,
 communitati ciuitatis, & vniuersitati
 terrarum, castrorum, & locorum.

Gratiam beneficij impetrans, licet te-
 neatur facere mentionem de alijs benefi-
 cijs, & praestimonijs quae obtinet, tamen
 non de hospitalli, quia non in titulum, sed
 in administrationem conceditur. & si-
 militer nec de pensione, quia non habet
 in titulum, sed in stipendium. not. Ant.

in Clem. fin. de offic. ordin. & not. Rot. q. cxxxix. in antiq. Et similiter non tenetur facere mentionem de titulo sui patrimonij, ad quem fuit ordinatus. not. Io. And. de rescript. postulasti. nec de victualibus clerico pro victu suo assignatis, super quibus Episcopus eum ordinavit. not. Paul. in Clem. y. de vita & honest. cler. ut not. iij. q. ij. clericos. Similiter non tenetur facere mentionem de beneficio sibi ad tempus, & non in perpetuum collato. ut not. An. in dicto cap. postulasti.

In literis Apostolicis sufficit apponere nomen & cognomen, maxime quando unum ex eis esset nomen singulare, & recognoscibile. Si vero essent nomina multum communia, tunc esset bonum addere agnomen. ut per Ioan. Andr. in d. c. postulasti. & l. ij. ff. de liber. & posthum.

Quando non prapponitur reservatio, nunquam in literis ad beneficia debet in clausulis generalibus dari aliqua clausu-

la go

la generalem reservationem importans. Sed si ego possideo beneficium ex collatione ordinarij, vel ex alio capite, & non sum pacificus, & litigans cedit, & impetro de nouo, tunc potest dari clausula, etiam si per cessionem huiusmodi generaliter reservata existat.

Quando litera expeditur super beneficio, quod de sui natura tale est, quod veniat appellatione beneficij, ut parochialis Ecclesia, vel capellania, tunc in clausula, seu si super provisionibus sibi faciendis debet dici, de huiusmodi, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales. Si vero beneficium quod confertur, non comprehenderetur appellatione beneficij, nisi exprimeretur, ut in canonicatu, & prebenda cathedralis Ecclesie, vel dignitate. in c. super eo. de prebend. in vj. tunc in dicta clausula debet sic dici: Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus, & pre-

beneficiis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officijs Londonens. Ecclesie, ac huiusmodi speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partib. generales, & hoc habet locum tam in expectatiuis, quam vacantibus. Sed in expectatiuis ponitur, ad huiusmodi, ut supra. in vacantibus Verò non ponitur.

Aduerte, quòd quando in beneficiis est derogandum alicui regulæ, semper illa regulæ debet narrari in principio literæ, videlicet, post exordium, ibi, hinc est, quòd nos, qui dudum inter alia volumus. & postea in non obstantibus debet poni, non obstante voluntate prioris, & ordinationibus premisis, ac constitutionibus &c.

Ad gratiam liberales, dicitur in beneficiis, specialibus fauoribus dicitur, in dispensationibus, in alijs specialibus fauoribus & gratijs, vel aliter pro libito voluntatis possumus dicere sanctæ Mariæ,

Mariæ, vel beatæ Mariæ, ut placeat.

Quando quis dimittere debet beneficium, non est necessarium ut ponatur in non obstantibus beneficalibus, sed sufficit quòd ponatur clausula, volumus autem.

Literæ Apostolicæ, quanuis debeant narrare dispositiue, tamen literæ gratiæ expectatiuæ possunt narrare dispositiue, vel assertiue, ut dicendo: Nos qui dudum tibi, ut asseris, de vno &c. & in vacantibus reseruatis, Papa loquitur dispositiue: Ut, cum itaque parochialis Ecclesia &c. in non reseruatis loquitur, sicut accepimus literarum vigore, quando habet titulum pretextu vel obtentu, quando propter illius literas illud facere non poterat.

Si quis supplicauit sibi prouideri de duobus beneficijs vacantibus, quorum fructus &c. xxx. flor. aur. de camera, & simul expresseit valorem dictorum beneficiorum, ut dicendo, quorum fructus &c. ut supra, & postea velit expedire lite-

ras super vno beneficio, tunc in valore ipsius presentis beneficij debet sic dici: videlicet, cuius cum tali Ecclesia & cat. de qua hodie tibi concessimus provideri fructus & c. xxx. flor. Ut in forma, alias. si non vellet propter Cameram, quod fieret expressio de valore illius alterius beneficij, super quo litera Apostolica non conficerentur, tunc est necesse quod habeat reformationem, & exprimat valorem beneficij, cuiuslibet de per se & c.

Gratia motu proprio facta de beneficio curato, vel in principali Ecclesia, dicitur surreptitia, nisi in ea fiat mentio de cura & principalitate beneficij. not. Rot. §. xxxviij. Hoc limita, nisi in dicta gratia sit postea generalis clausula, non obstant. & c. quae clausula hodie ponitur in supplicationibus super beneficijs. & not. Lap. in cap. si eo tempore. & c. quannis. & cap. si propter. de rescript. lib. vj. sed Lap. de Caustillione tenet, quod dicta clausula generalis

ralis nil operatur quod ad premissa. nota. infra. §. proximo.

Quando est examinatus quis ad beneficium. ponitur, mandamus, quatenus per vos, vel alium, seu alios. Si vero non est examinatus, & sua natura indiget examinatione, & quod debeat aliquis vocari, tunc ponitur, inducens per te, vel alium, seu alios: quia ad examinationem, vel ad habendam informationem, videtur electa industria iudicis. Ideo non potest alteri committere, ut dicitur mandamus quatenus si per diligentem examinationem. & tunc postea in clausula, inductionis in possessionem. ponitur, inducens per te, vel alium, seu alios & c.

An Episcopus, qui est in curia, possit conferre beneficium vacans in partibus. Alleg. not. per Ioan. Andr. in Nouel. in c. si Apostolica. de preb. quod sic. & alleg. Ioan. Monachi ita tenentem. Tamen communiter Episcopi vadunt extra ur-

bem ad conferendum ad hoc, ut dicatur esse in aliena diœcesi, aut practicatur. Vide in c. volentes. de offic. leg. & in l. fin. de offic. procon. & leg. & ibi Bart.

Præstimo
nia.

Beneficij appellatione continentur præstimoniam, quando clericis solita sunt concedi in perpetuum beneficium. not. Federic. in tractatu permut. q. ix. & Compost. de elect. statuimus. & per Ioan. de rescript. postulasti. & ibi per Anto. & eod. tit. in nostra. Vers. Veniamus ad quæstiones. Sed licet præstimoniam appellentur beneficia, non tamen intitulantur, nec in titulum, siue pro titulo beneficij assignantur. Ut not. doct. d. Clem. non resid. c. fin. & de præb. de multa. in j. distinct. & Guliel. in Cle. gratia. de rescript. quem ibi sequitur dom. Anto. in vj. sed idem. do. Ant. in Clem. fin. de offic. ordi. tenet, quod præstimoniam dentur intitulum pro hoc videtur text. in c. fin. in fine. de conces. præben. libr. vj. & Vide Feder. in tract. permut. quæst.

quæst. ix. alleg. xiiij.

Beneficia non possunt vacare in Ecclesia, in qua non est certus numerus canonicorum, nec distinctio præbendarum. not. Lap. super tractatu per Feder. q. xxxxiij. in addi. ibi posita, & tunc non fit deuolutio ad superiorem ex negligentia semestris, iuxta statuta Lateranen. Concilij, & est casus notabilis in c. ex parte. de conces. præbend. Idem si esset certus numerus, sed statutum & ordinatum est, quod ad minorem numerum reducatur, ita quod aliquo ex eis cedente vel decedente, nullus eius loco substituatur, donec sit euentum ad numerum rescriptum. Ut not. Feder. in tract. predict. q. xxxxiij. & xxxv. seu xliij. & xliij.

Beneficium potest conferri subalternato modo vacandi, veluti si vacat tali modo, vel tali, vel quocunque modo alio.

Item potest conferri etiam non expresso aliquo modo vacandi, sed sufficit dice-

re, conferendo tale beneficium Vacans.
not. Lap. alleg. Vj.

Concessimus. Concessimus prouideri, dicitur quando est signata supplicatio, & literæ non sunt Mandata expedita. Mandamus prouideri, dicitur prouideri literis expeditis per quas mandatur prouideri.

Prouidimus. Prouidimus, dicitur quando prouidit. Prouisum fuit, quando autoritate Papæ, vel alterius fuit facta prouisio literis expeditis, & executis: siue præmissis, siue missis. alio quouis modo, dicitur in reseruat, & in his in quibus affirmatur modus vaca-

tionis: siue ut præmittitur, siue alias quopremittitur. Siue ut præmittitur, siue alias quopremittitur. Siue ut præmittitur, siue alias quopremittitur. Siue ut præmittitur, siue alias quopremittitur.

Gratiam beneficij impetrans, licet de omnibus beneficijs quæ obtinet, teneatur facere mentionem, tamen non de qualitatibus ipsorum beneficiorum. not. glos. in Clem. j. de præb. & not. Rot. consil. lix. licet ergo qualitatem ex superabundanti exprimat, puta si dixit, illa beneficia fuisse per eum creata, & dotata, probare non tenetur. not. Roman. consil. lxxxj. sed si valorem ipsorum beneficiorum expressit, illum probare tenetur si negatur, alias non. not. Rot. consil. xxxviij. licet autem regulariter non teneatur impetrans dictas qualitates exprimere. Fallit in tribus casibus, in qualitate dignitatis, in qualitate continue residentie, & in qualitate curæ, secundum Cald. ut not. Ant. de rescript. in nostra. in vers. tertio quæro. tamen dicit glos. contrarium, in d. Cle. j. de qualitate curæ.

Gratia beneficiæ censetur subreptitia, si impetrans habens Canonicatum & Præbendam, & expressit Canonicatum, & tacuit de præbenda, quod est verum quando præbendæ sunt distinctæ in Ecclesia, alias secus. not. Rot. consil. xliij. Si autem solum Canonicatum habet, & illum tacet, an gratia sit subreptitia? Glo.

in c. nostra. de rescrip. dicit quòd sic. Idem dicit Archid. de præben. si motu proprio. in verbo beneficij. libr. vj. Vide Rot. consil. cccxxxvj. & idem dicit Lap. in Canonatu super numerario in d. cap. si motu proprio.

Notabilia super vacantibus reseruatis.

NOTA, quòd præsens in Curia, & qui non examinatur, semper intitulatur de beneficio reseruato, quod sibi confertur, etiamsi esset portio in Ecclesia reseruata. Fallit in portione præstimoniali, quia potest teneri per laicum, sed absenti mandatur conferri beneficium reseruatum.

Clausula
dummodo.

Nota, quòd in omnibus reseruatis, nisi in dignitatibus maioribus post pontificales, vel principales, in collegiatis Ecclesijs ponitur clausula, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat. In beneficijs
Verò

Verò non reseruatis, semper ponitur clausula, dummodo tempore date præsentium non sit in eo alicui specialiter ius quaesitum.

Item quando confertur beneficium va- Quando
cans per mortem familiaris Cardinalis, per obitū
licet in hoc debeat accedere volūtas ipsius familiaris
Cardinalis, secundum regulam Nicol. v. lis.
tamen de dicta voluntate non debet fieri
mentio in literis Apostolicis, sed de dicta
voluntate per scripturam Cardinalis de-
bet fieri fides in Cancellaria.

In reseruatis vacantibus dicitur, siue Dicitur
præmisso, siue alio quouis modo. In non re- siue præ-
seruatis dicitur, siue ut præmittitur, siue misso, siue
alio quouis modo &c. & ita de stylo. alio, siue
ut præmit- ut præmit

Nota, quòd in maioribus post pontifi- uat &c.
cales, & principalibus in collegiatis Ec-
clesijs, ac conuentualibus dignitatibus, si
vacent extra Curiam, non ponitur clau- Clausula
sula, earum dispositio, vel dummodo tem- dummodo.
pore data &c. quia sunt reseruata ratio-
ne be

ne beneficiorum. sed si vacant apud sedem, tunc ponitur clausula, dummodo eorum dispositio: quia tunc sunt reservata ratione personæ morientis apud dictam sedem.

Quando habenti dignitatem providetur de beneficio quantumcumq; modico reservato, si litera est gratiosa, semper debet intitulari de illo reservato quod confertur, licet habeat aliud beneficium magis dignum.

Quando Nota, quod vacante beneficio reservato, si scholarus presens in Curia non Clericus illud impetrat, litera non potest esse gratiosa, ex quo ille debet insigniri clericali charactere, antequam sibi beneficium conferatur. sed debent sibi dari tres indices, ut in gratijs expectativis, quando vult creari Canonicus.

Quando providetur de principali dignitate in Collegiata, & Canonicatu, & præbenda reservatis, debet dici dummodo

modo eorum Canonicatus & præbende dispositio & cetera. nulla debet fieri mentio de dignitate principali, si vacat extra Curiam. Si vero vacat apud sedem, debet poni clausula, dummodo, ut supra in alijs.

De beneficio iurispatronatus laicorum De patronatu laicorum. quandoque vacet in Curia vel extra eam, etiamsi derogetur iurispatronatus, non datur reservatio. Idem de hospitalibus quæ committuntur iuxta formam Clementis editam in Concilio Vienensi. Secus si hospitale daretur in titulum beneficii, quia tunc daretur reservatio.

Vacante Canonicatu, & Præbenda, ac dignitate, tunc in reservatione debemus dicere, dudum siquidem omnes Canonici, & præbende, ac dignitates, ceteraq; beneficia & c.

Beneficia vacantia per affectuionem Vacant. per alterius beneficii ab expectate sunt Papa affectuionem. reservata, nec de illis valet renunciatio facta in

Et in manibus ordinarij, Ut iuxta extra-
uagan. Cum super Ioan. .xxij. posita in tit.
de censibus. hodie ista extrauagans refer-
uatur, quia Cancellaria dat literas de re-
seruatis, secundum constitutionem ad re-
gimen.

Item omnia beneficia reseruata sunt
ex tribus Capitis: aut ratione loci, ut de
vacan. apud sedem: aut ratione persone,
ut officialium sedis Apostolica: aut ra-
tione beneficii, ut in dignitatibus ma-
ioribus post Pontificales, & in principa-
libus Collegiatis Ecclesijs, ac dignitatibus
Conuentualibus.

Affectum dicitur beneficium ratione
litis, ratione commendae, & ratione expe-
ctantis, qui acceptauit, & non fecit sibi
providere, & Vbiq. Papa apposuit ma-
num etiam si moriatur. Vide not. in c. tibi
qui. de rescript. lib. ij.

In parochiali Ecclesia reseruata hodie
debemus dicere, dudum siquidem omnia
bene

beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine
cura. Et non dicimus, dudum siquidem o-
mnes parochiales Ecclesias, prout diceba-
tur antiquitus.

Quando beneficium est curatum dici-
mus, dudum siquidem omnia beneficia
Ecclesiastica, cum cura & sine cura. Si ve-
rò est sine cura, omittamus dicere, cum
cura & sine cura, & dicimus, dudum si-
quidem omnia beneficia Ecclesiastica a-
pud sedem Apostolicam vacantia.

Quando dignitas maior post pontifica-
lem in cathedralibus vel principalis in
collegiatis Ecclesijs vacant, tunc in refer-
uatione non fit mentio de viroq., sed so-
lum de vacante. Videlicet, dudum siqui-
dem omnes dignitates in collegiatis Eccle-
sijs, principales tunc vacan.

Clausula, dummodo eius dispositio ad
nos hac vice pertineat, non ponitur ra-
tione reservationis expressa in litera:
quia ex quo reservatio probatur, certum
est.

est quòd illius beneficij dispositio ad papam pertinet. sed ponitur ratione clausulae generalis, siue praemisso, siue alio quouis modo &c. Vnde quando non ponetur alius modus vacationis, quam expressus in reservatione, tunc omittitur clausula, siue praemisso. & illa omissa non ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

In clausulis generalibus non debet poni aliqua clausula conditionalis de ipso impetrante. Noua prouisione de reservatione non debet dici, etiam si per reservationem ipsius impetrans: quia de factis suis supplicans non debet dubitare, sed de illis certus purè, & simpliciter, & non dubitativè, & non conditionaliter exprimere.

In beneficio reservato quod tenetur per alium occupatum, ponitur clausula, dummodo tempore data praesentium. & non, dummodo eorum dispositio. & clausula, siue ut praemittitur, siue alio quouis modo vacare

vacare repereris. & nò dicitur siue praemisso, siue alio &c. vacet &c. Ut de reservationis dici consuevit.

In beneficio occupato per alium, si non in beneficio reservatum, dicitur, vacauerit, & vacet ad praesens. licet dilectus filius L. ille occupatus obtineat indebitè occupatum, vel in istis p. alios. absente, nos volentes dilectum filium N. asserentem, quòd dilectus filius P. & ca. detinet indebitè occupatum. Ratio est, quia in non reservationis incipit. Cum itaque sicut accepimus. Vnde bene sonat, licet dilectus filius. Sed in reservationis loquitur Papa asseritivè: ut, cum itaque parochialis & ca. vacet, vnde si sequatur, licet dilectus filius P. illam detineat indebitè occupatam, videtur Papa asserere illi occupanti ius non competere. Et ideo, quia ibi non cadit bene, postea sequi debet quòd pars asserit illum occupare.

In beneficio occupato per A. semper Commissio debet induci committi, quòd vocato dicto

A. & alijs qui fuerint euocandi Ecclesiam praedictam cuius fructus &c. siue, ut praemittitur, vel alias quouis modo & cat. repererit beneficium vacare, amoto exinde dicto *A.* & quolibet alio illicito detentore. & est hoc verum in non reservatis, sed in reservatis non dicitur, sed solum ponitur, vocato dicto *A.* & alijs qui fuerint euocandi Ecclesiam praedictam &c.

Dudum Nota, quando vacat dignitas principalis, vel maior post pontificalem apud sedem, tunc datur reservatio sicut de vacantibus apud sedem, & non de vacantibus ratione principalitatis, seu beneficii, dicendo sic: dudum siquidem omnes dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica apud sedem &c. Et tunc ponitur clausula, dummodo eius dispositio, propter alios modos vacationis, videlicet, quia non datur reservatio tanquam de reservatis ratione principalitatis, vel maioritatis: & tunc, quando tunc est dignitas principalis, vel

vel maior, debet dici ibi, dum dicit decanatum praedictum qui dignitas &c.

Quando vero vacaret extra Curiam, Dudum tunc datur reservatio tanquam de reservatis ratione principalitatis, vel maioritatis, dicendo: dudum siquidem omnes dignitates in collegiatis Ecclesijs principales. Et tunc non ponitur clausula: dummodo eius dispositio &c. quia docetur in Cancellaria de principalitate, vel maiori-tate. & tunc debet dici in principio, quod est dignitas, videlicet, ibi, Cum itaque postmodum decanatus Ecclesiae &c. qui inibi dignitas &c. Si vero detinetur per alium occupata, tunc ponitur clausula, dummodo tempore data praesentium & cat. Et idem dicendum est in dignitatibus conventualibus, & praepetorijs generalibus quorumcunque ordinum, non tamen militiarum reservatis, per regulas Nicolai V.

Item nota, quod si conferatur canonici

catus, & praebeandae, dignitates Ecclesiae reservatae, tunc debet intitulari de utroque. Ut dilecto filio Petro Canonico, & Decano Mediolanen.

De iuramento.

Et adverte, quod dignitatibus maioribus post Pontificales, aut principalibus in collegiatis Ecclesiis, requiritur iuramentum, unde si impetrans est praesens iurat in Curia. Et nunc si litera est in forma, dignum, debet poni, inducens per te, vel alium eundem A. receptum prius ab eo. & cetera. Iuxta formam quam sub Bulla nostra mittimus introclusam solito iuramento. Si vero pro absente est in forma gratiosa, ut Vita. & c. puta, quia non debet examinari, quia doctor, vel motu proprio, & tunc de iuramento praestando non debet fieri mentio, sed litera gratiosa, sed in executoria ibi, inducens te. & c.

De iuramento.

Praeterea quando vacat sola dignitas in Ecclesia cathedrali, vel collegiata, & non est maior post pontificalem, nec principalis

cipalis in collegiata, & alias est reservata, tunc litera Apostolica debet in omnibus, & per omnia expediri, ac si esset dignitas maior, vel principalis, excepto quod de iuramento nulla fiet mentio, quia non iuratur nisi ratione dignitatis maioris, vel principalis.

Item nota, quod in vacantibus dicitur apud sedem Apostolicam, diem clausit extremum, apud sedem ipsam vacaverit, & vacet ad praesens, & apud sedem bis repetit, quia primo ponitur narratiue, secundo affirmatiue.

Nota, quod quando beneficium vacat per constitutionem execrabilis, & non fit mentio quanto tempore detinuerat, semper simpliciter dicitur quod beneficium tale vacat ex eo, quia talis talem parochialem Ecclesiam obtinens, aliam parochialem Ecclesiam talem extitit affectus, tunc ponitur, mandamus quatenus si est ita & c. Si vero dicatur quod detinue

rit per annum vel tot menses, tunc dicitur, Vocatis dictotali & alijs &c. & si, Ut premititur, Vacare repereris &c.

Nota, quod in literis Apostolicis semper gratiosa debet esse de per se, & executoria in alia litera: & hoc per Cancellariam, quia per Cameram possunt poni gratiosa & executoria in una litera.

Aduerte, quod quando beneficium reservatum, de quo providet successor, vacavit tempore obitus predecessoris, in principio non debet narrari reservatio, sed dicitur hoc modo: Dilecto filio &c. Cum itaque tale beneficium vacaverit, & vacet ad presens, nullusq; de illo prater nos hac vice pro eo quod nos dudum &c. & narratur reservatio hic.

Item, quod quando beneficium est de iure reservatum, sicut quando vacat apud sedem, tunc debet narrari in principio iuris, videlicet, Papa, & nunquam fit mentio de declaratione quod remanserint affecta,

fecta, quia remittitur iuri, sed fit simpliciter, scilicet, nullusq; de illo prater Roman. Pontificem hac vice &c. reservatione & decreto obstitentibus supradictis &c.

Item non obstat, quando narratur, & postea sequitur aliud, dicitur obtinere: si vero non sequitur aliud, dicitur, noscitur obtinere.

In Vicaria perpetua parochialis Ecclesie, quando de illa providetur, debet poni clausula, admitti &c.

Nota, quod monasteria monialium de stylo Cancellarie nunquam sunt reservata, etiam si vacarent per liberam resignationem in Curia in manibus Papae. & ita. d. A. d. Cor. de consilio presidentium in parco. & d. Spoletanen. expeditiit quoddam monasterium monialium Mediolanen. vacan. per liberam cessionem in manibus Papae, quia non erat reservatum. & posuit in litera de simili consen-

su, quod alia, pro qua fuerat supplicatum
preferatur in Abbatissam, si ad hoc Con-
uentus dicti Monasterij accederet assen-
sus. Nota, quod hodie datur reservatio de
Monasterio Monialium per obitum, vel
resignationem vacan. in Curia.

Sequuntur beneficia reservata ge-
neraliter.

OMnes dignitates etiam Patriarcha-
les, & beneficia vacantia apud se-
dem Apostolicam.

Item, beneficia per dispositionem, pri-
vationem, translationem, autoritate A-
postolica factas, & fiendas.

Item, beneficia super quibus electio,
vel postulatio facta autoritate Aposto-
lica est cassata, vel repulsa, vel renuncia-
tione admissa.

Item, beneficia Cardinalium, & lega-
torum, & quorumcunque officialium Ro-
manæ Ecclesiæ & sedis Apostolicæ, ve-
nientium

nientium ad Curiam Rom. vel receden-
tium ab eadem, si propè curiā infra duas
dies obierint, dummodo inibi non ha-
beant proprium domicilium.

Item, beneficia vacantia per promo-
tionem ad Episcopalem dignitatem, &
superiores, vel ad regimina Monaste-
riorum.

Item, vacan. per assecutionem alte-
rius beneficij autoritate Apostolica col-
lati & cat.

Item, vacan. per constitut. Ioan. Pape
xxij. quæ incipit, Execrabilis sunt etiam
generaliter reservata.

Item, dignitates maiores post pontifi-
cales in Cathedralibus & Metropolitani-
is, & principales in collegiatis Ecclesijs,
necnon prioratus, prepositura, & prepa-
sitatus, ac aliæ dignitates, conventuales,
Præceptorie generales quorumcunque, sed
non militiarum.

Item, beneficia familiarium Papæ, &
Card

Cardinalium, de beneficijs quæ obtinent, & in posterum familiaritate huiusmodi durare obtinebunt, etiam si ab illa per obitum Cardinaliũ, vel alias recefferint.

Item, beneficia collectorum, & in singulis diocesibus subcollectorum, sicut in dictis regulis &c.

Item, quorumcũq; curialiũ, quos, dum Rom. Cur. de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit quouis loco, etiam à dicta curia remoto.

Item, quorumcũq; Cubiculariorum & Cursorum suorum.

Item, beneficia ad collationem Cardinalium à Roman. Cur. absentium ratione quorum & eorum cardinalatus Ecclesiarum, & titularum pertinen. quandiu absentia huiusmodi duraverit, sunt sedi Apostolica generaliter reservata, ut in litteris Nicolai V.

Alia beneficia reservata.

Item,

Item, beneficia reservata per predecessorem, & tempore obitus ipsius vacan. remanent affecta.

Item, erunt reservata generaliter omnia beneficia, quæ per Pontificem ex causa generaliter reservabuntur. Et quia generalis reservatio quæ in iure scripto deciditur, ut in vacan. apud sedem Apostolicam, ut in cap. ij. de præbend. in vj. dignior, & efficacior est cæteris alijs reservationibus. Idcirco ubi illa reservatio dari potest, illa dari debet, & non alia ex prædictis modis generaliter reservatis, vel ex alijs modis specialiter reservatis, ut in Ecclesijs cathedralibus, & Metropolitanis vacantibus. Quæ si vacant extra curiam, sunt specialiter reservata secundum regulas. Si verò in Curia, sunt generaliter reservata ut vacan. apud sedem Apostolicam, Ecclesia Cathedrali, tunc dicimus &c.

Dudum siquidem provisionem Eccle- Reservati-
suarũ

Reservatio Ecclesiarum omnium apud sedem Apostolicam tunc vacan. & in antea tunc vacatura collationi & dispositioni nostra reservamus decernen. &c.

Reservatio monasteriorum.

Si vero vacat monasterium apud sedem, tunc dicimus sic: Dudum siquidem provisiones Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet apud sedem Apostolicam tunc vacan. & in antea vacaturorum collationi &c.

Si vero dignitas post pontificalem maior vacat apud sedem Apostolicam per mortem officialis, tunc non debet dari reservatio tanquam de dignitate maiori, vel tanquam de reservatis post mortem officialis propter constitutionem ad regimen: sed tanquam de reservato apud sedem vacan. & dicimus sic: Dudum siquidem omnes dignitates, ceteraq; beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, tunc apud sedem Apostolicam vacan. Si vero dicta dignitas vacat extra Curiam,

riam, tunc addetur quod sit dignitas maior, & dicetur sic: Dudum siquidem omnes dignitates maiores in cathedralibus post pontificales tunc vacan. &c.

Si vero non fuerit dignitas maior post Pontificalem in cathedrali vel principali in collegiata Ecclesia, sed alia dignitas fuerit, dicetur sic: Dudum siquidem omnes dignitates, Canonicatus, & prebend. ac dignitates, ceteraq; beneficia Ecclesiastica: prout in antiquis formis observabatur.

Et adverte, quod in beneficijs curatis, vel alijs in quibus cura solet imminere, ut in dignitatibus, semper debet addi, cum cura vel sine cura. In non curatis vero dicimus: Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica apud sedem &c.

Quando dignitas maior post pontificalem in cathedralibus, vel principalibus in collegiatis vacat, tunc in reservatione non fit mentio de utraque, sed solum de vacant.

can. Videlicet: Dudum siquidem omnes dignitates in cathedralibus Ecclesijs post pontificalem maiores vacan. &c. vel sic, omnes dignitates principales in collegiatis Ecclesijs principales &c.

Nota, de beneficijs officialium, quod à Patriarchali usque ad infimum beneficij descendendo cadens, alias in reservatione ex constitutione ad regimen, quæ habetur in quinterno Cancellaria, est reservatum, & debemus scire si in Curia, siue extra eam vacent &c.

Per obitum extra Curiam: dudum siquidem omnes Canonicatus, & præbendæ, beneficia Ecclesiastica, quorumcunque Capellanorum sedis Apostolica, ubicunque decedentium, tunc vacan. & inantea vacatura &c. Cum itaq; postmodum Canonicatus, & præbendæ Ecclesiæ N. quos quondam N. ipsius Ecclesiæ Canonicus dum viueret obtinebat, per obitum eiusdem N. qui Capellanus præfatus sedis,

sedis, & Palatii Apostolici causarum auditor existens, extra Rom. Curiam diem clausit extremum, vacauit &c. Nos volent. &c. vel sic, per obitum N. qui familiaris noster, ac Scriptor, etiam Abbreuiator, necnon Corrector literarum Apostolicarum existens, apud sedem prædictam &c. diem clausit extremum.

Per obitum Cardinalis in curia: Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica, tunc apud sedem Apostolicam vacan. & inantea vacatura &c. per obitum ipsius Cardinalis extra Curiam &c. Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica quorumcunque sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardinalium, tunc vacan. & inantea vacatura. Idem est iudicium de Cardinalibus & omnibus officialibus infra scriptis, videlicet.

Vice: cancellarij.

Camerarij.

Septem notariorum.

Auditorum Rotæ.

Auditoris literarum cōtradictarum.

Correctorum, & scriptorum Apostolicorum, tam Cancellaria, quam Pœnitentiarie, qui Cancellaria centum unus, & Pœnitentiarie viginti quatuor existunt.

Abbreviatorum literarum Apostolicarum.

Secretariorum, & Solicitatorum.

Familiarium commensalium.

Capellanorum sedis Apostolicæ in Epitaphio descriptorum.

Legatorum, seu Collectorum sedis Apostolicæ.

Rectorum & Thesaurariorum in terris Ecclesiæ.

Et sicut prius dictum est de beneficijs officialium, similiter de beneficijs familiarium Papæ, & Cardinalium, Collectorum in singulis diocesis vicorū, subcollectorum, ac curialium, etiam in quovis loco

loco, dum Curia transfertur de loco ad locum decedentium, necnon Cubiculariorum, & Cursorum, ut supra per regulas.

Notabilia de vacantibus speciali reservatione.

Nota, quòd beneficia specialiter reservata dicuntur quatuor modis. Primo per matrimonium contrahendum, per ingressum religionis & professionem faciendam, & per assentionem auctoritate ordinaria faciendam, per munus consecrationis impendendum.

Item, si reservetur beneficium per contractum matrimony, non dentur alij modi vacatione futuro, nec conferatur beneficium reservatum specialiter vel affectum, nisi sequatur matrimonium.

In beneficijs per promotionem vel assentionem vacaturis, ponatur clausula, cum beneficia huiusmodi præmissa vel alio quovis modo &c. præterquam per ob-

tum obtinentis vacare contigerit, & si vacet &c. ut habetur in regula Nicol. v.

Impetrans Impetrans beneficium & narrans illud vacare per consecrationem vel affectionem alterius beneficii, si re vera non vacat, sed speratur vacare premissis modis ante consecrationem literarum, poterunt confici literæ tanquam de vacaturo. Idem servatur in e converso, videlicet si narrat vacaturum, & re vera vacat, quia antequam literæ conficiantur, poterit habere tanquam de vacante. Ioan. xxij. in reg. ij. & Nicolai v. & xxxvij.

Beneficia promoti ad Ecclesiam cathedralen non possunt conferri per Papam ut vacante, antequam promotus possessionem Ecclesie pacifice adipiscatur. not. glo. in Clem. j. ut lit. pend. quod intelligitur de potestate ordinari: sed de absoluta potestate, cum in beneficiis liberam habeat potestatem, ut patet in text. d. Clem. in fine.

Bene

Beneficia non vacant per sponsalia, sed per matrimonium per verba de presenti contractum, licet non consummatum: quam de hoc secundo fuerit dubium. not. Rot. cxxxvij. alias xij.

Nota plura notabilia tam circa beneficia reservata, quam non reservata.

Quando examen non committitur in provisionibus beneficiorum, dicitur effectus huiusmodi gratiæ. Similiter dicitur in omnibus gratiis, quando dicitur in principio gratiam facere specialem, tunc dicitur, effectus huiusmodi gratiæ. Secus fit in permutationibus, ubi tantum dicitur, effectus earum &c. quoniam nulla videtur fieri differentia, ubi unum pro reliquo datur.

Quando providetur presenti, tam de beneficio reservato, quam non reservato, semper post verba, vos, vel duo. &c. po-

nitur immediatè post vos, vel alium, seu alios & cat. Ut reperitur in minutis antiquis. quando verò absenti mandatur provideri, ponitur. Inducens per te, vel alium, seu alios.

Quando in literis apponitur clausula, Vocatus & cat. non possunt dari iudices extra civitatem, vel diœcesim absq; derogatione constitutionis Bonifacij, nisi in casibus in eadem constitutione expressis.

In mandato de providendo habenti in forma dignum &c. si beneficium non sit reservatum, ponitur in fine clausula decre

Clausula ti: si dictus N. repertus fuerit idoneus, Decreti. &c. vel ignoranter contigerit attentari, ac si de data presentium &c. In reservatis verò non ponitur, si dictus &c. sed datur magnum decretum.

Item, quando beneficium vacat per cessum, vel decessum, aut alias possessione non habita, debet exprimi modus vacationis, per quem sic cedens, vel decedens obtin

obtinuit. Intellige quando est duntaxat concessum, vel mandatum provideri.

Commissio hospitalis, dispensationes matrimoniales, & super defectu natalium pro scholari in forma, ex parte &c. debent fieri ordinario.

Quando fit unio de parochiali Ecclesia ^{Vnio.} alicui monasterio, vel alteri regulari loco, debet poni clausula, reservata congrua portione pro vicario &c. Vbi melius poterit aptari.

In literis facultatum non ponitur clausula, Nulli ergo &c.

Quando scribitur alicui iudici, nisi sit ^{Quando} in dignitate, vel personatu constitutus, ^{scribitur} citur sic: Discretionis tue, licet forsan tu fili ^{non habens} ti dignita ^{ti dignita} prior non sis in dignitate præditus, aut tem. personatum obtineas, ac civitatis, vel diœcesis aliquis prælatus S. R. E. fidelis non reperiatur, ad præsens per Apostolica scripta mandamus &c.

In novis provisionibus beneficiorum Vi

gore gratiarum expectatiuarum predecessoris acceptatorum, bonum est dicere hoc modo, videlicet, Vigore gratiæ expectatiuæ sibi perferre N. predecessorem nostrum concessit, prout &c. acceptauit, & de illo eodem predecessore adhuc in humani agente provideri obtinuit. Cum autem eadem petitio subiungebat.

Et si detur noua prouisio super beneficio acceptato Vigore gratiæ Papæ tunc uiuentis, aduerte in fine literarum cassare. &c. videlicet, quando ad beneficium super quo datur noua prouisio.

In noua prouisione de beneficio collato per legatum se. Vacan. Venerabilis frater noster N. Episcopus Ostien. tunc in illis partibus Apostolica sedis Legatus, habens ad hoc, ut dicebat, specialem ab eadem sede per ipsius literas facultatem illius Vigore beneficium prædictum, ut præmittitur, Vacans eidem N. contulit &c.

In duobus casibus tanquam iuri contrarijs,

trarijs, etiam si signatura sit pinguis, non debes extendere ultra, quam in corpore supplicationis contineatur videlicet, in dispensationibus, & expectatiuis in quibus non datur clausula, ad curatis, & electis, nisi in supplicatione contineantur.

In narrationibus semper debes sequi ordinem rerum, ita ut prius referas quæ prius acta fuerunt.

Quando intitulas aliquem beneficiatum, præponas clerico, vel beneficiato, & deinde immediatè perpetuo beneficiato in Ecclesia &c.

Item super prouisionibus factis per Papam, vel Vigore literarum eiusdem de certo beneficio, nunquam datur noua prouisio, sed perinde Valere.

In beneficijs de inre patronatus laicorum, si patroni præsentant aliquem Papæ, debes dicere: Nobis infra tempus legitimum præsentarunt, prout in quodam publico instrumento, siue literis authent-

Perinde
valere.

Præsentatio
facta
Papæ à pa-
tronis in
partibus.

cicis &c. plenius continetur. Non autem quando datur noua prouisio per Papam de beneficio, ad quod quis presentatus fuit ordinario.

Item in literis prouisionum Ecclesiarum cathedralium, & monasteriorum, quando promotus est constitutus in minoribus, & absq; aliqua dignitate, tunc debet exprimi eius cognome, verbi gratia, Dilecto filio Ioanni dominici electo &c.

Item comites, & principes non ponuntur alicuius diocesis in literis gratiosis.

Abolitio.

Si quis tenet beneficium sine titulo, & percipit fructus, si petat de eo prouisionem à Papa, debet ponere clausulam, abolitionis, etiam si non petatur in supplicatione, ex qua si constiterit illum non percepisse fructus, tunc non indiget. Et similiter quando defectum natalium tacuisset in impetratione beneficij.

Nota, quod in Ecclesia Cathedrali nullus potest esse Canonicus, nisi perfecerit.
xiiij.

xiiij. annum, & ita tenet Abb. in c. super inordinata. de prabend. licet gloss. in c. ex eo. de elect. libr. vi. teneat contra. Et postquam peruenerit ad xiiij. annum, si non fecerit se promoueri ad sacros ordines infra semestre, est priuatus omni iure canonicatus & prabendæ. in extranagant. Nicol. v. quia Roman.

In his que sunt contra dispositionem Dispensatio iuris communis, datur dispensatio, in a-indultis. Vero non: talibus, ut puta contra statuta foundationis vel regulas, datur indultum &c.

Nota, quod si mandatur inhiberi Episcopo, dicitur auctoritate nostra. Si inferioribus, per censuram Ecclesiasticam &c.

Quando ex narratiua constat beneficium detineri & vacare, si sit reservatum, dicitur: cum autem secundum premissa predictum adhuc, ut praefertur, vacare noscatur. Si vero non sit reservatum, dicitur: Cum autem secundum premissa, collat

collatio, & prouiso predicta viribus non subsistant, & sicut accepimus beneficium adhuc, ut praeimitur, vacare nescitur.

Non derogatur constitutioni Bonifaciana in literis gratiae, nisi hoc in supplicatione petatur, vel nisi Papa in signatura det iudicem: in literis iustitiae, sic.

Subroga- In subrogationibus, si neutri, & no-
tio si neu- uis prouisionibus, non oportet narrare in
iti.
Noua pro- supplicatione modum vacationis, sed po-
uio. te est in minuta supplicari, nisi beneficium
esset reservatum, tunc enim non venit
reservatio, nisi in supplicatione expri-
matur.

Quando Papa mandat prouideri de beneficio reuocabili ad nutum ordinarii collatoris, quia deuolutum, non desinit propterea, quin ille, cui confertur, possit ad nutum ipsius collatoris amoueri. Ut in extrauag. Nicol. v. cum de benef. io. & not. Ioan. Andr. in c. dilecto. de praebe. & in c. praesenti. de offi. ordin. lib. vi. in nouella.

Si

Si obtinens beneficium de iure patronatus laicorum, illud resignat in manibus patronorum, & ipsi resignationem admittant, admissio est de facto, & quicquid inde sequitur impetrando quis super hoc nouam prouisionem, debet omnia annullare, & datur sibi prouisio cum huiusmodi annulatione, nec tenet resignatio. Ut in cap. quod in dubijs. de renunc. dicit tamen glossa eo cap. quod tenet, quod ad resignantem, ita quod non potest repetere Ecclesiam, sed non quo ad Ecclesiam vel superiorem, quin possit repetere sic resignantem.

Obtinens beneficium aliquod, cui ad eius vitam duntaxat, vel quandiu obtinuerit, est aliud beneficium unitum, est. Nota v. nio ad iē.
Verus titularis vtriusque, constante vnione sunt vnum corpus, & ideo per eius obitum, dissoluta vnione, vacat. Sed in unito dices quod per N. obitum dissoluta vnione, vacat & c. Et si obtinens resignet beneficium

beneficium, cui est vnitum, vacat per dissolutionem vnionis factam per eandem resignationem &c.

Impetrando dispensationem quaecumque, si obtines aliquod beneficium, maxime si ei cura imminet animarum, teneris exprimere qualitates eius: videlicet, si curatum & electum: vt in capit. cum illis. de preben. libr. vi. & Clem. j. eod. tit. nisi si narraueris priorem dispensationem, & in illa fuerint expressae qualitates &c.

In noua prouisione beneficij collati per electum, non confirmatum, inficiet collationem, quia de facto facta: vt c. nostri. de elect.

Si vero sit confirmatus, dabis, cum autem dubitet &c. Ex quo potuit conferre: vt in cap. transmissa. eod. tit.

Nota re-
nūciā in-
ri, & liti,
nō causa.

Si super quouis beneficio litigioso sententia contra vnum ex colligantibus feratur, & ab illa appellet, & causa appellationis

lationis non commissae cedere velit, cedat iuri & liti, quia causa non potest renuciare, cum non sit aliqua causa commissae.

Nota, quod per quaecumque liti pendentiā in Rom. Curia, in qua non fuit dictum de iure actoris, post annum non censetur beneficium iure effectum, quia per eius collatorem liberè de illo prouideri possit. Vide in extranag. Martini v. statum. caue quia istud est contra ius commune. c. j. & ij. vt lit. pend. libr. vi. & Clem. j. s. si vero. eod. tit. & contrarium obseruatur in practica. Vide decis. Rotae in tit. vt lit. pend. in antiquis. quae est iij. in ordine, & numer. ccccxxij. quae incipit, nunquam reor. posset tamē habere locum in casu regulae de annali possessor.

Item, quando mandatur prouideri absenti de beneficio curato reservato, non panitur in sine literae, Et insuper si dictus Ioannes ad hoc &c. sed solum, Et insuper ex nunc prout est &c.

Nota,

Nota, quod in beneficijs cum cura semper ponitur, vel per constitutionem execrabilis.

Canonicatus non dicitur esse sine prae-benda, quia alias esset nomen inane, contra c. relatum. & c. dilectus. el. primo. de prae-bend.

Nota, quod in spiritualibus queritur dominium sine traditione. Imol. in c. inter cetera. de prae-ben. & habetur in c. si postquam. de prae-bend. libr. vi.

Nota, quod beneficia secularia curata unita regularibus, debent regi per seculares instituendo per ordinarium, sicut prius consueverant. in extrauag. cum nonnullis. Bonif. viij.

Canonicatus, & prae-bendae, ac dignitates, semper dicuntur Ecclesiae. nisi dignitas sit cognominata, & tunc dicitur in Ecclesia: verbi gratia, Archidiaconus de certo in Ecclesia Rodonen. &c.

Clausula Clausula, fraternitati tuae, de qua in h. &

his, & alijs specialem fiduciam obtine-
mus, ponitur quando mandat recipi infor-
mationem de his, quae committuntur, & mationi-
bus.
in casibus sequentibus.

In dispensationibus matrimonialibus.

In rebellionatus officio.

In commutatione voti.

In absolutionibus incendiariorum.

In alienationibus Votorum Ecclesiasticorumq; locorum.

In concessionibus reservationum, & conditionum monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum.

Quando committitur, quod dentur aliena patrone Ecclesiae redactio ad paupertatem.

Quando mandatur de incertis male ablatis assignari vsq; ad certam summam.

Quando mandatur recipi informatio de aliqua re ardua, & postea referri.

Quando committitur erectio parochiae in Ecclesia in collegiatam, & statutorum

per patronum laicum in eadem aditorū.
Quando mandatur absolui ministrū
inutilem à regimine, & administratione,
quam habet. Sed aduerte, quod moderni
Abbreniatores præmissa clausula non
utuntur, nisi in dispensationibus matri-
monialibus, & interdum quando index
datur in signatura.

In licentia pro Ecclesia ad recuperan-
dum rem alterius Ecclesie malè à laico
detentam, appone hanc clausulam, priori
Ecclesie N. præstita cautione, ut si ad pin-
guorem fortunam deuenierit, rem ei re-
stituat, prius sibi de precio satisfacto.

Prouiso, In translatione Monasteriorum, &
quod ad Ecclesiarum de loco ad locum, ne primum
prophanos monasterium destruat, pone clausulā,
Prouiso quod ad prophanos vsus non re-
digatur.

Auditores Rotæ, Clerici Came. &
Accoliti, Papa sunt Capellani.

Illegiti- Nullus illegitimus intinatur nobilis,
nec

nec dicitur pro eo nobilitas generis: nec, mus reli-
gius. qui, ut asseris, de nobili genere procrea-
tus existis. sed bene dicitur, qui, ut asse-
ris, defectum natalium pateris ex nobili
coniugato, & moniali &c. genitus, nec
etiam aliquis religiosus dicitur nobilis,
nec pro eo nobilitas generis, sed in profe-
ctione bene dicitur, qui, ut asseris, de no-
bili genere &c. procreatus existis.

Nota, quod quando aliqua constitutio
continet decretum, indiget derogatione,
& ad hoc, ut ei derogetur, est opus signa-
tura speciali. Si vero non contineat de-
cretum, tunc sufficit dicere simpliciter,
non obstante tali constitutione, qua ca-
uetur. &c.

In beneficijs de iure patronatus laico-
rum, quorū collatio est deuoluta ad sedem
apostolicam, ponitur clausula, Dummo-
do eius collatio deuoluta sit. &c. Et tem-
pore datæ præsentium &c. In alijs verò
deuolutis, non ponitur clausula, dummodo

eius collatio: sed duntaxat, dummodo tempore data presentium.

Si in prouisione alicuius beneficij, ille cui de illo prouidetur, aliud obtineat quod dimissurus sit, semper debet intitulari de beneficio dimittendo, nisi de illo sibi gratiose prouideretur, & tunc de illo intitulus est.

Nota super habilitatione.

Quando impetrans possedit, & percepit fructus de facto, indiget habilitatione si illud de facto est contra ius scriptum, alias non: ut puta, contra regulas Cancellarie, vel contra aliquam reservationem non clausam in corpore iuris, & similia que iuste potuit impetrans ignorare.

Suppletio qualitatium.

Quaedam sunt qualitates, que quauis in supplicatione non ponantur, possunt tamen in minuta suppleri, ut si quis sit doctor, licentiat, familiaris alicuius prelati, vel principis, & similia, que potius mouerent Papam ad concedendum gratiam & ceter. quam suppletionem intellige

tellige Veram. quando principalis est pre-sens: quia alias cum difficultate suppleretur propter malitiam sollicitatorum & c. Imo debet attendi ad sollicitatores.

Conservatoria debent committi Episcopis, vel superioribus Prelatis, aut Abbatibus, vel personis in dignitatibus constitutis, non autem Canonicis, ut in c. fin. de offic. deleg. libr. vi.

Nota, quod quando aliquid committitur de iure, non datur exordium in literis, nisi daretur humilibus & c. vel honestis supplicum votis & c. sed in concernentibus gratiam, semper ponitur exordium, nisi in matrimonialibus in quibus nullum ponitur.

Exordium.

In beneficio dicitur intrusus, qui illud tenet sine autoritate illius, ad quem de iure spectat collatio: ut in c. iij. de concess. preb. & in c. ex frequentibus de instit.

Intrusus.

Quando quis tenetur dimittere beneficium, non est necesse ut ponatur, in non

obst. sed sufficit quod ponatur clausula,
Volumus autem &c.

Volumus
autem.

Contradi-
ctores.

Clausula, contradictores, ponitur in o-
mnibus literis ante, non obstantibus, ex-
ceptis executionibus literarum gratio-
rum, quia in illis ponitur in fine, videli-
cet, ante datam.

Indultū.

Facultas.

Nota, quod quando conceditur aliquid
alicui Prelato, sicut Abbati, & successo-
ribus suis, vel pro tempore existenti, sem-
per debet fieri mandatum: sed quando
conceditur moderno Abbati tantum, tunc
debet fieri facultas, ut quando conceditur
quod dispenset cum Monachis in xxx. an-
nis &c. sed quando ista concessio concer-
neret futura, fit indultum.

Nota, quod si obtinens beneficium cu-
ratum quod requirit residentiam, rece-
perit secundum beneficium non curatum,
quod similiter requirit residentiam, quod
non vacat primum.

Beneficium curatum non vacat, licet
quis

quis in eadem Ecclesia assequatur paro-
chiale Ecclesiam annexam præbendæ:
quia præbenda est beneficium, quod non
est curatum, & parochialis Ecclesia est illi
accessorium, cui deservitur per vicarium:
vi c. super. de præb. libr. vj. in extrauag.
execrabilis. in fin.

Beneficia quæ sunt de mensa Episcopa-
tus, vel monasterij, non dicuntur vacare
per obitum rectoris. vide Federi. in tract.
permutat. & domi. de Rota conclu.

Habens beneficium curatum, si aliud
simile assequatur, nisi primum infra men-
sem dimittat in manibus ordinarij, effi-
citur inhabilis secundum Ioan. Andr. in
Clem. si plures. de præb. Et idem dicit in
dignitatibus, & ita intelligitur extra-
uag. execrabilis.

Nota, quod baptisimus & Chrisma
non faciunt beneficium. nor. Eos tien. in c.
quia nonnulli. de cler. non resid.

Habens Canonicum titulum, etiam si

Violenter capiat possessionem, non dicitur intrusus secundum Dom. de sancto Gemi. in c. eum qui. de prab. lib. vj.

Abbas non potest conferre monachis beneficium ad tempus, vel perpetuo, quod erat consuetum gubernari per clericos seculares, neque impetrans illud tenetur facere mentionem de tali possessione, neque est contra Archidiaconum in Clem. vnic. de sup. neg. praelat.

Abbas non potest conferre prioratum vacantem monacho alterius monasterij. c. cum singula. de prab. lib. vj.

Abbas si est negligens, infra tempus semestre non deuoluitur potestas ad conuentum, sed ad Episcopum. not. in Clem. j. de sup. neg. praelat.

Collatio facta per Papam ex causa resignationis, vel permutationis, de beneficio alias reservato, vel noua promissio, seu confirmatio collationis ordinarij cum clausula, non obstat. reservat. &c. non tollit
præc

precedentem reservationem, ita quod cedentibus vel decentibus illis, qui ex eisdem prouidentur, & illa fuerint assecuti, nullus præterquam Papa de illis disponere poterit: Ut in extrauag. Clem. vj. quæ incipit. Sed & in extrauag. nonnulli. Benedicti xxij.

Item, de beneficijs per assecutionem aliorum vacant. de quibus fuit autoritate ordinaria prouisum, & deinde habita confirmatione, siue perinde Valere, à Papa illis ceden. vel deceden. non potest de illis prouideri per alium quam per Rom. Pont. Ut in dictis supra nominatis extrauag. videlicet, Sed & nonnulli.

Reservato beneficio regulari intelligitur reservatio loci, qui deberetur in Ecclesijs illud obtinentibus. Ut in extrauag. si quando. Clem. vj. & in decis. Rot.

Si de beneficio reservato mandatur prouideri, seu prouiso confirmari, & antequam fuerit assecutus decesserit, bene-

ficiū sub reſeruatione permanet ſicut prius: ut in extrauag. exccrabilis. vide in deciſ. Rot.

Conſuetudo optandi non cadit in beneficijs reſeruatjs, ut in deciſ. Rot. tit. de conſuet. in nouis. num. ccxcvj. eod. tit. in antiquis num. ccxix.

Si diſpenſetur cum Monacho, quòd poſſit obtinere vnum beneficium etiam curatum, non ponitur, prouiſo tamen.

Quando ſcribitur Monacho ponitur cognomen: ſed non Abbati, vel Priori.

Nota, quòd beneficium curatum non poteſt conferri exiſtenti in ſacris, ſi eſt ante tempus promotus, & ex hoc multo fortius vitatur impetratio beneficij. nota. in c. pro illorum. de prab. per Abbatem. Quando defeſtus ordinum impedit impetrationem, vide doct. in c. ſi clericis. de prab. in vj.

Nota, quòd ſi executor literarum Apoſtolicarum occultè excommunicatus, mibi

mibi ſcienti excommunicatum ipſum conferat aliquod beneficium, collatio non tenet, vel eſt retractanda, ſecus ſi ignorabam, quia tunc tenet collatio. Ita dicit Abb. in c. dilecto. de prab. & eſt limitatio ad l. Barbarius. de offici. prator.

Collatio beneficij poteſt fieri aſſenti. l. labeo. de pact. c. ſi tibi aſſenti. de praben. lib. vj. Et ſi tale beneficium vacabit in Curia, & reſeruatum collationi Papæ, moritur antequàm acceptet, vel poſt acceptationem, ante aſſecutionem autem deſinat eſſe ſub collatione Papæ, & ordinarius poſſit illud conferre. vide in c. ij. de præbend. lib. vj. & per Ioan. And. in addi. ſpec. tit. de aſſ. & petit. ſ. j.

Quando reſignatio fit per procuratorem, dicitur, per dilectum filium N. procuratorem ſuum, ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum. Quando eſt ſubſtitutus procurator, ſic dicitur: per dilectum filium N. procuratorem ſubſtitutum à dilecto filio

filio procuratore dicti N. ad hoc ab eo specialiter substituto.

Quando est beneficium reservatum, non dicitur illicito detentore, sed detentore tantum.

Quando quis est dispensatus per legatum, dicimus: Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quod venerabilis frater noster T. & cat. tunc in illis partibus Apostolica sedis legatus, tecumq; ut una cum parochiali Ecclesia &c.

In Sardinia omnes Præbendæ & Canonici sunt annexæ.

Quando in manibus Papæ sit aliquis actus, ut puta cessio commendæ, nunquam dicitur: Cum itaque, sicut accepimus: sed, cum itaq; dilectus filius &c.

Si habet beneficium, ponitur sic: qui, ut asserit, parochialem Ecclesiam cuius fructus &c. Et semper ponatur valor, etiamsi in supplicatione non ponatur.

Quando

Quando impetrans petit extra suam diœcesim, tunc scribitur ordinario loci in quo impetratur: sed si petat ad collationem ordinarij per se, tunc scribitur tribus iudicibus in sua diœcesi.

Quando aliquis impetrat extra suam diœcesim, tunc dicitur: Vbi dictus T. suam propriam mansionem se asserit elegisse. Volumus autem quod si tu præsentem literas non potueris, seu volueris exequi, dilecti filij, præpositus, & decanus Ecclesiarum literas ipsas, ac omnia, & singula in eis contenta, secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, & debeant, super quo eis tenore præsentium mandamus, & etiam potestatem &c.

Et insuper præfato &c. Ista clausula ponitur duntaxat, quando scribitur ordinario: sed quando scribitur alijs, tunc ponitur ut in textu infra, Vbi est totus tenor gratiæ expectatiuæ. & tunc subiungitur, quod si non omnes &c.

Atten

Attento, clausula ponitur, quando resignatio, vel cessio fit in manibus Papae.

Quando in clausula, permutandi, dispensatur, quod aliud dissimile recipere possit & c. ponitur etiam ista clausula, quod conuentuale, vel claustrale, ut praefertur, non sit, ut in text.

Non obstant. Bonifac. ponitur propter translationem, alias non, quod nota.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, non ponitur quando est expectativa ad vnum beneficium, nisi ille cui conceditur intituletur de alio beneficio.

Non obstant. statutis dictae Ecclesiae, ponitur quando est in cathedrali vel collegiata, & non ponitur se. re. Boni. & c. & alijs Apostolicis constitutionibus, quod ponitur in execrabili. Si vero non est in cathedrali, aut collegiata, & habet obstantia, aut absolutionem, ponitur: Non obstantibus constitutionibus, & ordina-

tionib

tionibus Apostolicis, & alijs contrarijs quibuscumq. si vero non habet obstantia aut absolutionem, ponitur, non obstante si aliqui super prouisionibus sibi faciendis & c.

Volumus autem, quod idem presbyter quamprimum vigore praesentium aliquod beneficium fuerit pacifice assecutus dictam Ecclesiam, quam, ut praefertur, obtinet, & quam ex nunc vacare decernimus, omnino dimittere teneatur, quodque si tu praesentes literas & c. quando autem litigat, ut in alijs, de gratia, consuevit poni.

Sepultura nedum est de iure Canonico, sed diuino & c. facit cap. j. de sepul. & vide xij. quast. ij. per totum. Et nota quod Adam fuit sepultus in ciuitate Abrahae. ead. cau. & q. c. vnaqueq.

Obligatio contrarius non valet. c. fin. de pact. c. placet. de simon. l. si non sortem. ff. de condit. indebit.

Merit

Merita semper precedunt defectus.

Quando est etatis xiiij. annorum, vel circa, non dicitur: Et insuper tecum, sed ponitur, duxerimus concedendas. Nos enim iam illis, quam presentes, & quo ad beneficium cum cura huiusmodi quamprimum ad illud obtinendum legitima fueris etatis, effectum sortiri volumus, quacunque constitutione Apostolica contraria non obstante, nec ponitur, prouiso.

Notabilia super pensionibus.

Nota, quod in pensionibus, & commendis quis non examinatur, nec datur forma, dignum: quia examen, & forma dignum &c. habent locum quando beneficium confertur in titulum.

Littere reservationis, vel assignationis, & motu proprio cuiusvis pensionis annue super alicuius beneficii fructibus, expediri non possunt, nisi de consensu illius, qui dictam pensionem soluere habet. Ni

bit. Nicolaus v. secunda xxxviij.

Si illi, quibus ratione senij, vel impotentia corporali assignatur pensio super beneficijs curatis, seu dignitatibus, sunt inhabiles ad similia beneficia: nisi tempore assignationis huiusmodi ius habuerint in illis, & si receperint, & per mensam alia beneficia obtinuerint, cessat pensio: Ut habetur in extrauag. Nicol. v. quæ incipit, Ad futuram rei memoriam &c. Detestabiles.

Non valet pactum, vel conuentio inter Abbates & institutos Priores ante vel post institutionem de pensionibus vel alio onere temporali, vel perpetuo prioratus imposito, vel imponendo: Ut in extrauag. intelligitur Alexand. iij.

Pensio immoderata respectu aliorum reddituum Ecclesie, vel quæ ex post facto inceperit multum grauare, potest reduci ad debitam moderationem: Ut per nota. in cap. praterea. de iure patro. faciunt not.

in cap. i. de consuet.

Episcopus cum consensu capituli sui potest imponere pensionem Ecclesie abundanti solvendam ad sustentationem virorum religiosorum: ut in cap. Pastoralis. de his quasi a prelat. Et sic habes casum, quod non solum Papa, sed etiam Episcopus potest imponere pensionem Ecclesie. Et intelligitur, quando detracta pensione potest rector Ecclesie congrue vivere, alias autem non debet cooperiri unum altare ut discoperiatur aliud, ut in c. cum iam dudum. de preb. & vide Nicol. in d. cap. Pastoralis. & in c. extirpanda. in fi. de preb. Vbi bonus text.

Religioso licite constituitur aliqua pensio seu provisio, non ut eam habeat ut proprium, & sic potest eam dare, vel in testamento relinquere: sed habebit ut dispensator, vel in administrationem, & poterit illam Abbas ad libitum auferre, nisi haberet ex confirmatione Papa, quia
tunc

tunc per Abbatem non posset illa privari. Ita dicit Nicol. per illum text. in c. nisi essent. de prebend.

Not. gloss. & doctor. in c. exposuisti. de preb. quod si portio vel pensio duntaxat statuitur Canonico ex redditibus capelle, tunc presbyter instituendus in capella est prelatus capelle, & habet curam animarum. Sed si capella annexitur prebende, tunc presbyter illi constituendus, habetur loco prelati domini. Vide dom. Landulph. in Clem. i. de offic. Vicar. & Ioan. de Ling. in o. post eum concludit, quod si certa portio datur Canonico, tunc vendicatio rerum, & iurium capelle, & cura pertinet ad presbyterum. Si vero certa portio pertinet presbytero, tunc vendicatio rerum, & iurium capelle pertinet ad Canonicum, & cura habitum, sed actum pertinet ad presbyterum. Et loquitur quando Ecclesia est annexa prebende, nam ubi non est annexio, sed solum statuitur pensio, tunc

nihil habet agere Canonicus in capella. Ita dicit Nicol. dict. c. exposuisti. Et circa materiam pensionum, vide quæ habentur supra. chart. li. j. & li. j.

Notabilia super clausula, perinde valere.

Nota, quod litera super gratia, perinde valere, semper debent esse gratiose, & dirigi petenti.

Item nota, quod perinde valere, non datur super gratia facta per alium, quam per Papam.

Item nota, quod in dicta gratia ponuntur non obstantes beneficiales.

Item nota, quod si datur, perinde valere, pro gratia expectativa, dicimus ab earum data: si autem in alijs, dicimus à data presentium.

Item, in gratia, perinde valere, super gratia expectativa dicimus, in beneficijs si quod vacat ad presens, aut cum vacaverit,

uerit, & non in beneficijs quæ vacaverint ante datam perinde valere, in quibus alijs posset esse ius quasitum.

Item nota, quod debemus dicere perinde valere super gratia expectativa, quod litera prædicta, & processus habitus per easdem ab eorum data, & quacumque inde secuta, ita quod data non possit referri ad quacumque inde secuta.

Item nota, quod supra dicta, perinde valere, super gratia expectativa debemus dicere, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis non obstat volumus. Et ponitur constitutionibus Apostolicis, quia obstant constitutiones Apostolicæ, ex quo fit præiudicium tertio, quia validantur ab eorum data. & in perinde valere, super vacantibus non ponitur, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, quia litera revalidantur à data presentium, & non

data literarum prima impetrationis.

Item in prædicto, perinde valere, in narratione gratia expectatiua, si Papa prouiderit, debet dici gratiose prouidimus.

Si verò mandauit prouideri, debet dici, gratiose mandamus prouideri, & debet addi, certis executoribus de super deputatis. Si in fine literæ dicitur, quod executores possunt procedere, vel detur eis alia potestas, alias non debet dici certis executoribus de super. &c.

Item nota, quòd in gratia perinde valere, non debet suppleri ultra illud quod est in supplicatione, propter iudicia quæ super illis solent exoriri.

Item nota, quòd si quis creetur Canonici in gratia expectatiua, & postea impetratur: perinde valere, potest intitulari de Canonicatu ex quo literæ, & processus reuolidantur ab eorum data.

Si in euidentem notabilia.

Nota,

Nota, quòd quando committuntur diuersa, nisi in euidentem, videlicet, si vocatis &c. ita esse: necnon venditionem prædictam in euidentem dictæ Ecclesiæ cessasse repereris, non debet dici post repereris, super quo tuam conscientiam oneramus. Sed bene debet dici post, necnon hoc modo, necnon super quo tuam conscientiam oneramus venditionem &c. ratio est, quia si poneretur in fine, intelligeretur de utroq; & nunquam dicitur super quo &c. quando dicitur, si vocatis &c. non repereris.

Si petuntur suppleri defectus in contrahendo facto super locatione rei Ecclesiasticæ, vel alia materia, nullatenus litera de super concedatur, nisi in petitione de super huiusmodi defectus exprimatur, vel per fiat ut petitur, supplicatio signata fuerit. Nicol. v. g. xxx. vj.

Fuit petita confirmatio obligationis, si in euidentem, cum insertionem instrumen

ti, Papa signavit, Fiat ut petitur, & exhibeatur, & clausulam cum insertione instrumenti cassavit, fuit determinatum quòd litera daretur grossa, non tamen cum insertione, sed diceretur, quòd prout in eundem Utilitatem facta fuit, confirmamus.

Nota, quòd quando dicitur in litera Apostolica, prout in instrumento publico de super confecto plenius dicitur contineri, non potest postea dici, nos instrumenti predicti tenorem presentibus pro expressis habentes, quia esset contrarietas.

Item, quando petitur confirmari concessio facta de re Ecclesiastica si in eundem, non potest dici concessionem predictam, ac omnia & singula in predicto instrumento contenta auctoritate predicta approbes: sed debet dici sic: Concessionem predictam, & prout illam concernunt omnia & singula.

Quando narratur aliquid fiendum,
tunc

tunc debet poni, Mandamus quatenus de præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis uniuersis diligenter informes.

Sed quando narratur factum, tunc debet poni, Mandamus quatenus postquam tibi de præmissis legitime constiterit.

Quando narratur causa, tunc oneratur Conscientia. Conscientiam oneramus.

Quando nulla causa narratur, tunc conscientia non oneratur.

Quando aliquis Rex, vel Prælati supplicat pro alio in litera, quæ datur in forma exhibita, tunc de Rege vel Prælato non debet fieri mentio in principio, videlicet: Exhibita pro parte Regis, vel Episcopi &c. Sed tantum de Rege vel Prælato predicto debet fieri mentio ibi, quare pro parte Regis &c.

Notabilia super dispensationibus matrimonialibus.

Filius ex secundo matrimonio natus censetur legitimus, licet pater cum alia contraxisset primo, si secundum matrimonium fuit contractum, & secunda uxor ignorauit primum matrimonium eius. Secus si sciuit, vel scire debebat: ut, quia primum esset publice contractum, sed quia secundum matrimonium fuit clandestinum, tunc ex illo natus est illegitimus, licet mater primum matrimonium ignorasset. si tamen super primo esset lata sententia diuortij, a qua non esset appellatum, tunc natus in secundo esset legitimus, licet sententia diuortij postea retractetur. not. Innoc. & Ioan. Andr. in cap. cum inhibito. de clande. despon.

Filius natus ex muliere cum qua non potuit contrahi, obstante impedimento consanguinitatis, aut affinitatis, aut publicae honestatis, habetur pro legitimo si de facto fuit matrimonium publice contractum, cum verisimiliter, vel alter
ipfor

ipforum ignorat impedimentum, quod presumitur si publice contraxerunt, & succedit patri: ut in extranag. Alexand. cum quidam. desponsi. Secus si clandestine, quia tunc non habetur pro legitima. & c. vi. not. Ioan. Andr. & Inn. de clande. despon. cap. habito.

Dispensationes matrimoniales semper committi debent ordinario.

Nota, quod clausula, de qua in his plenam in domino fiduciā obtinen. proprie debet poni in dispensationibus matrimonialibus, ubi agitur magis de conscientia, quam in alijs.

In dispensationibus matrimonialibus debet proprie dici committimus, & mandamus. Licet matrimonium sit contractum per verba de presenti, si nondum est consummatum per carnalem copulam, potest papa dispensare, ut ego possim assumere aliam uxorem, relicta prima: Secus si post carnalem secundum quod not.
Arch

Archid. xxij. q. ij. c. quia.

In literis dispensationum super aliquo gradu prohibito, ponatur clausula, & mulier rapta non fuerit. Nicolaus v.

Nota, quòd nati ex concubina retenta per clericum in minoribus constitutum, non legitimantur per subsequens matrimonium, si ille clericus erat beneficiatus, aliàs sic. secundum Bart. in l. iij. ff. de concubi.

Affinitas etiam contrahitur per fornicarium coitum: Vnde nati ex fornicatione, non poterunt contrahere matrimonium cum his, cum quibus non possunt contrahere legitimi. Bald. in l. cum acutissimi. C. de fideicom. & not. xxxij. q. iij. c. obijciuntur. & de eo qui cognov. consangu. cap. discretionem, & eod. tit. cap. penult. Et an per talem coitum oriatur impedimentum ad contrahendum matrimonium not. xxxv. q. ij. c. extraordinaria.

Affinitas nunquam inducitur sine coitu.

coitu. Archid. de spons. c. j. lib. vj.

Affinitas non contrahitur inter consanguineos mulieris, & consanguineos viri, sed tantum inter consanguineos ipsius viri, & ipsam mulierem, ut est text. in cap. quod super. de consangu. & affinitate.

Dispensare potest papa matrimonium contrahi in secundo consanguinitatis gradu in linea equali, in linea inaequali non. Ioan. Andr. in c. literas. de restit. spol. & de diuort. gaudemus. sed ex causa potest etiam in linea inaequali, ut in quolibet gradu lege divina prohibito dispensare. not. Ioan. Andr. qui filij sunt legit. c. per venerabilem. in gloss. in fin. debet tamen esse magna causa secundum Innocen. Hostien. & Ioan. Andr. Archid. ubi omnino vide.

Item, potest dispensare etiam in primo gradu affinitatis. text. est in cap. fin. de diuort. nec obstat quòd sit prohibitum lege

lege diuina, qua non potest per humanam
tolli, quia non totaliter, ex causa enim di-
stinguitur, & hoc fieri potest, ut no. Inno.
de consli. qua in Ecclesiis, ad quod op-
timè facit quod not. Ioan. Andr. in regu-
la factum legitimè, de regul. iur. libr. vi.
in mercurialibus.

Dispensare potest Papa quod matri-
monium consummatum dissoluatur, si non
inter sit copula. no. glo. de conuers. coniung.
c. ex publico, quod vltimum procedit ex
absoluta potestate, sed ordinata non po-
test, nisi subsit causa secundum Ioan. An.
& Hostien. ibidem. Maior est potestas
Papae in dispensando in matrimonio con-
trahendo, quam dissolueno contractum:
quare liberè dispensat quod contrahitur
contra legem Canonicam, etiam sine cau-
sa, contra legem diuinam, cum causa, ut
suprà proximè dictum est. In contracto
aut dissolueno, si est simpliciter ratum,
& lege Canonica validum, dispensat li-
berè

berè sine causa de potestate absoluta: sed
si est consummatum, tunc quia per ipsam
reputatur conformitas carnis inter Chri-
stum & Ecclesiam, nulla ex causa rumpi-
tur, & qui aliter sentit haereticus est. not.
Ioan. Andr. in d. cap. ex publico. in fin. vi
de glos. in c. fin. de transacti.

Dispensatio facta super impedimento
affinitatis valet, & in vim eius potest
dispensatus matrimonium contrahere, li-
cet in dispensatione nulla fiat mentio de
impedimento publica honestatis iusti-
tiae.

Nota pro subscriptionibus litera-
rum, & primò de ordinibus in-
ulitatis.

Priori & fratribus domus de lenis
ordinis Valliscolarum N. Diocesis,
& sunt ibi Canonici. Prior & fratres
domus ordinum humiliorum de N.
Diocesis. Magister generalis ordinis
de

de sempig. & habentur sorores & monasteria eiusdem ordinis. Abbati & conventui monasterij sancti Archangelii in insula Robolan. N. diocesis, quem ordinem fecit ioachim, & caput est in Calabria.

Priori Monasterij sancti N. de A. militie sancte Marie gloriose dioces. Archimodrite Monasterij N. ordinis sancti Blasij N. dioces.

Prepositus generalis Monasteriorum Alemannie & Bohemie sub beate Marie Magdalene nominibus fundatorum, Roman. Ecclesia immediatè subiectorum, ordinis sancti Augustini N. diocesis.

Ministro & fratribus domus sancte Trinitatis Ortesij ordinis eiusdem sancte Trinitatis, & redemptionis captiuorum Aquen. dioces.

Raymundo de Francholanchijs, fratri domus de Ortesio ordinis sancte Trinitatis de N. Diocesis N.

Magistro

Magistro & fratribus hospitalis sancti Ioan. de N. Romane Ecclesie subiectis ordinis sancti Augustini N. Diocesis.

Ordo sancti Victoris non est approbatus ordo.

Dilectis filiis fratri Ioan. de Cese. ac vniuersis Eremitis de societate quondam fratris Petri de ipsis presentibus & futuris, salutem &c.

Maiori ministro, & vniuersis ministris & fratribus ordinis sancte Trinitatis, & redemptionis captiuorum tã presentibus, quã futuris professis, necnon fratribus, sororibus, & donatis eiusdem ordinis, salutem &c.

Ordo fratrum secundum instituta beati Petri confessoris viuientium.

Abbati & Conuentui Monasterij sancte Iustine Paduan. aggregationis monachorum vnitat. alias de obseruantia sancte Iustine nuncupat. ordinis sancti Benedicti.

D

Dilectis filijs Gubernatori, & pauperibus Societatis Iesuatorum nuncupatorum, Salutem. Velsic. Dilectis filijs rectori gubernatori nuncupato, & fratribus congregationis pauperum Iesuatoru nuncupatorum, Salutem.

De Monialibus.

Dilecte in Christo filia Ioanna nata dilecti filij nobilis Viri Ioannis ex Comitibus de Sabmona, Moniali monasterij de Oriente ordinis N. Diocesis.

Sorores penitentium beatae Mariae Magdalene ordinis sancti Augustini N. Diocesis.

Et militi Senen. sub habitu beati Dominici domino famulanti.

Priorissis & Conuentibus sororum inclusarum Monasterij N. diocesis sancti Augustini sub cura, & secundum statuta fratrum ordinis predicatorum Viuentium.

Mariae

Mariae de N. mulieri Iannuen. tertij ordinis sancti Francisci de penitentia nuncupati.

Abbatissae, & Conuentui monasterij N. diocesis ordinis S. Clarae &c.

Magdalene de Perusio, tertij ordinis sancti Francisci de penitentia nuncupati generali ministræ.

Dilectis in Christo filiabus Io. & Be. de N. sororibus tertij ordinis sancti Domini, de penitentia nuncupati in vrbe commorantibus.

Priorissæ & Conuentui Monasterij N. diocesis per Priorissam soliti gubernari ordinis S. Augustini sub regulari iurisdictione obseruantia & gentium.

Abbatissis & Conuentibus vniuersorum Monasteriorum sancti Iermani, & minorissarum, & sanctæ Clarae ordinis eiusdem sanctæ sub generalis ministri, aliorumq. officialium fratrum minorum cura vbi libet constituit.

Sororibus tertij ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati, de N. diœcesis de pe. locus N. diœcesis de gentibus, salutem in domino &c.

De Mulieribus.

Dilecta in Christo filia nobili mulieri N. relicta quondam B. de cellario domicelli Vidue Soran. Diœc. salutem &c.

Dilecta in Christo filia nobili mulieri Isabella relicta quondam Conradi militis Vidue, Traiecten. diœc. salutem &c.

Dilectis in Christo filiabus Virginiibus, & Viduis in domo dicta sororum Oiten. oppidi Buscodicis Leodien. diœcesis in communi viuencibus, salutem &c.

Ioanna de N. mulieri in ciuitate N. sub habitu sororum pœnitentium Regimarum nuncupatarum degenti.

De Viris.

Dilecto filio nobili viro Ioanni, Charissimi in Christo filij nostri Regis Portug

Portugallie illustris nato, Comiti Carcelen. salutem &c.

Dilecto filio nobili viro Ioanni Domicello, necnon Castellano officialibus communium, & hominibus ciuitatis nostræ Nepefin. tam clericis, quàm laicis, salutem &c.

Dilecto filio nobili viro Ioanni N. domicello Xachon. salutem &c.

Charissimo in Christo filio P. regi Castellæ, & legionis illustri &c.

Charissimo in Christo filio Remulo regi Roman. illustri &c.

Charissimo in Christo filio Maximiliano Roman. Imperatori semper Augusto, ac Bohemia Regi illustri &c.

Charissimo in Christo filio Io. electo Regi Portugallie illustri &c.

Excellentibus principibus I. regi, & Ioanna Regine Sicilie illustribus, quia munus in presenti quo &c.

Dilecto filio nobili viro Comiti Melfi-

ten. magno Regi Siciliae Marefcalco.

Dilect. fil. nobili. C. de vice monuetibus
comiti virtutum, in ciuitate Mediolanen.
Imperiali Vicario, Salutem &c.

Dilecto filio nobili Io. de Casarinis do-
micello Romano in ciuitate nostra Nar-
manen. pro nobis, & Ecclesia Roman. in
temporalibus Vicario &c.

Dilecto filio nobili viro Carolo duci, &
dilecta filia nobili mulieri Ioanna ducif-
se Britanie, salutem &c.

Dilecto filio Ioan. de bonis ciui Medio-
lanen. ac dilecta in Christo filia Petro-
nella eius vxori, & ipsorum liberis, Sa-
lutem &c.

Duci, & consilio, ac communi Ianuen.
Vel secundum antiquos Genuen.

Nobili viro A. de N. in arce nostra
crescentij, alias Castro sancti Angeli de
Urbe Castellano nostro, salutem &c.

Nobili viro Io. duci Columbria, Cha-
rissimi in Christo filij nostri Ioannis regis
Portu

Portugallie illustris secundo genito.

Dilectis filijs parlamentum Regium
charissimi in Christo filij nostri Caroli
regis Francorum illustris tenentibus, Sa-
lutem &c.

Dilectis filijs Ancianis, Concilijs, ac
Vexillifero iustitie ciuitatis nostra Bono-
nien. salutem &c.

De exordiis in beneficialibus.

G Rata tua familiaritatis, & deuotio-
nis obsequia, quae nobis, & Aposto-
lice sedi haecenus impendisti, & adhuc
solicitis studijs impendere non desistis,
necnon vita, ac morum honestas, aliaq;
laudabilia probitas & virtutum me-
rita, quibus personam tuam familiari
experientia, quam fide dignorum testi-
monijs inuari percepiimus nos inducunt,
ut tibi reddamur ad gratiam liberales.
Cum itaque &c.

Nota, omnibus graduatis, etiam ma-

gistro in Artibus, & baccalaureo in Decretis datur literarum scientia, ac morum honestas &c. Baccalaureis Verò in artibus non, quia non reputatur gradus, neque intitulatur baccalaureus in artibus, sed dicitur, Volentes itaque tibi qui, ut asseris, Parisys in artibus baccalaureatum suscepisti.

In prouisionibus Ecclesiarum cathedra lium dicitur literarum scientia, in electi commendatione, licet electus non sit graduatus &c.

Nobilitas generis, literarum scientia, Vita, ac morum honestas, aliaque laudabilia, probitatis, & virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendaris testimonio, nos inducunt ut tibi reddamur ad gratiam liberales, volentes &c.

Religionis zelus, literarum scientia, Vita, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita &c. dicitur quando est clericus minor xiiij. annis:

nis: Vita, ac morum, dicitur quando est clericus, vel scolaris maior xiiij. annis.

Gratia deuotionis, quando sunt clerici, & officiales perpetui, pro clerico minore xiiij. annis, pro quo nunquam debet dari litera gratiosa, sed committitur uni soli propter examen &c.

Laudabilia dilecti filij Io. clerici Venetiarum, indolis, & iuuentutis indicia, super quibus apud nos, quod in virum se debeat producere virtuosum, fide digna testimonia perhibentur, merito nos inducunt, ut ipsum Apostolici fauoris suffragio prosequentes sibi reddamur ad gratiam liberales &c. Volentes dictum Io. qui ut accepimus, in xiiij. vel xv. sue aetatis anno constitutus existit &c. Mandamus, quatenus si post diligentem super praemissis indicij per te habendam indaginem, praefatum Io. huiusmodi circumspecta etate alias ad hoc idonea oppositio- ne personarum, super qua tuam conscien-

tiam & cetera.

Laudabilia infantilitatis iudicia, prout fide dignorum testimonijs accepimus, Verisimiliter praesumitur, quod te in Virum producere debeas virtuosum, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Volentes itaque tibi, qui, ut asseritur, in quarto tuae etatis anno constitutue existis &c.

Laudabilia infantilitatis iudicia &c. ut supra.

Dignum arbitramur, & congruum, ut illi se reddat sedes Apostolica gratiosam, quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter suffragantur. Volentes itaque dilectum filium Io. N. diocesis N. apud nos de religionis zelo, de nobilitate generis, de literarum scientia, de vite, ac morum honestate, ut supra, secundum eius qualitates.

De exordijs in reservationibus, & reservationibus simpliciter vel ex causa permut

permutationis, vel reservata pensione, ac in pensionibus simplicibus, commendis, habitationibus, unionibus, erectionibus, & monasterijs, vide bis infra in rubricis congruentibus.

Nos volen. tibi. qui ut asseris.

Volentes itaque tibi, qui presbyter, & magister in artibus existis, ut asseris, ac in iure Canonico studes, praemissorum meritum tuorum intuitu, necnon consideratione dilecti fratris nostri A. t. t. sancti Laurentij in Damaso presbyteri Cardinalis, pro dilecto familiari suo continuo commensali nobis super hoc humiliter supplicantis gratiam facere specialem &c.

Volentes itaque dilectum filium &c. commendatum horum intuitu, necnon consideratione charissimi in Christo filij nostri Ludouici Regis pro ipso a dilecto suo Capellano, ac dilecte in Christo filiae nostrae Elisabeth Reginae Hungariae illustrium nobis super hoc humiliter supplicantium fauore

favore prosequi gratioſo &c. Mandamus
&c. vel ſic, Chariffimi in Chriſto filij no-
ſtri Io. Allanis Regis illuſtris.

Volentes itaque tibi, pro quo etiam ve-
nerabilis noſter Episcopuſ Allerien. aſse-
rens te dilectum familiarem ſuum com-
menſalem fore, nobis ſuper hoc humiliter
ſupplicauit, præmiſſorum meritorum in-
tuitu gratiam facere ſpecialem &c.

Nota, quòd non dicit præmiſſorum me-
ritorum tuorum intuitu, aut quòd ut aſse-
ritur, parochialem Eccleſiam N. N. dice-
ceſis nunc obtinere &c. Nota, quòd non
dicitur, aſſeris, propter terminum ſuppli-
cantium.

Ad collationem &c. Episcopuſ Ame-
lien. pro tempore exiſtentis, ac dilecto-
rum filiorum &c. Et poſtea quando repe-
titur non dicitur, niſi eidem Episcopo, &
non additur pro tempore exiſtenti.

Volentes itaque dilectum filium &c.
multipliciter commendatū, pro quo etiam

Vener

Venerabilis frater noſter Io. Episcopuſ
Beratomen. aſſerens eum dilectum fami-
liarem ſuum continuum commenſalem
fore, nobis ſuper hoc humiliter ſuppli-
cauit, horum intuitu favore prosequi gratio-
ſo, ipſumq; in eadem Eccleſia amplius ho-
norare &c. & tunc dicitur, in non ob-
ſtan. aut ſi præſens non fuerit ad præſtan-
dum de obſeruandis ſtatutis, & conſuetu-
dinibus ipſius Eccleſie ratione dignitatis,
perſonatus, ſeu officij huiuſmodi ſolitu-
iuramentum, dummodo &c.

Necnon conſideratione dilecti filij no-
ſtri Franciſci tt. quatuor Coronatorum
presbyteri Cardinalis, in ſpiritualibus &
temporalibus Eccleſie Burdegalen. gene-
ralis adminiſtratoris per ſedem Apoſto-
licam deputati, pro ipſo vel pro ſe &c.

Hinc eſt, quòd nos dilecti filij Io. Car-
dinalis Mediolan. pro te dilecto filio &c.
ſupplicantis, ac tuus in hac parte ſuppli-
cationibus inclinati &c.

In

In literis gratiosis non debet fieri mentio de instantia supplicantis de Cardinalibus, Regibus, & Regina. Ioan. xxij.

Item, de Diocesis, & cap. Ecclesia, in qua beneficium existit, etiam si beneficium ad eorum collationem non pertinet. Io. xxij. & c.

Item, de Abbate & Conventu, si beneficium fuerit in monasterio. Io. xxij.

Item, de quocumque alio collatore, vel patrono. Ioan. xxij.

Officiales Curiae.

Volentes itaque tibi, qui de nobili genere procreatus, ac Accolitus vel Subdiaconus, aut Cubicularius, siue Notarius, seu Referendarius noster existis, promissorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu & c.

Vel sic, tibi, qui etiam causarum palatii Apostolici auditor existis. Vel sic, tibi qui etiam Clericus camere Apost. existis.
vel

Vel sic, tibi, qui etiam Cubicularius noster, Apostolicarum literarum Abbreviator, & in illarum expeditione Io. sanctae Rom. Ecclesiae Vicecancellario assistis, aut penitentiariae nostrae scriptor literarum, & Apostolicae camerae Clericus existis.

Vel sic, tibi, qui etiam Apostolicarum literarum Abbreviator existis, & illarum expeditione & c. Venerabili fratri nostro Episcopo Portuensis sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario assistis.

Qui literarum Apostolicarum registrator existis.

Vel sic, tibi qui literas nostras de mandato nostro scribis.

Vel sic, tibi qui cantor, & capellanus in capella nostra existis, promissorum meritorum & c.

Vel sic, tibi qui Cubicularius noster, ac supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum Registrator existis.

vel

Vel sic, tibi qui in palatio Apostolico
seruitor existis.

Vel sic, tibi qui, ut asseris, in thesauraria nostra aliquandiu seruiuisti, ut presentialiter in registro supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum scribendo labores, premissorum intuitu & cat.

Vel sic, qui cursor noster existis.

Vel sic, qui, ut asseris, in conclauis, in quo nuper ad summi Apostolatus apicem assumpti sumus, tempore assumptionis huiusmodi venerabili fratri nostro P. Episcopo Tusculano seruiuisti, premissorum & c.

Vel sic, qui asserit, pro Vnione nuper Pisis in Vniuersali Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu & cat.

Volentes itaque eundem E. qui ut asserit, in xxij. vel circa sue etatis anno, vel circiter constitutus existit, apud nos de Vita ac morum honestate & c.

synce

Sincerè & c. supplicationibus inclinati,
ut liceat tibi qui etiam. V. l. D. & sacri palatii Apostolici causarum Auditor existis, habere altare portatile & c.

Volentes itaque, tibi, qui, ut asseris, pro parte dilecti filij Alberti electi Ratissponen. nuncius ad generale Concilium Pisis nouissimè celebratum destinatus fuisti, premissorum & c.

Vel sic, qui, ut asseris, nuper causa veniendi ad curiam in quadam nauis charissimi in Christo filij nostri Ludouici regis Hierusalem, & Sicilia illustris, in mari per quosdam hostes ipsius regis captus, & bonis tuis apud te repertus spoliatus fuisti, premissorum & c.

Vel sic, te qui, ut asseris, de nobili comitum genere procreatus existis, premissorum & c.

Vel sic, volentes & c. qui, ut asseritur, ex utroque Parente de nobili Baronum genere procreatus existit & c.

E

Volentes itaque, qui ut asserit, nullum beneficium Ecclesiasticum obtinet, & in vniuersitate studij pacifice existit, & per triennium N. & ultra in sacra Theologia studuit apud nos & c.

Vel sic, qui, ut asserit, cum rigore examinis licentiatius in Decretis existit premissorum & c.

Vel sic, qui, ut asserit, in artibus & Medicina magister existit.

Vel sic, qui ut asserit, Baccalaureus in artibus existit, & similis non intitlatur Baccalaureus in artibus, quia non est gradus.

Vel sic, qui, ut asseritur, Subdiaconus & Colonia studet.

Vel sic, qui, ut asseritur, Bononia in iure Canonico studet.

Nos igitur Volentes te, qui, ut asseris, ex utroq; parente de militari genere procreatus, & in artibus Baccalaureus existis, ac in registro supplicationum aliquan-

diu

diu scribendo fideliter laborasti.

Nos igitur & c. procreatus existis, & in iure Canonico per plures annos studuit, necnon pro vniione nuper Vsis in vniuersali Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu & c.

Volentes itaque tibi, qui, ut asseris, de iudaica cecitate, cooperante domino, ad catholicam fidem conuersus existis, in sacra Theologia studere proponis, premissorum & c.

Volentes itaque tibi, qui presbyter es, & cum quo dudum, ut duo beneficia Ecclesiastica curata, seu alias incompatibilia, etiam si parochiales Ecclesia, aut dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Metropolitanis, & cathedralibus maiores post pontificales forent, & ad eos consueuissent, qui per electionem assumi ei q; cura & c. si tibi alias Canonice conferrentur, vel assumeris ad illa recipere, & quo ad viueres simul retinere li-

berè & licitè valeres, Apostolica fuit au-
toritate dispensatum, præmissorum &c.

Vel recipere, & Usque ad quinquen-
nium insimul retinere, illaq; seu eorum
alterum iterum totiens, quotiens tibi pla-
cuerit, ex causa permutationis, vel alias
dimittere, & loco dimissi vel dimissorū
aliud, vel alia simile vel dissimile, aut
similia vel dissimilia beneficium, seu be-
neficia, Ecclesiasticum vel Ecclesiastica,
duo tantum incompatibilia recipere, &
etiam Usq; ad quinquennium huiusmodi
retinere libere & licitè valeres, Apo-
stolica fuit autoritate dispensatum, præ-
missorum meritorum &c.

Nota, quod si quis dispensatus ad in-
compatibilia huiusmodi obtineat gratiā
ad curata, tunc fiat mentio in loco ut pro-
ximè supra: si autem ad non curata; tunc
narretur in fine literæ, non obstan.

Vita &c. Volentes itaque tibi, cum
quo dudum, ut asseritur, ut non obstante
defe

defectu natalium, quem pateris de pre-
sbytero genitus & soluta, ad minores or-
dines promoueri, & vnum sine cura triū,
ordinatio primò, & deinde ut ad mino-
res etiam sacros ordines promoueri, &
vnum cum cura, & aliud sine cura bene-
ficia Ecclesiastica obtinere posses, Apo-
stolica fuit autoritate successivè dispensatū.
Et pro quo Venerabilis frater noster &c.
supplicauit, præmissorum intuitu gratiam
facere specialem &c.

Dignum &c. Volentes itaque N. dic-
cessis, cum quo dudum, ut asserit, super de-
fectu natalium, quem patitur de presby-
tero genitus & soluta, ut eo non obstante
ad minores ordines promoueri, & vnum
sine cura ordinatio primò, & deinde ut
ad omnes etiam sacros ordines promoue-
ri, ut tria alia beneficia inuicem compa-
tientia, etiam si vnum &c.

Illorum dignitas, personatus, vel offi-
cium in Metropolitana vel Cathedrali

Ecclesia foret, si tibi alias Canonice conferretur, recipere & retinere Valeres Apostolica fuit autoritate dispensatum apud nos de literarum scientia &c.

Vel sic, Volentes itaque tibi, cum quod dudum, ut asseris, super defectu natalium, quem pateris de soluto genitus, & soluta, ut eo non obstante ad omnes etiam sacros ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum, etiam si curam haberet animarum, obtinere posses, Apostolica fuit autoritate dispensatum, post quam quidem dispensationem clericali charactere fuisti insignitus, premissorum &c.

Vel sic, Volentes itaque tibi, cum quod dudum, ut asseris, super defectu natalium, quem pateris de presbytero genitus & soluta, ut eo non obstante, ad omnes ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum sine cura recipere, & retinere libere & licite Valeres, ordinaria fuit autoritate dispensatum, post quam quidem dispensationem

sationem clericali charactere fuisti insignitus, premissorum &c.

Vel sic, Volentes &c. M. magistrum in artibus, qui ut asserit, olim in dioecesi Leodien. moram trahens, ab Episcopo Leodien. qui tunc erat ordinarius sui super hoc licentia non obtenta, se alias tamen, ut erat, rite clericali fecit caractere insigniri, quam quidem insignitionem ratam habens & gratam, apud nos de literarum scientia &c.

Nos Volentes te premissorum meritorum tuorum fauoribus prosequi, gratiosis tuis in hac parte supplicationibus inclinati, volumus & tibi, ut asseris, altare sanctorum Symonis & Iudæ in Ecclesia sancti N. in N. Dioc. cuius fructus &c. non excedunt obtinenti, & cui nuper de beneficio Ecclesiastico cum cura, & sine cura ad collationem &c. communiter vel diuissim spectante, vacante vel vacaturo per alias nostras literas gratiose manda-

uimus provideri, autoritate Apostolica concedimus, quod prædicta &c.

Volentes itaq, qui in Diaconatus ordine constitutus existis, præmissorum &c.

Quando creatur Canonicus in pluribus Ecclesijs.

VNum in B. & alium in C. Ecclesijs Canonicatus cum plenitudine iuris Canonici Apostolica tibi autoritate conferimus, & de illis etiam providemus, ac Vnam in B. & aliam præbendam in C. Ecclesijs prædictis necnon dignitatem, personatum, administrationem, vel officium alterius earundem Ecclesiarum, & si ad illam, illum, vel illud consueverit quis per electionem assumi &c.

Vnum Morurianen. & alium D. Ecclesiarum Canonicatus &c. providemus, Vnam Verò M. & aliam D. prædictarum præbendarum, necnon dignitatem, personatum, administrationem, vel officium earum

earundem Ecclesiarum, etiam si ad illam, illum, vel illud consueverit &c. assumi.

Vnum Paduan. & alium Veron. Ecclesiarum Canonicatus &c. providemus, Vnam Verò Paduan. & aliam Veron. prædictis præbend. ac dignitatem, vel officium alterius earundem Ecclesiarum &c. et.

Vnum beatæ Mariæ ad gradus Maguntin. & alium sancti Petri Versidien. N. Diœces. in qua maiores & minores præbende fore noscuntur Ecclesiarum Canonicatus &c. providemus, ac omnem in beatæ Mariæ, & aliam ex huiusmodi maioribus præbend. in sancti P. Ecclesijs prædictis præbend. necnon dignitatem, personatum, vel officium alterius earundem Ecclesiarum &c.

Vnum Ispalen. & alium Salaman. Canonicatus &c. providemus, ac Vnam in Ispalen. & aliam Salaman. præben. prædictis, necnon dignitates, personatus, ad-

ministraciones, vel officia alterius earumdem Ecclesiarum, etiam si ad illas, vel illa &c. animarum, dummodo aliqua dignitatem huiusmodi maior post pontificalem non existat &c. plurium cedentium vel decedentium, seu illam quomodolibet dimittentis vel dimittentium, cuiuslibet ipsarum Ecclesiarum Canonici, aut Canoncorum in eisdem Ecclesijs, ac specialem quorum quidem prætimoniorum, & prætimonialium portionum & beneficiorum &c.

Vnum in Lubicen. & alium in B. in quibusquidem, videlicet, Lubicen. maiores, mediae, minores, distinctae, Chorales, psalmiales, Capitulares, non Capitulares, Incorporatae, & Christianae in B. Ecclesijs etiam maiores distinctae, & minores praebent fore noscuntur: Canonici &c. prouidemus, ac Vnam Lubicen. & aliam B. Ecclesiarum earundem etiam ex huiusmodi maioribus praebend. & si quae vacent

cent ad praesens &c.

Vnum in Pisant. & Vnum in Florentin. ac Vnum in Pistoren. & Vnum in Lucan. necnon Vnum in Vulteran. maioribus Ecclesijs Canonici &c. prouidemus. Necnon Vnam in Pisan. & aliam in Florentin. & Vnam in Pistoren. & aliam in Lucan. necnon aliam in Vulteran. Ecclesijs praedictis praeben. necnon dignitatem, vel personatum, aut officium in Vna ipsarum.

Quando mandatur creari Canonicus in pluribus Ecclesijs.

DE Vno B. & alio D. Ecclesiarum Canonicatibus cum plenitudine iuris Canonici auctoritate nostra prouideas, faciens ipsum, vel procuratorem suum eius nomine, in eisdem Ecclesijs eadem auctoritate & cetera, assignatis, Vnam vero B. & aliam A. praedictarum praebendarum necnon dignitatem, personatum

natum & administrationem perpetuā,
vel officium alterius earundem Ecclesia-
rum, etiam si ad dignitatem, personatum,
& administrationem vel officium
consueverit quis per electionem assumi,
eiq; cura imminet personarum, dummo-
do dignitas ipsa altera predictarum Ec-
clesiarum maior post pontificalem non exi-
stat, si qua, si qui, vel si qua, vacant ad
presens &c.

De vno maioris, & alio sancti I. ma-
ioris Pictanen. Romana Ecclesia imme-
diatē subiecta Ecclesiarum &c. assigna-
tis, vnam verò maioris, & aliam sancti
I. maioris Ecclesiarum predictarum præ-
ben. necnon dignitatem personatum, per-
petuam administrationem, vel officium
alterius earundem Ecclesiarum, etiam si
ad illam, illum, vel illud consueverit quis
per electionem assumi &c.

Oneramus & ceter. eiq; postquam
ipse clericali charactere fuerit insignitus,
de

de vno in L. & alio Canonicatibus in B.
Ecclesijs, cum plenitudine &c. assignatis,
ac vnam in L. & aliam in B. Ecclesijs
predictis præb. si quæ vacent ad presens.

De vno Abulen. & alio Sapren. Ec-
clesiarum Canonicatibus &c. assignatis,
vnam verò Abulen. & aliam Segobien.
earundem Ecclesiarum præben. non præ-
stimoniales portiones & simplicia in Ec-
clesijs predictis, aliarumq; Civitat. &
Dioces. vnius, duorum, aut plurium ce-
dentis aut decentis, seu cedentium vel de-
cedentium, aut illa alias quomodolibet di-
mittentis, vel dimittentium ipsarum Ec-
clesiarum, vel alterius earum Canonici,
vel Canonikorū, quorum quidem præ-
stimoniorum, portionum, & beneficiorū
fructus &c.

Quando creatur Canonicus in vna
Ecclesia.

C^Anonicatum Ecclesie Lubicen. in
qua maiores, media distincta, mino-
res,

res, nonnulla alia præben. fore noscuntur, cum plenitudine iuris Canonici Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illo etiam providemus, ac vnam etiam in huiusmodi maioribus præbendis, necnon dignitatem, personatum, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum Ecclesiæ Cabilon. in qua licet sit certus Canonicoꝝ numerus, præbendarum, tamen distinctio non habetur &c. providemus, præbendam verò, ac perpetuam administrationem, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum &c. providemus, præbendam verò, necnon oblegia vnius cedent. vel decedentis, vel illa alias quomodolibet dimittentis ipsius Ecclesiæ Canonice, quorum quidem obligorum fructus &cet.

Quando mandatur creari Canonicus in vna Ecclesia.

D E

DE Canoniatu &c. assignatis, præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, sã qua vacet &c.

Quando creatur Canonicus in vna Ecclesia, & datur ad illud beneficium.

Canonicatum Ecclesiæ Claromonten. &c. providemus, præbendam verò ac dignitatem, personatum, administrationem, vel officium eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum & ceter. etiam si Canonicatus, præbenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium in cathedrali vel collegiata Ecclesia existat.

Canonicatum Ecclesiæ sanctæ N. Diocesis. N. providemus præben. verò eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum cum cura, & sine cura, etiam si administratio, vel officium in cathedrali, seu Canonicatus, & præbenda in collegiata Ecclesia

Ecclesia existat.

Canonicatum secularis Ecclesie sancto-
rum Cosmae & Damiani. Assiden. Co-
lonien. Dioces. in qua præter dilectas in
Christo filias Abbatissas, & Canonissas,
nonnulli Canonici Canonicatus, & præ-
bend. obtinentes & capitulum facien-
tes fore noscuntur, cum plenitudine iuris
Canonici & cat. provideamus, præben-
dam vero eiusdem Ecclesie, necnon be-
neficium &c.

Quando mandatur creari Cano-
nicus in vna Ecclesia, & datur ad
aliud beneficium.

Mandamus, quatenus si per diligen-
tem examinationem eundem N.
ad hoc idoneum esse reperiis, super quo
tuam conscientiam oneramus, decanatum
Ecclesie Remen. cum plenitudine iuris Ca-
nonici auctoritate nostra provideas, facies
ipsum N. vel procuratorem suum eius no-
mine,

mine, in dicta Ecclesia N. in Canonicum
recipi, & in fratrem, stalli sibi in choro,
& loco in capitulo eiusdem Ecclesie cum
dicti iuris plenitudine assignato, præben-
dam vero, & perpetuam administra-
tionem, vel officium ipsius Ecclesie, nec-
non beneficium Ecclesiasticum sine cura,
etiamsi Canonicatus, & Præbenda, ad-
ministratio vel officium in collegiata Ec-
clesia existat, cuiusquidem beneficij &c.

De Canonicatu &c. assignatis, præ-
bendam vero, & officium ipsius Eccle-
sie, necnon beneficium Ecclesiasticum, cum
cura vel sine cura, etiamsi Canonicatus,
& præbenda, vel officium in collegiata
Ecclesia existat, & ad officia huiusmodi
consueverint, qui per electionem assumi,
eorumq. alteri cura immincat animarū
cuiusquidem beneficij fructus &c.

De Canonicatu &c. assignatis, præ-
bendam vero, & dignitatem, persona-
tum, perpetuam administrationem, vel

officium eiusdem Ecclesie, necnon beneficium &c. etiam si Canonicatus, & preben. aut dignitas, personatus, administratio, vel officium, aut integra, vel dimidia seu commensalis portio in cathedrali, vel collegiata Ecclesia, aut decanatus, vel archipresbyteratus ruralis, que dignitas, extra tamen Cathedrali Ecclesiam reputetur, existat, & ad dignitat. &c. assumi eiusq. cura imminet animarū, dummodo aliqua dignitatum huiusmodi in Handren. & alia in N. Cathedrali maior post pontificalem, seu Collegiata Ecclesia huiusmodi principalis non fuerit, cuiusquidem beneficii fructus &c.

De Canonicatu &c. assignatis prebendam vero, ac dignitatem, personatum, perpetuam administrationem vel officium dicte Ecclesie, necnon beneficium &c. etiam si Canonicatus, & prebenda, personatus, administratio, vel officium Metropolitana, vel Collegiata Ecclesie fuerit. &c.

Prouinc

Prouincia in quibus decima reduta est, sunt sex, & vnus Episcopatus.

Archiepiscopatus Lugdunensis.

Rothomagensis.

Remensis.

Turonensis.

Senonensis.

Eburacensis.

Episcopatus Claromontensis.

Nota circa Collationes.

Ad collationem, provisionem, presentationem, electionem, seu quantuis aliam dispositionem, & venerabilis fratris nostri Episcopi Eboracen. ratione perpetue Cappellania, quam in Ecclesia sancti N. dicte sue mensis Episcopali Canonice vult & pertinet. & cat.

Ad venerabilem fratrem nostrum Episcopum Caren. & dilecti filij Abbatis monasterij sancti Andrea iuxta Lugdunum,

ordinis sancti Benedicti vicissim pertin.
collationem &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum capituli Firman. &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratris nostri Episcopi Amelen. & dilectorum filiorum Priorum, & capituli, singularumq; personarum Ecclesie Amelen. ordinis sancti B. communiter vel diuissim pertinent. &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Prioris, & portuonariarum secularis Ecclesie sancte Marie Magdalene Plixbonen. communiter pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Praposti, & capituli sanctorum Cosma, & Damiani Ecclesiarum de N. inuicem canonice vnit. N. Diocesis communiter, vel diuissim. pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum sacrista, & Capituli secularis Ecclesie

Ecclesie sancti Vincentij N. Diocesis communiter pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum sacrista, Decani, & seniorum de Capitulo Ecclesie N. communiter, vel diuissim pertinent. Et tunc dicitur ibi, seu si eidem Decano, & seniori de capitulo &c.

Ad collationem &c. pertinent. dilectorum filiorum clericorum perpetuorum beneficiorum, hebdomadariorum nuncupatorum Ecclesie N.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum capituli sancti N. Episcopalis Cebile dicta tua Diocesis communiter pertinent.

Ad collationem &c. dilectorum filiorum quinque presbyterorum perpetuorum beneficiarum maioris altaris Ecclesie N. communiter pertinent. & successorum, & eisdem beneficijs dicti altaris, & tunc in duabus partibus circa finem ponuntur haec Verba, Et successoribus: vi-

delicet, in vobis, Et si eisdem quinq; presbyteris, & successoribus suis &c.

Vel sic, Venerabili fratri nostro Episcopi N. & dilectorum filiorum Decani, & capituli, singulorumq; Canonicoꝝ, & personarum N. necnon hospitalarij, seu prabendarij quinque vicariorum, & sacerdotum maioris altaris N. communiter, vel diuissim pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filij Ioannis sacrista Ecclesie N. ratione sacristie, & quorundam perpetuorum beneficiorum quatuordecim vulgariter nuncupatorum, quae in Diocesi N. obtinet, & successorum eius in eisdem sacristia, & beneficijs pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filij N. de N. Canonici N. ratione capellanarum, quas idem N. in ciuitate N. obtinet, & successorum suorum Canonicoꝝ dictae Ecclesiae capellani tempore obtinent. pertinent &c.

ad

Ad collationem &c. Dilecti filij praepositi secularis Ecclesiae beatae Mariae de N. pertinent.

Vel sic, Rectoris plebani nuncupati parochialis Ecclesiae N. Diocesis pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filij rectoris Ecclesiarum de N. & A. adiuuicem Canonice vnitam pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum duorum rectorum parochialis Ecclesiae N. per duos solite gubernari rectores, quorum vnus duas & quilibet eorum quartam ipsius Ecclesiae partes obtinent.

Ad collationem &c. Dilecti filij rectoris quartae partis Ecclesiae N. per tres solite gubernari rectores, quorum vnus &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum perpetui vicarij, & portionarioꝝ parochialis Ecclesiae sancti N. Diocesis, dictae tunc Diocesis communiter vel diuissim pertinent.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi D. & Dilecti filij Abbatis monasterij sancti N. ordinis N. vicijim pertinent. collationem &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum capituli Ecclesie N. ordinis N. communiter, vel diuisim pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterij sancti N. Diocesis Romanae Ecclesie immediate subiecti ordinis sancti Benedicti &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterij N.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi N. & dilectorum filiorum sancti N. necnon dictae Diocesis Monasteriorum Abbatum, & Conuentuum collationem &c.

Ad dilectorum filiorum Abbatis de N. & Dilectarum in Christo filiarum Priorissae, & Conuentus de N. per Abbatem

tem de N. qui est pro tempore, & Prioris sam soliti gubernari monasteriorum ordinis sancti N. Diocesis collationem &c.

Ad collationem &c. Abbatis, & Conuentus Monasterij sancti D. ordinis sancti B. &c.

Ad collationem &c. Dilecti filij Praepositi, & dilectarum in Christo filiarum Abbatissae, & conuentus Monasterij de N. per Praepositum & Abbatissam soliti gubernari Cisterciens. ordinis N. Diocesis communiter vel diuisim pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filij maioris prioris Ecclesie N. vel Monasterij de N. ordinis & Diocesis praedicti, in qua, vel in quo duo priores, quorum vnus maior, alter vero minor prior ipsius Ecclesiae vel Monasterij nuncupati existunt, pertinent.

Ad collationem, vel presentationem dilecti filij magistri domus militiae de N. Cisterciens. ordinis N. Diocesis.

Ad commendationem dilectorum filiorum

liorum commendatorum, & fratrum domus hospitalis sancti Ioan. Ierosolimitan. in sua Diœcesi communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum magistri, & fratrum domus hospitalis sancti N. Crucifixorum ordinis S. Augustini, communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum sacrista secundi, & portionario-rum Ecclesie N. ordinis N. communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum prioris, & fratrum domus sancti sepulchri dominici Ierosolimitani ordinis sancti Augustini communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectarum in Christo filiarum Abbatissa secularis Ecclesie sancti N. N. diœces. communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum
Magi

Magistri, & fratrum domus hospitalis beatae Mariae Theutonicorum Ierosolimitan. N. Diœcesis communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectarum in Christo filiarum Priorisse, & conuentus Monasterij sanctae Mariae N. per Priorissam soliti gubernari ordinis N. sub cura, & secundum instituta ordinis fratrum Praedicatorum viuentium communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Abbatissa & conuentus Monasterij sanctae N. Diœcesis eiusdem sanctae communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filij praepositi, & dilectarum in Christo filiarum Abbatissa, & conuentus Monasterij N. Cisterciens. ordinis N. Diœcesis per praepositum, & Abbatissam soliti gubernari communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectarum in
Chri

Christo filiarum Magistræ, & Sororum,
ac dilectorum filiorum magistri domus
leprosarum N. Diœces.

Ad dilectorum filiorum Præposito-
rum, Decanorum, Cantorum, Custodum,
capitulorum, singulorumq; Canonico-
rum, & personarum sanctorum N. & feli-
cis N. Diœc. collationem Ecclesiarum &c.

Ad dilectorum filiorum vniuerso-
rum presbyterorum, clericorum, & lai-
corum fratrum maiorum Calendarum
nuncupatorum, certis anni temporibus in
parochiali Ecclesia beate N. maioris op-
pidi N. Diœcesis commorantium, & Ec-
clesiastica beneficia insimul conferentium
collationem &c.

Ad venerabilis fratris nostri Episco-
pi Elien. etiam ratione maioris capella-
niæ Ecclesiæ N. mensæ Episcopali Elien.
& dilectorum filiorum Albien. capitu-
lorum, necnon Archid. sacristæ, & præ-
ceptorum Albien. Hebdomadariorum
sancti

sancti N. singulorumq; Canonico-
rum, & personarum earundem Ecclesiarum colla-
tionem &c.

Ad collationem &c. Dilectorum fi-
liorum Decani, & vniuersorum presby-
terorum clericorum, & personarum Ca-
lendarum nuncupatorum in parochiali
Ecclesia N. Diœcesis certis anni tempori-
bus vniuentium communiter, vel diuisim
pertinen.

Ad venerabilis fratris nostri Episco-
pi Geben. ac Dilectorum filiorum Capi-
tuli Geben. sancti Iacobi Prioratus nun-
cupati N. Diœces. Ecclesiarum, necnon
Rectorum Priorum, nuncupat. & portio-
nariarum Ecclesiæ Parochialis N. in qua
quidem Parochiali Ecclesia nonnulli cle-
rici, nonnulli perpetui beneficiati portio-
narij nuncupati, fore noscuntur, collatio-
nem &c.

De expectatiuis pro regulari-
bus.

volens

Volentes in artibus & cat. præmissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per Monachos Monasterij N. ordinis N. Diocesis cuius Monachus, ut asseris, ordinem ipsum expresse, professus existis, gubernari consuetum. Cuius fructus &c.

Volentes itaq; tibi præmissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per monachos Monasterij N. ordinis N. Dioc. gubernari consuetum, cuius fructus &c. & in medio literæ, videlicet, post districtius inhiben. & ante, non obstan. dicitur sic. Decernen. te quamprimum vigore presentium huiusmodi beneficium fueris pacifice affectus, dum Monasterio in hospitali dicti ordinis N. Dioc. cuius Monachus, & ut asseris, ordinem ipsum expresse professus existis, ad dictum Monasterium N. transferendi

rendi & cet.

Cum fructus, redditus, & prouen. si beneficium ipsum in partibus, quibus antiqua taxatio decimæ ad medietatem eiusdem taxationis est reducta, & cum cura lx. & sine cura xxx. Si vero in alijs. partibus & cū cura lx. & sine cura fuerit xl. libr. Turon. secundum taxationem huiusmodi decimæ va. an. non exceden.

Vel sic, Ad duo beneficia, cuius, seu quorum fructus, redditus, & prouen. si illud, vel illa in partibus, in quibus antiqua taxatio decimæ ad medietatem eiusdem taxationis est reducta, & ipsum vnum, vel ipsorum duorum alterum, cum cura lx. & sine cura xl. libr. Turon. part. secundum taxationem huiusmodi decimæ valorem &c.

De non obstantibus generalibus.

NON obstan. quibuscunque statutis, & consuetudinibus Ecclesiæ, in quibus huius

huiusmodi beneficium forsan fuerit, illis præsertim quibus caueri dicitur, quod nullus in dicta Ecclesia N. præbendam assequi valeat, nisi de minori præbenda ad maiorem gradatim, & per optionem ascendat contrarijs iuramento confirmatione Apostolica &c. cum clausula, etiã si Canonicatus & præbenda.

Vel sic, quod antiquiores Canonici gradatim meliores, si voluerint, possint, cum vacant, per se vel per alios optare præbendam & cat.

Vel sic, nisi de minori ad mediam, & de media præbendam ad maiorem gradatim, & per optionem ascendant contrarijs & cat.

Vel sic, non obstant. quibuscunque statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesie, illis præsertim quibus caueri dicitur, quod nullus præfatam præbendam assequi valeat, nisi de inferiori præbenda ad prædictam præbendam gradatim, & per optionem

nem ascendat contrarijs &c.

Non obstant. quibuscunque statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesie seu Ecclesiarum, in qua seu quibus beneficium, seu beneficia huiusmodi forsan fuerint, illis præsertim in quibus forsan in aliqua huiusmodi cauetur, quod nullus inibi dignitatem, vel personatum, seu beneficium obtinere valeat, nisi Canonicus actu præbendatus, & capitularis, ac emancipatus eiusdem, seu maioris herbipolen. Ecclesiarum existat, contrarijs &c.

Non obstant. quibuscunque statutis, & consuetudinibus dictæ Ecclesie, illis præsertim in quibus caueri dicitur, quod ipsam præbendam pro tempore obtinens, infra annum a tempore assecutionis eiusdem computandum, ad presbyteratus ordinem se promoueri facere teneatur. Alioquin ipsis Canonicatu, & præbenda eo ipso priuatus existat, quodq; nulli fructus, redditus, & proventus ministrari de-

beant, nisi in sacerdotio huiusmodi fuerit constitutus.

Vel sic, illis præferim quibus caneri dicitur, quod nullus Canoniciatum, & præbendam Ecclesia sancti Germani prædicta obtinens illas, nisi de licentia Decani pro tempore existentis, & dilectorum filiorum capituli eiusdem Ecclesia permutare valeat contrarijs &c.

Non obstant. tam. se. re. Boni. Papæ viij. & bon. me. N. prædecessoris nostri, quam alijs quibuscunque constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesia sancti G. iuramento & cat.

Vel sic, quando tolluntur regula Canonicæ, videlicet constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, atque nostris, necnon statutis &c.

Non obstant. statuto Urbani, ex quo cavetur ne quis duos Canoniciatus & præben. simul infra muros N. obtinere valeat.

Non

Non obstant. se. re. Bonifa. Papæ viij. prædecessoris nostri & alijs Apostolicis constitutionibus, & quibuscunque alijs, præsertim quibus dudum volumus, quod in quibuscunque beneficiis impetratio. a nobis existat inantea obtinendum, non obstant. beneficiis impetration. &c. exprimentur, & quemcunque super huiusmodi impetrand. sine expressione dilectorum non obstant. prætextu impetrand. concessionem, quod non obstant. huiusmodi non expresse haberentur expediente literæ nullius forent roboris vel momenti, cum illa alias in suo robore permansura, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus &c.

Non obstant. quod ipsa præpositura sancti P. per se. re. G. Papam xj. prædecessorem nostrum ea de causa, ut dicitur, suppressa fuerit, ut de fructibus, redditibus, & proven. ipsius præposituræ tres Canoniciatus, & præben. ac Vicarias in dicta

Ecclesia sancti N. de nouo crearentur, quæ
quidem suppressio nondum sortita esse
sunt imò de ipsa præpositura pluribus, &
specialiter dicto clerico per se. re. G. Papam
vi. prædecessorem nostrum post dictam sup
pressionem dum vacauerit ipsa suppressi
one non obstant. fuerit compromissum,
necnon quibuscunque statutis, & consue
tudinibus ipsius Ecclesiæ sancti N. con
trarijs &c.

Non obstan. quòd idem G. ut asserit,
causam quam super dicta præpositura con
tra quendam aduersarium suum mouere
intendebat, coram clerico auditoris causa
rum dicti palatii per nos committi obti
nuit. Cuius statutum etiam habere volu
mus pro expresso & per me Boni. Papam
viij. prædecessorem nostrum, quam alijs
quibuscunque constitutionibus Apostoli
cis, necnon statutis dictæ Ecclesiæ, contra
rijs, iuramento &c. aut si aliqui &c.

Non obstan. quòd prædictæ, vel alicuius

ius regularis ordinis professor non existit,
& quibuscunque constitutionibus Aposto
licis, ac statutis, & consuetudinibus, Mo
nasterij & ordinis prædictorum, iura
mento &c. contrarijs &c.

Non obstan. si dictus G. eidem hospita
li tanto tempore non seruiert, quanto an
te adaptionem beneficij secundum stabili
menta, seu statuta, & consuetudines di
cti hospitalis seruire forsan teneretur, vel
fuisset assecutus, etiam si non sit in ætate
legitima, seu requisita, Constitutionibus,
& ordinationibus Apostolicis prædictis,
stabilimentis, seu statutis, & consuetudi
nibus contrarijs, etiam iuramento &c. ca.
seu si magistro pro tempore existenti, &
dilectis filijs fratribus dicti hospitalis,
quod ad præsens magistro caret, vel qui
buslibet alijs.

Et nota, quòd quando mandatur pro
uideri de præceptoris alicuius domus in
non obstan. generalibus, videlicet, non

obstan. fe. re. do. & ca. Apostolicie additur, necnon domus, & ordinis predictorum etiam iuramento & cat. quibuscunque, aut si pro alijs in dicto hospitali Apostolica forsan sint scripta directa, seu si aliqui & cat.

Non obstan. quod dictus Lucas tibias, & pedes tortos habet, ita quod vni pedum extorturam sibi invicem correspondeant, & quibuscunque caueri dicitur, quod nullus non liber membrorum in eiusdem Monasterij Monachum recipi possit, contrarijs, iuramento & c.

Seu si venerabili fratri nostro Episcopo N. dilectis filijs Abbati Monasterij eiusdem, ac prioratus ipse conuentualis existat conuentibus, vel quibuscumque alijs & c.

Legato, & conditione huiusmodi, & alijs constitutionibus, & legibus Imperialibus, & consuetudinibus non obstan. quibuscunque, dat. & c.

Quodq; prefatus P. literarum predictarum

illarum vigore nonnulla beneficia Ecclesiastica, tunc certis modis vacatura, cum protestationibus in talibus fieri solitis, infra tempus legitimum acceptant, sibiq; de eisdem provideri obtinuit.

Aut quod ut asseris, idioma, quod gens illarum partium communiter loquitur, non bene intelligis, nec scis intelligibiliter loqui. Nos enim tecum, ut Ecclesiam predictam & c. dispensamus, premisis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apost. necnon predictis statutis, & consuetudinibus, & alijs contrarijs nequaquam obstan. autoritate Apostol. concedimus per presentes, prouiso & c.

Aut si praesens non fueris ad praestandum de observandis statutis, & consuetudinibus eiusdem Ecclesiae ratione dignitatis, personatus, vel officij huiusmodi solitum iuramentum, dummodo & c.

Seu, si hodie pro alio, vel alijs super aequali, vel aequalibus, gratia seu gratijs in

dicta Ecclesia sancti Io. literas duxerimus concedendas. Nos enim tam illas, quam presentes effectum sortiri volumus, quacumq; constitutione Apostolica contraria non obstante. Nulli ergo &c.

Seu si hodie pro alio, vel alijs super equali, vel equalibus, gratia, seu gratijs in dicta Ecclesia sancti Io. necnon de simili beneficio ad Collationem pro presen. seu quauis aliam dispositionem Episcopi, Praepositi, Decani, Capituli, Canonorum, & personarum praedictarum, communiter, vel diuim pertinent. literas nostras &c.

Seu, si hodie pro alio, vel alijs, super equali, vel equalibus, gratia, seu gratijs in dict. Aquilegien. & beate Mariae Ecclesijs, necnon prioratibus, seu plebanijs huiusmodi literas duxerimus concedendas &c.

Constitutionibus Apostolicis, necnon indultis, prouisionibus, & literis derogatorijs, Nicolao, & Bertoldo praefatis super dictis

dictis Canonatu, & praben. ac specifica, seu quauis forma, vel expressione Verborum concessis, & alijs contrarijs non obstant, quibuscunque.

De non obstantibus beneficiabilibus.

SEU quod beneficium Ecclesiasticum Scum cura vel sine cura ad collationem, vel praesentationem dilectorum filiorum Praepositi, Decani, & capituli Ecclesiae sancti Petri Maguntin. communiter pertinent. autoritate literarum nostrarum in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, te asseris expectare, quasquidem literas, & processus habitos per eandem, & quacumq; inde secuta ex nunc cassamus, & irritamus, nulliusq; esse volumus roboris, vel momenti. Nulli ergo &c.

Et praedicto modo dicitur, quando impetrat aliam gratiam expectatiuam. Si

Verò impetraret beneficium vacans, tunc ponitur clausula, quod literæ sint cassæ, postquam fuerit affectus beneficiū &c.

Vel sic, aut quod idem N. beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura ad collationem, vel præsentationem dilectorum filiorum Abbatis, & conventus Monasterij sancti N. Diocesis ordinis sancti Benedicti.

Et nota, quod licet impetrans non fecerit mentionem de beneficio, quod sibi ignoranti per ordinarium collatum erat, propterea impetratio non est surreptitia, ut in c. gratia de rescript. in vj.

Seu, quod nos dudum tibi de uno, vel duobus, aut tribus beneficio, seu beneficijs, Ecclesiastico, seu Ecclesiasticis, etiam si ipsum unum, vel ipsorum duorum, seu trium aliquod curatum, aut dignitas, vel personatus, seu officium cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel Collegiata, & dignitas ipsa in Collegiata Ecclesia huiusmodi

modi principalis foret, & ad eandem quis per electionem assumeretur. Ad venerabilem fratrum nostrorum & cat. Collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem communiter, vel diuissim spectant. seu spectant. vacan. vel vacaturum per alias nostras literas gratiosè mandauimus prouideri. Voluimus autem, quod quamprimum vigore presentium dictam Ecclesiam sis pacifice affectus, prædictæ literæ, quas tibi de huiusmodi beneficio, seu beneficijs prouideri mandamus ut præfertur, & processus habiti per easdem, & quacunque inde secuta quo ad dignitatem, vel personatum, seu curatum beneficium, aut officium duntaxat sint cassæ, & irrita, nulliusq; roboris, vel momenti.

Seu, quod nos nuper tibi per alias literas de Canonatu sub expectatione Præbende Ecclesie Pataviæ. prouidimus, & de beneficio &c. gratiosè mandamus prouideri

provideri, & tecum, ut huiusmodi beneficium cum cura, vel sine cura, si earundem literarum vigore conferretur recipere, & una cum dicta parochiali Ecclesia quoad viueres retinere valeres, duximus dispensandum. Nos enim tecum & cat. ut habetur infra in dispensatione ad incompatibilia.

Vel sic, aut quod nos eidem Io. ut asserit, de Canonicatu sub expectatione prabendae Ecclesiae s. Ioan. in Haug. extra muros Herbipolen. gratiose concessimus provideri &c.

Vel sic, de Canonicatu sub expectatione prabendae & supplementi Ecclesiae s. Ioan. in Haug. extra muros Herbipolen. ac beneficio Ecclesiastico cum cura, vel sine cura, ad collationem, provisionem, praesentationem, seu quavis aliam dispositionem Venerabilis fratris nostri Episcopi P.

Ad idem etiam si dignitas, persona-

tus,

tus, vel officium pertinen. vacan. vel vacaturo gratiose concessimus provideri.

Ad idem etiam si dignitas, personatus, vel officium, etiam electi fuerit &c.

Aut, quod nos dudum sibi de expectatione maioris prabendae Ecclesiae s. Ioannis, in qua maiores, & minores prabendae existunt, per alias nostras literas gratiose mandauimus provideri &c.

Seu, quod nos dudum eidem P. de Vno in N. & alio in N. Eccles. Canonicatibus sub expectatione prabendarum, ac beneficio Ecclesiastico &c.

Seu, quod, ut asseris, dudum de Canonicatu sub expectatione praben. ac oblegiorum Ecclesiae maiorum Bambergen. quorum quidem oblegiorum fructus, redditus, & prouentus quinquaginta marck. argen. se. co. est. va. an. non exce. ac dignitatis, personatus, vel officij in eadem Maiori, vel sancti Stephani Bambergen. aut sancti Iacobi extra muros

Bamb

Bambergensis Ecclesijs gratiosè concessimus prouideri, cū Clausula impartita volumus propter litem quam habet &c.

Vel sic, aut quòd idem N. beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura, ad collationem, vel prouisionem dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterij sancti Vincentij ordinis sancti Benedicti Simen. Diocesis. communiter, vel diuissim autoritate, & literarum nostrarū in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, ibi concessarum se asserit expectare. Quasquidem literas, & processus habitos per easdem, & quacunque inde secuta, ex nunc cassamus, & irritamus; ac nullius esse roboris, vel momenti &c. Nos insuper &c.

Seu, quòd dudum, ut asserit, de beneficio cum cura, vel sine cura ad collationem, prouisionem, presentationem, seu quauis aliam dispositionem Venerabilis fratris

fratris nostri Archiepiscopi Maguntin. ac dilectorum filij Prepositi, Decani, & Capituli, singulorumq; Canonorum, & personarum Ecclesie Maguntin. communiter, vel diuissim pertinen. vacant. vel vacaturum gratiosè concessimus prouideri, vel per alias nostras gratiosè mandamus prouideri.

Quodq; dudum eidem M. aut aliud beneficium Ecclesiasticum curatum, aut alias cum dicta Ecclesia in N. incompatibilia etiamsi dignitas, vel personatus, seu officium cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia, ac dignitas ipsa in cathedrali maior post pontificalem, aut in collegiata huiusmodi principalis foret ad dignitatem huiusmodi, quis per electionem assumeretur recipere, & una cum dicta Ecclesia in N. Diocesis. quò adueniret retinere liberè, & licitè valeret, fuit autoritate pradieta dispensatum. Nos enim &c.

vel

Vel sic, obtinere, & nos dudum sibi de beneficio Ecclesiastico & Vacan. vel Vacaturo, etiam si Canonicatus & Præben. eiusdem Ecclesiæ foret per alias nostras litteras gratiose mandamus provideri.

Vel sic, aut quod nos dudum tibi, ut asseris, de vno ex prioratibus, seu plebanatibus seculariū, & collegiatarum Ecclesiarum civitatis, vel Diœce. Floren. vacan. vel vacaturum per alias nostras litteras gratiose mandamus provideri.

Seu quod nos nuper eidem Io. ut asserit, de vna in S. Andrea, & de alia in S. Iuliani Plixbon. Ecclesijs perpetuis portionibus &c. vacan. vel vacaturum gratiose concessimus provideri.

Et nos hodie tibi Canonicatum sub expectatione præbendæ, ac officij Ecclesiæ beatæ Mariæ Traiecten. per alias nostras litteras gratiose duximus providendum, quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, & quacunque inde secuta, in sua

in suo volumus robore permanere, quacumq; constitutione seu ordinatione Apostolica contraria, non obstan.

Aut, quod dictus Nicolaus, ut asseritur, parochialem Ecclesiam de N. Diœcesis, cuius fructus, redditus, & proventus illam pro tempore obtinenti, & in ea non residenti ultra xl. libr. Turon. similium non valere annuatim noscitur, obtinere volumus &c.

Aut quod, ut asseris, dudum in Canonicum Asten. Ecclesiæ autoritate ordinaria fuisti receptus. Aut quod idem Nicolaus, ut asseritur, parochialem Ecclesiam prædictam & perpetuam vicariam sine cura ad sanctæ Lucie in dicta Ecclesiâ, ac perpetuum beneficium sine cura primissaria nuncupatum, ad beatæ Mariæ Virginis in parochiali de N. dictæ Diœces. Ecclesijs altaria sita, & quorum omnium fructus &c. sex marc. arg. se. co. æst. va. an. non exced. noscitur, obtinere volumus

mus & c.

Et dudum Canonicatum, & Præben.
Ecclesiæ S. Bartholomæi Andegaven. Vi-
gore quarundam literarum Apostolica-
rum, prout ex ipsarum forma poteris, in-
fra tempus debitum accepisti, & tibi de
eisdem obtinuisti provideri, cum clausula
Volumus & c.

Et tibi de Thesauraria Ecclesiæ sancti
N. Maguntin. quæ simplex officium exi-
stit certo modo vacan. Apostolica fuit au-
toritate pronisum & c.

Vel sic, aut quod dudum eidem Al-
phonso, ut asserit, de parochiali Ecclesiâ
S. Eulalie de N. prædictæ Diœcesis, cuius
fructus & c. non exced. tunc certo modo
vacan. & cuius possessionem nondum ha-
bet, Apostolica fuit autoritate pronisum,
cum clausula Volumus & c. Ad idem con-
cessimus provideri.

Aut quod nos dudum eidem Alphon-
so, ut asserit, de Archidiaconatu plebis
sancti

sancti Blasii N. Diœcesis, cuius ecc. at de
parochiali Ecclesiâ sancti N. Diœcesis, quæ
tunc certo modo vacare sperabantur, quo-
rum omnium fructus & c. non exced. gra-
tiosè concessimus provideri, cum clausula
Volumus & c.

Seu, quod nos dudum eidem Io. ut asseri-
tur, de præpositura Ecclesiæ Melden. quæ
dignitas curata, & principalis in eadem
Ecclesiâ existit, & ad quam quis consue-
vit per electionem assumi, cuiusq. fructus
& c. non excedunt certo modo vacan. cu-
ius possessionem non habet, per literas no-
stras gratiosè mādauimus provideri & c.

Aut quod, ut etiam asseris, in singu-
lis beate Mariæ de N. & in sancti N. N.
Diœcesis, & in sanctæ N. & in sancti P.
necnon in sanctæ A. de N. parochialibus
Ecclesiis N. Diœcesis singula perpetua be-
neficia, quorum omnium fructus & c. ob-
tinere, nosq. dudum tibi de vno & c.

Contradictores & c. non obstan. quod

idem C. Ut asserit, causam supradictam super predicta prepositura, contra quemdam suum aduersarium mouere intendebat, coram certo auditore causarum dicti palatii per nos committi, cuius statum etiam habere volumus pro expresso, etiam pie me, &c.

Vel sic, aut quod super altari sine cura S. Gulielmi virginis sito in Ecclesia sanctorum P. & M. Argen. contra quemdam suum aduersarium causam mouere intendis, & in Palatio Apostolico committi citationem ad partes decerni obtinuisti, ac dudum &c.

Aut, idem M. Ut asserit, super Parochiali Ecclesia sancti N. dictae Diocesis, cuius fructus & cat. in palatio Apostolico noscitur litigare, cum clausula volumus &c.

Vel sic, super Parochiali Ecclesia de Malanotte dictae Diocesis in Rom. cur. noscitur litigare, aut si hodie pro alio &c.

Aut

Aut quod, Ut asseris, Canoniatum, & Praebend. ac thesaurariam Ecclesiae sancti Godegrandi N. Diocesis, de quibus tunc certo modo vacan. prouideri mandan. & per quorum Canoniat. & praeben. & thesauraria, quae simplex officium est assecutionem dictos Canoniatum, & praebend. S. N. dimittere tenearis, si illos interim non dimiseris in Palatio Apostolico, Ut asseris, litigare. Volumus aut quod quamprimum Canoniatum, & Praebendam sancti N. Ecclesiarum, cum vero dignitates, personatus, vel curati officij huiusmodi possessionem vigore praesentium fueris pacifice assecutus, Parochialem Ecclesiam praedictam quos, Ut praefertur, obtines, & quos ex tunc vacare decernimus omnino, prout ad dimittendum dictos Canoniatum, & Praebendam sancti M. te sponte obtulisti, dimittere tenearis &c.

Aut quod idem M. Ut asserit, super

Parochiali Ecclesia in M. dicta Diœcesis in palatio Apostolico litigando pro se, & contra quendam aduersarium diffinitiuam sententiam reportauit, & super reportat &c. & litigat. seu, quod idem Io. asserit Canonicatum, & Præbendam floren. & sanctæ Mariæ Argen. necnon sanctæ Mariæ de partura N. Diœcesis Ecclesiarum plebanatus, qui curat. & dignitates principales in eisdem Ecclesijs existunt, & ad quos consueuerunt, qui per electionem assumi, & quorum omnium fructus &c. non excedunt in simul ex dispensatione per se. re. Bonif. Papam viij. prædecessorem nostrum sibi concessa, noscitur obtinere, quod ipse &c.

Vel sic, seu quod, ut asseritur, Canonicatum & Præbendam ac scholastriam in R. quæ dignitas est ad quandam perpetuam vicariam sine cura in Dolen. Ecclesijs, quorum fructus &c.

Seu quod idem B. ut asseritur, quod-

dam

dam S. Candichon nuncupatum consuetum clericis secularibus in perpetuum beneficium Ecclesiasticum assignari, Redon. Diœcesis cuius fructus &c. noscitur obtinere &c.

Seu, quod idem M. quosdam perpetuos redditus, & consuetos, in titulum beneficij Ecclesiastici assignari, quorum fructus &c. non excedunt. noscitur obtinere &c.

Seu quod idem M. quasdam perpetuas decimas in parochia de N. dicta Diœce. in perpetuum beneficium Ecclesiasticum clericis secularibus assignari solitas, quæ illas obtinenti, & in eadem parochia non residenti ultra quinque libras, similes turon. non valent annuatim, noscitur obtinere.

Nota, quod talis non intitulatur de huiusmodi redditibus, siue decimis, sed tantummodo dicitur clericus A. Diœcesis. Aut, quod idem N. ut asserit, ut alteram portionem Parochialis Ecclesiæ per duos

solita gubernari rectores N. Diœces. nō
scitur obtinere &c.

Seu, quod, ut asseritur, dudum in re-
ctorem hospitalis pauperum domus Dei
nuncupata de N. Diœces. tunc certo modo
vacan. per fratres dicti hospitalis electus
existit, ac Canonicatum, & Præben. Ec-
clesiæ Finist. quos tunc obtinebas, & quo-
rum fructus & cæ. non excedunt de facto
expoliatus existis & cæ. & super Prio-
ratu S. P. de R. ordinis S. Augustini di-
Ectæ Diœc. autoritate Apostolica tibi com-
mendato, quem possides nosceris litigare.

Seu, quod asseris Canonicatum, & ma-
iorem Præbend. Ecclesiæ N. in qua maio-
res, & minores præben. fore noscuntur, ac
Parochialem Ecclesiā in G. necnon quod-
dam perpetuum beneficium in nono cho-
ro in Hagenon obtines, & super qua-
dam perpetua Vicaria in Sting in Pala-
tio Apostolico litigas, & dudum tibi de
Canonicatu, & Præbenda in Burgis di-
Ectæ

Ectæ Diœces. & quadam alia perpetua
Vicaria in M. Ecclesijs, quæ quidem bene-
ficium, & Vicaria sine cura sunt, tunc cer-
to modo vacan. Apostolica existit auto-
ritate prouisum. Aut si hodie &c.

De clausula volumus.

Volumus autem quod quamprimum
vigore presentium Canonicatum
& Præben. ac beneficium huiusmodi sue-
ris pacificè assecutus, huiusmodi presentes
literæ, & huiusmodi processus habiti per
easdem, & quæcunq; inde secuta, quo ad
reliquum assequendi sint cassa, & irrita,
nulliusq; roboris, vel momenti &c.

Volumus autem, quod quamprimum
vigore presentium dignitatem, persona-
tum, aut officium curatum fueris pacificè
assecutus, eandem Parochialem Ecclesiam
quam, ut præfertur, obtines, quam ex
nunc vacare decernimus, omnino dimit-
tere tenearis, quodq; post triennium a da-

ta presentium computan. præbendam,
vel aliquam dignitatem, personatum, seu
officium, aut beneficium, aliquam seu ali-
quod, vigore earundem non acceptes, &
de illa, vel de illo facias tibi provideri ad-
ministrare Canonicis eiusdem Ecclesiæ
S. Stephani, si interim tibi de aliqua præ-
benda inibi non provideatur, esse desi-
stus &c. decernentes irritum, & inane,
si secus actum fuerit in præmissis. Nulli
ergo &c.

Volumus autem quod idem A. quam-
primum vigore presentium beneficium
curatum huiusmodi fuerit pacificè assecu-
tus, dictam Parochialem Ecclesiā, quam
ex nunc vacare decernimus &c. omni-
no, prout ad id te sponte obtulisti, dimit-
tere tenearis. Nulli ergo &c.

De Iudicibus, & eorum ordine.

IN ordinatione Iudicum, Prepositus,
vel Decanus alicuius Ecclesiæ, tamquam
maio

maiores, Priori, Preposito, vel Decano
alicuius Monasterij tanquam minoribus
postponuntur.

Priori prædicatorum, & Guardianus
Minorum, possunt esse unā cum alijs Iudi-
cibus, sed soli non, & debet semper poni
post alios Iudices &c. Canonicos, & tunc
datur clausula, non obstant. indulgentijs.

Nota, quod ordo præponitur Diœcesis,
& ordo S. Benedicti Hanueten. Diœcesis,
sed præponitur civitatis & Monasterij
sancti Dominici Naunen. ordinis sancti
Benedicti.

Item, titulus Præmonstraten. præce-
dit ordinem sis Præmonstraten. ordinis,
& similiter beatae Mariæ de Pitiers or-
dinis S. Benedicti.

Item, dicitur Prioratus sancti Petri
de monte Felico Camaldulen. Diœces. or-
dinis Panorum. Diœcesis, & non dicitur
Prioratus Monasterij sancti N. quia non
vocatur Monasterium, sed Prioratus.

Item

Item nota, quod Iudices qui ponuntur in literis Apostolicis, debent poni & ordinari secundum maioritatem, in quibus existunt praelationum, dignitatum, & officiorum in quibus existunt, prout prosequitur.

Electo enim non scribitur Episcopo, nisi fuerit consecratus, & Episcopus consecratus est proponendus in literis Apostolicis Electo.

Item, Prepositus postponitur Decano, & Decanus Archidiacono, & Archipresbytero, Prior, Plebano, Archidiaconus Archipresbytero.

Item locus semper debet iungi cum Diocesi, nisi sit aliquid impediens.

Item, in domibus, vel locis Hospitalium vel militiarum, semper cognomen huius loci, seu domus particularis postponi debet generali titulo, seu cognomini huiusmodi hospitalis, seu militie: unde male diceretur Alua vel militia & c. sed

sed potius dici debet domus hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani in Alua, vel domus militiae de Calleria de natello, vel in Olserdi. Itaque locus, vel Alua, vel macello, & similia postponuntur, ut supra.

Item, quando scribitur Sacrista, semper ponitur secularis Ecclesia. Si vero fuerit Sacrista maioris Ecclesie, dicitur Ecclesie tantum.

Item, Sacrista, Custodi, & Camera-rio Monasterij scribi non potest: ut no. glo. in Clem. etsi principalis. de rescript. quia habent officia, & non dignitates, ut dicit Spec. in tit. de iudic. deleg. §. fin.

Item, Decano rurali scribi non potest, ut dicit gloss. in d. Clem. & si principalis.

Item, quando scribitur Plebano pro Iudice, tunc non dicitur Ecclesia, sed solum plebis. Ut est ille qui tenet sub se Canonicos, vel alios subplebanos. sed Plebanus Parochialis Ecclesie simpliciter, non est ille, & hic non poterit esse Iudex.

Item,

Item, quod non vni, vel duobus, aut tribus Iudicibus scribi consuevit.

Item, si scribatur pluribus Canonicis, tunc dicitur Canonicis Ecclesie Florentin.

Item, quando scribitur Officiali, non dicitur Ecclesie, & non scribitur nisi officiali maiorum prelatorum.

Item, quando scribitur Abbati, si sit Monasterium, scribitur Abbati Monasterij: si vero scribitur Abbati secularis Ecclesie, scribitur Dilecto filio Abbati secularis & collegiate Ecclesie. Nota, idem fit si sacriste, quando ponitur secularis Ecclesie, nisi in Ecclesia cathedrali, quia tunc non dicitur secularis, sed solum sacriste Ecclesie Melden. Et quando scribitur duobus Sacristis, sed Cathedralis, & Collegiate Ecclesie, dicitur sic: Dilectis filiis maioris, & secularis S. Stephani Melden. Ecclesiarum Sacristis, salutem &c.

Item, quando scribitur Priori, non debet dici Ecclesia, nisi fuerit Prior Ecclesie Cathedralis

Cathedralis. Sed quando scribitur Priori Monasterij, vel Prapósito Monasterij, vel Decano semper debet dici per Priorem, vel Decanum, aut Prapositum soliti gubernari.

Item, non ponitur ordo in salutatione.

Item nota, quod in partibus Ultramontanis committitur officiali, in Italia vicario.

Item, quando scribitur Prapósito, Decano, Cantori &c. semper debet dici Ecclesie, sed quando scribitur Archidiacono, vel Canonico maioris Ecclesie, non est necesse quod ponatur Ecclesia.

Item, Capellano, vel Reclori alicuius Ecclesie, non scribitur ut Iudici.

Item nota, quod quando scribitur vni Canonico cathedralis, & Decano, vel alij Prelato Collegiate Ecclesiarum, tunc Canonico est postponendus. Si vero scribitur duobus Canonicis cathedralis, & vni Prelato Collegiate Ecclesiarum, tunc Canonico

nonici sunt preferendi, non seruatur hodie, quia Prælatus præponitur, & sæpius duo officiales, & Vicarij dantur.

Item nota, quòd in Iudicijs nunquam dantur duo Iudices, hodie istud non seruatur.

Item nota, quòd non datur pro Iudice perpetuus Commendatarius sub nomine commende, etiam si peteretur in supplicatione, sed posset dari sub alio titulo, & sub nomine clericali: & si committeretur sub nomine clericali, attende derogationem. c. statutum. de rescript. in vj. Videlicet, quòd non sis de personis quibus causa committitur.

Item nota, secundum ordinationem Bonifacij Papæ viij. causæ audiendæ auctoritate literarum sedis Apostolicæ, non committuntur, nisi personis dignitate præfulgentibus, vel personatum habentibus, siue Ecclesiarum Cathedralium Canonici, qui si fuerint regulares, debet fieri
mentio

mentio de ipsorum ordine, vel officijs principalibus superiorum Prælatorum, id est, ipsorum, aut prætorum, prædictorum, ac Guardiano minorum cum clausula, non obstantibus indulgentijs, quia si Guardiani, vel filij Prior ordini tuo à sede Apostolica dicitur esse concessa, quòd ipsius ordinis fratres non teneantur se intrmittere de quibuscumq. negotijs, quæ ipsis per eiusdem sedis literas committuntur. & poni debet hæc clausula, immediate post testes. Et si esset litera quare testes, immediate poni debet post conclusionem clausula, non obstantibus indulgentijs &c. & si non omnes &c. Dat &c.

Si ille cui scribitur non est Prior, vel Guardianus, sed forte Inquisitor hæreticæ prauitatis, tunc dicitur hoc modo, non obstan. indulgentia, quæ ordini fratrum præcantorum, siue minorum, cuius tu filius Inquisitor professor existis, à sede Apostolica &c. & debent poni dicti Guar-

dianus & Prior Ultimò, post alios Iudices etiã Canonicos. Et nota, quòd post clausulam, non obstan. indulgen. sequitur clausula, Et si non omnes &c.

Item nota, quòd principalis officialis Episcopi, & Prior conuentualis, licet obedientiaris, dari possunt Iudices: officialis Verò forensis & prior claustralis non: Ut in Clem. Et si principalis. de rescript. Et similiter potest dari Index officialis datus per capitulum se. va. Ut dicit gloss. in dicta Clem.

Item, an conseruator possit dari Index dubium est, & eget declaratione, Ut dicit gloss. ibi.

Item nota, quòd omnis prioratus est dignitas si est conuentualis, & aliter non: Ut dicit gloss. in dicta Clem. & si principalis. Et ista est ratio, quòd prior Conuentualis potest dari Index, quia est in dignitate.

Item nota, quòd quando litera im-
trantur

trantur ad tres Iudices, debet poni post clausulam testes, clausula illa: Et si non omnes his exequendis potueritis interesse, duo Vestrum ea nihilominus exequantur. Sed si sunt duo Episcopi, et vnus Abbas, vel Decanus, vel persona alia, non mutatur regula illa, sed ponitur per ordinem Ut supra, Videlicet, Duo Vestrum &c.

Item, quando Iudices dantur ex vtriusque partis consensu, vel voluntate partis, tunc debet dici, per Apostolica scripta mandamus &c. quando Verò etiam ponitur locus, tunc dicitur sic, mandamus quatenus apud locum de N. vtriusque &c.

Item nota, quòd in matrimonialibus scribitur semper Episcopo, qui si fuerit suspectus, scribitur alteri Episcopo, & dicitur sic: Ideò, F. T. cum dicta E. Venerabilem Patrem N. Archiepiscopum N. cui esset in hac parte scribendum, habeat eam ratione suspectum, quòd dictus Io. And. suus familiaris existit, per Apostolica

Scripta mandamus quatenus &c.

Item nota, quod in causis quæ debent committi Episcopo, sicut in matrimonialibus &c. quando Episcopatus esset alicui commendatus, & esset commendatarius in Episcopatu, vel ciuitate sua, tunc dicitur in cõmissione, ac si esset Episcopus, videlicet, Venerabili fratri nostro Episcopo Sagien. &c. quando verò esset absens ab Episcopatu, tunc committitur proximiori Episcopo sic dicendo, cum dilectus filius noster Ludouicus ad sanctum Laur. in Damasopresbyter Cardinalis, qui tunc Ecclesie Apostolicae præesse dinoscitur, & cui tanquam Episcopo Canem. esset scribendum dum in hoc casu ad præsens in Rom. Cur. resideat.

Qui ordo sit seruandus in solutione quando pluri. scribitur in eadem littera.

Venerabili Patriarchæ Constantinopolitan. similiter Archiepiscopo Beneuent. similiter Episcopi Deranten.

Dilecto filio Ioanni electo Veracten.

Similiter magistro Ioanni de Colacello, no

lo, notario nostro.

Similiter magistro Ioanni N. Capellano nostro & causarum palatij Apostolici auditori, Salutem &c.

Similiter Abbati Monasterij Cassinens.

Similiter Abbati Monasterij de sancto Vito Veracten. Diæcesis.

Similiter priori Monasterij sancti Petri N. Diæcesis sic dicitur, quia Prioratus nuncupatur.

Similiter priori monasterij sancti. N. diæc. N. per priorem soliti gubernari, sic dicitur, quia monasterio non est alius maioris dignitatis.

Similiter priori Monasterij S. N. per priorem soliti gubernari N. Diæcesis.

Similiter priori Monasterij sanctorum quadraginta martyrum extra muros N. per priorem soliti gubernari &c.

Similiter Prapósito & Decano Monasterij, videlicet, Prapósito Monasterij

sancti N. per priorem & ca. Decano Monasterij sancti N. Floren. per Decanum solit. gubernari &c.

Guardiano domus fratrum ordinis Ierosolimitani sancti Augustini N. Diocesis.

Abbati secularis & collegiatae Ecclesiae S. P. Alben. Diocesis.

Priori domus fratrum Predicatorum ordinis Predicatorum N. Diocesis. Abbati Ecclesiae Tholosan.

Priori Ecclesiae S. Andreae in Scotia.

Priori secularis & Collegiatae Ecclesiae sancti P. Floren. Praeposito Ecclesiae sancti N. N. Diocesis.

Similiter Decano, Archidiacono, Cantuario, Thesaurario, Cantori &c. in dignitate constitutus.

Archidiacono Ecclesiae Herbipolen. & hoc intellige de maiori Archidiacono.

Archidiacono de Marsallo in Ecclesia Meten.

Meten.

Plebano plebis sancti N. Venetiarum ad Palatium, similiter Canonico in communi possunt dicere, & est melius, Archidiacono vel Canonico Herbipolen.

Francisco Masses Canonico Basilicae principis Apostolorum de Vrbe.

Ioanni Petri Canonico Venetorum.

Vicario Veronen.

Priori Ecclesiae non dicitur, nisi sit Cathedralis.

Officiali Veronen.

Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Apolitan. generali.

Sacristae Ecclesiae Musten.

Sacristae secularis Ecclesiae Fir. N. Diocesis.

Dilectis filiis S. Lamberti de N. & S. Antonij N. Diocesis Monasteriorum Colonien. & Herbipolen. plebanis &c.

Dilectis filiis, Priori de Praestolio, & beatae Mariae de N. ac sancti Ioan. de N.

plebum &c.

Dilectis filijs, sancti Petri, & sancti
Agricoli Luinionen. Decanis & Sacri-
sta eiusdem sancti Agricolæ Ecclesiarum,
salutem.

Dile. fil. Priori secularis & Collegia-
ta S. Thomæ, & Ludouico in maioris ac
Viterbien. Leodien. & Bononien. Ecclesia-
rum Canonicis &c.

Dilectis filijs, Sacrista & Præceptori
ac F. N. Canon. Barchionen. salutem &c.

Dile. fil. Ut supra duobus Abbatibus
& Decano Ecclesiæ Ciuitaten.

Dilect. fil. Abbati de N. & Præposi-
to Bononien. per Præpositum soliti gubern-
nari Monasterij N. Diœces. & Priori ma-
ioris Ecclesiæ Viten. in qua maiores &
minores priores fore noscuntur, salu-
tem &c.

Dilectis fil. Zamen. & examen. Colo-
nien. Diœces. Decanis ac Archidiacono
in ferta Hilsdesemen. Diœcesis Ecclesia-
rum,

rum, salutem &c.

Dilect. fil. Decano S. Petri, ac Cantori
maiorum Ecclesiarum Leodien.

Dilect. filio Ioanni N. Canonico Eccle-
siæ O. ac officiali M.

Dilectus fil. Decano N. ac de N. & de
Osua in eadem Ecclesia &c.

Dilectis fil. montis sanctæ Mariæ, &
sanctorum Mariæ & Georgij Frankfor-
den. Maguntinen. Diœc. Decanis & Can-
tori eiusdem montis sanctæ Mariæ Eccle-
siarum, salutem &c.

Dilect. fil. montis S. Iacobi, ac secularis
& Collegiatae S. Alfonsi Vichten. Abba-
tibus ac Præcentori Vichten. Ecclesiarum,
salutem &c.

Dilectis filijs, Abbati S. Petri de N.
& sancti N. ac sancti P. de N. per Præ-
positum soliti gubernari N. Diœces. Mo-
nasteriorum Præpositis, salutem &c.

Dilectis filijs, S. sepulchri N. & san-
cti P. de D. Præpositis, ac scholastico ser-

len. Leodien. Maguntin. & Colocen. Diocesis. Ecclesiarum.

Dilectis filiis Io. & Petro de N. Canonici, ac Decano sancti Mauricii Maguntin. Ecclesiarum.

Dilectis filiis sancti P. & sancti Io. Herlipolen. Monasteriorum Abbatibus, ac Decano Ecclesie S. Io. in ham. extra muros cameracen.

Dilectis filiis, Decano maioris, ac eiusdem & sancti P. Cayn. Ecclesiarum thesaurariis.

Dilectis filiis, monasterij in hamper Præpositi soliti gubernari, Verdensis Diocesis, & Brexinen. Præpositus, ac Decano S. Sebastiani Ecclesiarum.

Dilectis filiis, priori beate Mariae de N. & Præposito maioris Ecclesiarum ac officiali N. Salutem &c.

Dilectis filiis, Decano sancti P. & Ioan. N. Canonici maioris Vichten. Ecclesiarum.

Dilect

Dilectis filiis, Io. & P. ac Ia. Canonici Ecclesiarum.

Dilectis filiis, Præposito S. N. Maguntin. & eiusdem ac sancti A. Ammonen. Ecclesiarum Decanis &c.

Dilectis filiis, Thesaurario sancti Io. de N. & G. ac B. maioris Treueren. Ecclesiarum Canonici, Salutem &c.

Dilectis filiis, S. Io. Columbien. & S. Agricoli Aunionen. ac S. Iacobi Viterb. Ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis, Decano sancti Agricoli & Præposito sancti Agathi Allen. ac Sacrista maioris Ammonen. Ecclesiarum, Salutem.

Dilectis filiis, beate Mariae montis sancti Angeli Colonien. & S. Victoris Decanis, ac Ludouico N. Canonico Colonien. Ecclesiarum.

Dilect. filiis, de Casa Dei & de Floriaco ac auxitan. Monasteriorum Abbat.

Dilect. filiis, Abbati Monasterij N. & Meten

Meten. ac sancti P. Auinionen. Ecclesiarum Decanis.

Dilecti filijs, Abbati Monasterij sancti N. Colonien. & Gustan. ac Bellicen. Ecclesiarum Præpositis.

Dilectus filijs, S. Agricoli Auinionen. & beata Maria N. Decanis, ac scholastico eiusdem S. Maria Camerien. Ecclesiarum.

Dilect. fil. Archidiacono Cusan. & B. ac Io. Canonicis Buten. Ecclesiarum.

Dilect. filijs, Abbati S. Benedicti de Bario, & Præposito de Gallo, Monasteriorum Vticen. ac officiali Vticen. salutem &c.

Dilect. fil. sancti Io. prope nouum & S. Saluatoris Honenen. Norman. Diocesis, Monasteriorum Abbatibus, ac officiali not.

Vener. fratri Episcopo Culmen. & dilect. fil. Præposito Ecclesia Culmen. ac offi. N.

Dilect. fil. Præposito sancti Anneti,

&

& Decano beata Mariae ad gradus, ac Io. N. Canonico maioris Camnen. Ecclesia, salutem &c.

Dilect. fil. Monasterijs in finibus terre Leonen. ac Purin. Ecclesiarum Abbatibus.

Dilectis fil. Decano sancti N. Auinionen. & Præposito Vicen. & Sacriste eiusdem sancti N. Ecclesiarum.

Dilect. filijs, Abbati Monasterij S. Iusti. & S. Saluatoris, ac S. Ioan. N. Ecclesiarum Decanis.

Dilect. fil. Abbati Monasterij S. Nicolai de N. & Priori secularis & Collegiati Nicolai, ac Præposito Aeten. Ecclesiarum.

Venerabili fratri Episcopo Eboracen. & dilectis filijs Salamantin. & ambulem. Ecclesiarum Decanis.

Dilectis filijs, Præposito S. Thomæ argen. & Decano sancti Angeli Auinionen. ac Cantori eiusdem sancti Thomæ N. Ecclesiarum.

Dilect

Dilecti filijs, Decano S. Agricoli Aunimonen. & Prapósito S. Clementis de Castello, ac Archipresbytero S. Martini de N. Frinsingen. Ecclesiarum.

Dilectis filijs, Prapósito Patavien. & eiusdem ac S. Agricoli Aunimonen. Ecclesiarum Decanis.

Dilectis filijs S. Petri argen. Lugdun. & sancti A. Diœce. Monasteriorum Abbatibus, ac officiali Lugdunen. &c.

Venerabilibus fratribus Meren. & Virdunen. Episcopis, ac dilecti fil. Archipresbytero collegiatae bea. Mariae N. diœce.

Dilectis fil. maioris & secularis ac Collegiatae S. Stephani Castellani. Ecclesiarum ac Sacristae.

Vener. fratri Io. Episcopo Caurien. nostro in Vrbe in spiritualibus Vicario.

Vener. fratri Iacobo, olim Archiepiscopo Idioten. in Patriarcham Constantinopolitan. Electo administratori in spiritualibus, & temporalibus Ecclesiae Idioten.

ten. salutem &c.

Venerab. fratri E. Episcopo olim Theoten. in Archiepiscopum regin. electo.

Vener. fratri P. Episcopo Sabin. administratori in spiritualibus & temporalibus Ecclesiae Aquilan. per sedem Aposto. deputato, salutem.

Dilect. fil. Io. N. Curiae causarum camerae Apostolicae auditori &c.

Dilect. fil. Vicegerenti auditoris generalis causarum Curiae camerae Apostolicae in ciuitate N. salutem.

De Intitulatione.

Nota, quod omnes presbyteri Cardinales intitulantur hoc modo.

Dile. filio F. t. S. Laurentij in Lucina presbytero Cardinali. excepto vno videlicet xii. Apostolorum, qui intitulantur hoc modo N. Basilicae xij. Apostolorum presbytero Car. ut in c. cum olim. de priuilegijs. ac in cap. ad Apostolicam sedem de

de sen. & re iudic. libr. Vj.

Episcopi autem Cardinales intitulantur hoc modo, F. Episcopo Portuen. & non fit mentio de titulis.

Diaconi Card. similiter sine titulis nominantur, hoc modo, N. S. Georgy ad Velum aureum Diacono Card.

Nota, quod nullus debet intitulari de duobus titulis personalibus vel beneficiis. Unde incongrue diceretur, Dilecto filio M. de Maguntys de pelicanis Canonico Aquilan. quia debet tolli unus ex dictis titulis.

Nota, quod creatus Canonicus in gratia expectatiua, si postea alias literas impetraret, debet intitulari Canonicus, licet non sit prebendatus.

Nota, quod si Papa scienter sub titulo dignitatis aliquem nominet vel honoret per hoc verbum, in dignitate, approbat Cle. Romanus de sent. excom.

Quid in Nota, quod in salutatione literarum
Papa

Papa non ponitur, in Christo. puta, Ven. salutatione in Christo fratri, vel dilecto in Christo filio, ne observandum. In alioquin falsa est litera. Et crimine falsae Christi. quam graui. quod verum est, dummodo non scribatur Abbatis & ac Monialibus: quia tunc bene ponitur in Christo. Et de rescript. cap. cum dilecta. vel regibus, Et charissimo in Christo fil. de conuersa. coniuga. c. charissimis.

Item, in salutatione non ponitur, nostro, Nostro. puta, Ven. fratri nostro, vel dilecto filio Capellano nostro. vel subdiacono nostro, salutem &c.

Item, ubi in salutationibus nomen proprium non exprimitur, puta, cum scribitur Episcopo, debent poni duo puncta Puncta. priusquam ponatur nomen eius cui scribitur, sicut: Episcopo: Praeposito: Decano: abbati &c.

Item nota, quod Papa vocat Episcopo Venerabiles fratres. & superiores Venerabiles fratres. les fratres filij. Abbates vero & inferiores, ac etiam prius

cipes, ac alios Barones, filios indifferenter: Reges autem Charissimos appellat.

Nota bene hoc, quod quando dicitur dilecto filio N. Canonico Herbipolen. Decretorum doctori, Salutem &c. postea in prosecutione litera ibi, tibi, ut asseris &c. Abbreviator &c. non debet dici Decretorum doctor, ex quo ante in salutatione positum est affirmatiue quod est Doctor, similiter de quibuscumque alijs titulis.

Rex et Episcopus. Item, in intitulationibus quando scribitur Regi & Episcopo, debet Rex proponi Episcopo: ut in cap. j. ne se. Vac. ibi, Rex quoque cum Regni &c.

Monachus & Canonicus. Quando scribitur Monacho & Canonico, praponitur Monachus, ut in c. Deus qui, de vit. & honest. cler. Vbi primo nominantur Monachi, secundo Canonici regulares, tertio alij religiosi. Ex ordine illius litera habes, arguere prerogatiuam in nominando & scribendo predictis, & pro hoc facit, quia Monachi seu Monacho

nachorum, institutio est antiquior, quam institutio Canonorum irregularium, vel aliorum religiosorum.

Item aduerte, quia quando deberent nominari aliqui notari de aliquo vitio, tunc debet primo nominari non dignior, sed ille qui magis est infectus in illo vitio, secus in actu virtuoso. Ita dicit Nicol. in cap. auaritia. de prebend. per illum textum, quia ibi fuerunt primo nominati Canonici regulares quam Monachi, licet sint digniores, ut in nota precedenti, quia Canonici regulares magis peccabant in illa auaritia.

Quando non est certum quod quis sit excommunicatus, ut quando petit absolui ab excommunicatione, si quam incurrerit, & non apparet ex narratis ipsum esse excommunicatum, vel pars dicit talem presbyterum esse excommunicatum, tunc non obstant premisis debet appellari, dilectus filius: quia in primo casu non appa-

Excom-
nicatus.

ret ipsum esse excommunicatum, & tamen secundo casu non creditur assertioni partis.

De gradibus semper debet quis intitulari de gradu: Ut dilecto filio magistro Iaquet de Iaquetis Canonico Iaquete. Decretorum Doctori, literarum Apostolica-rum abbreviatori, Salutem.

Nomē of-
ficij.
Secus in li-
teris iusti-
tie.

Et aduerte, quia quando quis est offi-
cialis: semper nomen officij debet poni an-
te Salutem, Ut in notula preceden. ita, Ut
semper sit Vltimus titulus & cet. Mona-
chus si est Licentiarus, vel graduatus, de-
bet de illo intitulari, Ut, Dilecto filio Mo-
nacho N. Diœce. Licentiatō in Decret.

Item nota, quod in intitulatione De-
cani & Capituli, non dicitur Ecclesia, sed
dilectus filijs Decano & capitulo Melden.
Ut habetur in c. dilectus filius. C. de præb.

Intitulationes pro secularibus.

Venerabili fratri Patriarchæ Ieroso-
limitano, & dilecto filijs Priori, &
Capitu

Capitulo Ecclesiæ Dominici Sepulchri
Ierosolimitani ordinis sancti Augustini,
Salutem &c.

Dilect. fil. Ioan. An. primicerio Eccle-
s. Marci Venetiarum.

Dilect. fil. Io. An. Archidiacono Ma-
galon in Ecclesia Ventrilien.

Dilect. fil. Io. An. Rectori Archipres-
bytero nuncupato paro. hialis plebis nun-
cupata S. Vincen. N. Diœces.

Dilect. fil. Io. An. Decret. doctori, offi- Index in
cij appellationum provincie nostræ Mar- Marchia.
chiæ Anconit. iudici &c.

Dilect. fil. Io. An. personæ personatus Personæ.
in Hagno Vv. in rebus N. Diœcesis.

Dilect. fil. Io. Rectori priori nuncupato
curatæ, & secularis Ecclesiæ Prioratus
nuncupatæ D. N. Diœces.

Dilect. fil. Ioan. An. Canonico Basilica Canonico
principis Apostol. de Vrbe. S. Petri

Dilect. fil. Io. An. perpetuo portionario Portiona-
Ecclesiæ S. Iacobi Columbrien. rio.

Dilect. fil. Io. An. Rectori minoris portionis de capella. N. per duos, quoru unus minorem, alter vero maiorem ipsius Ecclesie portionem obtinet solitis gubernari rectorum Examen Diœcesis, Dilecto filio Io. An. Rectori Parochialis Ecclesie S. Ia. in Hamen. Diœcesi.

Dilect. fil. Ioan. An. perpetuo beneficiato ad altare S. Petri N. Diœcesis.

Capella. Dilect. fil. Io. An. Capellano capellanus capellanie beate Mariæ Perusinae dicitur quando est chorus de per se.

Dilecto filio Ioan. An. perpetuo beneficiato in Basilica principis Apostolorum de Vrbe.

Scriptori Dilecto filio magistro D. literarum scriptoria penitentiariae scriptori familiari notariae. Stro &c.

Dilect. fil. Ioan. An. Capellano nostro, Auditori. & causarum Palatii Apostolici auditori.

Acolito. Dilecto fil. Ioan. An. Acolito nostro. Volen.

Volent. itaq. tibi, qui etiam Capellanus noster existis.

Venerabili fratri, N. Episcopo Portuen. Legato. Apostolica sedis Legato.

Venerabili fratri N. Episcopo Mel- Nuncio. chinon. Apostolica sedis nuncio.

Dilecto filio Ioan. An. tt. sanctorum Cardina. Marcellini & Petri Presbytero Cardi- li vicario. nali in Provincia nostra Marchie An- chonitan. pro nobis, & Ecclesia Roman. in temporalibus Vicario generali, Salutem &c.

Venerab. fratri Io. An. Episcopo Spolo- Vicario in tan. nostro in bonis spiritualibus Vicario. vrbe.

Dilect. fil. magistro Io. An. Capellano Auditori nostro, causarum curiae camerae Aposto- camera. licæ generali auditori.

Dilecto filio N. perpetuo Vicario in Ecclesia domus N. ordinis Carmelitarum Burdegalen.

Dilect. fil. N. Scholari N. Diœcesis.

Dilecto filio magistro N. rectori literi.

Scholari
Abbrevia-
tori.

rarum apostolicarum abbreviatori. Gratia familiaritatis & deuotionis obsequia.

Guberna- Dilect. fil. N. in prouincia nostra Mar-
tori patri- chie Anconitan. pro nobis, & Roma.
monij. Ecclesia in temporalibus Vicario genera-

li, rectori prouincie nostri patrimonij beati Petri in Tuscia.

Rectori. Dilecto filio nobili viro N. militari
Marchia. Neapolitan. prouincie nostre Marchie
Anconitan. pro nobis & Rom. Ecclesia
Rectori.

Aduocato Dilect. fil. N. legum doctore, & confi-
confisto- stori Apostolici aduocato, ac terre nostre
riali. Corneti pro nobis, & Rom. Eccles. in tem-
poralibus Rectori & potestati &c.

Vicario a- Dilect. fil. N. in ciuitate nostra N. eius
licuius rr dem comitatu, territorio, & districtu pro
bis Eccle- nobis, & Rom. Ecclesia in temporalibus
sia. Vicario generali.

Pluribus. Venerabilibus fratribus Episcopis, &
dilectis filijs Abbatibus, Prapostis, Mi-
nistis, Guardianis, & alijs Ecclesiarum
Prata

Pralatis, & Rectoribus, necnon & Uni-
uerso clero, tam religionis cuiuscunq; pro-
fessionis, & ordinis, quam secularibus in
beati Petri patrimonio constitutis, salu-
tem &c.

Venerabilibus fratribus, Archiepi-
scopo Cracouien. eiusq; Suffraganeis, &
dilectis filijs electis, abbatibus, Prioribus,
Prapostis, Decanis, Archidiaconis, Ple-
banis, Archipresbyteris, & alijs Eccle-
siarum Pralatis, & Rectoribus, Capella-
nis quoque, & Collegijs, & Conuent. A-
stertien. Cluniacen. Præmonstraten. san-
ctorum Benedicti, & Augustini Cartu-
sien. Grandimonten. & aliorum ordinu,
ceterisq; personis Ecclesiasticis, tam regu-
laribus, quam secularibus, exemptis, &
non exemptis, prioribus desuper, & præ-
ceptoribus, seu magistris, & alijs fratri-
bus domorum hospitalis sancti Iohannis Ie-
rosolimitan. & domus sancte Marie
Theutonicorum, & Caluteran. eorumq;

loca, & locatis per Cinitates, Diœces. & Prouincias, Terracinen. constitut. Salutem &c.

De ordine fratrum Minorum.

Dilecto filio Ioan. Iacobo de Alexandria, ordini fratrum Minorum, professori in Theologia magistro, Salut. &c.

Ministro Prouinciali ordinis fratrum Minorum Prouinciæ Panen. Antonio Petri de A. fratri tertij ordinis S. Francisci de pœnitentia nuncupati, Ecclesiæ S. Francisci domus fratrum Minorum. Io. de N. ordinis fratrum Minorum professori Prouinciæ S. Francisci, secundum more ipsius ordinis Prouinciali Ministro.

De ordine Prædicatorum.

Dilectis filiis N. magistro, & diffinitoribus, ac fratribus ordinis Prædicatorum Rothomagen. in generali capitulo causarum ibidem celebrant. proxima conuenient. Salutem &c.

Dilect

Dilect. fil. Ioan. N. ordinis Prædicatorum Conuentus N. diœcesis.

Priori Prouinciali, & fratribus ordinis fratrum Prædicatorum prouinciæ Alemannie secundum maiorem ipsius ordinis.

Ioan. de N. conuerso ordinis Prædicatorum.

Io. N. ordinis fratrum Prædicatorum, & Theologiæ professori in regno Franciæ hereticæ prauitatis inquisitori.

De ordine Carmelitarum.

Dilecto filio N. Prouinciali ordinis fratrum Carmelitarum, prouinciæ N. secundum morem dicti ordinis per sedem Apostolicam deputati.

Prior generalis, & fratres ordinis beate Mariæ de monte Carmeli Ecclesiarum, domus fratrum Carmelitarum ordinis, Perpetuus Vicarius in Ecclesia domus fratrum ordinis Carmelitarum Benen.

De

De ordine fratrum eremitarum S.
Augustini.

Dilecto filio Priori generali fratrum
ordinis eremitarum sancti Augu-
stini.

Ioan. An. domus Papien. ordinis fra-
trum eremitarum sancti Augustini pro-
fessori.

Prior, & fratres domus fratrum ere-
mitarum S. Augustini, S. Io. N. Herbi-
polen. diæcesis.

Dilecto filio Io. An. ordinis fratrum
eremitarum S. Augustini, ac sacre Theo-
logiæ professori in Insula Cypri, minori
penitentiario nostro, salutem &c.

De alio ordine S. Augustini.

Dilecto filio Io. An. Canonico Ecclesiæ
Taurinen. ordinis S. Augustini. Vel
sic, Canonico Ecclesiæ sancti Io. in num. or-
dinis sancti Augustini diæcesis N. salu-
tem &c.

Ioan.

Ioan. An. Canonico Monasterij sancti
Antonij ordinis sancti Augustini Me-
ten. diæcesis, salutem &c.

Dilectis filijs, capitulo Ecclesiæ Mel-
den. ordinis S. Augustini.

Dilectis filijs, magistro, & fratribus
domus hospitalis S. Francisci crucifero-
rum Constella in pede pontis Thianen. or-
dinis sancti Augustini, Preceptori do-
mus S. Antonij Mediolanen. ordinis san-
cti Augustini.

Fratri domus sancti Pauli primi ere-
mitæ in mat. ordinis sancti Augustini
N. diæcesis.

Fratri eremitarum S. Pauli primi ere-
mitæ, ordinis S. Augustini, domus fra-
trum S. Pauli primi eremite, sanctæ Ma-
riæ Virginis, ordinis sancti Augustini N.
diæcesis, salutem &c.

Priori, & fratribus domus Sepulchri
dominici Ierosolimitani sanctæ Anna
Barchinonen. ordinis S. Augustini, vel
sic,

fic, Priori prioratus Ecclesie Sepulchri dominici ordinis S. Augustini, Romane Ecclesie immediate subiecti, quia sunt exempti.

Nota bene, quod superior ipsius ordinis dicitur Prior, & Papa est Abbas ipsorum.

Priori, & fratribus domus seruorum sancte Mariæ Senen. ordinis sancti Augustini.

S. Hieronymi.

Priori, & eremita sancti Hieronymi nuncupati Prioratus. Hunc ordinem approbavit Gregorius viij. anno iij.

Priori prioratus de N. ordinis S. Augustini N. Diocesis.

Præposito Prioratus S. Mariæ ordinis S. Augustini N. diocesis.

Præceptor, & fratribus hospitalis nostri S. spiritus in Saxia de Vrbe ordinis S. Augustini.

Antonio Io. fratrum seruorum sancte Mariæ, ordinis S. Augustini professori,
minori

minori penitentiario nostro.

De ordine S. Benedicti.

Dilecto filio Ioanni An. Monacho Ecclesie sancti N. ordinis sancti Benedicti N. Diocesis, Salutem &c.

Priori Monasterij beate Mariæ de pietate, per Priorem soliti gubernari ordinis S. Hieronymi. Monachi.

Venerabili fratri Episcopo Dulen. & dilectis filiis Priori, & Capitulo, singulisq; personis Ecclesie Dulen. ordinis sancti Benedicti.

Abbati Monasterij sancti N. Beneu. tan. Rom. Ecclesie immediate subiecti, ordinis S. Benedicti &c.

Abbati Monasterij sancti N. ordinis S. Benedicti diocesis N. Salutem &c.

Monacho monasterij S. Mariæ Catuanen. ordinis S. Benedicti.

Abbati, & Conuentui Monasterij loci eremitarum, ordinis S. Benedicti N. diocesis.

Ioanni Iacobo Monacho monasterij S. Stephani Floren. ordinis S. Benedicti.

Abbati Monasterij sancti Ioannis seruorum Dei, ordinis sancti Benedicti territorij Monasterij Cusien. quod nullius diæcesis existit. vel sic, Abbati Monasterij sancti Mithai seruorum Dei, ordinis sancti Benedicti territorij Monasterij N. quod quidem territorium nullius diæcesis existit.

Priori Prioratus S. Hieronymi ordinis S. Benedicti N. diæcesis.

S. Eusebij
de vrbe. Prioratus Monasterij S. Eusebij de vrbe per priorem soliti gubernari, ordinis S. Benedicti, cuius Monachi secundum instituta regularia beati Petri confessoris viuunt.

Elemosynario sancti Io. ad Roma. Eccles. nullo medio pertinentis, ordinis S. Benedicti N. diæcesis & c.

De ordine Pramonstraten.

Dilect

Dilecto filio Ioanni Iacobi Militan. Pramonstraten. ordinis N. diæcesis. Venerabilibus fratribus, Patriarchæ, Episcopo, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Deca- Pluribus. nis, Archidiaconis, Plebanis, Rectoribus, & alijs Ecclesiarum, Monasteriorum Prælatis, ipsorumq. Vicegeren. Capitulisq. & Conuentibus Ecclesiarum, & Monasteriorum ipsorum, ceterisq. personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, exemptis, & non exemptis, Cistertien. Cluniacen. Pramonstraten. Camaldulen. Cartusien. sanctorum Benedicti, & Augustini, Valsumbrosæ, & aliorum ordinum, & domorum hospitalis S. Ioannis Hierosolimitanen. sanctæ Mariæ Theutonicorum, & Calaten. humiliatorum, & Cruciferorum, magistris, Prioribus, Præceptoribus, necnon principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Capitaneis, Potestatibus, Vicarijs,

Castellanis, Comitib. quoq. ciuitatum, & vniuersitatum terrarum, & locorum, ac Prioribus, Prepositis ancianis, & alijs vniuersis, & singulis, ad quos presentes literae peruenerint. &c.

Dilecto filio Abbati monasterij Cluniacen. ordinis N. Diaecesis.

Cluniacē. Nota quod omnes religiosi ordinis Cluniacen. censentur Monachi Cluniacen. & Translatio. sic quoad eos non habet locum Translatio, quod prouidetur illis de beneficijs.

Dilecto filio Raymundo Abbati monasterij Cluniacen. Prioratus S. Io. de Cilleyo Meten. Diaecesis ordinis sancti N.

De ordine sancti Dei.

De ordine fratrum eremitarū S. Augustini habetur vt supra.

Idem habetur supra de eremitis sancti Pauli.

Dilecto filio Ioanni Antonio Monacho eremi Camaldulen. Melden. Diaecesis decretorum doctori.

Prio

Prioris, & conuentus monasterij N. per priorem soliti gubernari Cartusien. ordinis Melden. Diaecesis Commendator, & fratres domus beatae Mariae Theutonorum Ierosolimitan.

In literis iustitiae extenduntur.

Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante, compellas veritati testimonij perhibere.

Si verò duo.

Quod si non ambo his exequendis prout fueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Si verò plures.

Quod si non omnes & ceteri. Duo aut vnus vestrum ea nihilominus exequatur.

Ideoq.

Si Cardinali: Circumspectioni tuae. Si Episcopo: Fraternitati tuae. Si plures: Restra. Si sint alij inferiores discretionis

L 2.

vestra, vel tua. Si Episcopo cum uno vel duobus inferioribus, dicitur, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint euocandi, & auditis hincinde propositis, quod iustum fuerit, appellatione remota, decernatis, facien. quod decreueritis per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Quod si non omnes &c. Si Episcopus, autoritate nostra.

Rationi congruit, & conuenit honestati, ut ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu, literae Apostolicae super illis confectae non fuerint suum consequantur effectum.

Communis forma pauperum expe-
ctatiue pro graduatis &c.

Innocentius &c.

Venerabili fratri &c. vel dilectis filiis &c.

Dile

Dilecti filij Ioan. de N. pauperis cleri-
ci N. Diocesis apud sedem Apostolicam
constituti supplicationibus inclinati, di-
cretioni vestrae per Apostolica scripta
mandamus, quatenus de vita, & conuer-
satione ipsius Io. qui, ut asserit, beneficium
aliquod Ecclesiasticum non obtinet, &
quem per certos examinatores super hoc
a nobis deputatos, de literatura ipsius exa-
minari fecimus diligenter, quique in illa
reperitus est idoneus ad beneficium Ec-
clesiasticum obtinendum, solerter inquiren-
si eum vita laudabilis, & honeste con-
uersationis esse repperitis, & aliquod be-
neficium Ecclesiasticum non obtineat, a-
liudque Canonicum non obsistat, ei de ali-
quo beneficio Ecclesiastico cum cura, vel
sine cura, consueto ab olim clericis secula-
ribus assignari, dummodo in Cathedrali
Ecclesia non existat. Cuius fructus, reddi-
tus, & proventus, si cum cura xl. si vero
sine cura fuerit xxiiij. libr. turon. part. se-

In regula
ribus pra-
sentatio-
nem.

Quando
impetras
ad collatio-
nem Ab-
batis, &
vel aliarum
personarum
regula-
rium, tunc

con-
munitur
sum perti-
nentibus.
Si vero ad
collationem
personarum
non regu-
lariu, tunc
ponitur co-
muniter.
duntaxat.

In alijs ve cundum taxationem decima, si taxatum
ro, vt in fuerit, & si taxatum non fuerit secun-
textu. dum quod de illo pro decima huiusmodi
persolui communiter consuevit, Va. an.
non exce. Ad collationem, vel prouisionem,
Venerabilis fratris nostri Episcopi
Ostien. pertinen. si quod in ciuitate, vel di-
Ela diœcesi vacat ad præsens, aut cum va-
cauerit, & idem Io. per se, vel procurato-
rem suum ad hoc legitime constitutum,
infra vnus mensis spatium postquam si-
bi, vel eidem procuratori de ipsius benefi-
cij vacatione duxerit acceptandum, auto-
ritate nostra prouideri curetis. Inducen.
per vos, vel alium, seu alios eundem Io.
vel procuratorem suum eius nomine, in
corporalem possessionem dicti beneficij. Et
defenden. inductum ac facien. ipsum Io.
vel pro eo procuratorem predictum ad il-
lud, etiam si canonicatus, & præben. fue-
rit, vt est moris, admitti. sibi q. de ipsius
beneficij fructibus, redditibus, prouenti-
bus,

bus, iuribus, & obuentionibus, vniuersis
integre responderi. Contradictores autori-
tate nostra appellatione postposita compe-
scendo. Nō obstan. si alicui super prouisio-
nibus sibi faciendis de huiusmodi, vel a-
lijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus
speciales, vel generales dictæ sedis, vel
legatorum eius sub quacung. verborum
forma literas impetrarint, etiam per eas
ad inhibitionem, reservationem, & decre-
tum, vel alias quomodolibet sit processum.
Quibus omnibus, prater quā auctoritate no-
stra, beneficia huiusmodi expectantibus
præfatu Io. in huiusmodi beneficij affec-
tione volumus anteferri. sed nullū per hoc
eis, quo ad affectionem beneficiorū alio-
rum, præiudiciū generari. Seu si eidē Epi-
scopo, vel quibuscumq. alijs communiter vel
diuissim à dicta sit sede indultum, quod ad
receptionem, vel prouisionem minimē te-
neantur, & ad id compelli, aut quod in-
terdici, suspendi, vel excommunicari non

possint. Quodq; de beneficijs Ecclesiasticis ad eorum collationem vel prouisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel specialicuiuscunq; tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cuiusq; toto tenore habenda sit in nostris literis mētio specialis. Nos enim prefato Episcopo, ne de beneficio huiusmodi interim etiam ante insinuationem presentium, & processum per eas habiturum ei factam, nisi postquam sibi constiterit quod Io. vel procurator prædict. beneficium huiusmodi acceptare noluerint, disponere quoquomodo presumant, distriktius inhibemus, decernē. irritum, & inane

inane si secus super his à quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter con-
tigerit attentari. Quod si non omnes his
exequendis potueritis interesse, duo ve-
strū ea nihilominus exequatur. Dat. &c.

Ad futuram rei memoriam, illa quo-
tidiana nos pulsāt instantia, & Ecclesia-
rum omnium impellit sollicitudo, ut pro-
motio ciuitatis Ecclesiarum, & præsertim nihilomi-
nate Cathedralium successu vtilium, sub qua-
rum felici directione salubriter gubernari
valeant, personarum fulciatur præsti-
dio, Apostolicos diffundamus iugiter ex-
cogitatus. Hinc est, quod nos cupien. de
no Canonatu, vna præben. & dignitat.
te, personatu, administratione, vel officio
Ecclesie N. quos per cessum, vel decessum,
aut dimissionem, vel alias qualitercunq;
vacare contigerit, per nos, vel sedem A-
postolicam personæ idoneæ, prouideri mo-
tu proprio.

Et si omnium Ecclesiarum, ac Canonici-
quem

Quando
vnius ludi
cū est Epi-
scopus, tūc
ponitur:

Tu frater
Episcopo
cū eorum
altero ea
nihilomi-
nus exe-
quimini.

Reserua-
tio canonici
catus, &
præben. ac
dignitat.
Ecclesia
cathedralis

lis primo
vacaturū

Aliud
proxi-
Rom. pon-
tiffex, ad

minis be-
neficiarii
Ecclesia-
sticorum di-
spostio p-
ma. pontificem pertinere noscatur. Non-
tinet, nō-
nulla ex
eis prius
quā vacent suae, & sedis Apostolicae
quā va-
dispositio-
cent, suae, uatum, & de illis cum vacant per dictae
& sedis
Apostoli-
ca disposi-
tioni quā-
doq; refer-
uat, ut de
illis cu va-
cant p sui
& dictae
sedis proui-
dentia su-
lubris va-
let proui-
deri. hinc quod si tu praesentes, sed illa, quod si non
est &c. omnes. Quando ponitur in communi for-
ma ad collationem Episcopi semper dan-
tur tres iudices, & Episcopus in illo casu

Nota alia euidentia.

NO T A, quando impetrans petit ad
collationem ordinarij, tunc scribitur
Iudici eiusdem Dioecesis, alias scribitur or-
dinario, nisi impetrans per annum stetis-
set in Cu. tunc enim scribitur tribus indi-
cibus, & poterit iudex scribere proces-
sum in curia. Nec ponitur illa clausula,
deri. hinc quod si tu praesentes, sed illa, quod si non
est &c. omnes. Quando ponitur in communi for-
ma ad collationem Episcopi semper dan-
tur tres iudices, & Episcopus in illo casu

nota

non potest esse aliquis eorum.

Si sit dispensatum super defectu nata-
lium, dicitur sic, cum quo aliquas, ut non
obstan. &c. vel cum quo dudum super de-
fectu natalium &c. vel qui, ut asserit.
Alij ponunt defectus post verbum, vide-
licet, post non obstan. beneficiales.

Quandocumq; in communi forma pau-
perum tres iudices dantur pro non gra-
duatis, tunc oportet omnes illos tres, vel in
partibus, vel in curia tantum accipere.

Nota, quod omne beneficium est incom-
parabile cum ista forma, de se: sicut, re-
ligiosis quodlibet beneficium est incompa-
rabile per se, licet non per accidens, vide-
licet, per commendam, vel &c.

Nota tamen, quod vigore regularum
Cancellariae Apostolicae, beneficium mi-
noris valoris quā xxiiij. non facit in-
comparabile.

Quando impetrās aliquod beneficium
obtinet, debet sequi hac clausula. Volu-
mus

mus autem, quòd idem clericus quàm pri-
mum vigore presentium beneficium ali-
quod fuerit pacifice assecutus, præfatam
parochialem Ecclesiam, quam, ut præfer-
tur, detinet, & quam extunc vacare de-
cernimus, omnino dimittere teneatur,
quòd si tu presentes literas &c.

Nota, quando scribitur tribus iudici-
bus, videlicet, si impetrans petit ad colla-
tionem Episcopi, vel per triennium fuit
in curia &c. Et impetrans aliquod bene-
ficio obinet, tunc post verbum teneat-
ur, ponitur hæc clausula, Nos enim præ-
fato Archiepiscopo, vel Episcopo ne de be-
neficio huiusmodi &c. Usque attenta-
ri. Et sequitur tunc clausula, quæ semper
ponitur in hoc casu, quòd si non omnes his
exequendis potueritis interesse, duo ve-
strum ea nihilominus exequantur. Si au-
tem impetrans nihil habet &c. tunc post
illa verba, mentio specialis dicitur. Nos
enim præfato Episcopo, vel Archiepisco-
po ne

po ne de huiusmodi beneficio &c. Usque,
quòd si non omnes &c.

Communis forma pauperum.

Venerabili fratri Archiepiscopo
Maguntinen.

Dilecti filij N. de N. pauperis clerici Simili mo-
do Patri-
archæ, &
Episcopo.
Clerici
Diaconi,
vel Sub-
diaconi,
mutatis
& non de-
bet poni no-
men pro-
prium Be-
neficio,
vel sic, pa-
rochialem
Ecclesiam
S. N. Dia-
cesis, vel t. Diæce. cuius fructus &c. nō ex lib. vel flo. auri de
camera secundum tax. decimæ. Vel sic, qui, ut asserit, vigo-
quod
N. Diæcesis apud sedem Apostoli-
cam constituti supplicationibus inclinati,
fraternitati tuæ per Apostolica scripta
mandamus, quatenus de vita & con-
uersatione ipsius clerici, qui, ut asserit, be-
neficio aliquod Ecclesiasticum non ob-
tinet, & quem per certos examinatores
super hoc deputatos à nobis, de literatu-
ra examinari fecimus diligenter, quiq;
in illa repertus est idoneus ad beneficium
Ecclesiasticum obrinendum solerter inqui-
rentes, si eum vita laudabilis, & hone-
sta conuersationis esse reppereritis, & ali-

re quarundam literarum Apostolicarum Parochialem Ecclesiam cuius fructus &c. acceptauerit, & in palatio Apostolico litigare inter-
dit, et nul quod beneficium Ecclesiasticum non obtineat, aliudq; Canonicum non obfistat, ei de aliquo beneficio Ecclesiastico cum cura vel sine cura consueto ab olim clericis secularibus assignari, dummodo in cathedrali Ecclesia non existat. Cuius fructus &c. si cum cura xx. si vero sine cura fuerit x. v. marc. arg. se. tax. decima, si taxatum fuerit, vel si taxatum non fuerit secundum quod de illo pro decima huiusmodi persolui communiter consuevit Valorem an. non exce. Ad collationem vel presentationem dilectorum filiorum, Praepositi, Decani, & Capituli Ecclesie beate Marie N. Dioc. communiter pertinentis sequitur, si quid in ciuitate Augu. vel dicta Dioc. ratoris sui cefi Vbi dictus N. perpetuam mansionem eius nomi se afferit elegisse, vacat ad praesens, aut ne ex quo cum vacauerit, quod idem clericus perse, vel

videtur superfluum cum aliquis in acceptatione beneficij per se facere potest hoc, & procuratorem, imo non esse creditur, & per amicum. Quando est ad collationem Patriarche, Archiepiscopi, vel Episcopi, dicitur ad collationem, vel provisionem. Quando scribitur ad collationem Abbatis, & conuenerit Abbatissa, et conventus Prepositi, & conuenerit, & sic de alijs regularibus ponitur, communiter vel diuifim.
Quando autem ad Decani et Capituli, videlicet, de secularibus dicatur, & c. tunc, & c. non obstan. si alicui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel alijs beneficijs

tur, si sint plures personæ. Quando non petitur ad collationem Abbatibus & conventibus, Abbatibus & conventibus, Prioribus & conventibus, vel Praepositi, & Decani, vel Cantorum &c. Ecclesie N. Diocesis. Quando autem litigat, dicitur, Volumus autem quod postquam idem clericus vigore presentium bene

ficiunt alijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales, quod fuerit pacifice assensus eius sub quacunque verborum forma literarum, dictas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, eam interrim evincat & assequatur huiusmodi beneficia expectantibus, quam ex tunc vacante decernimus, omnino per hoc eis, quo ad assensionem beneficiorum aliorum praedictum generari. Seu tere teneatur, alioquin omni vel quibusvis alijs communiter, vel divini sibi

ea vel ad illam quomodolibet competenti cedere teneatur. Vel sic, competenti prout ad id se sponte obtulit cedere teneatur.

sim

sim ab eadem sit sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicuius minimè teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, quodq; de beneficijs Ecclesiasticis ad eorum collationem, seu provisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facien. plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusq; toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem, quod si tu presentes literas non potueris, seu nolueris exequi, possint, & debeant super quo tenore presentium mandatum damus, & etiam potestatem. Et

M

insuper prefatis Prapósito, Decano, & Capitulo Ecclesie beate Mariæ, ne de beneficio huiusmodi interim, etiam ante insinuationem presentium, & processum per eas habitorum ipsis faciam, nisi postquam eis constiterit, quod idem Clericus per se, vel procuratorem predictum huiusmodi beneficium acceptare ncluerint dissonere quomodo presumant districtius inhibemus. Decernentes irritum & inane si secus super his a quoquam, quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit, attentari. Dat. &c.

Aut quod nos alias eidem B. qui, ut asserit, de beneficio Ecclesiastico cum cura, vel sine cura vacan. tunc, vel vacaturo consueto ab olim &c. si sit regularis. Ad collationem, vel provisionem dilecti filij Prapósiti &c. pertinen. in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, per alias nostras literas mandavimus provideri.

foli

Volumus autem quod quamprimum dictus H. vigore presentium dictam Ecclesiam N. fuerit affectus, alia nostra littera, & huiusmodi processus &c. secuta extunc omnino sint cassæ, & irritæ, nulliusq. roboris vel momenti. Et insuper exnunc &c.

Nota alia evidentialia.

Vide, pro graduatis in hac forma, communiter dantur tres indices sicut in speciali, & datur unus in curia, & duo in partibus si petantur, sicut in speciali forma.

In capitulo, communiter, dicitur: sed in regularibus, communiter vel divisim, in ista forma communiter.

Quando quis, qui in forma pauperum gratiam habuerit, expedire vult literas in secunda forma pauperum sibi fact. tunc superius non fiet mentio de expectativa, sed inferius in loco solito, & dicitur sic, Nos enim alias nostras literas, per quas

M 2

idem clericus beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura &c. expectabat, & processus habitos per easdem, & quacunq; inde secuta cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusq; roboris, vel momenti.

Quando verò literæ non sunt confectæ, dicitur sic. Nos enim assignamus super prouisione dicto clerico faciendâ.

Nota, quòd in communi forma pauperum, in literis pro graduatis siue non graduatis, nunquam ponitur clausula, seu si hodie &c.

Quando mandatur prouideri, vel fit processus alicui de certo beneficio vacan. quod nondum possidet, dicitur sicut superius in prædicta forma &c. cui, ut asserit, nuper de parochiali Ecclesia N. Diocesis tunc certo modo vacan. per alias nostras literas duximus prouidendum.

Quando literæ non sunt confectæ, tunc dicitur post verbum vacan. gratiosè concessimus

cessimus prouideri, super qua quidem concessione gratiæ, Apostolica literæ minimè sunt confectæ, & quem per certos examinatores super hoc à nobis deputat. &c.

Inferius verò dicitur sic, Volumus autem, quòd idem clericus, quàmprimum vigore presentium huiusmodi beneficii fuerit pacificè assecutus, præfatam Ecclesiam si eam minimè conferri contingat, & assequatur omnino dimittere. Alioquin omni iuri sibi in ea, vel ad eam fieri continget, non ponuntur in his literis confectis &c. prouisimus.

Si verò sit expectans in speciali, non fit mentio superius, sed inferius, & dicitur sic, quodq; concessionis gratia per nos dicto Clerico nuper facta, de beneficio Ecclesiastico cum cura ad collationem pertinet. sint cassæ & irritæ, nulliusq; roboris, vel momenti, nisi expectans de Canonicatu sub expectatione præben. quia tunc superius, qui, ut asserit Canonicatum sub

expectatione præben. non obtinet.

Forma pauperum pro graduatis.

Dilecto filio N. de N. presbytero N. Baccalaureo in legibus, Salutē &c. Honestatis & scientiæ meritis placere studen. libenter prosequimur Apostolicæ sedis munificentia specialiter, ut dum noua perceptione bonorum prospexerint se fecundos virtute adiectione continua se reddere gaudeant insignitos. Cum itaq; sicut accepimus, tu per literarum exercituum Iuris civilis studio laudabili insistendo, ad ea, diuina gratia tibi suffragante, profeceris quod in eodem gradum baccalaureatus obtinere meruisti. Nos Volentes tibi, qui in Iure Canonico, ut asseris, studes, ut ex ipsius studij commendando labore fructu tibi gaudens præuenisse, præmissorum meritum tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficium Ecclesiasticum cum cura consuetum clericis secularibus assignari, dummodo in Cathedrali Ecclesia non existat. Cuius fructus eis secularibus assignari, nisi in communi forma

Non ponitur ab o-

staslicum cum cura consuetum clericis secularibus assignari, dummodo in Cathe-

drali

drali Ecclesia non existat. Cuius fructus eis secularibus assignari, nisi in communi forma

Ad collationem, prouisionem, præsentationem, seu quauis aliam dispositionem, Venerabilis fratris nostri Episcopi N. pertinen. si quod in Cuiusdam, vel Diocesi N. dummodo in Cathedrali Ecclesia non fuerit, vacat ad præsens, vel cum vacauerit, quod tu per te, vel procuratorem tuum ad hoc legitimè constitutum, infra unius mensis spatium postquam tibi vel eidem procuratori de ipsius beneficij vacatione consliterit, duxeris acceptandum, conferendum tibi post acceptationem huiusmodi cum omnibus iuribus, & pertinent. suis donationi Apostolicæ reserves. districtius inhibentes eidem Episcopo ne do huiusmodi beneficio interim, etiam ante acceptationem eadem, nisi postquam ei consliterit quod tu, vel procurator præ-

dictus illud nō metitis acceptare. dispone-
re quoquomodo præsument, ac decernen.
exnunc &c. attentari. Non obstant. si qui
super prouisionibus sibi faciendis de huius
modi, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in
illis partibus speciales, vel generales di-
cta sedis, vel legatorum eius literas im-
petrarint, etiam si per eas &c. processus,
quibus omnibus, præterquàm autoritate
nostra beneficia huiusmodi expectanti-
bus, te in huiusmodi beneficij affecutione
volumus anteferri, sed nullum per hoc
eis quoad affecutionem &c. generari. aut
si eidem Episcopo, vel quibusuis alijs com-
muniter, vel diuissim a dicta sit sede in-
dultum, quòd ad receptionem, vel prouis-
ionem alicuius minimè teneantur, &
ad id compelli, aut quòd interdici, suspen-
di, excommunicari non possint, quodq; de
huiusmodi, vel alijs beneficijs ad eorum
collationem, vel præsentationem &c. ef-
fectus huiusmodi gratiæ impediri &c.

Vsq̃ue

Vsq̃ue speciales. seu quòd super t. de pa-
rochialibus Ecclesijs inuicem Canonice v-
nitis, quarum fructus &c. xxvj. lib. tur.
par. sec. co. ex. va. an. vt asserunt, non ex-
cedunt nosceris litigare. Volumus autem,
quòd quàmprimum vigore præsentium
huiusmodi possessionem fueris pacificè af-
secutus, dictas parochiales Ecclesias, si in-
terim eas enuncas & assequaris, quas ex-
tunc vacare decernimus omnino, prout
ad id te sponte obtulisti, dimittere. Alio-
quin omni iuri tibi in eis, seu ad eas quo-
modolibet competenti cedere tenearis.
Nulli ergo &c.

Quocirca &c. Mandamus quatenus
vos &c. alias beneficium huiusmodi per
nos, vt præmittitur, reservatum, si tem-
pore nostræ huiusmodi reservationis va-
cabat vel postea vacauit, aut cum vaca-
uerit, præfato N. post acceptationem ean-
dem cum omnibus iuribus, & pertinen-
tijs supradictis autoritate nostra confer-

M 5

re, & assignare curetis. Inducen. eum,
vel dictum procuratorem suum eius no-
mine in corporalem possessionem benefi-
cium, iuriumq, & pertinentiarum pra-
dict. & defenden. inductum & c. admit-
ti. sibiq, de ipsius beneficij & c. fructibus.
Non obstan. omnibus supradictis. Sen si
eidem Episcopo vel quibusvis & c.

Nota alia euidentialia.

Nota, quando impetrans petit ad col-
lationem, tunc scribitur tribus iudi-
cibus eiusdem Diocesis, alias semper scri-
bitur ordinario nisi impetrans stetisset per
suam Dioc. triennium in curia, quia tunc etiam scri-
bitur tribus iudicibus in Curia, vel ex-
tra. Et potest recipere processum in curia,
in quo im-
petratur.

Forma pauperum clericorum ex-
pectantium.

Innocentius & c.

Dilecti filij N. pauperis clerici N. Dia-
cesis apud sedem Apostolicam con-
stituti

stituti supplicationibus inclinari & c. bitur tri-
Mandamus quatenus de vita, & con- bus iudici-
uersatione ipsius N. qui, ut asserit, benefi- bus in sua
cium aliquod Ecclesiasticum non obtinet, Diocesi.
& quem per certos examinatores super Si habet
hoc a nobis deputatos, de literatura exa- beneficiu
minari fecimus diligenter, quiq, in illa sic, qui, ut
reperitus est idoneus ad beneficium Eccle- asserit, pa-
siasticum obtinendum solenter, si eum vi rochiale
ta laudabilis, & honesta conuersationis N. cuius
esse repereritis, & beneficium aliquod fructus et
Ecclesiasticum non obtineat, aliudq, Ca- cat. no ex-
nonicum non obsistat, ei de aliquo benefi- cedunt. Et
cio Ecclesiastico cum cura, vel sine cura semper po-
consueto ab olim clericis secularibus assi- natur va-
gnari, dummodo in Cathedrali Ecclesia si in sup-
non existat. Cuius fructus, redditus, & plicatione
non pone-
prouentus, si cum cura xx. si vero sine cu retur. Vel
ra fuerit xv. marc. argen. secundum tax. sic, qui ad
decima. si taxatum fuerit: si vero taxa- si no sunt
tum non fuerit, secundum quod de ipso pro taxat. sic
huiusmodi persolui communiter consuevit ponitur ho
va.

die. In regularibus presentacionem. Quando impetratur ad collationem Abbat. & Conuen. vel aliarum personarum regularium, tunc semper ponitur communiter vel diuissim per tinen. si vero aliarum personarum non regularium, tunc ponitur, communiter tantum. si vero in alijs, vt in textu.

Quando quis impe. va. an. non excedit. Ad collationem, vel trat extra prouisionem Venerabili fratris nostri E. sua Dia. piscopi N. pertinent. si quod in Ciuitate, cesim, tunc ponitur, Vel Dia. cesi N. vacat ad presens, vel cum ubi dictus vacauerit, quod idē N. infra vnius men. N. propriae sibi spatium, postquam sibi de illius benefi. mensione, cy vacatione constiterit, duxerit acceptan. vt asserit, dum, autoritate nostra providere curetis. cate. Ita Inducen. eundem N. in corporalem posses. clausula, sionem huiusmodi beneficij. Et defenden. p. vos, vel inducunt, ac facien. eum ad illud etiam si alium, seu Canoniciatus, & praben. fuerit, vt est mo. tur quando ris admitti, sibi q. de ipsius beneficij fru. scribitur Etibus, redditibus prouen. iuribus, & ob. tribus in. dicibus. Quando autem scribitur vni tantum, tunc dicimus, Inducen. per te &c. Nota, quod vbicunq. sit praedicti or. dinario, semper dicitur, autoritate nostra, sed vbicunq. ipsi uen.

nen. Vniuersis integre responderi Contra. no sit pra. dictores &c. Non obstan. si aliqui super iudiciu, di. citur, per prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, censuram vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis Ecclesia. partibus speciales, vel generales dicta se. sticam. dis, vel legatorum eius sub quacunq. Ver borum forma literas impetrauerint, etia si per cas ad inhibitionem, reservatione, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, praterquam autoritate nostra huiusmodi beneficia ex. peclantibus, in huiusmodi beneficij assecu. tione volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quo ad assecutionem beneficiorum aliorum praedictum generari. sed si ei. dem Episcopo, vel quibusvis alijs comuni. ter vel diuissim a dicta sit sede indultum, quod ad receptionem, vel prouisionem ali. cuius minime teneantur, & ad id compel. Attende si li, aut quod interdici, suspendi, vel exco. prius di. cū sit ad municari non possint: quod q. de beneficijs presenta. Ecclesiasticis ad eorum collationem, vel tionē aut proui

prouisio-
nem. Vide
iij. regula
Vrbani v.
cū sequen-
tibus. Vi-
de titulos
excommu-
nicatorū
in commu-
ni forma
in regulis
Grego. xj.
prouisionem *clauis*, vel separatim
nem. Vide
iij. regula
Vrbani v.
cū sequen-
tibus. Vi-
de titulos
excommu-
nicatorū
in commu-
ni forma
in regulis
Grego. xj.
teras Apost. non facientes plenā, & ex-
pressam, ac de verbo ad verbū de indulto
huiusmodi mentionem. Et qualibet alia
dicta sedis indulgentia generali, vel spe-
ciali cuiuscunq. tenoris existat, per quam
presentibus non expressam, vel totaliter
non insertam effectus earū impediri va-
leat quomodolibet vel differri. Et de qua
cuiusq. toto tenore habenda sit in nostris
litteris mētio specialis. Volumus autē, quod
idem Clericus quāmprius vigore prae-
sentium beneficium aliquod fuerit pacifi-
cē affectus, dictam Ecclesiam, quam, ut
praefertur, obtinet, & quā extunc vacare
decernimus omnino dimittere teneatur,
quodq. si tu praesentes litteras &c. quando
autem litigat &c. ut in alijs de gratia
consuevit poni. Nos enim praefato Episcopo
ne de beneficio huiusmodi interim, etiam
ante insinuationem praesentium, & pro-
cessuum

Quando vnus iudicium p. et popus tunc ponitur, Tu frater
Episcopo, cum eorum altero ea nihilominus &c. Ista clau-
cessuum, per eas habitorum ei factam, nisi sula, dun-
post quā ei consliterit quod idem N. hu- taxat, po-
iusmodi beneficium acceptare noluerit di- nitur quā
ponere quomodo praesumant districtius do scribi-
inhibemus. Decernem. irritum & inane, tur ordi-
si secus super his a quoquam quauis auto- nario, sed
ritate scienter vel ignoranter contigerit tur, tunc
attentari. Quod si non omnes his exequen ponitur ut
dis potueritis interesse, duo vestru ea ni in textu,
hilominus exequamini. Dat. Roma &c. & tunc
Volumus autem quod si tu praesentes tur, quod
litteras non potueris, seu nolueris exequi, si non o-
Dilecti filij Praepositus & Decanus N. mnes &c.
Ecclesiarum litteras ipsas, ac omnia & sin-
gula in eis contenta, secundum ipsarum
litterarum tenorem exequi possint, &
debeat, super quo eis tenore praesentium
mandatum damus, & etiam potestate.
Et in super praefato &c.

PROVINCIA-

LE OMNIVM EC-

CLESIARVM CATHE-

dralium vniuersi orbis, cum

cuiusque regionis mone-

tæ nomenclatura ac

valore, nuper ex

libro Cancel

lariæ

Apostolicæ excer-

ptum.

*

PROVINCIALE

OMNIVM ECCLE-

siarum excerptum à libro
Cancellariæ Apo-
stolicæ.

N Civitate Romana sunt
quinque Ecclesiæ, quæ Pa-
triarchales dicuntur, Vide-
licet,

Ecclesia S. Ioan. Lateran. quæ consuevit ha-
bere priorem ordinis S. Augustini,
modo Decanum.

Eccles. S. Petri, quæ habet Archipresby-
terum, qui debet esse Card.

Eccles. seu Monasterium S. Pauli extra
muros Urbis, quod habet Abbatem
ordinis S. Benedicti.

Ecclesia S. Mariæ maioris, quæ habet Ar-
chipresbyterum, qui debet esse Cardi.

Ecclesia, seu Monasterium S. Laurètij ex-
tra muros, quod habet Abbatem or-
dinis S. Benedicti. Quibus Ecclesijs af-

PRINCIPALIA.

signati sunt Episcopi septem, videlicet.
Dominus Papa.

Episcopus Ostien. & Velletrensis.

Episcopus Portuensis, & S. Ruffinae.

Episcopus Sabinensis.

Episcopus Tusculanensis.

Episcopus Prænestinensis.

Episcopus Albanensis.

Singulis autem Urbis Ecclesiis assignati sunt Presbyteri, Cardinales vigintiocto, Diaconi verò sunt octodecim.

In primis de Ecclesiis Presbyterorum Cardinalium.

Tituli S. Crucis in Ierusalem presbyter Cardinalis.

Tituli sanctorum Marcellini, & Petri presbyter Cardinalis.

Tituli sanctorum quatuor Coronatorum presbyter Cardinalis.

Tituli sanctorum Iohannis, & Pauli presbyter

OMNIUM ECCLES.

byter Carminum.

Tituli sanctæ Anastasiæ Presbyter Card.

Tituli S. Sabinae Presbyter Card.

Tituli S. Stephani in Cælio monte Presbyter Cardinalis.

Tituli S. Clementis Presbyter Card.

Tituli sanctorum Nerei, & Archilei Presbyter Cardinalis.

Tituli S. Susannæ Presbyter Cardin.

Tituli S. Potentianæ Presbyter Card.

Tituli S. Sixti Presbyter Cardinalis.

Tituli S. Petri ad Vincula Presbyter Card.

Tituli S. Martini in montibus Presbyter Cardinalis.

Tituli S. Eusebii Presbyter Cardin.

Tituli S. Priscæ Presbyter Card.

Tituli S. Praxedis Presbyter Card.

Tituli S. Vitalis Presbyter Cardin.

Tituli S. Ciriaci in Terminis Presbyter Card.

Tituli S. Marci Presbyter Card.

Basilica duodecim Apostolorum Presbyter Cardinalis.

PR^{IN}CIPALIA.

Tituli S. Marci Presbyter Cardinalis.
Tituli S. Laurentij in Lucina Presbyter
Cardinalis.
Tituli S. Laurentij in Damaso Presbyter
Cardinalis.
Tituli S. Balbinæ presbyter Card.
Tituli S. Mariæ in Transiberim Presby-
ter Cardinalis.
Tituli S. Cecilie Presbyter Card.
Tituli S. Grisogoni Presbyter Card.

De Ecclesiis Diaconorum Car-
dinalium.

sanctæ Lucia in Septisolijs.
sanctæ Mariæ in Aquiro.
sancti Theodori.
sanctæ Mariæ in Cosmedin.
sancti Georgij ad Velum aureum.
sanctorum Cosmæ & Damiani.
sanctæ Mariæ nouæ.
sancti Hadriani.
sanctorum Georgij, & Bacchi.

sanct

OMNIVM ECCLES.

sanctæ Mariæ in Via lata.
sanctæ Mariæ in Porticu.
sancti Angeli.
sancti Nicol. in carcere Tulliano.
sanctæ Mariæ in Dominica.
sancti Eustachij.
sancti Nicolai inter imagines.
sancti Viti in macello.
sanctæ Agathæ.

Episcopi qui sunt sub Rom. Pont.
& non sunt in alterius pro-
vincia constituti.

Ostiensis, & Valletrensis.
Portuenfis & S. Ruffinæ.
Sabinensis. Tusculanensis.
Prænestinensis. Albanensis.

CIVITATES MVNDI,
quæ ultra urbem tenentur à
Christianis.

In campania & maritima.

Anagnin.

Sagnin.

PROVINCIA.

Ferentin. *Atatrin.*
Verulan. *Terracinen.*
Sorān. *Fundān.*
Aquinas. *Tiburtin.*

In Aprucina, & Marficana
Prouincia,

Aquilen. } *Vniti.*
Forcanen. }
Mariscan.
Valuenfis, seu Salmonen.
Theatinus.
Adrien. } *Vniti.*
Pennensis. }
Aprutinus, seu Theran.

In Tuscia, & patrimo.

Nepefin. } *Vniti.*
Sutrin. }
Ciuittatem, vel Ciuittatis. }
Castellanen. } *Vniti.*
Ortan.
Balneorigen,

Montis

OMNIUM ECCLIES.

Montis falconis. } *Vniti.*
Cornetan. }
Vrbuetan,
Viterbien. } *Vniti.*
Tuscanen. }
Castren. *Suauen.*
Clusinus. *Perusin.*
Castellanus. *Aretin.*
Grossetan. *Vulteran.*
Senen. Archiepiscopus.
Lucan. *Pistorien.*
Pientin.
Florentin. Archiepiscopus.
Fesulan. *Binenfis.*
Lunenfis. *Sarzanen.*
Corthonenfis.

In Ducatu Spoletano.

Assisinas. *Fulginas.*
Nuccerin. *Eugubin.*
Spoletan. *Tudertin.*
Amelien. *Narniensis.*
Interamnenfis.

aa §

P R O V I N C I A.

In *Marchia Anthonitana.*

Asculanensis. *Firman.*

Camerinensis. *Auximananensis.*

Humanae
Anthonitan. } *coniuncti.*

Esinenfis, vel Exinas.

Senogalien. *Fanenfis.*

Pisaurenfis. *Forosempronienfis.*

Callienfis.

Urbinas, seu sancti Leonis.

Racanatenfis. *Maceratenfis.*

In *Romandiola.*

Archiepiscopus *Rauennas* hos ha-
bet Suffraganeos.

Ariminenfis. *Forolinienfis.*

Cersanetenfis. *Ceruenfis.*

Brittonoriensis. *Foropompiliensis.*

Imolensis. *Faentinus.*

Sarenien. vel Sarfinaren.

Mutinen. *Regien.*

Bonomien. *Furrarien.*

Bobien. *Comaleden.*

Parm

OMNIVM EC-CLES.

Parmen. *Barlin.*

Placentin.

In *Insula Regni Siciliae.*

Archiepiscopus *Panormitanus* hos ha-
bet Suffraganeos.

Agrigent. *Mazaren.*

Meleuntan. vel Malten.

Archiepiscopus *Montis regalis* hos ha-
bet Suffraganeos.

Siracusanensis. *Cathaniensis.*

Archiepiscopus *Messanenfis* hos ha-
bet Suffraganeos.

Cephaludenfis.

Pacen. & Lipparien. sunt *vniti.*

sancti Marci. } *isti duo sunt exempti*
Militen. } *& vniti.*

In *Calabria.*

Archiepiscopus *Regien.* hos habet
Suffraganeos.

Lucrensfis. *Cotromienfis.*

Cassanenfis. *Cathacenfis.*

Neot

PR^{IN}CIPALIA.

Neocastr^{ensis}. Girac^{ensis}.

Toropeten. alijs Tropi^{ensis}.

Bonen^{sis}. Squalac^{ensis}.

Archiepiscopus Consentin. hunc ha-
bet Suffraganeum.

Marturan^{ensis}.

Archiepiscopus Rossanen. non ha-
bet Suffraganeos.

Bisignanen. est exemptus.

Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ hos
habet Suffraganeos.

Ebriacen. vel Umbraticen.

Strangulen. vel Seronien. aut Insulen.

Geneocastren. vel Genicocastren.

Gerentinen. Sancti Leonis.

In Apulia.

Archiepiscopus Larcatin. hos ha-
bet Suffraganeos.

Mutulen^{sis}.

Castellanen. vel Castellanaten.

Archiepiscopus Brundusin. hunc ha-
bet Suffraganeum.

Astrinen. vel Ostrinen.

Archi

OMNIA ECCL^{ES}IE.

Archiepiscopus Hidroni. hos habet
Suffraganeos.

Castren^{sis}. Gallipolitan.

Licien^{sis}, vel Licenen^{sis}.

Vgentinen. vel Ogentin.

Lucen^{sis}, vel Lucaden^{sis}.

Neritonen. est exemptus.

Archiepiscopus Baren^{sis} hos habet
Suffraganeos.

Betontinen^{sis}.

Caëlpheian. vel Melphiten.

Iuuenacen^{sis}.

Rubentinen^{sis}, vel Ruben^{sis}.

Salpen^{sis}. Caurien^{sis}.

Bitteren^{sis}. Conuersan.

Minervinen^{sis}. Pelignanen^{sis}.

Catherinen^{sis}. Lucellinen^{sis}.

Archiepiscopus Tranen^{sis} hos habet
Suffraganeos.

Vigilien^{sis}.

Andren. vel Adrien. } coniuncti.

Penen^{sis}.

Archi

PR

Archiepif. opus Sipontin. vel montis
Gargani hos habet Suffra-
ganeos.

Vescanensis. } exempti.
Troianensis. }
Melphiensis.
Monopolitanen. } exempti.
Rapollen. }

Archiepiscopus Consan. hos habet
Suffraganeos.

Auranensis. Sarranensis.
Montisuiridis. Laquedonen.
Sancti Angeli de Lombardis.
Bisacensis.

Archiepiscopus Acheronti. hos ha-
bet Suffraganeos.

Potentiensis. Gricariensis.
Venusinensis. Grauinensis.
Angolensis.

In terra laboris.

Archiepiscopus Beneuentanus cuius
ciuitas est Romanæ Ecclesiæ, hos
habet Suffraganeos.

Thele

OMNIVM ECCLIES.

Thelesinen. Sancta Agatha.
Aliphiensis, vel Alipharen.
Montis Marani. Avellinensis.
Vican. Arianensis.
Boianensis, vel Roianen.
Asculanensis. Nucerin.
Tertibulensis. Dracouensis.
Pluranensis. Alarincn.
Ferentinensis, vel Florentinen.
Ciuitatensis. Termolensis.
Lefinensis. Frequentinensis.
Triuntinensis. Eiminensis.
Vadiensis, vel Gadiensis.
Musanensis. Sancta Maria.

Archiepiscopus Salernitan. hos ha-
bet Suffraganeos.

Caputaquensis. Policastrensis.
Nusautan. vel Nuscan.
Sarnensis.
Acernensis, vel Acernen.
Mariscensis.

Rauel

PRINCIPIA.

Raullensis est exemptus.

Archiepiscopus Amalphitan. hos ha-
bet Suffraganeos.

Capricanensis.

Scalensis, vel Camensis.

Minorensis. Siteranensis.

Archiepiscopus Surrenti. hos habet
Suffraganeos.

Lobrensis. Salpensis.

Equen. vel Aquensis, alias Vican. vel
Vican.

Castellimaris, vel Scabiensis.

Archiepiscopus Neapolitanus hos ha-
bet Suffraganeos.

Auersan. est exemptus.

Nolan. Puteolanensis.

Cumanensis. Acerran.

Iscalan.

Archiepiscopus Capuanus hos habet
Suffraganeos.

Theanensis. Caluensis.

Calmenfis. Sueffan.

Venafr

OMNIUM ECCLESIA.

Venafran.

Aquitanen. vel Aquinaten.

Ifernienfis. Casertanensis.

Caiaienfis.

Casinen. est exemptus.

In Tuscia, & Corsica.

Archiepiscopus Pisan. hos habet
Suffraganeos.

Messanensis. Aiacenfis.

Alarienfis. Segonenfis.

Ciuitatenfis.

Archiepiscopus Ianuenfis hos habet
Suffraganeos.

Bobienfis, vel Robienfis.

Aprumacensis, vel Brumacensis.

Metenenfis, vel Maranenfis.

Accienfis, vel Amprumacensis.

Nubienfis, vel Nebienfis.

Nauenfis. Albiganensis.

In Sardinia.

Archiepiscopus Calaritanensis, hos
habet Suffraganeos.

bb

PROVINCIA.

Sulcitan. ~~...~~
Doliensis.
Suellensis, hodie est Vinitus Calaritan.

Archiepiscopus Turitan. hos habet
Suffraganeos.

Sorrensis. Plonatenfis.

Ampuriensis.

Gisacensis, vel Girardensis.

Castrensis.

Othauensis, vel Othaicensis.

Bosanensis.

Archiepiscopus Alborensis hos habet
Suffraganeos.

Vsfellensis. Sancte Iuste.

Terra alba. Civitanensis.

Castellinensis. Isti duo sunt exempti.

In Flaminia, & Lombardia.

Archiepiscopus Rauennas hos habet
Suffraganeos.

Adriensis. Comaclensis.

Cernuensis. Forolinensis.

Foropompiliensis. Velliniensis.

Cesen

OMNIUM ECCLES.

Cesenatensis.

Sarenensis, vel Sarsinatensis.

Faentin. Imolensis.

Mutinenfis. Bononienfis.

Reginenfis. Parmensis.

Barcinensis.

Archiepiscopus Mediolanensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Bergomensis. Brixienfis.

Cremonensis. Landensis.

Nonariensis. Vercellenfis.

Ipporegienfis. Viglenienfis.

Astensis. Aquis.

Albensis. Terdonenfis.

Saonensis. Albinganensis.

Vintimilenfis. Placentin.

Papiensis.

Ferrariensis. Isti duo sunt exempti.

Archiepiscopus Taurinensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Casalen. Saluciarum.

Montisfregalis.

bb 2

PROVINCIA.

In Da. . . a mare.

Patriarchatus Aquilegiensis hos habet Suffraganeos.

Mantuanensis. Cuman.
Tridentinensis. Veronensis.
Maranenensis. Paduanensis.
Vincentinensis. Ternisnensis.
Concordiensis. Cenetensis.
Feltrensis.
Bellunenensis. Isti duo sunt Vniti.
Polanenensis. Vel Ponensis.
Parentinensis.
Trieslinensis. Vel Tergestinenensis.
Comaclenensis. Vel Petenensis.
Capitis Istriae. Vel Iustinopolitan.
Maorienensis.
Ciuitatis noua. Vel Emonensisj.

In Istria super mare.

Patriarchatus Gradensis hos habet Suffraganeos.

Castellanensis. Vel Venetiarum.
Torcellanensis.

Equi

OMNIA ECCLESIAE.

Equilenensis. Vel Enfulan.
Capruliensis. Clodiensis.
Ciuitatis noua.

In Sclauonia.

Archiepiscopus Iadrensis hos habet Suffraganeos.

Ausarenensis. Veglensis.
Arbenensis.

Archiepiscopus spalatenensis hos habet Suffraganeos.

Traguriensis. Teniensis.
Scardonensis. Temnensis.
Nonensis. Almisiensis.
Sibimicensis. Farenensis.

Archiepiscopus Ragusin. hos habet Suffraganeos.

Stagnensis.
Rossonensis. Vel Bossononensis.
Tribuniensis. Catharenensis.
Bacenensis.
Rosenensis. } *coniuncti.*
Bidanensis.

PR ~~IN~~ *VINCI* A.

Archiepiscopus Antibarensis hos habet Suffraganeos.

Dulcinensis. Snacinenfis.
Driuaſtenſis. Polaſtrenſis.
Scodrenſis. Arbenſis.
Sardeniſis.
Surtarenſis, vel Acittarenſis.

In regno Vngariæ.

Archiepiscopus Strigoniensis hos habet Suffraganeos.

Agrieniſis. Nicieniſis.
Vaciſis.
Quinque Eccleſienſis.
Veſprimienſis. Laurienſis.

Archiepiscopus Colocensis hos habet Suffraganeos.

Zagabrieniſis, vel Zagrabiſis.
Tranſiluanenſis. Viſemburgenſis.
Vocadrenſis. Cenadienſis.
Suiniſis. Boſnenſis.

In regno Polonia.

Arch

OMNIUM ECCLIES.

Archiepiscopus quereas hos habet Suffraganeos.

Vraſiſlauieniſis. Lubriceniſis.
Vaniſis eſt exemptus.
Plorenſis. Craconiſis.
Poſnaniſis. Maſſoniſis.
Pomenariſis, vel Radſlaniſis.

In Alemania.

Archiepiscopus Maguntin. hos habet Suffraganeos.

Pragenſis caput regni Boemia.
Marouienſis, vel Olomenſis.
Fiſtetenſis. Herbipolenſis.
Conſtantiſis. Cariſis.
Argentiſis. Spirenſis.
Vormacenſis. Verdenſis.
Hildeshemenſis. Halberſtatenſis.
Paldeborenſis.
Bambergenſis eſt exemptus.

Archiepiscopus Colonienſis hos habet Suffraganeos.

PROVINCIA.

Leodiensis. Traiectensis.

Monasteriensis. Mindensis.

Osnaburgensis, vel Osemburgensis.

Archiepiscopus Bremensis hos habet Suffraganeos.

Barducensis, nunc destructus.

Cadeburgensis, vel Conuermensis.

Lubicensis.

Auermensis, vel Mihiliburgen.

In Liuania, & Prussia.

Archiepiscopus Rigenensis hos habet Suffraganeos.

Olisensis. Trabatensis.

Curonensis.

De insula sanctae Mariae in Prussia.

Lithoniensis. Zimaliensis.

Vermensis. Pomezanensis.

Sambiensis.

Culmenensis, vel Curladensis.

Archiepiscopus Magdeburgensis hos habet Suffraganeos.

Finer

OMNIUM ECCLES.

Huergensis. Brandeburgensis.

Misnen. vel Misen.

Manseburgensis.

Citen. vel Neuburgen.

Archiepiscopus Salzeburgensis hos habet Suffraganeos.

Patauiensis. Ratissponensis.

Frisrenen. vel Fisingen.

Gurcensis. Brissinensis.

Sequouensis.

Reinen. vel Enimo. de nouo creat.

Lauendinen. vel Lauentin.

Archiepiscopus Treuerensis hos habet Suffraganeos.

Metensis. Tullensis.

Virdunensis.

In Burgundia & Sabaudia.

Archiepiscopus Bisuntin. hos habet Suffraganeos.

Basilienensis. Lausanensis.

Bellicensis.

bb 5

PROVINCIA.

Archiepiscopus Iaculanensis hos habet Suffraganeos.

Sedunensis. Augustensis.

In provincia Prouinciæ.

Archiepiscopus Eduensis hos habet Suffraganeos.

Dignensis. Niciensis.
Grassensis. Glandatenfis.
Senerensis. Venciensis

Archiepiscopus Aquensis hos habet Suffraganeos.

Aptensis. Regensis.
Foroiulienfis. Panicensis.
Sistaricensis.

Archiepiscopus Arelatenfis hos habet Suffraganeos.

Masiliensis. Auinionensis.
Vasionensis. Aurasicensis.
Tricastrinensis. Carpetoracensis.
Cauallicensis. Tholonensis.

Archiepiscopus Vienenfis hos habet Suffraganeos.

valen

OMNIUM ECCLES.

Valentinens. Diensem sunt coniuncti.
Vinariensis. Gratianopolitan.
Maurianensis.
Gebennensis.

In Francia.

Archiepiscopus Lugdunensis hos habet Suffraganeos.

Eduensis. Matiscouensis.
Gabilonensis. Lingonensis.

Archiepiscopus Seno. hos habet Suffraganeos.

Parisiensis. Carnotensis.
Aurelianensis. Niuernensis.
Antisiodorensis. Tracensis.
Meldenfis.

Archiepiscopus Rhemenfis hos habet Suffraganeos.

Suessionensis. Cathalonensis.
Cameracensis. Tornacensis.
Morinensis. Attrebatensis.
Ambianensis. Nouionensis.

siluen

PROVINCIA.

Siluenatensis. Beluacensis.
Laudunensis.

In Normandia.

Archiepiscopus Rothomagensis hos
habet Suffraganeos.

Baiocensis. Abrincensis.
Ebriocensis. Sagiensis.
Lexouienfis. Constantiensis.

In Britannia.

Archiepiscopus Turonensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Cenomanensis. Nannetensis.
Carisopitensis. Venetensis.
Leonensis. Trecorensis.
Andegauensis. Briocensis.
Maconiensis. Redonensis.
Dolensis.

In Ducatu Aquitaniae.

Archiepiscopus Bituricensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Claramontensis. Ruthenenfis.

Lema

OMNIUM ECCLIES.

Lemonicensis. Avimatenfis.
Albiensis. Casurcensis.
Castrenfis. Fabrenfis.
Tutellenfis. Sancti Flori.
Ancienfis est exemptus.

Archiepiscopus Tholosanus hos ha-
bet Suffraganeos.

Pictaviensis. Xantonensis.
Engolismensis. Petragoricensis.
Agennensis. Condomienfis.
Mallacensis
Lucionensis } de nouo creati.
Sarlatensis

In Vasconia.

Archiepiscopus Auxitan. hos habet
Suffraganeos.

Aquensis. Ledroensis.
Commenarum. Conseranensis.
Taruiensis. Olorenfis.
Pusatensis. Baionensis.
Lascurenfis. Adurenfis.

In

PROVINCIA.

in Gothia.

Archiepiscopus Narbonensis hos habet Suffraganeos.

<i>Carcassonensis.</i>	<i>Bitercensis.</i>
<i>Agathensis.</i>	<i>Ledouensis.</i>
<i>Sancti Pontij Thomeriarum.</i>	
<i>Electensis.</i>	<i>Nemausensis.</i>
<i>Magalonensis.</i>	<i>Vticensis.</i>
<i>Elnensis.</i>	

In regno Aragonum.

Archiepiscopus Tarraconensis hos habet Suffraganeos.

<i>Barchinonensis.</i>	<i>Gerundensis.</i>
<i>Vicensis.</i>	<i>Illerdensis.</i>
<i>Urgellenfis.</i>	<i>Dertusensis.</i>
<i>Valentinensis.</i>	<i>Maioricensis.</i>

Archiepiscopus Caesaraugustan. hos habet Suffraganeos.

<i>Osensis.</i>	<i>Tirasonensis.</i>
<i>Pampilonensis.</i>	<i>Calaguritan.</i>
<i>Segobricensis.</i>	

In

OMNIUM ECCLES.

In Regno Cantellæ, & Legionis.

Archiepiscopus Toletanus hos habet Suffraganeos.

<i>Seguntinensis.</i>	<i>Oxomensis.</i>
<i>Burgensis.</i>	<i>Palentin.</i>
<i>Segobicensis.</i>	<i>Conchensis.</i>
<i>Cordubensis.</i>	<i>Carthaginensis.</i>

Archiepiscopus Compostellanus hos habet Suffraganeos.

<i>Abulensis.</i>	<i>Placentinensis.</i>
<i>Salamantin.</i>	<i>Elborensis.</i>
<i>Caurinensis.</i>	<i>Vlixbonensis.</i>
<i>Legionensis.</i>	} exempti.
<i>Ouetensis.</i>	
<i>Samorensis.</i>	<i>Ciuitatensis.</i>
<i>Egitanensis.</i>	<i>Lamentensis.</i>
<i>Pacensis.</i>	

In Regno Portugaliæ.

Archiepiscopus Bracharensis hos habet Suffraganeos.

Portugalenfis caput regni.

Colum

PROVINCIA.

Columbriensis. *Vijensis.*
Auriensis. *Tudensis.*
Lucensis. *Astoriensis.*
Mindoniensis.

Archiepiscopus Ispalensis hos habet
Suffraganeos.

Gienensis.
Godicensis, vel Gaden.
Siluensis.
Mariochitan. in *Aphrica.*
Rubicensis.

In Regno Angliæ.

Archiepiscopus Eboracensis hos ha-
bet Suffraganeos.

Dulensis. *Barleobensis.*
Archiepiscopus Cantuariensis hos ha-
bet Suffraganeos.
Londouensis. *Roffensis.*
Cicestrensis. *Exoniensis.*
Wincomensis.
Vellensis.
Barthoniensis. } *Uniti.*

Gares

OMNIUM ECCLES.

Garesbriensis. *Puigorniensis.*
Herefordensis.
Conuertensis. } *coniuncti.*
Lichfeldensis. }
Lincolniensis. *Nornicensis.*
Helienensis. *Menenensis.*
Laudanensis. *Bangorensis.*
De sancta *Asaph,* siue *Assanen.*

In regno Hybernæ, siue Islandiæ.

Archiepiscopus Armachan. hos ha-
bet Suffraganeos.

Dundelegalensis. *Lugundunensis.*
Mirdensis. *Connarensis.*
Argadensis. *Bachabonensis.*
Bathugurenensis. *Damligiriarensis.*
Darcikiensis. *Cluanensis.*
Dondalerkglan. *Lumidinensis.*
Tubernensis. *Cluenaria.*
Drumorensis.

Archiepiscopus Dublinensis hos ha-
bet Suffraganeos.

PROVINCIA.

Gledoralensis. Fetrufenfis.
 Offoriensis. Leglinensis.
 Rildarenfis, vel Darenfis.

Archiepiscopus Castellensis, hos ha-
 bet Suffraganeos.

Laoniensis, vel Linaricensis.
 Finabrenfis.

De Insula Cathai.

Dekerna. Imilicenis.
 Rossensis. Vatrafordensis.
 Lifnorenfis. Clonensis.
 Corkarenfis. Derofaylichit.
 Lumbriensis.

Archiepiscopus Tuanienfis hos ha-
 bet Suffraganeos.

Duacensis. Demageo.
 Guachdunensis. Derescomon.
 Decholan. Clonfertensis.
 Achadensis. Alachdensis.
 Detelmunduach. Elfinensis.

In Regno Datia.

Archi

OMNIUM ECCLES.

Archiepiscopus Lundensis, Suetiaeq;
 primas hos habet Suffra-
 ganeos.

Rostrildensis. Orhomenfis.
 Sestleuicensis. Ripensis.
 Raneliensis. Vnibergiensis.
 Crusensis. Burblanensis.

In Regno Noruegia.

Archiepiscopus Nidrosienfis hos ha-
 bet Suffraganeos.

Bergensis. Stanagiensis.
 Hemetensis. Afloensis.
 Horcadensis. Pharenfis.
 Sodrenfis. Grenaladiensis.
 Eaensis. Scolarensis.
 Olenfis. Grandensis.
 Nellandensis.

In Regno Suetia.

Archiepiscopus Vpsalensis hos habet
 Suffraganeos.

Scarenfis. Lincopenfis.

PROVINCIA.

Stiruniensis. Aguriensis.
Aloënsis. Paxionensis.
Abdensis.

In Regno Scotiae.

Archiepiscopus Sancti Andreae hos habet Suffraganeos.

Glasquensis. Ergadiensis.
Candida casa. Catanensis.
Abredonensis. Dumblanensis.
Brichinensis. Murenensis.
Rossensis. Dumkeldensis.
Glauidensis.

In Regno Sardiniae.

Archiepiscopus Calarita. hos habet Suffraganeos.

Sulciensis, Vel Sulcitan.
Dolensis, Vel Dolienensis.
Suellenensis.

Turitanus Archiepiscopus hos habet Suffraganeos.

Sorr

OMNIUM ECCLES.

Sorrensis. Plonaccensis.
Ampuriensis. Gisardensis.
Castrensis. Otbanensis.
Rosan.

Archiepiscopus Arborensis hos habet Suffraganeos.

Iselenensis. Sanctum Iustum.
Terra alba.
Civitatis est exemptus.
Galcellinensem.

In Ultramarinis partibus, & quae tenentur ab infidelibus.

Patriarcha Hierosolimitanus hos habet Suffraganeos.

Ebronensis. Lidenensis.
Ascalonenensis, qui dicitur Bethleem.

Archiepiscopus Tyrensis hos habet Suffraganeos.

Aconensis. Sidonensis.
Bericensis, Vel Bencensis.
Pencensis, Vel Paueadensis.

PROVINCIA.

Archiepiscopus Caesaree hunc habet Suffraganeum.

Sabastien. qui alias dicitur Samaria.

Archiepiscopus Nazarenus hunc habet Suffraganeum.

Thiberiadiensis.

Patracensis Archiepiscopus nullum habet Suffraganeum.

In Patriarchatus Antioche. sunt *CLIIII.* Ecclesiae Cathedrales, ad instar illius verbi Evangelici, Impletum est rete magnis piscibus *CLIIII.* de quibus his temporibus hos habet Archiepiscopos, qui inferius annotantur.

Suffraganei vero sunt isti.

Gabulensis. Laodicensis.

Ancusendensis. Tripolitan.

Biblien. qui dicitur Gibiler.

Archiepiscopus Tarsen. nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Edesen. qui alias dicitur Rex Medorum, nullum habet Suffraganeum.

Archi

OMNIUM ECCLES.

Archiepiscopus Apparien. hunc habet Suffraganeum.

Valaniensis.

Archiepiscopus Tulupden. qui alias dicitur Eliosopolitan. nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Conzen. nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Manustren. nullum habet Suffraganeum.

IVXTA traditiones veterum, & etiam quadam scripta, quae auctoritatem habent non modicam apud Palestinos, & maxime Græcos, Ierosolimitana Ecclesia usque ad tempora D. Iustliniani Augusti Episcopum habuit nulla vel modica dignitatis prerogativa gaudentem. Tempore vero predicti Principis, congregata est Synodus generalis apud Constantinopolim, tempore domini Vigily Pape, Elicij Constantinopolis, Apollinarij Alexandrini, Dom, Eustachij Antiochen.

PROVINCIA.

Patriarcharum super tribus capitulis, videlicet, super scriptis Theodorici Thitil. Item scriptis Theodorini Mopsueste Episcoporum, & epistola Hibe ad Marim Persam. In qua Synodo post alias Ecclesiæ Dei necessarias institutiones, quas pro tempore promulgandas decreuerat sanctorum Patrum, qui ad eam conuenerant auctoritate prædicta Deo amabilem honorare Ecclesiam, & eius Episcopo locum inter Patriarchas dare communi sanxit voluntate, reuerentiam exhibens sanctæ Resurrectionis. Et quoniam prædicta Dei Ciuitas Ierusalem, & ciuitas quasi in limitibus Alexandrini, & Antiocheni Patriarcharum erat, nec haberent vnde illi vrbes ordinaret Suffraganeos, nisi vtrique Patriarcha aliquid detraberetur, visum est expediens, ab vtroque aliquid decerpere, vt eidem iuxta formam aliorum Patriarchatum ordinarent subiectas. Subtraxerunt ergo Antiocheni Cæsariensem, & Sutopolitanam. Metropoles.

OMNIUM ECCLES.

Alexandrinum verò Raquibensem, qui est hodie Patracentis, vbi non est Archiepiscopus Metropolitan. & quoniam eundem Patriarcham oportebat habere præter supradictos Metropolitan. familiares suffraganeos, quos Græci Euicellos vocat, subtraxerunt prædictis Metropolitan. quosdam Episcopos, & quosdam de nouo creauerunt, usque ad xxv. quorum vrbium numerum, & nomina subiunximus, computatis prius Metropolitan. & earum Suffraganeis. Et ordo est talis.

In Palestina.

Prima sedes Cæsarea Mæconia, quæ & Palestin. vocatur, quam reedificauit Herodes, sub hac sunt Episcopatus decem & octo.

Semantipadrida.

Tamas, id est, Arsur.

Nicopolis.

Sorocis.

PROVINCIA.

Rasias, alias Rabos.
Regum Apogos.
Regum Serico.
Regum Homas.
Bemmemgadaron.
Adotus Regum.
Pamlas, id est, Palmenum.
Axiotus typum. Ephromason.
Estilion. Tricomias.
Toxus, vel Trexus.
Scalum. Constantunaguis.

In Gallilæa.

Sedes secunda Scitopolis, sed hodie ob
venerationem Annunciationis Do-
minicæ, & Natiuitatis beatæ Mariæ
virginis translata est sedes ad Na-
zareth. Sub hac sunt Episcopatus ix.
videlicet.

Capitelidos	Miru.
Gedeum.	Pelon, vel pilen.
Mulius.	Yppus.
Tretacomias.	Climangaulanus.
Comanas.	

In

OMNIUM ECCLES.

In Arabia, & Syria.

Sedes tertia Vetera Arabia. Sub hac
sunt Episcopatus xxxv.

Adrason.	Neiu.
Ierapolis.	Neupolis.
Phenustus.	Constandas.
Tricomias.	Saltum.
Exacconas.	Comogonias.
Comastanis.	Comocoreatus.
Comonilutinos.	Comisueatis.
Conseraconas.	Diafrerason.
Philadelphios.	Esus.
Philopopoles.	Dyonisias.
Pontaconicas.	Canofados.
Vocaneos.	Comiseraconas.

Suffraganeorum prima Ledda, quæ est
hodie Sanctus Georgius.

Ioppe, id est, Iasse.	
Affion.	Mennas.
Neapolis.	Iericuntus.
Tyberiadis.	Legionum.
Capicolmo.	Maittonen.

Nazæ

PROVINCIA.

Nazareth, Vbi hodie est Archiepiscopus.

Tabor Vbi Transfiguratus est Christus.

Caraca, Vel Petra. Hadraga.

Helrenopolis. Fram.

Monsina, Vbi in pede montis est Abbatia in Vertice Episcopatus.

Hac est ordinatio sub Apostolica sede Antiochie Catholicorum Metropolitano-
rump Archiepiscoporum, & Episcoporum.

Catholicus Trampolis, quæ est Baldoch.

Catholicus, qui est perfidus.

Sedes prima secundæ ordinationis, sub hac sede sunt hii Episcopatus.

Porphireon. Plomaidis.

Sidon. Sarepta.

Biblum. Berion.

Orchofia. Beritus.

Secunda sedes secundæ ordinationis Tharsus, sub hac sede sunt hii Episcopatus.

Sebastis. Mallos.

Tina. Thoricos.

Podera

OMNIVM ECCLES.

Poderados.

Sedes tertia Edessa, sub hac sunt hii Episcopatus.

Pirromi. Constantia.

Carron. Matropolis.

Vachaon. Cedmaron.

Intheria. Querquensia.

Tapasaron. Calimicos.

Sedes quarta Appamia, sub hac sunt hii Episcopatus.

Epiphania. Larissa.

Riphania. Valanea.

Archusa.

Sedes quinta Terapolis, id est, Malbech, sub hac sunt hii Episcopatus.

Scuma. Sunon.

Varnallia. Neofemea.

Petri. Errimon.

Balichi. Europi.

Sedes sexta Rostra, id est, Buselech, sub hac sede sunt hii Episcopatus.

Cerason. Philadelphia.

Ausca

PROVINCIA.

Anscadon.	Zoroyma.
Hetri.	Yem.
Parambo.	Dionysia.
Neylon.	Lorea.

In Armenia.

Sedes septima Anauerfa, sub hac sunt
hi Episcopatus.

Epiphania.	Rossos.
Alexandres.	Ymopolis.
Camprifopolis.	Flamas.
Castanelli.	Eguas.
Siria.	

Sedes octava Seluisia, sub hac sede
sunt hi Episcopatus.

Claudiopolis.	Diocesaria.
Oropi.	Dalixandos.
Senila.	Kelenderis.
Anemori.	Sicopolis.
Lamos.	Antiochia parua.
Irmopolis.	Nepbelia.
Ristra.	Tompi.
Philadelphia parua.	

Germa

OMNIUM ECCLES.

Germanico.	Mobda.
Domeciopolis.	Zinoepolis.
Adrason.	Miloi.
Neapolis.	

In Syria.

Sedes noua Damascus, sub hac sede
sunt Episcopatus innu-
merabiles.

Pamiponi.	Laudacia.
Gualnechora.	Zabrudaldanabi.

Archiepiscopus Tornualentis, qui est
primus totius Bulgariae, & nullum
habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Velesbudien.

Archiepiscopus Prosexalmentis hos ha-
bet Suffraganeos.

Scopien.	Piŕriensem.
----------	-------------

Budinensis Vel Brusiberensis.

Luosiensem.	Brunciberensem.
-------------	-----------------

In Romania.

Ecclesia Constantinopolitana hos ha-
bet Suffraganeos.

Colubriensem.	Naturensem.
---------------	-------------

Spiga

PROVINCIA.

Spigacensem. Dorkensem.
Pauadensem. Calcedonensem.

Archiepiscopus Irachlienſis hos habet
Suffraganeos.

Redeseonenſis. Peristaciensſis.
Galipolenſis. Darnensem.
Curlotenſem. Archadopolitan.
Miſſinenſem.

Archiepiscopus Patracen. hos habet
Suffraganeos.

Lapsacensem.
Dinenſem de ſallana.

Archiepiscopus Squiſicen. vltra bra-
chium ſancti Georgii hos habet
Suffraganeos.

Troianum. Andronicapum.
Iacorenſem. Decandimonia.
Lupudiensem. De Epigonia.
Libariensem.

Archiepiscopus Veriſien. hos habet
Suffraganeos.

Roſſionenſem. Aprenſem.

Ripſa

OMNIUM ECCLES.

Ripſalenſem.

Madricenſis Archiepiſcopus, & Adri-
nopolitanus Archiepiſcopus, nul-
los habet Suffraganeos.

Traianopolitan. Archiepiſcopus vnum ha-
bet Suffraganeum.

Auiensem.

Malziacen. vnum habet ſuffraganeum.

Maronenſem.

Mefſipolitan. Archiepiſcopus hunc ha-
bet Suffraganeum.

Xanociensem.

Philippenſis Archiepiſcopus hos ha-
bet Suffraganeos.

Criſtopolitanum. Dragonensem.

Criſopolitanum.

Archiepiscopus Serreſſ. nullum ha-
bet Suffraganeum.

Archiepiscopus Theſſalonicen. hos
habet Suffraganeos.

Citren. Verienſem.

Archiepiscopus Larifſſenus hos habet
Suffraganeos.

Dinutricē. vel Dinutrice. Almurenſem.

Cardicensem. Naſarocensem.
dd

PROVINCIA.

Sidoniensem. Dinucentem.

Archiepiscopus Neopatenfis hos habet Suffraganeos.

Lariaten. vel Lauacen.

Archiepiscopus Thebanen. hos habet Suffraganeos.

Zorocemenfis. Castoriensis.

Archiepiscopus Atheniens. hos habet Suffraganeos.

Termopilenfis. Daulienfis.

salonenfis. Nigropontensis.

Albelonenfis. Reonenfis.

Molgarenfis. Eginnensis.

Archiepiscopus Corinthien. hunc habet Suffraganeum.

Arguinenfis.

Archiepiscopus Patracensis hos habet Suffraganeos.

Colonienfis. Mothonensis.

Coronenfis. Amiclenfis.

Andreuillensis.

Archiepiscopus Corsiens. non habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Duracensis non habet Suffraganeum.

In

OMNIUM ECCLES.

In Insula Creten.

Archiepiscopus Cretenfis hos habet Suffraganeos.

Kiokenfis. Archadiensis.

Gerapetrenfis. Sicinensis.

Milopotanienfis. Arienfis.

Calamonienfis. Agienfis.

Rissanienfis.

Archiepiscopus Attridenfis hos habet Suffraganeos.

Casensis. Scopulensis.

Napronensis. Margaricensis.

Archiepiscopus Soltanienfis hos habet Suffraganeos.

Helenensis. Sudensis.

Monouassensis. Taurisensis.

Marrochitanienfis.

Archiepiscopus Vosprenienfis hos habet Suffraganeos.

Thepheliensis. Matreken.

Cerson.

Archiepiscopus Colloffen. qui dicitur Rhodon. non habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Cambalien. in dominio

dd 2

PROVINCIA.

Tartarorum, non habet Suffraganeū.

Tempore Pipini regis Francorum fuit
composita hæc descriptio.

Ex parte Aegypti detinet Soldanus super
maritimam senlonam, vbi fuit
tempore Græcorū sedes Archiepisc.

Item detinet Caſtarum, & Paronem,
quæ fuerunt castra Templariorum, &
fuit sedes Episcopalis tempore Græcorum.
Versus Ierusalem detinet Sebasten,
quæ fuit, & est sedes Episcopalis.

Item detinet Neapolim, quæ est vna cum
terra Sebasten. antiquitus Samaria
dicebatur.

Item detinet grande Gericum, & Castrum
planorum, & Castrum salbarum,
quæ fuerunt castra nobilissima
Templariorum, hæc omnia detinet
cum pertinentijs suis.

Versus Arabiam, & in Arabia detinet
Ebron quæ nunc sanctus Abraham
nuncupatur, & est sedes Episcopalis

OMNIUM ECCLES.

palis.

Item Castrum nobilissimum, quod Caphila dicitur.

Item Patracen. Cumaten. & Archiepiscopalis sedes, quæ nunc Eracum vulgariter nuncupatur.

Item Castrum montis regalis & Sebe cum pluribus alijs Castris quorum nomina ignorantur, & hæc terra debet esse filie principis Pipini, & protenditur a Ierusalem per xvj. dictas.

Item Vallem de moſſa, quæ est pars Idumæa, & hæc est versus Damascum vbi sunt plura castra & villa, quorum nomina ignorantur, & debent esse domicella prædictæ.

Item versus Atton, & versus Nazareth castrum Saporis, quod fuit regis.

Item montem Tabor, & Castrum Buriæ, quæ fuerunt Abbatis dicti montis.

Item ciuitatem Paim, vbi olim fuit sedes Episcopalis.

PROVINCIA.

- Item Bethsaidam ciuitatem Petri & Andrea.
Item castrum, quod bellum videre dicitur, quod fuit hospitalis Ierosolimitani.
Item in terra de Gor, vbi fuit Sodoma & Gomorra, castrum quod Mare scalcia dicitur, quod fuit dicti regis.
Item Iericho, quod fuit Abbatissa sancti Lazari de Bethania, & distat ab hac parte Ierusalem per septem leucas.
Item supra mare Gallilae ciuitatem Tyberiadis, quae est sedes Episcopalis & protenditur hac terra per duas dietas, & amplius, & hac omnia detinet cum pertinentijs suis.
Item versus Arabiam ex hac parte castrum quod dicitur Canadesuet quod est Fluminis, qui iuxta Tyberiadim fluens Flumen Iordanis iungitur, Dominus autem Tyberiadis est princeps Gallilae.
Item Tyron & Accon versus motanam, Castrum Saphet quod fuit templario-
rum,

OMNIUM ECCLES.

rum.

- Item Castrum Nouum quod fuit domini Tyronis, quod esse debet filia dicti principis.
Item Vadum Iacob quod est templario-
rum.
Item Casaream Philippi, quod Bellinas vulgariter appellatur, & est Episcopalis sedes: & debet esse filia dicti Principis, & hac terra protenditur per vnam dietam supra Tyrum in Cauas maximas.
Item Episcopatum Symoden. Castrum, quod Belferh dicitur & Canam Belciafsem, & protenditur hac terra per dietam & plus.

In Aphrica.

Qui colliguntur ex Concilijs
Aphricanis.

- Archiepiscopus Tingensis.
Septensis. Fessensis.
Buziensis.
Cyrenensis, qui dicitur Bonandrensis.

PROVINCIA.

Hipponensis.

Archiepiscopus Carthagenensis siue
Tunifensis.

Tripolensis.

Baianensis.

Capritanensis.

Baiensis.

Basilitanensis.

Sebastianensis.

Vsulensis.

Estuagensis.

Martiriensis.

Calamensis.

Constantin. hodie.

Madaurensis.

Tugastensis.

Seleniseliatensis.

Abiritanensis.

Neopolitanensis.

Pricensis.

Vsiparensis.

Verensis.

Lacularenensis.

Adruentinensis.

Sunenensis.

Masylitanensis.

Aquisregni.

Fulsculensis.

Sitiphensis.

Horocellorum.

Opoensis.

Aurensis.

Abiritanensis.

Rusurensis.

Icositanensis.

Pusquilenensis.

Vulenitanensis.

Et est sciendum quod in primitiva Ec-
clesia fuit assignatum & determinatum
per

OMNIVM ECCLES.

per dominum Papam, & de consilio fra-
trum ipsius, quomodo deberent venire ad
Ecclesiam Romanam pro soluendo tributo
domino Papae. Et hoc de exemptis intelli-
gitur, & aliarum Ecclesiarum Prælati,
vel per legitimos procuratores ipsarum Ec-
clesiarum, Monasteriorum, & locorum
aliorum religiosorum seu domorum, &
de filiis quæ tenent feudum à dicta Roma-
na Ecclesia. Et ita describitur ad soluendum
tributum.

Apuli, Italici, singulis annis quando
curia est ultra montes: quando vero citra,
singulis biennijs.

Gallici provinciales, Cathalani singu-
lis biennijs quando curia est ultra montes:
quando vero curia est citra montes, sin-
gulis annis.

Theutonici, Ungari, Siculi, singulis
biennijs.

Anglici, Hispani, singulis triennijs.
Ultramarini singulis quadriennijs.

PROVINCIA.

Imperatores Christianorum.

Imperator Romanorum.

Imperator Constantinopolensis.

Reges Christianorum.

Rex Francorum. Rex Anglia.

Rex Castella & Legionis.

Rex Sicilia. Rex Aragonum.

Rex Hungaria. Rex Portugalia.

Rex Maioricarum. Rex Nauarra.

Rex Armenia. Rex Cypr.

Rex Scotorum. Rex Sardinia.

Rex Dacia. Rex Norvvege.

Rex Trinacria. Rex Bohemia.

Rex Polonia.

Rex Suetorum, vel Suatia.

In Ibernia.

Catholicus. Comachia.

Rex Colonensis. Rex Minania.

Mena, Cathelina. Ibi hodie non sunt reges, scilicet, tota Ibernia est sub rege Anglia.

Isti

OMNIVM ECCLES.

Isti sunt feudatarii Ecclesie Romanæ.

Rex Sicilia. Rex Sardinia.

Rex Ierosolimitan. Rex Aragonum.

Rex Hungaria.

Dominus Clemens Papa V. fecit fratrem Ioannem de monte Coruino ordinis minorum existetem in dominio Tartarorum Archiepiscopum Cambaliensis in partibus Orientis, & fecit consecrari in curia nouem fratres eiusdem ordinis in Episcopos, quos misit ad partes illas Suffraganeos, & in auxilium ipsius Archiepiscopi, & fuit sibi missum Pallium de Curia, & ordinatum etiam quod esset pro successore propter loci distantiam.

Dominus Ioannes Papa xxij. fecit quandam de ordine Prædicatorum Archiepiscopum.

Soltamen. in partibus Aquilonis, & eodem modo misit sibi septem fratres ipsius ordinis pro Suffraganeis, quos fecit consecrari.

PROVINCIA.

erari in Curia in Episcopos, & fuit sibi mis-
sum pallium successorum, ut supra.

Et est sciendum, quod hodie non sunt
plures Ecclesie Patriarchales, seu Episco-
pales, nisi de nouo crearentur per sedem
Apostolicam.

Isti eligunt Roma. Impera-
torem.

In primis Archiepiscopus Maguntinen-
sis, sacri Imperij per Germaniam Ar-
chicancellarius.

Item Archiepiscopus Coloniensis, sacri
Imperij per Italiam Archicancel-
larius.

Item Archiepiscopus Treuerensis, per re-
gnum Arelatenfis Archicancellarius.

Rex Bohemie, qui fuit Dux.

Marchio Brandeburgensis.

Dux Saxonia.

Comes Palatin. Rheni. Vnde versus.

Maguntinensis, Treuerensis, Coloniensis,

Est

OMNIUM ECCLES.

Est Palatinus dapifex Dux, portitor en-
sis.

Marchio Prapostitus Camera, Pincerna
Bohemus.

Hij statuunt Dominum cunctis per secula
mundi.

Imperator Roman. debet coronari
tribus coronis, vi-
delicet.

Prima Ferrea, quæ significat poten-
tiam & fortitudinem, & de ista Corona
Ferrea debet coronari per Archiepisco-
pum Coloniensem in villa, quæ Aquisgrana
dicitur, Coloniensis provincie Leodien. Dia-
cesis.

Secunda est de Argento, quæ signifi-
cat, quod in ipso est clara iustitia & mun-
da & de ipsa argentea corona coronatur
per Archiepiscopum Mediolan. in Eccle-
sia Modotien. & est Mediolanen. Dia-
cesis.

Tertia

PROVINCIA.

Tertia est de Auro, quæ significat maioritatem & nobilitatem omnium metallorum, unde per ipsam comparationem debet esse in ipso Imperatore semper iustitia & debet eam firmiter seruare, & semper permittere reddere unicuique, quod suum est, de ista corona aurea ultimo debet coronari in Vrbe per dominum Papam, in Basilica sancti Petri, in altari sancti Mauriti in signum quod est Imperator, & sub oratione sua confirmationis. Unde dictus Imperator stare non debet in Vrbe, nisi per unam noctem post suam coronationem, & in exitu Urbis ascendit montem unum prope Ecclesiam S. Petri extra muros per duo milliaria, qui vocatur mons Maurus, qui quidem mons altior est omnibus alijs de contrata dictæ Urbis, & tunc quando est in vertice montis eleuans manum, voluendo se dicit, omnia quæ videmus nostra sunt, & ad mandata nostra perueniunt. Et statim mittit per unum

OMNIUM ECCLES.

uniuersum mundum, ut ad mandata sua veniat omnes Barones, & principes Christiani, & Pagani totius mundi, qui sibi debent respondere: ut in primo folio Codicis, ubi dicitur omnia quæ videmus nostra sunt, continetur.

SEQUITVR MO-

DO CONVENIENTER videre de ordinibus, & religionibus Christianitatis, & eorum nominibus per Romanam Ecclesiam approbatis, & qui ex eis dicantur non mendicantes, & qui mendicantes, & qui militiarum. Et primo de non mendicantibus.

Monachi, Ordo sancti Basilij, & caput vocatur Archimandrita.

Monachi, Ordo sancti Benedicti, Gilbertus instituit ordinem in Anglia sub regula sancti Benedicti.

Monachi, Ordo Cisterciens.

Monachi, Ordo Cluniacens.

Canonici, Ordo Præmonstratens.

PROVINCIA.

Et istis tribus non additur ordo, Dilecto filio Abbati Monasterij Cistertien. Cabilonen. Diœcesis, & sic de alijs.

Canonici, Ordo S. Augustini.

Fratres, Ordo sanctæ Mariæ Cruciferorum.

Frat. Ordo Cruciferorum cum stella.

Magister, & fratres hospitalis sancti Francisci Cruciferorum cum stella in pede pontis. pragen. ordinis S. Augustini.

Ioanni priori domus fratrum sanctæ Mariæ de Venetijs, ordinis Cruciferorum Castellan. Diœcesis.

Frat. Ordo S. Petri confessoris de Magella.

Fratres, Dominici Sepulchri ordinis S. Augustini.

Prioratus domus Sepulchri dominici Calatambio ordinis sancti Augustini Tirasonensis Diœcesis.

Magister & Fratres.

Priori & capitulo Ecclesiæ Ierosolimitan.

OMNIUM ECCLES.

tan. & Sepulchri dominici ordinis sancti Augustini, per fratres dicti Sepulchri, cuius idem Ioannes frater, & ut asserit, ordinem ipsum expresse professus est gubernari soliti.

Frat. Ordo Cartusien.

Fratres, Ordo Vallis Umbrosæ sub regula S. Augustini degen.

Fratres, Ordo Camaldulen.

Ioanni primi eremit. Camaldulen. ad Romanam Ecclesiam nullo modo pertinentis, Aretin. Diœcesis.

Frat. Ordo Grandimonten.

Frat. Ordo fontis Ebrandi sub regula S. Benedicti.

Frat. Ordo Vallis Scholarium sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo Vallis caulium mo. Ordo Floren.

Frat. Ordo humiliatorum.

Ioanni Præposito domus pistorien. ordinis humiliatorum.

PROVINCIA.

Fratres, Ordo sancti Gulielmi sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo siluestrinorum de montefano.

Ordo sancti Victoris sub regula sancti Augustini.

Ordo de Sempingam.

Innoc. vij. Dilecti filij Priori & Conuentus Monasterij de Sempingam, per priorem soliti gubernari, ad Roma. Eccles. nullo modo pertinentis, ordinis sancti Gilberti de Sempingam Licolmen. Diocesis.

Ordo sancte Trinitatis & redemptionis captiuorum, sub regula S. Augustini.

Ordo fratrum beati Pauli primi Eremitae, sub regula S. Augustini degen.

Dilecti filij praeceptorum praeceptorum sancti Antony in P. Lan. Diocesis.

Ordo beate Mariae de mercede & redemptione captiuorum.

Ordo beate Mariae de mercede capt.

Ordo fratrum de penitentia beatorum

marc

OMNIUM ECCLES.

martyrum Car.

Ordo sancti Hieronymi secundum instituta S. Augustini, & sunt fratres, & habent Priorem, & Conuentum, & Monasteria, & sunt in Hispania plura Monasteria.

Ordo Monachorum eremitarum sancti Hieronymi, erectus per Martinum v. & sunt Monachi monasteriorum in Hispania, & habent priores, & sunt pauca monasteria ordinis sancti Benedicti Celestinarum nuncupati.

Fratris tertij ordinis sancti Francisci de penitentia nuncupati, Ioannis monachi Monasterij S. Nicolai Malfitan. ordinis S. Benedicti, in quo monachi secundum instituta beati Petri confessoris viuunt.

Mendicantium ordines sunt huius, videlicet.

Ordo fratrum Predicatorum.

Magistro, ac vniuersis Predicatorum.

ee 2

PROVINCIA.

Ordo fratrum Eremitarum *S. August.*
Priori generali fratrum Eremitarum
S. Augustini.

Ordo fratrum beate Mariae de monte
Carmelo.

Ordo fratrum servorum sanctae Mariae
ordinis sancti Augustini.

Priori generali, & fratribus servorum
sanctae Mariae, ordinis *S. Augustini.*

Priori provinciali fratrum servorum
S. Mariae, ordinis *S. Augustini* patrimonij
beati Petri in Tuscia secundum morem di-
ectorum fratrum.

Ordo fratrum Minorum.

Sorores viuentes sub cura fratrum Prae-
dicatorum.

Vide in tit. ea quae de bonis. in quin-
terno.

Sorores viuentes sub cura fratrum mi-
norum, ordinis sanctae Clarae.

Sorores poenitentium beate Mariae Mag-
dalene, ordinis *S. Augustini.*

De

OMNIUM ECCLES.

De ordinibus militiarum.

Ordo sancti Iohannis Ierosolimitan.

Ordo sanctae Mariae Theutonicorum.

Ordo militiae sancti Iacobi de Spata in
Hispania.

Ordo militiae Calatrauen. sub regula
Cistertien.

Ordo militiae Iesu Christi.

Abbas & Conuentus monasterij san-
cti Spiritus prope Sulmonam, ad Roma-
nam Ecclesiam nullo medio pertinentis,
ordinis sancti Benedicti Velluen. Diocesis.
cuius beatus Petrus de Murrone extitit
institutor.

Abbas & Conuentus beate Mariae
de monte Oliueti, ordinis sancti Benedicti
Aretin. Diocesis. Vel sic, Monasterij &
cat. sancti Oliueti nuncupati.

Sancti Iohannis Ierosolimitani sub re-
gula sancti Augustini & sanctae Mariae
Theutonicorum.

Magistro hospitalis sancti Iohannis Ie-

PROVINCIA.

Ierosolimitan. & Conuentui Rhodi hospitalis eiusdem Colocen. Diæces.

Sancti Iacobi de Spata Calatruen. ordinis sancti Augustini.

Magistro & fratribus militiae hospitalis sancti Thome martyris Camarien. Accon.

In bulla Alexan. iij. sancti Thome Magistro & fratribus hospitalis sancti Thome martyris Accon. in bulla 10. xxx.

Conuentus est in monasterio Castri beate Mariae de Muntefia dicti ordinis Valentini. Diæcesis.

Militia beata Mariae de Muntefia, & S. Georgij Cisterciens. ordinis.

Magistro & fratribus hospitalis sancti Iacobi, de Alro passu Rom. Eccles. immediate subiecti, ordinis S. Augustini Lucaniensis Diæcesis. Dilectis in Christo filiabus Priorissa & conuentui monasterij de Xixena, per priorissam soliti gubernari, ordinis sancti Augustini Ilerden. Diæcesis

OMNIUM ECCLES.

cesis sub cura & secundum instituta fratrum sancti Iohannis Ierosolimitan. degenribus.

Ordo fratrum sancti Lazari sub regula sancti Augustini de gentium.

Dilecto filio L. de Gorduba generali magistro hospitalis sancti Lazari Ierosolimitan. ordinis sancti Augustini. Cum itaq. generalis magistratus.

Ordo fratrum S. templi Domini sub regula S. August. degen.

Ordo fratrum Cruciferorum cū stella.

Intitulatio mulierum Ecclesiasticarum vel religiosarum.

Maria monialis monasterij monialium sancti Nicolai, ordinis sancti Augustini Vide in sub cura & regimine fratrum Predicatorum de gent. Cancellaria. tit. ca

Priorissa & Conuentus monasterij per quæ de bo Priorissam soliti gubernari, ordinis sancti Augustini sub cura & secundum insti.

PROVINCIA.

tuta fratrum ordinis Prædicatorum quibus ex Apost. sedis privilegio licet, dicitur habere facultates.

Pœnitentes. Dilecta in Christo filia vniuersa mulieres pœnitentes nuncupata in domo sancti Hieronymi oppidi Vienen. Patavien. Diœcesis.

Inclusa. Dilectis in Christo filiabus, abbatissis & Conuentibus monasteriorum monialium inclusarum siue ordinis s. Clare sancti Damiani siue minorisse dicantur.

Dilecti filij Canonici, & dilecta in Christo filia canonissa secularis Ecclesia Asinden. in qua certus numerus Canoniorum existit. Colonen. Diœcesis.

Abbatissa, & Conuentus, ac fratres, & sorores monasterij, siue domus in mentione ordinis sancti Augustini sancti Saluatoris nuncupati Suermen. Diœcesis.

Pro parte dilecta in Christo filia Abbatissa Monasterij Thoren. ordinis sancti

Bene

OMNIUM ECCLES.

Benedicti Leodiens. Diœcesis, in quo etiam præter dilectas in Christo filias inibi Canonissas ipsa duntaxat Abbatissa dictum ordinem expresse profiteri consuevit, aliqui seculares clerici Canonicatus, & præben. ibidem obtinentes, ac capitulum infirmul facientes fore noscuntur, necnon Capituli huiusmodi petitio continebat. Ad collationem etiam dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ, & Canonissarum ac dilectorum filiorum Præpositi, Decani, & Capituli, singulorumq. Canoniorum & personarum secularis & collegiatæ Ecclesiæ sanctæ Gerdrudis Nimellen. Leodiens. Diœces. in qua præter easdem Abbatissam & Canonicas nonnulli Canonici seculares huiusmodi capitulum inibi facientes fore noscuntur communiter vel diuissim pertinere.

De monetarum valore.

Libra Twonensium paruorum valet ducatum vnum auri de camera.

PROVINCIA.

Libra Turenensiū moneta in Francia.
Tres librae faciunt ducatos duos.

Libra Maioricens. Tres librae faciunt
duos ducatos.

Libra Barchinonen. Iaccen. Valentin.
quolibet libra ducatum vnum.

Libra monetae Normandia, tres librae
valent duos scuta non antiqua.

Libra monetae Britaniae valet minus
vno duca. quia x. libr. valent duca. viij.

Libra Parisien. valet modicum minus
libra Britania, & modicum plus monetae
Francie.

Libra monetae Sterlingorum in Scotia,
valet duca. duos cum dimidio.

Libra monetae vsualis in Scotia valet
ducatum vnum auri, & tres librae similes
valent tres ducatos, qui faciunt vnam li-
bram sterlingorum. Et tunc componentur
libr. sterling. ex compositione antiqua ad
ducar. duos cum dimidio. Reuera, ut intel-
lexi, valet ducatos tres.

Libr

OMNIPM ECCLES.

Libra Sterlingorū in Anglia valet du-
catos sex, tamen ad duca. quatuor.

Libra monetae Meten. valet ducatum
vnum auri.

Libra monetae Flandriae valet duc. tres.
Franchus in Francia, tres franchi fa-
ciunt ducatos duos.

Floreni tres auri de Aragonia, valent
ducatos duos.

Florenus Renen. auri valet grossos Pa-
pales octo, & computantur in Cam. Apo-
stolica quatuor floreni, pro tribus ducatis.

Florenus Sabaudia valet baiocchos ij.
duo floreni cum dimidio, & vnus grossus
Sabaudia facit ducatum vnum.

Floreni septem Rhenen. ad rationem
xl. grossorum monetae Flandriae pro quo-
libet, faciunt ducatos quatuor.

Floreni tres regni Nauarrae valent du-
catum vnum auri.

Floreni tres monetae provinciae faciunt
ducatum vnum.

Marc

PROVIN. OMNIVM ECCL.

Marcha Sterlingorum in Anglia valet ducatos quatuor.

Marcha Sterlingorum in Ibernia valet duca. duos cum dimidio.

Marcha argenti valet ducatos quinque auri de camera.

Marcha argēti puri valet ducatos sex similes.

Marabatini in Hispania cccc. faciunt ducat. vnum auri, tamen solet augeri, & minui pretium. mille Marabatini valet ducatos duos cum quart. ii. alterius ducati.

Scutum antiquum Fræcie valet ducatum vnum.

Scutum nouum auri Francia valet ducatum vñ, minus vno grosso Papali, & sic computantur in Cam. Apostolica.

Salutrin. valet ducatum vnum auri.

Vncia valet ducatos sex auri.

Florenus Carolen. valet medium duca.

Floren. Brabantia valet mediū ducatū.

F I N I S.

Ex libris Leonardicapit

LVGDVNI,
Excudebant Philibertus Rol-
letius, & Bartholomæus
Frænus.

LIBRO DE
Florencia de la ciudad de
la ciudad de la ciudad de
la ciudad de la ciudad de

1500

